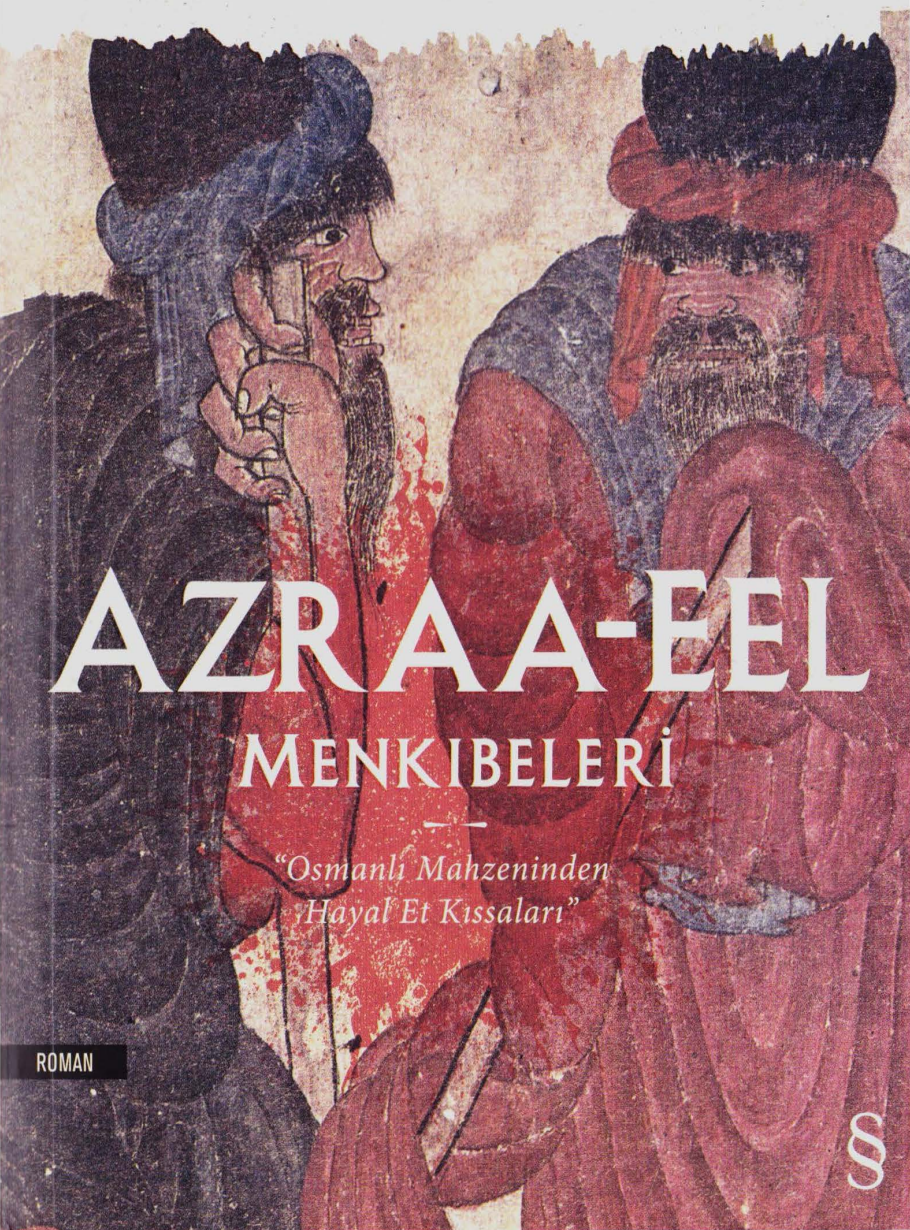
UĞUR BATI

AMR BİN AZRAA-EEL

AZRAA-EEL

MENKIBELERİ

"Osmanlı Mahzeninden Hayal Et Kıssaları"

ROMAN

§

EVEREST

1508

AMR BİN AZRAA-EEL

Karışık, karmakarışık, muamma kere muamma bir var oluştur. Var oluştur dedik çünkü insan mı melek mi yoksa üç harflilerden midir kimseler bilmez, Allah bilir! Zamansız ve mekansız olan, çağları dolaşan, cem-i alemi karışlayan Bin Azraa-Eel'in Herat'tan tekinsiz bir Kalenderî olduğunu iddia eden de olmuştur, Suriye kökenli gizemli bir halkın, Nasturiler'in hükümdarı olduğunu diyen de. Onun Fergana Vadisi'nde yaşayan Baba Palangpost Dergâhı'nın dervişlerinin şahı olduğunu söyleyen biri de, bu garip adamla Şehr-i İstanbul'a giden bir karamürselde (yolcu ve ticaret eşyası taşıyan kalyondan büyük, kıçlı ve kıçında bahçesi ile hamamı olan el değirmenli yelkenli) karşılaştığını, bu pürsilah adamın feth-i şerifler okuyarak elindeki kırmızı kaplı deftere zift ve katranla karışık yazılar yazdığını bildirmiştir. Bu yazıların tümü ahir zaman dair olan kıssaların toplandığı Azraa-Eel Menkıbeleri'dir. Âdem-i tahayyüz ve mekândan münezzeh olan bu kitabı, büyük Türk denizcisi Pîrî Reis'in Kristof Kolon adlı korsan eskisi denizciyle görüşmesinde Pîrî'ye ilahi bir ganimet olarak veren bu şehvelent adam, daha sonra tarihin çeşitli sahnelerinde kendini göstermiş, lakin zatı ve arkası bir meçhul olarak kalmıştır.

UĞUR BATI

Uğur Batı, Rum Meliki Timaoş'un oğlu İstanbul'un, bir şehir kurmayı murad ettiğinden tam 10 asır sonra, kefere takvimine göre Kasım 1975'te, işte bu şehirde vücuda geldi. Bu er kişi âlemde zuhur ettiğinde, Şehr-i Konstantiniyye de, Türk memleketi de çok karışık olup, aslında hâlâ da öyledir! Boğaziçi Medresesinde Türk'ün dilini, edebiyatını belleyip mezun olan Uğur namlı bu madrabaz, ardından Marmara Mektebinde küffarın "reklam" diye çağırdığı temaşa sanatı hususunda yüksek ihtisas eyledi. Yine bu işin dükkânlarında erbablık yaptı. Bu hususta kitabeler kaleme aldı, bodur hikâyeler tahayyül edip, dergilerde neşriyatçılık yaptı. Bu uslanmaz zındık, işin uleması olmayı gaye edinip, bilumum medreselerde muallimlik eylemeye de çalıştı. An itibariyle eskiden Der Saadet ve Tahvilat Borsası olarak bilinen hususi bir şirketin idari kademesinde alamet-i farika mesleğini icra etmektedir. Nikâhlı olup, fevkaladenin fevkinde bir dane mahdumesi bulunmaktadır.

AMR BİN AZRAA-EEL

AZRAA-EEL
MENKIBELERİ

UĞUR BATI

§

Yayın No **1508**
Türkçe Edebiyat **562**

Azraa-Eel Menkıbeleri
"Osmanlı Mahzeninden Hayal Et Kıssaları"
Uğur Batı

Editör: Suat Koyuncu
Kapak tasarımı: Füsun Turcan Elmasoğlu
Kapaktaki resim: Mehmet Siyah Kalem
Kitaptaki çizimler: Hülya Aksoy, Mebruke Özçelik
Resimlerde yer alan yazılar: Erdinç Arslan
Sayfa tasarımı: Zülal Bakacak

© 2016, Uğur Batı
© 2016, bu kitabın tüm yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Mart 2016

ISBN: 978 - 605 - 141 - 982 - 4
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

AZRAA-EEL

MENKIBELERİ

Bir Başlangıç Serenadı: Hayat bir varmış bir yokmuş

Kör saatçi bile mahzundu,
Kayıp zamanların izinde.
Bin yıllık sürgündü,
İfritlerin fısıldadıkları.

Ne de olsa bir zebaninin hayaliydi,
Ve bir gül bahçesi vaadetmiyordu.

Aksine kalpleri sürüngürüyor,
Vicdanları dağlıyordu.
Öyle ki çanlar bile kimse için çalmıyordu...

Burası korkunç bir mahzenin, Osmanlı'nın, gizemli arka bahçesiydi.

Hayat burada ancak geç kalmış bir ölünün nefesi kadar sıcaktı.
Yerin yüzü ise kara bir hatıralar deniziydi.
Hayaller bile gece doğuyordu,
Sabah ölüyordu.

Aslında olan hayatın müstesna bir ölümüydü.
Bir tek şey dışında...
Muhteşem huzurlu bir ayışığıydı o
Ben onu ayın en parlak ışığı olarak çağırıyordum
Ya da kısaca Ay-Fer...

Sevgilime...

Başlangıç

Ve Tanrının kendisi, Uriyel'in ağzından Kayin'e son ve en büyük lânetini verdi:

— "Sen ve senin çocukların bu diyarda gezdiği sürece karanlığa tutunacaklar. Sadece kan içecekler. Sadece kül yiyecekler. Bir ölü gibi yaşayacaklar, lâkin ölmeyecekler. Kaçınılmaz sona kadar dokunduğunuz her şey yok olacak!"
İşte dünyadaki bütün kötülükler böyle başlamıştı...

.....

Bu yazıta konu olan Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye ise bu kötülüklerin tam tezahüründeydi. Azrail'in ıslıklarının Dersaâdet'i örttüğü yıllardı. Osmanlı Sultanının canı sıkılır, sevgili vezirini cellatlarına emanet eder. Müneccimbaşı bir şey yumurtlar, batakhaneden onlarca adam alınır, küfelerde yakılıp denize atılırdı... Haremdeki cariyeler, âşıklarını gizlice odalarına alıp bir şey olmazken, sokakta kem gözle baktı diye 15'lik bir genç fidan, en yakın çınar ağacında sallandırılırdı. İsyankâr yeniçeriler, İslambol'daki tütün yasağına karşın cigaralarını rahat rahat tüttürürken; Cibali'nin arkalarında kocakarı ilacı yapıp çocuğu iyileştireceğim diyen hekimin dili kesilirdi... Her şey aşinadandı!

Velhasıl, batakhane, tımarhane, hapishane ve piçhane dörtgeniyle çevrilmiş bu delişmen kentte hiçbir şey yolunda gitmez ki,

Osmanlının kalanında gitsindi. Tâbire değmeyen rüyâların görüldüğü bu asırda, insan olanların ve insan olmayanların dehşetle yâd ettiği zamanlarda Trablus-ı Şam, Acem Şehri Isfahan, Tırnava, Eflak ve Boğdan, Erdel, Buhara, El-Ruha, Şehr-i Kayrevan, Wallachia, Belgrad, Hatukay ve daha pek çok Osmanlı memleketinde cinler, periler, gulyabaniler, vampirler, kurtadamlar kol gezip, baş kesmekteydi. Lânetli gömülerden hazineler yerine hortlaklar çıkar, tılsımlı fermanlar sağda solda cirit atar, mezarlarda ruhlar kol gezer, terk edilmiş virane kiliselerden kendiliğinden çalan çan gürültüleri duyulurdu. Yani civar etraf, bildiğin şeytana çalıyordu!

Yani durum bitikti!

Azraa-Eel Menkıbeleri de Osmanlıdaki bu gibi korkunç sırların aynası olarak yansıyandı.

Siz de dâhil olmak üzere diğer herkes içinse durum şuydu:

— Sonra sen bunun ardından muhakkak ki öleceksin. Onlar da elbette ölecekler. Her kalbin çarpıntısı, kendi ecelinin ayak sesidir. Andolsun ki siz ölümle karşılaşmadan önce onu arzuluyordunuz. İşte onu gördünüz, ama sadece bakıp duruyorsunuz.

AZRAA-EEL

MENKIBELERİ

"Osmanlı Mahzeninden Hayal Et Kıssaları"

Uğur Batı
Evveliyat Kitabesi

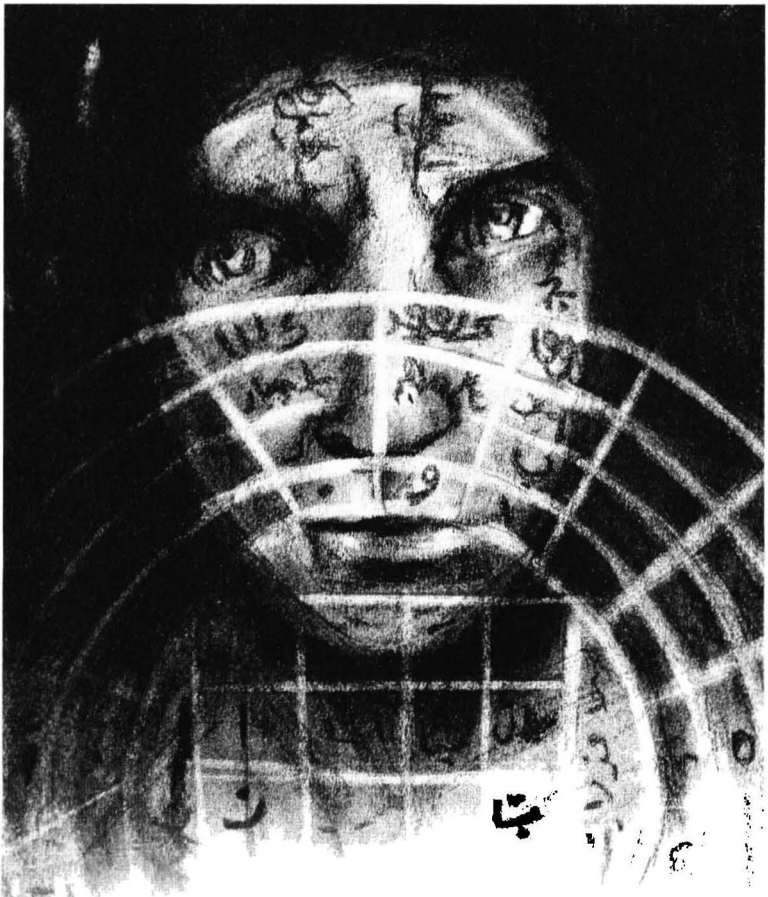
Uğur Batı, Rum Meliki Timaoş'un oğlu İstanbul'un, bir şehir kurmayı murad ettiğinden tam 10 asır sonra, kefere takvimine göre Kasım 1975'te, işte bu şehirde vücuda geldi. Bu er kişi âlemde zuhur ettiğinde, Şehr-i Konstantiniyye de, Türk memleketi de çok karışık olup, aslında hâlâ da öyledir! Boğaziçi Medresesinde Türk'ün dilini, edebiyatını belleyip mezun olan Uğur namlı bu madrabaz, ardından Marmara Mektebinde küffarın "reklam" diye çağırdığı temaşa sanatı hususunda yüksek ihtisas eyledi. Yine bu işin dükkânlarında erbablık yaptı. Bu hususta kitabeler kaleme aldı, bodur hikâyeler tahayyül edip, dergilerde neşriyatçılık yaptı. Bu uslanmaz zındık, işin uleması olmayı gaye edinip, bilumum medreselerde muallimlik eylemeye de çalıştı. An itibariyle eskiden Der Saadet ve Tahvilat Borsası olarak bilinen hususi bir şirketin idari kademesinde alamet-i farika mesleğini icra etmektedir. Nikâhlı olup, fevkaladenin fevkinde bir dane mahdumesi bulunmaktadır.

Azraa-Eel Menkıbelerinin* muamma bir tarihte yayınlanan özgün baskısının kapağıdır. İfritler engizisyonu tarafından yakılıp imha edilmeye çalışılan nüshalarının artı metinleri de vardır.

Kendisinden söz edildiği ilk andan itibaren sonsuz bir geceyi yaşayan bu kitabın yazarı da yoktu, başlığı da... Söyleyelim de bilin; okuyanı da...

---

* Amr Bin Azraa-Eel Evveliyat Kitabesi

Azrael Menkıbelerinin muamma bir tarihte yayınlanan özgün birkaçının kapağıdır.

Âlem-i Şahadet

Azraa-Eel Menkıbeleri, rivayetlere dayanan tam bir kurgu eserdir. Kahramanların bir kısmı gerçek bile olsa; çoğu hayali, ekseriyeti ise fantastiktir. Tarihsel gerçekliği olan karakterlerin dâhil olduğu hikâyeler bazen tarihin büyüsü ile süslense de, bütününde tamamen hayalidir. Bu romanda anlatılan hikâyeler hiçbir şekilde bir dini, bir inancı ya da bir ideolojiyi bağlamaz.

Lütfen bu eseri bir kurgu olarak okuyun. Çünkü tam ifadesiyle yazarı tarafından kurulmuştur! Yazarı tarafından hayal edilmiştir.

Kitaptaki Çizimlerin Şahadeti

Azraa-Eel Menkıbeleri'ndeki görseller, belirtilmelidir ki Amr Bin Azraa-Eel'in rivayetlerindeki anlatımlarından yola çıkılarak çizilmiştir. Aslına uydurulmaya çalışılmış, kendisinin notlarındaki el yazısı da birebir taklit edilmiştir. Çizimlerin altındaki ifadeler de kendisinin rivayetlere düştüğü kısa notları aynen içermektedir.

Azraa-Eel Menkıbelerinde kapak çizimi ise yine Amr Bin Azraa-Eel'in şahadetinde dünya hayatının misali cinsinden bir vakayı anlatmaktadır. Dünyayı görmeyen kör gözlerin vicdanına bu hayatın hazin sonunu anlatmaktadır. Kulaktan kulağa aktarılan ulum-u muheyyelatı demektedir. Aynen yücelerin yücesi kitapta dediği gibi birşey demektedir:

"Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. O, hanginizin daha güzel iş yapacağınızı denemek için ölümü ve hayatı yarattı. Dünya hayatı, gökten indirdiğimiz bir su gibidir ki, bu su sayesinde yeryüzünün bitkileri (her renk ve çiçekten) birbirine karışmış, sonunda çorak, bitmiş, nihayet bir çöp kırıntısı olmuştur. Zamana kök salan ise hiçlik makamı olmuştur."

Dedik ama yine de diyelim: Kendisinden söz edildiği ilk andan itibaren sonsuz bir geceyi yaşayan bu kitabın yazarı da yoktu, başlığı da... Söyleyelim de bilin; okuyanı da...

Fani zamanın yonunun nasıl göründüğünün
temsili resmidir!

Takrizler ve Girizgâhlar

SAHİFE

Başlangıç 9

Âlem-i Şahadet 15

Kitaptaki Çizimlerin Şahadeti 16

Azraa-Eel Menkıbelerinin Korkunca Varan
Sırr-ı Mahremi 24

Azraa-Eel Menkıbelerinin Kayıp Sayfalarına Dair 28

Azraa-Eel Menkıbeleri Cüzlerinin Nüshaları 31

Azraa-Eel Menkıbelerine Giden Yol:
Ben Cinlerin Üstadı Mehemmed Siyah Kalem! 97

Amr Bin Azraa-Eel'in Yolunun Pîrî Reis ile Kesişmesi ve
Azraa-Eel Menkıbelerinin Kilit-ül-Bahr'de Ortaya Çıkışı 45

Mevzular

SAHİFE

Mevzu 1: Hızır'ın Zaman Çukuruna Hapsedilmesi Hadisesi 95

Mevzu 2: Evliya Çelebi'nin Dilinden Osmanlı'nın Çerkes Vampirleri Oburlar! 107

Mevzu 3: 1002. Gecede Ölüm 131

Mevzu 4: Bildiğin Semûm Ateşi: Dehşet Muttalip'in İbn-i Hortlak'la Düellosu 137

Mevzu 5: Meçhul Abdelhazred'in Cenazesindeki İbret 159

Mevzu 6: İki Kere Ölüp Cenazesi İki Defa Kılınan Osmanlı Padişahı Sofu Bâyezid 171

Mevzu 7: Lâleli Cafer Baba'nın Labirentinin Bahsidir 183

Mevzu 8: Fecâi-i İbrahimiye: Boncuklu Deli İbrahim'in Katline Neden Olan Hurufî Kesikbaş Evliya 187

Mevzu 9: "Keferenin Haccacı Drakul"un Ulaha'da Kurtadamlarla İmtihanı 209

Mevzu 10: Ceset Çiçeği ve Payitahtın Kıyamet-i Suğrası 227

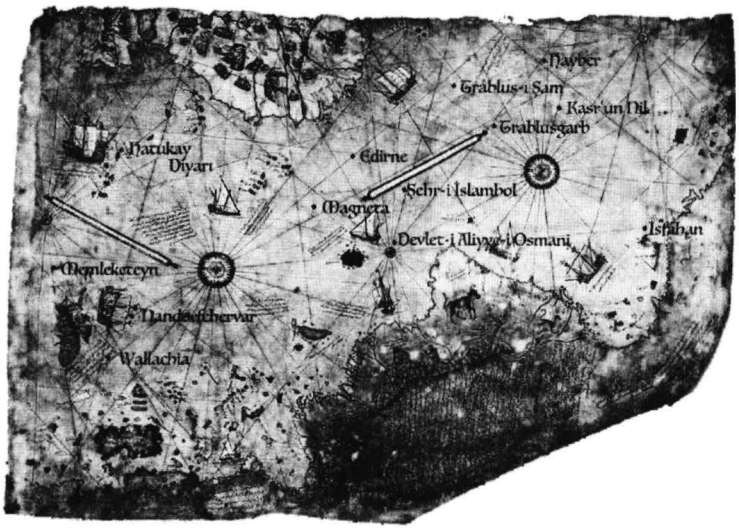
Mevzu 11: Vaka-i İblis: Maktul Şehzadelerin Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'den Öç Alma Hadisesi 231

Mevzu 12: Osmanlı'yı Sona Erdirmek İsteyen Bir Çılgın Padişah: Sultan Murad Hân-ı Râbi 261

Mevzu 13: A'cebü'l-Acâib! İsrafil'in Sur'unu Çalmaya Niyet Eden Gafil İfritler 271

Mevzu 14: Mukarrebûn Meleklerinin Hafızalarının Silinmesi Operasyonu: Kitabu't-Tecelliyât ve Ecelin İhsanı, İkramı.....277
Mevzu 15: Trablus-ı Şam'ın Sahte Mehdisi Dede Sultan ya da Ölü İsa Rûhullah.....281
Mevzu 16: Aynalar Dünyasına Hapsolan Halk ve El-Hâkim bin Hasan el-Esret.....289
Mevzu 17: Bir 16. Yüzyıl Şarlatanı! III. Murad'ın Rüşvet Eli Şeyh Şücâ.....297
Mevzu 18: Maymunkeş Hilmi Efendinin "Maymun Olması".....317
Mevzu 19: Tarihin En Büyük Casusu ve Gerillası Kuşçubaşı Eşref'e Zâhir Olan Melek.....323
Mevzu 20: Yelbegen İfriti ve Kayıp Mesih.....343
Mevzu 21: Zındık Kuyruklu Yıldız Halley ve Osmanlı'nın Delileri: Kaderde Ne Varsa O Gelir Başa!.....347
Mevzu 22: Leilah El-Mualla ve Cehennem Kulesi.....369
Mevzu 23: Osmanlı Hafiyeleri'nden Teşkilât-ı Kıyam'ın Eşrâr Musibetiyle İmtihanı.....375
Mevzu 24: Azrail, Hepimizin Göreceği İlk Melektir!.....395
Mevzu 25: Sona Doğru: Doğudan Gelen Kara Adamlar.....399
Sonuç Tefrikası: Her Şeyin Sonu ya da Yeni Bir Başlangıç: Azrail'in Ölümü ve Amr Bin Azraa-Eel'in Gözünden Tarihin Penceresi.... 401

Bu Cüzün Güzel Sözü Kelâm-ı Ahsar.....408
Bu Cüzün Son Sözü Kelâm-ı Mahrem: Sakın Ola O Kısmetsizlerden Olmayın!.....411

Amr Bin Azraa-eel'in zamansız ortadan kayboluşuna kadar gezdiği yerlerin haritasının temsili gösterimidir!

- Şehr-i Kayrevan
- Buhara
- Kilit-ül-Bahr (Kilitbahir)
- Bahr-i Rum (Akdeniz)
- Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye
- Hamukay Diyarı (Kafkasya)
- Memleketeyn (Eflak ve Boğdan)
- Nándorfehérvár'ın (Belgrad)
- Magnesa (Manisa)
- Wallachia Moldova
- El- Ruhâ (Urfa)
- Şehr-i İslâmbol (İstanbul)
- Nayber. (Arabistan)
- Kas-r'un Nil Kışlası. (Mısır)
- Trablusgarp (Libya)
- Mıdyat
- Trablus-ı Şam (Lübnan)
- Edirne
- Kâfiristan (Afganistan)
- İsfahan (Iran)

Azraa-Eel Menkıbelerinin Korkunca Varan Sırr-ı Mahremi

Âdeti olduğu üzere kalbi kanayanlar, baki olduğu üzere zamanın şahidi olanlar, gün ve gece duaları kabul olunanlar, en nihayetinde mevcud da nâ-mevcud da olanlar rivayet ederler ki;

Âlemin kendi sırlarıyla örülü olduğu zamanlarmış. Kimilerine göre hiç var olmayan, birilerine göre ise her yerde olan bir kitaptan bahsedilirmiş. Bilenler bu kitabın bir hakikatler kitabı olduğunu iddia ederlermiş. Bilip de bilmeyenler ise ne iddia edeceklerini bilmezlermiş. Kesin olan ise kimsenin yerini bilmediği hakikatiymiş. Bunun bir büyü kitabı olduğunu da söyleyenler olmuş, melekler tarafından kaleme alındığı da rivayet edilmiş. Âdemoğlunu korkutmak için yazıldığını diyenler de çıkmış...

Kitabın adı çağlar boyunca farklı adlarla anılmış. Ölüler Kitabı diyen de olmuş, Kâhinlerin Kitabı diye adlandıran da çıkmış. Kitabı hayal edilmiş olanın ilmi anlamında Ulum-u Muhayyelat olarak çağıran da varmış. Kitabı ekseriyetle devr-i batıl ürünü diye çağırmışlar.

Hevaperestler beklendiği üzere nefislerinin kurbanı olmuş ve kitabın tüm sırrını çözdüklerini söyleyip durmuşlar. Hayalperestler ise yine beklendiği üzere kitabın bir kötü zaman rüyası olduğunu belirtmişler. Can kattığı için olsa gerek kitaba canfeza diyen de olmuş, insanı belaya gark ettiği için olsa gerek belafezadır buyuran da çıkmış.

Kitabı gördüğünü söyleyenler, kitabın çivit rengi mavinin parlak bir tonu olan nili renginde başlıklarla (göklerin sonsuzluğunu anlatsın diye) ve katre-dem kırmızısı bir mürekkeple yazıldığını rivayet etmişler. Bu mürekkebin insan kanından olduğunu söyleyenler de olmuş. Hatta bir grup, kitabın mürekkebinin bizzat Amr Bin Azraa-Eel'in kanı olduğunu söylemiş. Bunlar, zatın civanmerd bir adam olduğunu, kitap bitene kadar, kanının son damlasına kadar kullandığını demişler.

Azraa-Eel Menkıbeleri'ne dair en korkunç rivayet ise onun cildinin insan derisinden olduğuna dair olanı imiş. Burada söylemeden geçemeyeceğiz; vakti zamanında gavurların antropodermik kitap ciltçiliği şeklinde adlandırdığı bir uğraş varmış. Özellikle ilk zaman anatomi kitaplarında tıp mesleğiyle uğraşan kişilerin eserlerini kitaplaştırırken genelde üzerinde çalıştıkları kadavraların tenlerini kullandıkları bilinirmiş. Hatta yine vakti zamanında şer kitaplardan birinin cildinin halen hayattayken derisi yüzülmüş bir adamdan geldiği, hatta bu adamın zamanın hayal ilimlerinin baş müderrislerinden Buhari Ghasem adlı bir kişi olduğu rivayet edilmiş. Aynı rivayetler bu işi zamanında cin ve ifritlerin şerlilerinin yaptığını söylermiş.

Kitabın tümündeki gizemler bir yana içindeki 23 sözcüğü ve 29 sembolü devrinde çözebilenin olmadığı nakledilmiştir. Zamanında evrenin en önemli din bilginleri, büyücüleri ve kriptoloji uzmanları da işin içine girmiş lakin bu sözcük ve sembolleri tam olarak çözenin olmadığı tevil edilmiştir. Açıkçası dünyada yaşadığımız sıra dışı olaylara dair gizemcilerin, arkeo-astronomların, arkeologların ve her tür araştırmacının çözemediği binlerce olay vardır, bilirsiniz. Bizlere mervi olunan bu kitap da egzotik bitkiler, gizemli yaratıklar, garip insanlar ve yıldızlar ile doluymuş. Kitap sayfalarının altı, üstü, sağı, solu çizimlerle kaynarmış. Çizimlerden arta kalan boşluklarda ise metinler yer alırmış.

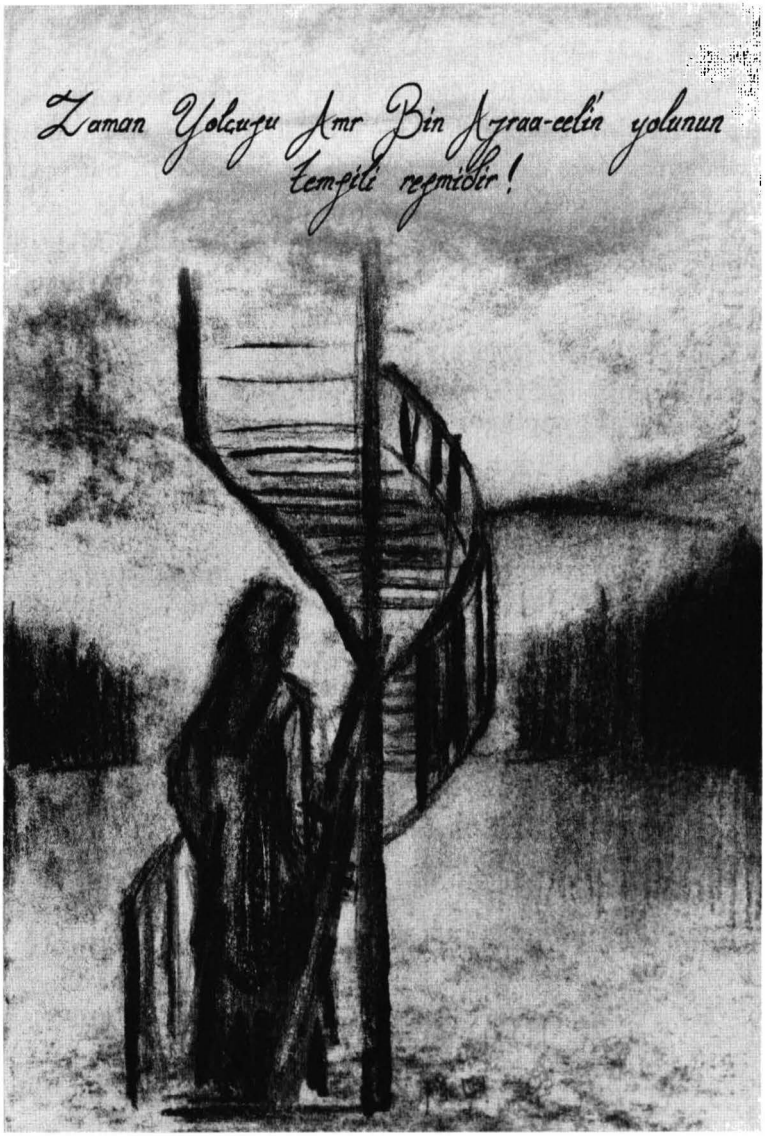
Azraa-Eel Menkıbeleri hakkında bir başka rivayet-i sâdıka vardır ki, bu da akla ziyandır. Demelere göre bu kitabı daha sonra Mezamorta Civelek'in soğuk ölümü hikâyesinden duyacağımız Midyatlı Bismillahi Şerif adlı bir cin yazmıştır. Bu nedenledir ki, kaynaklarda kitaba "cin kitabı" diyene de rastlarız. Bu rivayeti en güçlü olarak nakleden de yine kendisinden daha sonra söz edeceğimiz Leilah El-Mualla adındaki bir kadın havâsstır. Bu zat, kimilerine göre ilk kadın havâsstır. Havâss, yüzyıllar boyu unutulmuş bir ilimdir. Havâss âlimlerinin görevi, bedene giren, insanlara musallat olan kâfir cinleri bedenden temizlemektir. Âlimler bunu yaparken Zikir ve Mübarek'i ve kendisine hizmetli olarak edindiği Ervah veya Hüddam adı verilen mümin cinleri kullanan gizemli kişilerdir. Sözün özü bu ilim, Evliyaullahın mesleği, büyüklerin izahatlarıdır. Kaynağı salih ve veli zatların tavsiye ve tecrübeleridir. Bu hususlara işaret eden hadisi şerifler ve sahabeden, tabiinden, seleften yapılan gelen rivayetler bile vardır. Havâss'a aşina olan kişiler, yüzyıllardır mezkûr reçete ve tavsiyeleri kullanarak Müslümanların imdadına yetişmiş, maddi-manevi sıkıntı ve problemlerine derman olmuşlardır. Tıbbın tedavi edemediği çeşitli hastalıkları lutf-u ilahi ile şifayab etmiş, dargınları barıştırmış, cinlere ve büyüye maruz kalanları Allah'ın inayetiyle kurtarmışlardır.

Amir Bin Azraa-eel'in gözünün temsili resmidir!

Azraa-Eel Menkıbelerinin Kayıp Sayfalarına Dair

Bilenler ve görenler tarafından Azraa-Eel Menkıbelerinin özgün el yazmasının üç cilt ve 666 sayfa olduğu beyan edilmiştir. Böyle olması insanlar için korkutucudur. Tam burada bu durumu ayrıca açıklığa kavuşturmak gerekir. İnsanları düşünceye gark eden bir sayı olmasına rağmen işin aslı 666 sayısı "lanetli" değildir. Böyle olduğunun düşünülmesinin şer ruhun insanlara kurduğu bir tuzak olduğu izah edilir.

666 sayısı, Eski Ahit (Tevrat) 1. Krallar'da 10:14 ile 2. Tarihler'de 9:13 ayetinde geçer. Burada Sebe Kraliçesi, Süleyman Peygambere bir hediye olarak 666 tartı altın hediye etmektedir. Aynı sayı, üçüncü kez Ezra 2:13 ayetinde geçer. Burada da, Adonikam'ın çocukları olan 666 kişiden bahsedilir. MÖ 539 Pers kralı Koreş Babilleri mağlup ettikten sonra İsrailli esirleri serbest bırakmış, burada yapılan özgürlük, eve dönüş ve kutlama onlar için en güzel hediye olmuştur. Kudüs'e dönen Adonikam'ın ailesinden 666 kişi bulunmaktadır. Sayı görüldüğü gibi hediye, iyilik göstergesi, özgürlük gibi kavramları işaret etmektedir. 666 sayısı yalnız bir yerde, Vahiy bölümünde 13:18 ayetinde, habisin, kötü ruhun sayısı olarak geçmektedir ki, bu durum bizzat şeytanın Hristiyanların kafasını bulandırmak için kurduğu bir tuzaktır. Bu, samimilerin kafalarını bulandırmak, onları korkutmak ve şüphelendirmek içindir. Aslında bu bölümde gerçekte söz edilen, kâinatın Rabbi tarafından tüm insanlığa verilen bir armağan olan

Zaman Yolcuyu Amr Bin Azraa-eelin yolunun
Tempili regmiöer!

yüce yol gösterici Kitap ve Mübin'dir. O nedenledir ki, kitabın bu sayfa sayısıyla yazılması anlamlıdır.

Sözünü ettiğimiz El-Mualla'ya göre bir cin yazması kitap olan Azraa-Eel Menkıbeleri'nin bazı sayfaları kayıptır ve bu kayıp sayfalar, koşulsuz cin çağırma yolları ile Şeytan, Hz. Süleyman ile cinler arasındaki diyaloglar halinde Hz. Süleyman'ın cinlere tebliğini anlatır. Kitabın kayıp sayfalarında bu yollar, Midyatlı Bismillahi Şerif tarafından verilmiştir. El-Mualla, eski Abrami dilinde yazılmış insan kelamı olmayan bu sayfaların orijinalinin bugüne kadar "Üç Uyuyan Dağ Kâhini Assia Kâtip Rufai", Nostradamus ve Gülhaçlılar tarafından ele geçirilmeye çalışıldığını, ancak kitabın kendi büyüsü nedeniyle sayfaların kendi kendini gizlediğini iddia eder. Bu sayfalar hâlâ bulunamamış olup, bu kitapta da yer almayacaktır.

Azraa-Eel Menkıbeleri Nüshaları

Âdemoğlunun önderi yüce kitapta buyruluyordu ki;

"Sahi biz ölüp de bir toprak ve kemik yığını hâline gelmişken, mutlaka yeniden diriltileceğiz öyle mi? Bu doğrudur. Yemin ederiz ki, gerek bize, gerekse daha önce atalarımıza böyle bir vaadde bulunuldu. Fakat bu geçmiştekilerin masallarından başka bir şey değildir! Resûlüm de ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin bakalım) bu dünya ve onda bulunanlar kime aittir."

Şu insanlar, çarçabuk geçen dünyayı seviyorlar da önlerindeki çetin bir günü (ahireti) ihmal ediyorlar (76/27).

Onları biz yarattık; onların yaratılışını sapasağlam yaptık. Dilediğimizde (kendilerini yok eder) yerlerine benzerlerini getiririz. (76/28)

Söküp çıkaranlara, andolsun; (79/1)

Yavaşça çekenlere, (79/2)

Yüzdükçe yüzenlere, (79/3)

Yarıştıkça yarışanlara, (79/4)

Derken iş düzenleyenlere, (79/5)

Diyorlar ki, "Öldükten sonra biz, (dünyadaki) ilk halimize mi döndürüleceğiz, (79/10)

(Hem de) çürümüş kemikler olduktan sonra ha?" (79/11)

"O zaman bu, ziyanlı bir dönüş olur" dediler. (79/12)

Bu dönüş, sadece bir seslenmeye bakar. (79/13)

Birdenbire kendilerini mahşerde buluverirler. (79/14)

Sizi yaratmak mı daha güç, yoksa gökyüzünü yaratmak mı, ki onu Allah bina etti, (79/27)

Kahrolası insan! Ne inkârcıdır! (80/17)

Durum açıkça buydu...

İnsanlık binlerce yıldır her nefes alışında, zan ve vehimlerle veya doğrudan doğruya cehâletin verdiği telkinlerle daralıp bocalayan aklın tutamaklarında kaybolmuştu. Zihinlerin dehlizleri karanlıktı, labirentler belki de olması gerektiği gibi çıkışsızdı. Eskiden var olmuş, ardından yok olmuş; Babil, Sümer, Asur, Mısır müşriklerinin kullandıkları kitaplar insanlarda gaybdan haber alabileceği hissi uyandırmıştı. O kadar vahimdi ki, en saf olan Hz. Yusuf'un rüyası bile kirlenmek üzereydi!

Oysaki hüküm açıktı ve verilmişti:

"*De ki: Göklerde ve yerde gaybı, Allah'tan başka bilen yoktur.*"

Amr Bin Azraa-Eel de buradan hareketle sadece bir kıssadan hisse kitabı kaleme aldığını der. Onun için kıssa, esasen izi sürülmeye değer hâl ile durum mânâsındadır ve bu kıssalardan hisseyi çıkaracak olan okuyuculardır.

Amr Bin Azraa-Eel, "Kim söz ve fiil olarak güzel sözü kendisine âmir ve hâkim kılarsa, o kimse hikmet söyler. Kim ki kendine hevâ ve hevesini hâkim kılarsa, o kimse bid'at söyler" derken, Azraa-Eel Menkıbelerinin bir hikmet kitabı olarak okunmasını diler.

Azraa-Eel Menkıbeleri cüzlerinin nüshaları da böyle bir bilinç durumuyla oluşturulmuştur. Menkıbelerde on ayrı cüzde, bu cüzlerdeki onlarca ayrı mevzu altında, dünyanın şaşılacak halleri anlatılır. Azraa-Eel Menkıbeleri'nin on ayrı cüzü ise şöyledir:

1. Osmanlı Mahzeninden Hayal Et Kıssalar
2. Düş Hekimi (Kerametin Kendisi) Nüshası
3. Ebu Hurafeden Hikâyeler Nüshası
4. Acâib-i Seb'a-i Âlem (Dünyanın Şaşılacak Halleri) Nüshası
5. Katre-i Dem (Kan Damlası) Katra'tu Dem Nüshası
6. Sermest-i Vahşet: Askıdaki Ruhlar Nüshası
7. Ulum-u Muhayyelat (Hayal Edilmiş Olanların İlmi) Nüshası
8. Divanü'l Melâike (Melekler Divanı) Nüshası
9. Asr-ı Evvel, Asr-ı Hâzır, Asr-ı Ahir ve Asr-ı Cin Nüshası
10. Yaratılışın Sırrı ve Sonu Nüshası

AZRAA-EEL

MENKIBELERİ

"Osmanlı Mahzeninden Hayal Et Kıssalar"

Azraa-Eel Menkıbelerine Giden Yol: Ben Cinlerin Üstadı Mehemmed Siyah Kalem!

21 Ramazan 567'de, Nebilerin Kenti El-Ruhâ'da

Tufan'dan sonra Hazret-i Nûh tarafından kurulan 18 şehirden biri olan, Arapların El-Ruhâ, Osmanlıların Urfa diye çağırdığı nebiler şehrinde hep yüz yaşında olan Mehemmed isimli gizemli bir âdemoğlu yaşardı. Lakin bu ad pek çoklarınca unutulmuştu. Eskilerden beri şehirde onu unutulmuş bir dilde Urfalı anlamına gelen Urelkeldaniyn diye çağırırlardı. Adamın adını hiç unutmayanlar ise ona garip bir şekilde seslenirdi: Amel-i Üstad Mehemmed Siyah Kalem...

Hep bitkin, topraksı yüzlü, kül gözlü, kül sakallı, namert benizli, alın çizgileri şehrin tarihi kadar eski olan bu âdem, elindeki papirüs rulolarına sürekli olarak cinnet bir şeyler çizerdi. Kül sakalı, kül gözü de elinden ayırmadığı bu kömür kaleminden olsa gerekti. Kendisinin daha önce Altınordu-Özbek Hanlıkları gibi Türkistan coğrafyasında göçebe yaşayan gruplarla gezen bir gezgin olduğu söylentisi de unutulmuş ya da artık önemi olmayan bir bilgiydi. Diğer yandan Amel-i Üstad'ın çizdikleri, cennet bahçeleri ya da asumanın ne kadar elvin olduğu değildi. Cihanpenah bir hükümdar çizme arzusunda da olmamıştı yaşlı âdem. Ya da kubbet ül İslam da değildi derdi. Lakin kendine göre kalbine

ilham olan bir hidayet arayışındaydı. Öyleydi de, niye ins ü cin çizerdi? Niye iş ü işret çizerdi? Kahır zamanlarını niye çizerdi? Çiy damlacığına benzer kan damlacıklarıyla yıkanan masum yüzleri niye çizerdi? Yeni yeni terlemeye başlamış sakalın ait olduğu tazenin yerinden koparılışını niye çizerdi? İpekyolu'nun kalbi Yeşimtaşı'nı niye çizerdi? Şaman'ın dansını, binek hayvanlarını son kez gözden geçiren tüccarın kaygılı çehresini niye çizerdi? Güç gösterisinde bulunanlar ifrit soylarını niye çizerdi? İnsan kaçakçısı, zulüm ehli ve büyü gücüyle insan kaderi üzerinde taht kuran demonları niye çizerdi? Kânunuevvelde bunları çizerdi. Kânunusanide bunları çizerdi. Rebiyülahirde bunları çizerdi. Zilhiccede bunları çizerdi... Aslında hep bunları çizerdi!

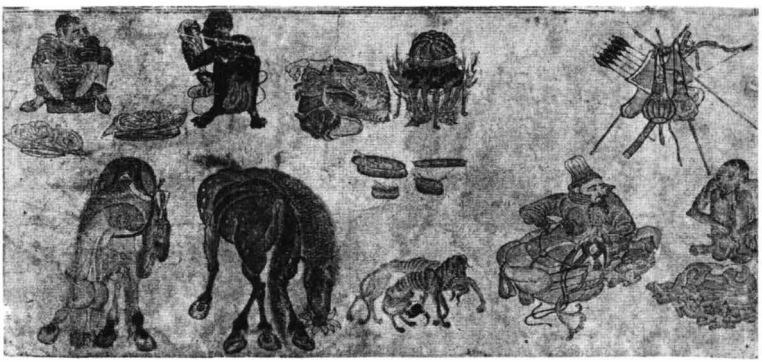

Mehemmed Siyah Kalem'in ağzından düşürmediği lakırdıyı onunla iştigal eden tüm El-Ruhâ'lılar bilirdi. Muamma sözlerdi bunlar. İçinde de muamma vardı; ne olacaktı ki başka sanki:

"Ey yaran-sefa! Ben defineler peşinde koşan bir remilciyim; ilm-i nücum ve ilm-i remil muammalarıyla nerede bir define ve nerede bir hazine varsa çıkarmak için şu kömür kaleminin ucuyla bir anda bilin-

mez ne varsa yazar, çizer ve perdelerim. Ben sırları ve muammaları küre-i arzı kalbur misali delik deşik eder gibi çizmeye ve çözmeye memur ve mecburum. Ben Amel-i Üstad Mehemmed Siyah Kalem. Bilin ki, beni bu muammaları çizmeye ve çözmeye memur eden Herat'ta karşılaştığım tekinsiz bir Kalenderî olan Amr Bin Azraa-Eel'dir. Yine bilin ki, benim siyah kalemliğim, kalemimin kömür tozundan değil, bu tekinsizin zatı nedeniyledir. Benim siyah kalemliğim, Fergana Vadisi'nde bir gece karşıma çıkan Baba Palangpost Dergâhı'nın dervis işi Amr Bin Azraa-Eel'den ileri gelir. Benim siyah kalemliğim, Suriye kökenli gizemli bir halkın, Nasturîler'in hükümdarı Amr Bin Azraa-Eel sebebiyledir. Sahip olduğum tüm sırları bana veren bu zamansız ve mekansız adamdır.

Bir de şunu bilesiniz; yaşam, her insanın öteki yüzünü gizler. Yer ile gök arasındaki saltanat süren, insan varlığının karşı kıyısı olan yaratıklar, iyi olanla kötü olan, halis olanla iblis olan, sen ve ben ve de tüm bunların hikayeleri, çizimlerimdedir. Lakin bu dediklerimi bakan değil de gören anlar. Ve gören biri gün gelir, o kutlu günde tüm sırları neşreder!"

Her şey böyleyken, bu garipçe âdem, uğursuz bir günün gecesinde fâhiş bir düş gördü. Düşünde bir müddet Urfa'da kaldığı rivayet edilen Hazret-i Âdem ile Havva'nın cennetten kovuluşunu seyretti.

Düşü bitmedi, bu kez kendini zehirli bir elma olarak gördü.

Lâkin adı gibi garip olan bir şeyler vardı. Üstad Mehemmed uyandığında, düşünde kendini bir elma olarak gören bir insan mı, yoksa düşünde kendini bir insan olarak gören bir elma mı olduğunu bilemedi!

Mehemmed bu düş ardından öldü.

Isırılmıştı!

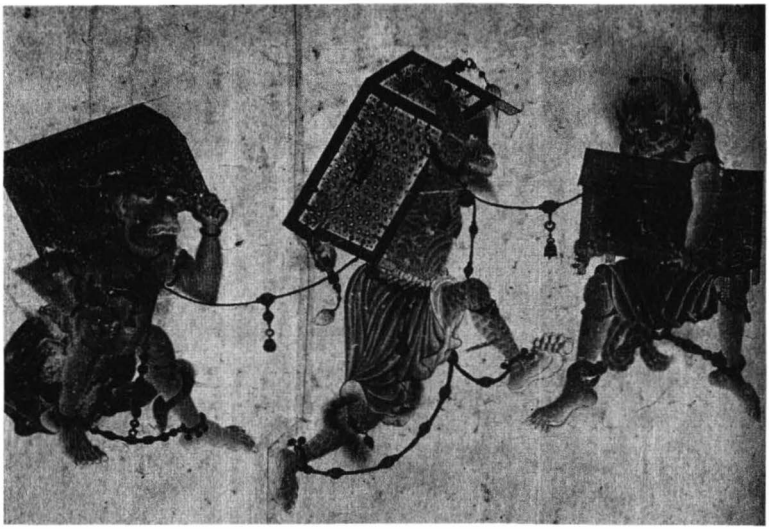
Son yolculuğu için öldüğü döşekten onu kaldıran eski lağımcı yeni mezarcı Otoman Ermenisi Abraham Çelebi, yatağın başucunda adamın kendisi gibi muamma bir not buldu. Abraham Çelebi'nin elindeki notta bu kez muamma kere muamma bir şey yazıyordu:

"Bana Amel-i Üstad Mehemmed Siyah Kalem, yani kalem ustası Mehemmed Siyah Kalem deseler de, ben, insanların ve cinlerin üstadı Mehemmed. Namı diğer Sultan Mehemmed... Diyeyim ki bilin: Bunları çizdim ve sonra öldüm!"

Sultan Mehemmed Han olarak bildiğiniz ben, iki imparatorluk, dört krallık ve on bir prenslik yıktım. Ebedidir diye bilinen Bizans'ı tarihe gömdüm. Peygamber müjdesi İstanbul'u fethettim. 20 devletin katıldığı bir haçlı ittifakı ile tam 16 Allah senesi savaştım. Venedik Küffarının tertiplediği tam on dört suikasttan kurtuldum. Vefatıma sebep, ayağımda zahmet vardı dediler. Tabipler, ilacından aciz oldu diye lakırdı yaptılar. Büyücüler cem olup ittifak ettiler, ayağımdan kan aldılar ve zahmet ziyade oldu dediler. Nikris illetine tutuldu buyurdular. Sarab-i farig (ilaç) verdik, fayda etmedi dediler. Lakin ben söyleyeyim de şaşırmayın, duyun,

sebebi bir türlü bilemediler. Ben şu hayatta her şeyi yaptım; benim ömrümü uzatmak için her şeyi yaptılar. Amma velakin bir türlü bu Hüddamların lanetinden yakamı sıyıramadım! Şu an 4 Rebiülevvel 886 ikindi vakti. Bugün 31 yıllık hükümdarlığımın son günü. Gebze yakınındaki Tekfur Çayırında nurani bir uykuya daldım. Ahali bunu böyle bile."

Ne diyelim? El-iyazü-billah! Yani, Allah'a sığınır, Allah'a iltica ederiz... Âdemin donup kaldığı anlardan birindeyiz. Ayrılık kaçırılmazsa, kaçamazsınız. Ne de olsa, şeb-i yeldayı müneccim, muvakkit ne bilir? Müptelâ-ı gâma sor, geceler kaç saat?

Dahası da var desek! Bu garipçe âdem, dünya alem son gününün gecesinde fâhiş bir düş daha gördü. Rüyasında sultan olduğunu gören nakkaş mı, yoksa rüyasında nakkaş olduğunu gören bir sultan mı olduğunu bilememişti!

Sonra da doğmuştu. 27 Receb 835 (30 Mart 1432) Pazar günü şafak vaktinde, devletin başkenti olan Edirne'de, II. Murad'ın dördüncü oğlu olarak...

.....

İşte bu andan sonra diyelim ki, bahsi geçen *Siyah Mehemmed* rüyasında mı yaşadı, yoksa uyumadan önce mi yaşıyordu, bunu kimse bilemedi.

Kendisi de bilemedi!

Bir de zamanın kayıp ruhlar kıraathanesinde bozkır rüzgarı gibi esen Heratlı Mehemmed Nakkaş'ın kömürlü elinin varlığını bu olaydan sonra asırlarca hatırlayan da olmadı. Ve aslında bu hikâye de hep olduğu gibi unutulup gitti.

Lakin hiçbir hikaye sonsuza kadar saklı kalamazdı. Bir gün hikaye kendiliğinde neşredilmek üzere ortaya çıkıverdi. Ve şimdi sizin önünüzde duruyor!

Mehemmed'in yaşamış olduğu evin kapı önünde ise kendiliğinden bir elma ağacı peyda oldu. Bu öyle bir ağaçtı ki, hiçbir şekilde ne elmaya, ne de başka bir ağaca benzemiyordu. Ağaç, her sonbaharda bir tane meyve verir ve ne gariptir ki şehrin en açgözlüsü o meyveyi yer, sonra da can verirdi. Bu insanlar ne olacağını bilseler de bunu yapmaktan kendilerini alıkoyamazdı.

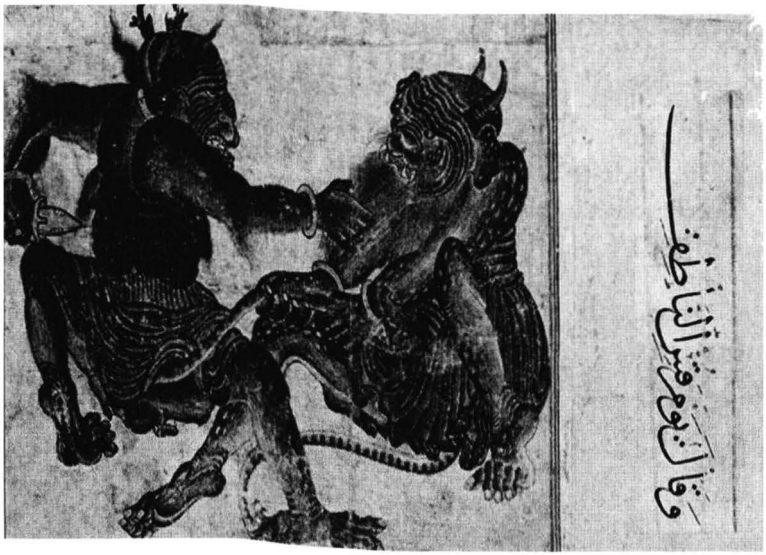
Mehemmed'e olanlar ya da olmayanlar üzerine bir son söz söylemek gerekir...

İnsanı oluşturan temel malzeme malumunuz zamandır. Ömür de varlık ile yokluk arasındaki izafi bir zamandır. Ölüm ile yaşam arasında tuhaf bir uyku hali diyelim de anlayın bunu.

Muamma zamanların bir feylozofu buna dair dermiş ki;

"Beni boydan boya kaplayan bir nehirdir zaman, ama o nehir de ben'im. Zaman beni mahveden kaplandır, ama o kaplan da ben'im. Beni tüketen ateştir zaman, ama o ateş de ben'im. Ne yazık ki dünya gerçek; ben de ne yazık ki bir varım bir yokum!.."

Amr Bin Azraa-Eel'in Yolunun Pîrî Reis'le Kesişmesi ve Azraa-Eel Menkıbelerinin Kilit-ül-Bahr'de Ortaya Çıkışı

Muamma Zamanlar, Hâl-i Siyah Yerler, Ahmak Adamlar, Bâtıl Nesneler, İbrahim-vari Çöküşler ve Kader-i İlâhî

Âlem-i gayb diye çağrılan ruhların ve ruhanîlerin bulunduğu mahallerden bize bakan haberliler ile zeki ve ihtiyatlı kimseler ilan, beyan ve rivayet etmişlerdir ki;

Kilit-ül-Bahr diye çağrılan yerde gizler ortaya döküldüğünde hiç kimse susamayacaktır!

İşte her şeyin başlangıcı bu cümleydi. Kilit-ül-Bahr diye çağrılan yerdeki gizler bizzat Azraa-Eel Menkıbeleri idi ve bu menkıbelerdeki iblis ile halisin savaşları evrenin sırlarıyla örülüydü. Bugüne kadar olan ve bugünden sonra da olacak olan sırlardı bunlar. Yani ezeli ve ebedi olan dedikleri türden şeylerdi. Bir gizem avcısı, bir kayıp dünyalar atlasçısı olan Pîrî Reis'in Amr Bin Azraa-Eel ile buluşmasına neden olan hadiseler belli ki keyfî değildi de, bunun sırrını da zabit ya da hakimin azarı ile anlayacak değiliz. Anlatacağız ve kararını size bırakacağız.

Kolonbo derler, İspanyol denizcidir, onunla buluşmasında bu küffar denizcinin taifelerinden olan bir yaratılmış, latifeci bir var oluş, başında kocaman bir destar, üstünde bin bir renkte yırtık bir ferace, Deccal'in eşeği gözleriyle Pîrî Reis'e doğru ilerlemiş; daha sonradan size diyeceğimiz lakırdıları yumurtlayarak Azraa-Eel Menkıbeleri'ni Pîrî'nin eline tutuşturmuştu. Bu var oluş, kuşkusuz şehrayin gecesinin çırağanı değildi de, Pîrî'yi vuslat meyvesine layık olarak görmüştü ve emaneti ehline teslim etmişti. Sonraki yüzyıllarda ademin oğulları Pîrî'den laf ederken hep onun haritasını, hazinelerini deyivermişti de asıl hazine olan Azraa-Eel Menkıbeleri hep kendi kerametinden-

dir, sır olarak kalmıştı. Sözünü ettiğimiz ademin oğulları Kilit-ül-Bahr'de hala Pîrî Reis ya da Süleyman hazinesi arasa da asıl hazine içindeki sırları ve hikmetleriyle küre-i arzın kalbini ve ruhunu kalbur gibi delik deşik etmeye yetecek gücü olan Azraa-Eel Menkıbeleri idi. Bunu bilip bunu söyleriz!

Pîrî'nin elindeki bu gizli kalmış hazinenin bizim elimizden neşrine ise neden, yine kitabın kendisi kadar gizemli bir adam, kendisinden söz ettiğimiz Amel-i Üstad Mehemmed Siyah Kalem nedeniyle olduğunu söylemiştik. Çağı ve coğrafyası tarih içinde silinmiş Maveraünnehirli olduğu söylenen, lakin böyle olmayan bu nakkaş, zamanın yırtıcı pençesinden kurtulabilmiş dehşetli ve muamma figürlerinde birçok giz saklamış, sakladığı ve bize, yani anlayana üfürdüğü sırlardan biri de Azraa-Eel Menkıbeleri'ndeki kıssadan hisseler olmuştur. Üstad Mehemmed Siyah Kalem, bahsi geçen çizimlerinde Azraa-Eel Menkıbeleri'ndeki hikayeleri canlandırmıştır. Üstat imzalı 64 resimli rulolarda Azraa-Eel Menkıbeleri'ndeki hikayeler gözde canlandırılmış ve ancak bu sırrı görenler için yine gözde gizlenmiştir. Allah her türlü bela ve afetten korusun, bugüne kadar nice ulema, suleha, üdeba bu görselleri görse de bu sırları gönül gözüyle görmekten uzak olmuştur. Neşriyatçı olarak bize düşen sanatımızı maharetle icra etmek, Mehemmed'in Siyah Kalemini çözmek olmuştur, bunu da belirtelim. Şimdi kitabın neşriyatçısı olarak kalemi ele alalım ve Amr Bin Azraa-Eel, Kilit-ül-Bahr ile Pîrî Reis'ten başlayarak anlatmaya başlayalım.

I

Amr Bin Azraa-Eel en yaygın rivayette Şehr-i Kayrevan'dan Buhara'ya kadar çokça yer görmüş bir gezgin olan, onlarca dili konuşup yazan bir ulemaydı. Kursağına padişah lokması girmemiş bu var oluşun insan mı cin mi melek mi ne olduğu bilinmez ama onun hakkında söylenen şehbaz, şehvelent ve tüvana bir adam olduğudur. Tarafımıza ulaşan tek tarifte bürümcükten kesilmiş bir gömlek giyen, onun üzerindeki çamur rengine çalan pelerinde akik, zebercet ve hurda demirlerle işaretler olan, elinde kaplan kuyruğu ile kaplanmış bir asa olan, uzun ve iri bir adem anlatılıyor. Bin Azraa-Eel hakkında başka neler neler denir de, yeri zamanı geldiğinde onun ne menem ya da ne halis bir şey olduğunu siz anlayın istiyoruz.

Zamansız ve mekansız olan, çağları dolaşan, cem-i alemi karışlayan Amr Bin Azraa-Eel'in nasıl öldüğü konusunda çeşitli hikâyeler olmasına rağmen, vahşice parçalanılarak Bağdat Çarşısında öldüğüne dair olanı en çok duyulanıydı. Anlatıldığına göre de olay şöyle vuku bulmuştu:

Vakti zamanında bekçilik vazifesini ifa eden bir asesbaşı, Bağdat Çarşısında başı gövdesinden ayrılmış iki ceset bulmuştu. Kanıtlara bakılırsa cinayetler bir nevi şafak sökümü olan fecr-i sadıkta gerçekleşmişti. Bekçibaşı, başlardan birinin insan başına benzemediğini, diğerinin ise gövdesinin olmadığını raporuna kaydetmişti. Aynı raporda, cinayetin gerçekleştiği sokakta vazifesi geceleri sokakları gezerek acil durumları duyurmak olan bir paspan, ölen kişilerden birinin bir gece önce tanıştığı Azraa-Eel isimli bir zat olduğunu, hatta bundan emin olduğunu, çünkü zavallı adamla gece tanıştığını ve ilk başta isminden dolayı ürktüğünü söylemişti. Zabıtın raporunun son cümlesi ise şöyleydi:

Kimin veyâ "neyin" öldürdüğü bilinmemektedir!

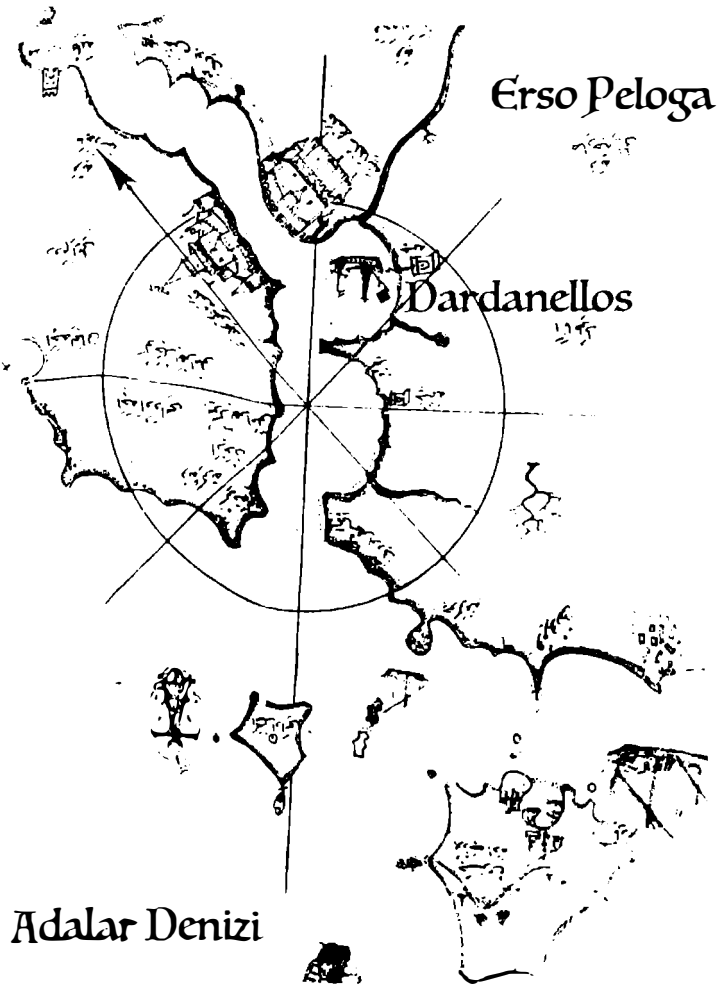
Söylemek lazım gelir ki, sırların efendisi Azraa-Eel Menkıbeleri yazıtını bugüne kadar pek çok yaratılmış aramış, denizlerin efendisi derler Pîrî Reis ona ulaşana kadar muamma olarak kalmıştır. Reis'in Azraa-Eel Menkıbeleri'ni bulmasına vesile olan olaylar da kitabın içine yazanlar kadar bilmeye değerdir.

.....

Bahsedeceğimiz olaylar günlerin ateş-i bahar lâle olduğu zamanlarda vuku bulmaktaydı. İnsanlar bu zamanlarda tâbire değmeyen rüyâlar görmekteydiler. Lâciverd ömürler yaşayan insanlığın bahar-ı hayatında Kilit-ül-Bahr denilen, kendisi küçük mefhumu büyük bu yer, gerçekten kilitti.

Kilit-ül-Bahr, Balkan ve Anadolu Yarımadaları arasında, Akdeniz'e bağlı bir deniz olan Ege Denizi ya da Adalar Denizi diye anılan bir coğrafyadaydı. Özünde Adalar Arası denen bu yere Erso Peloga, akların denizlerinin korsanlarının deyişiyle Archipelago da denirdi. Burası belki hudutsuz, sınırsız bir deniz değildi, lakin karaların denizi Bahr-i Siyah'tan (Karadeniz) akların denizi Bahr-i Rum'a (Akdeniz) kadar uzanan mekânda bir sınırsız deryaydı. Burası adeta Bahr-i sükûn gibi suları kesif ve dalgasız olan denizlere adeta nazire olarak doğmuş gibiydi!

Uammma Zamanlar, Hâl-i Siyah Yerler, Ahmak Adamlar, Bâtıl Nesneler, İbrahim-vari Çöküşler ve Kader-i İlâhî ve Kilit-ül Bahir yolu...
"Rumeli tarafında olan kaleye 'bahri kilit' dediklerine bais olmuş o kalenin bina olduğu zamanlarda, yukarıdan varan kimler İcazet-i Rumeli tarafından alırlar imiş onun için Bahr-i Kilit demişler."

Bu denizin en kilit yerinde –Kilit-ül-Bahr, zaten denizin en kilit yeri anlamındadır– ömr-ü câvidini tümden orada geçirecekmiş gibi sonsuz olan bir kale vardı. Kaleye neden "deniz kilidi" anlamına gelen "Kilit-ül Bahr" adının verildiğini ise kendisinin hikâyesini birazdan nakledeceğimiz kadim denizci ve kartograf Pîrî Reis şu şekilde tevil ediyordu:

"Rumeli tarafında olan kaleye 'bahri kilit' dediklerine bais olmuş o kalenin bina olduğu zamanlarda, yukarıdan varan kimler İcazet-i Rumeli tarafından alurlar imiş onun için Bahr-i Kilit demişler."

Bu bölge takibi yıllarda donanma kanarası olarak çağrılacaktı. Kanara, her ne kadar mezbaha, hayvan kesilen yer demek ise de, birçok gemilerin batıp kaybolduğu, yok olduğu bu yer ismini sonuna kadar hak etmişti! Çünkü asırlar boyunca hep böyle olmuştu...

Kilit-ül Bahr Kalesi, Kale-i Sultaniye ile birlikte karşılıklı olarak İstanbul'un fethinden sonra İstanbul'un savunması için Alemsultan II. Mehemmed emriyle Gazi Yakup Bey tarafından inşa edilmişti. Kale inşa edildiğinde Muharrem 1462'ydi ve asıl amaç da şer Papalık Donanmasının Bizans İmparatorluğuna yardım etmesini önlemekti. Kale, iç ve dış duvarlarından ve avlu içinde 7 katlı üçgen bir kuleden teşkildi ve bir yonca yaprağı formundaydı. Kaleye 1541 yılında Kanuni Sultan Süleyman tarafından dış uçta Sarıkule olarak çağırılan bir kule eklenmişti. 1870 yılında Sultan Abdülaziz tarafından da ikinci kez restore edilmişti. Dış sur duvarları (dış kale) 4 metre, ikinci dış kale 18 metre, iç kale ise 30 metre yüksekliğindeydi. 4-6 metre kalınlığındaki deniz duvarlarının güney kısımları top mazgalı olarak da kullanılmıştı. Kale tümüyle kaba yontulmuş taşlarla inşa edilmişti.

Bu kalede yedi yüzden ziyade evliyullahın yattığı tevatürle sabitti. Kilit-ül Bahr denilen bu yere nice kere nur nazil olmuştu. Mağmum (gamlı) olan ziyaret etse şad ve handan olur, sıkıntıları gider huzur bulurdu. Bu kalenin bizim için önemiyse şuydu: Kale, Amr Bin Azraa-Eel'in anlattığı tüm hikâyenin kalbindeydi. Azraa-Eel Menkıbeleri, bu kalede bulundu, muhafaza edildi ve bu sayede şimdi size naklediliyor. Bir kefesi cennet, bir kefesi de cehennem denen kalede zamanlar boyunca nice sırlar saklandı. Bu nedenledir kale için derlerdi ki, "İki cihanda yüzün ak, ekmeğiniz helal, zatın berhudar olsun ki, bu kale mevzu bahis olduğunda ne benim, ne de senin zihnini meşgul eden suallerin arkası kesilmez. İşte Kilit-ül-Bahr'deki işbu sırlara hâkim olduğun an, eline fırsat girdiği vakit Nemrud olanlardan olma! Kalenin sır reisi Pîrî gibi olmalısın ki, nefsine gurur getirmeyesin... Sırlara mazhar olmak için göz kulak tutup, hikâyenin ser-çeş-mesini (başı) dinleyesin. Unutma, cennet, ruhları uyanık olanların, cehennem ise kalpleri uyuyanlarındır! Hadi şimdi gerisini dinleyin de görelim bakalım...

II

Muhyiddin Pîrî Bey'in Pîrî Reis Oluşu ve Sırlara Doğru Başlayan Seyrüsefer

Asıl adı Muhyiddin Pîrî Bey, künyesi Ahmet ibn el-Hac Mehmet El-Karamani olan nam-ı diğer Pîrî Reis, deniz hakkında ilmi deryalar gibi derin olan bir denizciydi. "Pîrî", tecrübeli kişi, üstad anlamında olup "Muhyiddin" adını ise bir Gelibolu kahramanından aldığı rivayet edilmektedir. Pîrî'nin ailesi, II. Mehemmed devrinde padişahın emri ile Larende Karaman'dan İs-

tanbul'a göç ettirilen ailelerdendi. Pîrî'nin ailesinin bir süre müstahfızlık yapmış olmasından ötürü olsa gerek, kendisi daha sonra hayatında önemli bir yer tutan kaleler hakkında bilgi sahibiydi. Müstahfızlık, yeniçeriliğin kaldırılmasından evvel kale, hisar ve memleket muhafazasında bulunan kimselerdi. İlk zamanlardaki müstahfızlık, daim hizmet hâlinde olduğu için kendilerine timar paylaştırılmıştı. Sonraki zamanlarda ise harp gibi lüzumlu hallerde askerlik hizmetine çağrıldıkları için bu gibilere yalnız hizmete çağırıldıkları zaman, diğer askeri efrad gibi, maaş ve tayin verilmeye başlanmıştı.

"Pîrî'nin ailesi bir süre İstanbul'da yaşadıktan sonra Gelibolu'ya göç etmişti. Gelibolu ki, ne acaip bir yerdi, ünlü şeyhülislam ve tarihçi İbn Kemal, Gelibolu'dan söz ederken şunları beyan ederdi:

"Gelibolu'da doğan çocuklar timsah gibi su içinde büyürler. Beşikleri ecel tekneleridir. Sabah ve akşam gemilerin sesleriyle uyurlar."

.....

Pîrî, denizciliğe azaplar ağası olan, Barbaros Hayrettin Paşa'dan önceki deniz leventlerinin en ünlüsü, amcası Kemal Reis'in yanında başladı ve o zamandan ibaren ikametgâhı hudutsuz denizler oldu. 1487-1493 yılları arasında birlikte şimdi Akdeniz olarak çağrılan Bahr-i Rum'da korsanlık yapıp, Fransa, Korsika, Sicilya ve Sardunya kıyılarına yapılan akınlara katıldı. Pîrî bu manada bir akıncı levent idi. Pîrî gibi leventlerin korsan olarak vasıflandırılması ve o şekilde çağrılmasına rağmen söylemek gerekir ki, Türk korsanları hiçbir zaman âdi birer deniz haydudu sıfatında olmamıştı. Onları öyle değerlendirmek tarihi vak'aları yanlış görmeye meyil etmekti. Bu insanlar, ana karadaki akıncıların denizdeki mukabiliydiler ve bu nedenle "deniz akıncıları" olarak adlandırıldı.

Deniz akıncıları, düşman gemilerini tâkip eder, düşman ülkelerin sahillerinde onların deniz kuvvetlerini tesirsiz hâle getirirlerdi. Osmanlıyla barış içinde olmayan Hristiyan devletlerin moral ve iktisadi açıdan işlerinin zorlaştırılması amaçlanırdı. Bu açıdan bakıldığında Pîrî Reis ve Kemal Reis ile birlikte Barbaros Kardeşler de en ünlü deniz korsanlarından olmuştu.

Pîrî Reis, hayatı boyunca denizlerdeki serüvenlerine devam etti ve bir şekilde yolu cihan imparatorluğu ile kesişti. Bu kesişme şöyle vuku bulmuştur ki, Endülüs'te Müslümanların hâkimiyetindeki son şehir olan Gırnata'da katliama uğrayan Müslümanlar, Devlet-i Aliyye'den yardım isteyince, o yıllarda deniz aşırı sefere çıkacak donanması bulunmayan Osmanlı Devleti, Kemal Reis'i Osmanlı Bayrağı altında İspanya'ya gönderdi. Pîrî Reis amcası ile birlikte Gırnata Müslümanları için felâh selâmet, hayır ve ni'metlerde refah olmuştu. Müslüman halkı İspanya'dan Kuzey Afrika'ya taşımıştı. Venedik Seferi hazırlığındaki Padişah II. Beyazid, Bahr-i Rum'da korsan olan tüm leventleri Osmanlı Donanmasına katılmaya çağırınca, Pîrî Reis amcası ile birlikte İstanbul'da padişahın huzuruna çıktı ve icabetgâhta Osmanlı Donanmasına girdi. Bunun ardından pek çok levent yazdı, Akdeniz'de iş gören güçlü, kuvvetli denizci "Korsan" Türklerle "levend-i rumi" denilen adalardaki Rumlardan Türk gemilerine savaşçı deniz eri topladı. Elinde bir kılıç veya mızrak yahut bir tüfek veya tabancaları olan leventler, yaya tüfekçi askeri olarak Pîrî saflarına katıldı.

Söylemek gerekir ki, mübarek ve muvaffakiyetli bir adam olan Pîrî Reis, selâmete çıkma, felâha kavuşma konusunda eşsiz, nimette dâim ve kararlıydı. Osmanlı Donanması'nın Venedik seferinde Osmanlı Donanmasında gemi komutanı ve ilk kez savaş kaptanı olmuştu. Venediklileri, akıllı manevraları ile barışa zorlamasının ardından geçen on bir Cemaziyelevvel ayı içinde

Moton, Navarin, İnebahtı, Midilli, Koron ve Rodos gibi deniz seferlerinde bulunmuştu. Elhasıl, Barbaros Kardeşler emrine girmişti.

Sırasıyla İshak, Oruç, Hızır (Hayreddin) ve İlyas adlarında dört kardeşten oluşan Barbaros Kardeşler, Rebiulahir sene 1515'te dünyanın en büyük deniz güçlerinden birisini oluşturdu. Pîrî Reis de bu tarihte Oruç Reis'in kaptanlarından birisi olarak hediye sunmak üzere yardımını bekledikleri Yavuz Sultan Selim'e gönderildi. Yavuz, Pîrî Reis'i bizzat kabul etti. İki elmaslı kılıcı Pîrî'ye teslim ederken: "Kılıçların birini Oruç Lalam ve birini Hayreddin (Hızır) Lalam kuşansınlar, gazâ eylesinler!" dedi. Pîrî Reis, Yavuz'un yardım olarak verdiği iki savaş gemisi ile geri döndü. 1511'de ise amcası Kemal Reis'in bir deniz kazasında şehadetinden sonra Gelibolu'ya yerleşti. Takibinde her ne kadar yine Barbaros Kardeşler'in idaresi altındaki donanmada Halaoğlu Muhiddin Reis ile Bahr-i Rum'da bazı seferlere çıktıysa da, hayatını hep Gelibolu'da haritaları ve kitabı üzerinde çalışarak geçirmeyi arzuladı.

1516-1517 yıllarında İslambol'a* geldiğinde, tekrar Osmanlı Donanmasının hizmetine girip Derya Beyi rütbesini aldığında, Mısır seferinde Kahire'ye geçip Nil ırmağını çizme fırsatı buldu. Ardından Bahr-i Rum'da yaptığı seyirlerde keşfettiği yerleri, olayları ve maslahatları denizcilik tarihinin ilk seyir defteri ya da kılavuz kitabı olan Kitab-ı Bahriyye'de topladı.

---

* "Bu kente İslambol adını veren, imanın savunucusu, İslamın savaşçısı Fatih'in ta kendisidir; Kent uzun süre bu adla anıldı; belgelere bu adla geçti ve xviii yy'da bir ferman çıkarılarak paraların üzerinde o güne kadar Konstantiniyye adıyla anılan kent için bu adın kullanılması buyruldu."

III

Esrarı Kendinden Makbul Bir Seyir Defteri: Kitab-ı Bahriyye

Makbullüğü padişahın kız kardeşiyle evlenmiş olmasından ve şehzadeliği döneminden beri Sultan Süleyman ile dostluklarından kaynaklanan Veziriazam Makbul İbrahim Paşa ya da bilinen adıyla Pargalı İbrahim, 1524'te Mısır'a sefere çıktığında kendisine Pîrî Reis eşlik etti. Reis, Mısır seyrinde süvariliğini yaptığı Sadrazam Pargalı Damat İbrahim Paşa'nın takdiri ve desteğini kazanınca, 1525'de gözden geçirdiği Kitab-ı Bahriyye'sini İbrahim Paşa aracılığıyla Kanuni Sultan Süleyman'a sundu. İskenderiye'nin ele geçirilmesinde gösterdiği başarılar ile zaten padişahın övgüsünü kazanmış olan Pîrî Reis böylece Sultan Süleyman'ın denizlerdeki rehberi oldu.

1511-1521 yılları arasında yazılan ama 1524-1525 yılları arasında Kanuni'ye sunulmak üzere ek bilgilerle ve daha özenli çizilmiş haritalarla yeniden hazırlanan kitabın 1525 tarihli revize edilmiş nüshası, 434 sayfadan ve 290 haritadan oluşur. Kitap, Bahr-i Rum'un önemli limanları, koyları, körfezleri, burunları, yarımadaları, adaları ve ideal sığınakları üzerine ayrıntılı bilgiler içermekteydi. Kitapta ayrıca menzillerin görüntülenme teknikleri ve bu tekniklerle ilgili astronomi bilgileri de yer alır. Bunun yanında, her ülke ve şehrin yerel halkları ve bunların kültürlerinin ilginç yönleri hakkında bilgilere yer verilmesi de başka bir mes'eledir. Hatta kendisi de büyük bir ulema olan Kâtip Çelebi, Tuhfetü'l Kibâr Fî Esfâri'l Bihâr adlı muhteşem eserinde Kitab-ı Bahriyye için şöyle söyler:

"Mezbûr Pîrî Reis Bahriyye nâm kitabı yazup Akdeniz ahvâlini beyân eylemişdir. İslâmiyânın bu fende andan gayrı kitâbı olmamakla ekser deryada gezenler âna mürâcaat ederler."

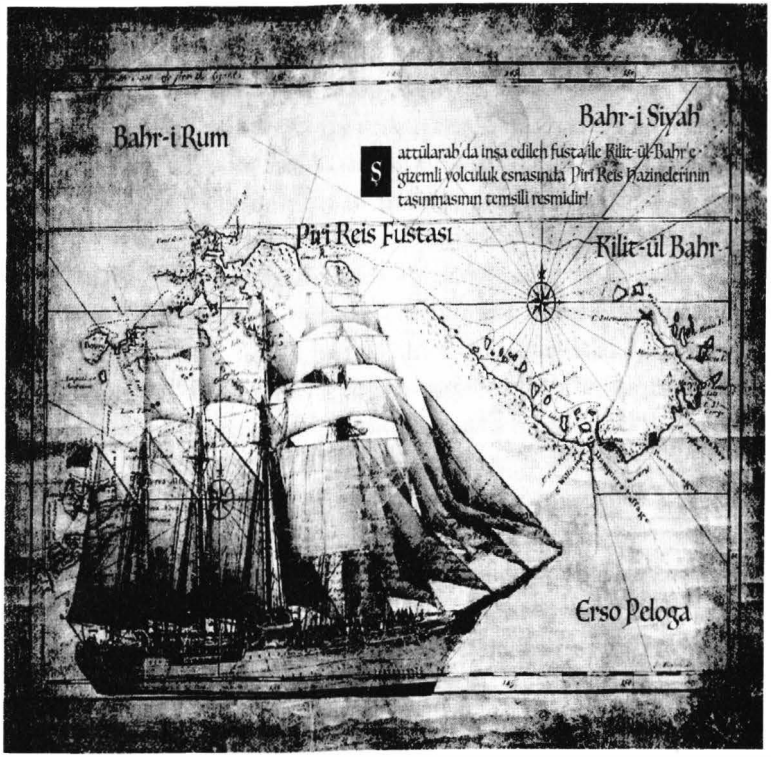
1533 yılında Barbaros Hayrettin Paşa* Osmanlı'nın İslambol'daki Paşakapısı'nda Kapdân-ı Deryâlık makamına oturunca, Pîrî Reis de hil'at giydi, Derya Sancak Beyi oldu, Kızıl Sakal Barbaros'un 1546'da ölümünün ardından Bahr-i Ahdar, yani Hind Kapudanlığı yaptı, daha sonra da Bahr-i Ahmer, Bahr-i Hazer, Bahr-i Umman'daki deniz görevlerinde yaşlandı. Bu büyük mellah ve mütebbahhirîn-i ulemanın sonunu getiren de bu görevdi zaten. Hind Okyanusu Kaptanlığı onun için belâ-yı nâgâh oldu, adeta ansızın gelen musibet ve belayı çağırdı. Bu durum da öyle böyle bir hikâye değildi...

IV

Vakt-i zamanında Portekiz; Kızıldeniz, Basra Körfezi, Hind Okyanusu bölgesinde gemiler inşa etmiş, yerleşkeleri ele geçirmiş, sığınaklar kurmuş, ciddi bir denizci güç haline gelmişti. Böylesi bir durumda stratejik noktalardan biri de, 1515 yılında ikinci kez fethettiği, konumu sebebiyle Basra Körfezi'nin girişini kontrol eden Hürmüz adasıydı. Portekiz, Osmanlı ticaretini engellemek ve ticaretin akışını Ümit Burnu güzergâhına sevk etmek amacıyla, Hind Okyanusu'nda seyrüsefer yapan Müslü-

* Kendisine niye Denizlerin Reisi denildiğine ilişkin bir anlatı diyelim size. 4 Temmuz 1546'da Kudret'in gecesi olan Kadir Gecesi'nde vefat eden Şanlı Kaptân-ı Derya Barbaros Hayreddin Paşa'nın ölüm tarihi olan Hicri "953" sayısı ile "Mate Reis-ül-Bahr" (Denizin Reisi Vefat Etti) cümlesinin "953" olan ebcet sayısının birbirine eşit olması da O'nun büyüklüğüne işaret eden güzel ve önemli bir tevafuktur.

man ticaret gemilerinin yolunu keserek yağmalamaya, yolcularla mürettebatını katletmeye başlamıştı. Osmanlıların Şattülarab'da fusta (Portekiz donanmasına ait 10 ilâ 18 oturaklı, bir ya da iki direkli, orta büyüklükte, altları düz, hafif bir gemi türü) yapımına başlamalarıyla Portekiz Devletinin kaygıları da büsbütün artmıştı. O sıralar Moha ve Aden'de üslenmiş olan Osmanlı kadırga ve fustaları, Melindi ve Arabistan'ın güney kıyılarında cirit atmaktaydı.

Osmanlılar ayrıca 1546 yılında Şihr'de bir kale yapmış, kısa bir zaman sonra da dört Türk kalitesi Portekiz himayesindeki Maskat'ı bombardıman etmişti. Ertesi yıl Dufar Osmanlıların eline geçmiş ve Osmanlıların güney denizlerindeki askerî faaliyetlerini ve hâkimiyet alanını genişletmeleri, Portekizliler için daha da ciddi bir tehdit olmuştu. Diğer taraftan, Bahreyn'e kadar sokulan ve Lahsa'daki Katif'i ele geçirmiş olan Portekiz'in denizlerde ilerlemesi, doğuyu elinde tutan Osmanlı İmparatorluğu'nu ürkütmüş ve kızdırmış; İmparatorluk da hem ticareti Katolik Portekiz'den kurtarmak, hem de İslâm'ın koruyucusu olarak Haremeyn, yani İslâmın kutsal şehirleri Mekke ve Medine kutsal yollarının güvenliğini sağlamak için harekete geçmişti.

Pîrî Reis de artık deniz savaşları konusunda yüksek bir ilme ve tecrübeye sahip, fâzıl ve mâhir bir kişi olmuştu. Kendisi ilk olarak Aden'de Türk hâkimiyetini tekrar tesis etmesi gerektiğini düşünmekteydi. Bu amaçla, Fi gurre-i Safer-ül hayr sene 1547'de, irili ufaklı cümledem altmış gemiden mürekkep bir donanmayla Süveyş'ten hareket etti. Yine vakt-i zamanında Osmanlıların Hind Okyanusu'ndaki yegâne limanı olan Aden'de Âli bin Süleyman el Tavlakî adındaki bir Arap şeyhi, isyan ederek hâkimiyeti ele geçirmişti. Kendi kasasının dolmasını sağlayacak olan Portekiz'in himayesine girmeye pek niyetli olan asi şeyh, biat etmek için Hürmüz'e bir haberci göndermişti. Kanunî Sultan Süleyman, İran'a karşı yaptığı savaşta kesin bir sonuca varabilmek için Süveyş ile Basra arasında doğrudan irtibat kurmanın gerekli olduğunu idrak etmişti. Olay üzerine Pîrî Bey'e Kanuni Sultan Süleyman'ın emri mealen ise şöyle olmuştu:

"Ey Kapudan Pîrî Reis, önce Süveyş'teki donanmayı, Portekizlilere fark ettirmeden Basra'ya götür. Basra'daki 15.000 Osmanlı askerini, oradaki gemilerle birlikte donanmana kat ve ani

bir baskınla Hürmüz'ü fethet. Fetih müyesser olmadığı takdirde, hemen Basra'ya geri dön!"

Bunun üzerine Cemaziyelevvel 959 (Nisan 1552)'da Süveyş'den hareket eden Pîrî Reis, Bâbü'l-mendeb'i geçerek Hind Okyanusu'na çıktı ve Aden'e, Şihr ve Zufar limanına uğradıktan sonra Re'sü'l-Hadd Burnu açıklarına vardı. Özellikle 1506 yılından beri Portekiz himayesindeki zengin şehir Maskat'ta Müslüman halkın Portekizlilere yardım etmeleri Pîrî Reis'i çok hiddetlendirmişti. Pîrî Bey, barut perdaht edip Maskat kalesini muhasaraya alarak toplarla dövmeye başladı ve Padişahın kendisine verdiği emri unutarak karaya asker çıkardı. Maskat şehrini yağmalattı. Portekiz kaynaklarındaki adı Pirbec olan Pîrî Reis, 20 Ağustos'ta Maskat'tan ayrıldıktan üç gün sonra, Hürmüz Adası önüne gelerek tekrar karaya asker çıkardı.

Lakin Türk kadırgalarının hareketi casuslarca Portekizlilere haber verildi; Hürmüz'ün zengin tüccarları Keşim (Kişm) Adası'na kaçtı, Hürmüz Şeyhi ise haremi ve değerli mallarıyla kaleye sığındı. Portekizliler, Fusta'ları kalenin surları dibine yatırdı ve kalyonu içinde manevra yapmayı sağlayacak kadar marineli denizci, topçu çavuşları, topçular ve bir de patronayı bırakarak sahile kalın palamarlarla bağlattı. Pîrî Reis'in çıkarma yaptığı yer, adanın doğusunda, demirleme yerinin aksi cenahındaydı. İki taraf arasında top düellosu başladı ve de uygun metrislerinin olmamasından ötürü Türk donanması daha çok zarar gördü. Burada nice kez forsalar, bey gemilerini basup gitmeye gayret ettiler, yani düşman tutsakların kürek konmuşları, zincirlerinden boşanıp ayaklanarak Türk gemilerini ele geçirmeye gayret ettiler.

Kalhat'taki Portekiz ticarethanesinde tüccarlar, muson mevsimi olmasına rağmen küçük bir tekneyle denize açılmış,

önce Bassein'e, sonra da Goa'ya varmış ve durumu haber eylemişti. Bu arada, Portekizlilerin Goa'da büyük bir donanma ile bölgeye yaklaştıkları ve Basra körfezini kapatmayı planladıkları haberleri de geliyordu. Pîrî Reis bunun üzerine kuşatmayı kaldırarak Basra'ya salpa emrini vermeden önce leventleriyle kalenin dışını yaktırdı. Limandaki yol boyunca gemileri top ateşine tuttu, kalyonlardan mukabil ateş açılması üzerine Basra'ya hareketini devam ettirdi. Borda yelkeni* ile ardına düşüp limanlık gözetledikten sonra takiben Keşim Adası'na vardı. Bununla da kalmadı, Pîrî Reis'in taifesi gizli ada hazinelerinin hepsine ulaştı. O kadar ganimet elde edilmişti ki, eşsiz bir hazine gibi vazolar dolusu altın, hesaba vurulamayacak derecede kıymetli mücevherat ve incilerle, dolan taşan 23 kadırga ile Basra'ya varmak üzere yola çıktı. Pîrî Reis, filoyu düzeni ile bıraktı, Maskat Kalesi'ni aldı ve Şevketlu Hünkâra hazineyi götürmek üzere yola çıktı.

Basra'ya vardığında, beklentisinin aksine oldukça soğuk bir şekilde karşılanan Pîrî Bey, Basra Valisi Ramazanoğlu Kubad Paşa'nın Maskat'ın ve Hürmüz'ün yağmalandığı haberini Divân-ı Hümâyûn'a aktardığından habersiz tarz-ı hareketini uygulamaya devam etti. Vali zaten daha önce Pîrî Reis'in yardım isteklerine icabet etmemişti. Kürek gibi basit teçhizatları bile vermekten imtina ederek niyetini de açıkça izhar etmişti. Vali, yağma olayını bahane ederek Pîrî Reis'i tutuklamak ve mallarına el koymak istedi, ancak başaramadı.

---

* Denizcilikte borda yelkeni, geminin baş tarafındaki yelken demektir. Rüzgâr varsa, o zaman borda yelkenlerini açarak düşman gemisinin ardına düşüp rüzgârın dinerek denizin yatışmasını beklemek.

V

Kanunî Asrı'nı Lekeleyen Menhus, Şer Bir Durum: Pîrî Reis'in Katli Hadisesi

Pîrî Reis, bakım ve onarım yapılan donanmasını hazır olmadan denize açılmasını istemedi. Ayrıca eldeki Osmanlı Donanması, Bahr-i Rum'a göre yapılmıştı. Bahr-i Rum kıtalar arasında bir iç denizdi. Bahr-i Ahdar, yani Hind Okyanusu ise açık bir deniz olduğundan çok büyük dalgalara sahneydi. Bölgede mahsur kalmamak için donanma ve askerleri geride bırakıp acil olarak üç gemi ile sıkıntılı bir şekilde Bâb'ül-Mendeb Boğazı'nı aşarak Süveyş'teki amirallik merkezine ulaşmayı başardı. Fakat Basra Valisi Ramazanoğlu Kubad Paşa, Pîrî Reis hakkındaki şikâyetini Mısır Valisine de iletmişti. Kahire'ye varınca da Mısır Beylerbeyi Semiz Ali Paşa onu tutuklattı ve konuyu divana iletti. Pirî Reis'in bu pek parlak ve meşakkatli seferi, Türk amiralinin bilgisini ve servetini kıskanan rakiplerini azdırmıştı. Ortada kokusu olan tek duygu garezdi!

Şikâyet konularından en önemlisi Pîrî Reis'in Hürmüz muhasarasını kaldırması ve donanmayı bırakıp gitmesi suçlamasıydı. Pîrî Reis'in, gerekli bakımdan geçmemiş donanmanın Hind Okyanusuna açılmasının çok sakıncalı olduğu şeklindeki savunması dikkate alınmadı. Tarihçiler Müverrih Âli ve Peçevî'ye göre Basra Valisi Kubad Paşa'ya ganimetten istediği haracı vermemesi nedeniyle, Mısır Beylerbeyi Semiz Ali Paşa'nın politik hırsı yüzünden hakkında padişaha olumsuz rapor verilmişti. Neticede, Kanunî Asrı'nı lekeleyen menhus, şer hadiselerden biri olan bir ferman çıkarıldı, Osmanlı cihanşümul denizciliğinin pirinin başı, 1554 zilhiccesinde gövdesinden sonsuza dek ayrıldı!

Büyük zat, 'siyaseten' Divan-ı Mısır'da katledildi, baş verdi. Rivayetler der ki, Pîrî Reis ölmeden önce son kez engin denizlere bakıp, "Denizler korku yeridir; bu yer, işin ustalarının bile yüreğinin yağını eritir. Bana ise hep dost oldular" demişti. Batı'da Muhteşem", doğuda Kanuni olarak adlandırılan I. Süleyman'ın, kullandığı Âcizî mahlası bu hadisede ne kadar da anlamını bulmuştur kim bilir?

Ancak söylemek de gerekir ki, bu vaziyetten evvelce Kubad Paşa, sonra da sultan-zâde olan Mısır Beylerbeyi Semiz Ali Paşa mes'uldür. Tahkirâmiz olacak ama, bu, tam bir su-i ahlâk hadisesidir. Nesl-i Osmaniyye evlâdından olmasın dilediklerimizden olan Kubad Paşa ve Semiz Ali Paşa gibi ervâh-ı habiseler, pek kötü ruhlar, defter-i a'mâllerini çokça şişirmişlerdi.* Bunun fazlası da, Sultan Süleyman'ın varid biçimde Pîrî Reis'in "muhteşem celladı" olmasıydı. "Muhteşem" padişahın, "muhteşem" bir deniz ve bilim adamına reva gördüğü "son", bu olmuştu. Muhteşemlerden padişah olan gafletin haritasını çizmişti! Ancak makbul ve muhteşem olsa bile maktul olan Pîrî Reis kadar olamayacaktı. Bu nedenledir, evvel u âhir bize göstermişti ki, Pîrî Reis, bedbaht ve bedbin olmayan var oluşuyla yüzyılların zihninde tarihe karşı açık ve parlak zafer kazanmıştı!

Neticede Kahire'de idam edildiğinde 80 yaşının üzerinde olan Pîrî Reis'in terekesi o kadar muhteşemdir ki, devletçe el konulan ve müsadere olunan mallar için koruma görevinde bulunduğu sebebiyle Mısır Sancakbeylerinden İbrahim Bey'e 6 Cemaziyelevvel 961'de (9 Nisan 1554) otuzbin akçe terakki verilmişti. Kâtip Çelebi, Pîrî Reis'in ölümünden sonra serveti konusunda şöyle demekteydi:

---

* Bir süre sonra Kubad Paşa'nın da Basra Beylerbeyliğinden uzaklaştırıldığı, 15 Rebiülevvel 961 (18 Şubat 1554)'de mazul olarak İstanbul'da bulunmasından anlaşılmaktadır.

"Hesapsız malı çıkıp mirîye zaptolundu. Ağzı mürebba, içi altın dolu mertebanî kavannozları devlet kapısına gönderdiler."

Pîrî Reis'in hazin ölümünün ardından da pek çok söylence rivayet edilmişti: Babası bir papaz olan Hürrem Sultan'ın babasının idam emrini Pîrî Reis vermiştir dendi. Hürrem Sultan'ın kökeni hakkındaki en geçerli bilgi, Galiçya'daki Rogatinolu yoksul bir papazın kızı olduğundan ve Yavuz Sultan Selim zamanında Kırım Türklerinin Galiçya'da yaptıkları akınlar sırasında tutuklanarak Saray-ı Hûmayun'a getirilmiş olabileceğiydi. İşte Hürrem Sultan'ın babasının sonunu hazırladığı iddiasıyla, intikam için kendisinin katline sebep olmuş iddiası buyuruldu. Pîrî Reis'in Pargalı ile yakın dostluğu da bir başka sebep olarak yansıtıldı. Sadrazam Rüstem Paşa'nın da akıncılıktan yetişmiş, söz işlemez Türk amirallerinden nefreti malûm olduğundan, Pîrî Reis'in boynunun vurulması için mübalağaya varan iftiralar ettiği tevil edildi. Tüm bu söylenceler karşısında dönemin büyük tarihçileri Peçuylu İbrahim, Kâtip Çelebi ve Seydi Ali Reis, bu hususta manâlı bir sükûtla terk-i kalem eylemişlerdi.

VI

Peki, Hâlâ Sırr-ı Kadim Gizli Bir Haritada Ne Görebiliriz?

Dünyevi bedeni böyle son bulsa da kalbî ve ruhî güzelliği hüsn-i mahfî gibi baki olan bu adamın Kitab-ı Bahriyye'si bir yana, bugün Pîrî Reis adının dünya ahalisi tarafından hatırlanmasını sağlayan, çizdiği iki dünya haritasıdır. İlk harita, 1513 yılında yapılmış ve 1517 Rebiülevvellinde Mısır'da Ya-

vuz'a sunulmuştur. Pîrî Reis'in 1528 Cemaziyel-ahir'de Kanuni'ye adadığı ikinci harita ise eşsiz bir ceylan derisi üzerine sekiz farklı renk boyayla çizilmiştir. 1513 tarihinde ilkini çizdiği haritaların sırr-ı kadimi hâlâ çözülmeye çalışılmaktadır. Bu haritada rüzgâr gülleri ve çeşitli yön çizgileri ile kıt'alar, kıyıları, adaları, dağ sıraları, ova ve nehirleri sanki hassas bir terazi doğruluğu ile görmek mümkündür. İddialara göre, onun yaşadığı dönemde böyle haritaların çizilmesi ise olası değildir. Coğrafya-yi umumiye'de böylesi bir haritayı ancak 20.yy'da çizmek akılcıdır.

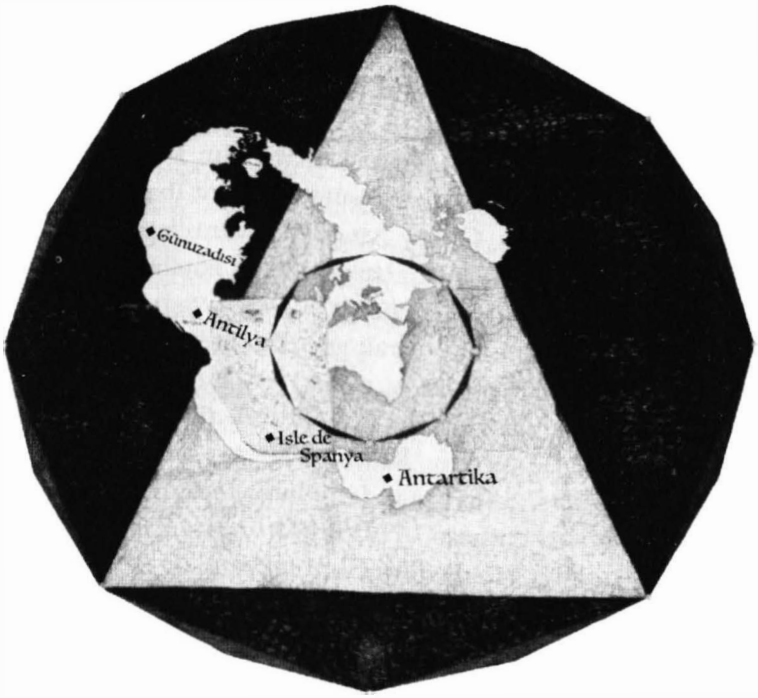
Nedeni için ne mi derler? Uçak yok ya da fotoğraf çeken uydu yok. Dünya menzilleri ölçülmüş de değil. Böylesi bir hassaslık ancak uydulardan ve fezâ vâsıtalarından çekilen fotoğraflarla anlaşılabilir. İlim ve irfanda allâme olanlara göre yeryüzüne fezâdan bakıldığında, aşağılara doğru gelen kıt'alarda bir büzülme görülür. Reis'in haritalarında da aynı hususiyet mevcuttur. İlmin mütalaasında modern çağ haritaları, Pîrî Reis'in haritalarıyla aynıdır ve küresel trigonometri konusunda haritaların esrarı, bu haritaların asıllarının çok yükseklerden çekilmiş fotoğraflar olduklarını gösterir. Peki, bu nasıl mümkün olmuştur?

İşte bu noktada haritanın aslında sahip olduğu gerçek zâhiri ve bâtını bilgisini anlatıyor olacağız. Önce şunu söyleyelim; 1839 yılında Gülhane Parkı'nda Tanzimat Fermanı okunduktan sonra sahneye çıkan bir isim olmasına rağmen Umum Mektepler Muavini Vehbi Molla gibi Saray'ın tepkisini çekecek diye "harita yakan müderrisler" olmasaydı, belki de haritanın tümü günümüze ulaşabilecekti. Bunu kenara not edip, Pîrî'nin şimali ve cenubi haritasının ihtisası ve özellikleri ile başlayalım.

Harita, zamanın en iyisi, günümüzde bile güncel olandır. Amerika kıtasının ilk haritasıdır, zamanının en iyi dünya ha-

ritasıdır. Şaşırtıcı bir şekilde hatasızdır. 1800'lerde keşfedilen Antarktika kıtasını buzlarla kaplı olmayan haliyle haritada görmek mümkündür. Antilya kıtasının güney ucunu fezadan görüldüğü haliyle resmetmiştir. Güney Amerika kıtasının Antarktika ile okyanus altında nasıl birleştiğini kusursuz işaret etmektedir. Kendisinin ilk haritasında bir kere İber Yarımadasını, Orta Amerika'yı, Güney Amerika'yı, Antilleri, Afrika kıyılarını ve Avrupa kıyılarının bazı yerlerini görebilmek mümkündür. Ortada da Atlas Okyanusu bulunmaktadır. Akdeniz'le Lut Gölü dolaylarını tam olarak gösteren atlaslar da Pîrî Reis'e aittir. Haritada nehirler ve ovalar tam bir doğrulukla görünüyordur. İnanılmazdır ama Pîrî Reis, Antilya'yı (Amerika) keşfinden önce biliyordur. "Kitâb-ı Bahriyye"de Amerika'nın Hicrî 870 (Miladî 1465) yılında bulunduğunu bildirilmiştir. Oysaki, Amerika kıt'asının 1492 yılında Kristof Kolonbo tarafından keşfedildiği kabul edilir. Hicri takvimdeki 870'in miladi takvimdeki karşılığı 1465'tir. Yani Kolonbo'nun Amerika'yı keşfetmesinden tam 27 yıl önceden söz ediyoruz. Kanunî Sultan Süleyman'a arz olunan eserde bu durum vurucu bir tespitle şöyle verilmektedir:

Lodos üstünde bulundu o diyâr,
Septe'den dört bin mil uzar,
Hangi tarihte bulundu işbu yer,
Anlatayım, tarihçiler bak ne der:
Târih-i hicret bu idi o zaman.
Tâ sekiz yüz yetmiş idi tam o an
İşbu tarihte bulundu o zemin
İsmine Antilya dediler hemin

Lodos üstünde bulundu o diyar. Septe'den dört bin mil uzar. Hangi tarihte bulundu işbu yer: Anlatayım. tarihçiler bak ne der: Târih-i hicret bu idi o zaman.

Tâ sekiz yüz yetmiş idi tam o an. İşbu tarihte bulundu o zemin. İsmine Antilya dediler hemin...

Haritada mavi çizgiler kıtaları, kesik siyah çizgiler de bir rahnameden çok günümüz haritalarını andıracak biçimde, bölgeleri birbirinden ayırmaktadır. Haritadaki Afrika ve Güney Ameri-

ka çizimlerinin günümüz haritaları ile olan kusursuz benzerliği, şaşırtıcı bir etki yaratır. Pîrî haritasının kuzeyinde ve güneyinde otuz ikişer ucu olan 95'e 65 cm büyüklüğünde birer rüzgâr gülü vardır. Bu gül de, rüzgâr yönlerini ifade eder. Pîrî Reis'in haritasında sadece bölgeler bulunmaz; bunlardaki bitki ve hayvan figürleri de kendisinin yüksek ilmini gösterir. Afrika'daki fil ve devekuşu resimleri, Güney Amerika bölümünde yer alan lama ve puma resimleri, akla şu soruları getirir. Henüz o yıllarda yeni keşfedilmiş ve Pîrî Reis'in de gitmediği bu karalarda bu hayvan türlerinin yaşadığı nasıl bilinebilir? Ya da bu kıtalar nasıl çizilebilir?

Amerika'nın 1492 yılında keşfedildiğini düşünürsek, Pîrî haritasının mevcut olan iki parçası bile, Kuzey ve Güney Amerika'nın Atlantik Okyanusu'ndaki kıyılarını, Antilleri, Karayip adalarını, Avrupa'nın ve Afrika'nın yine Atlantik'teki kıyılarının bir kısmını gösterir. Daha da ilginci, keşfedilişinden yüzlerce yıl önce Antartika'nın da bu haritada bulunmasıdır. Üstelik burası modern haritalarda bildiğimiz şekliyle değil, Antartika'nın binlerce yıl önceki, üzerinde buz olmayan halinin tam bir kesinlikle çizimidir. Bunun akıldışı olduğunu söylemek lâzım gelir; çünkü haritadaki Antarktika Dağları, ancak çok yakın yıllarda ses yansıtıcı araçlarla keşfedilebilmiştir. Bu tarihten önce varlıkları bilinmiyordur ve Antarktika tarih boyunca hep buzlarla kaplı kalmıştır. Diğer yandan Yeşil Ülke Grönland'ın tek bir ada olduğu farz edilirken, Pîrî Reis onu üç ada hâlinde çizmiştir ki uydu fotoğrafları da sonraki yüzyıllarda bu gerçeği göstermiştir.

Haritanın gizemi tartışıladursun, onun yanlışlarını ikrar etmeye çalışanlar, Pîrî Reis'in Antartika'nın bulunduğu yerde, hatta şimdi Queen Maud Land denen bölgedeki yılan resmi gibi tanıtlar ortaya sürerler. Haklıdırlar da. Hiç kutupta yılan yaşar mı? Hayır. Ancak Pîrî Reis de yılanı orada yaşayan bir hayvan olarak

değil, dünyada sadece bu bölgeden, 70. ve 72. enlemlerden görülebilen Yılan takımyıldızlarını gösterir. Brezilya'nın ortasındaki renkli boğa resmi de benzer bir anlamı ifade eder. Bunun Argo takımyıldızının Brezilya'dan en net görülmesi nedeniyle olduğu düşünülmektedir. Pîrî Reis'in harita üzerinde çizimleri, çizimlerin imkânsızlığı ve niteliği açısından meşhur Nazca Düzlüğü çizimlerini hatırlatır. Güney Peru'daki Nazca Çölü'nde çeşitli canlı biçimleri ya da çeşitli geometrik biçimleri betimleyen kilometrelerce uzanan çizgilerde, 9 parmaklı maymundan, 40 metrekarelik bir alana yayılmış örümcekten, 300 metre uzunluğundaki kuş şekillerine kadar yüzlerce çizim vardır. Nazca Çizgileri, İspanyol "conquistador" Pizarro tarafından İnka İmparatorluğu'nun yıkılışıyla birlikte 16. yüzyılın ortalarından itibaren bir efsane olmuştur. Ancak kimse bunu ispatlayamamıştır. Çünkü Nazca çizgileri çok büyük olduğu için yerden bakıldığında anlaşılmaz, ancak çok yüksekten bakıldığında görülebilir. Fakat bir başka durum vardı ki, pek çoklarına göre aynı çizgiler, çok yüksekten bakılmaksızın muntazam bir şekilde çizilemezdir de...

VII

Evlad-ı Osmanlı Pîrî Reis, Atlantis'i mi aradı?

Nuh'un yaşamının altı yüzüncü yılında, ikinci ayda, ayın on yedinci gününde, işte o gün derin suların tüm kaynakları yarılmış, patlamış ve fışkırmıştır. Göklerin bentleri açılmış, şiddetli yağmur kırk gün kırk gece devam etmiş ve tarihin kadim uygarlıklarından biri sulara ve tarihe gömülmüştür. Batı Denizi İmparatorluğunun bu kadim halkı ve koca bir imparatorluk, çok güçlü depremler so-

nucu bir günde dalgalar tarafından yutulmuştur. Uygarlığın eski topraklarında artık güneşin doğduğu yerde şimdi sudan başka bir şey yoktur. Burada, Atlantis kıtasının ya da uygarlığının batışından söz etmekteyiz. Atlantis ya da "Atlas'ın Adası", Platon'un Timaeus ve Critias kitaplarında söz ettiği, tarihin kadim zamanlarında var olan efsanevi bir kıta ve uygarlıktır. Atlant İnsanları, büyük su dairesi üzerindeki kara parçasından ve adalardan dünyanın ucundan, dokuzuncu kuşaktan geliyorlardı. Feylesof Platon, Atlantis'i "Herkül Sütunları'nın ötesinde" mevcud olan, Batı Avrupa ve Afrika'nın birçok kısmını işgal eden ve Kral Solon'un zamanından 9000 yıl önce Atina'yı almaya çalışan, ancak başarılı olamayıp bir gecede okyanusa batan bir uygarlık olarak tanımlıyordu. Kadim hikâyeler batışı şöyle naklediyordu:

"Fırtına efendileri yaklaşıyorlardı. Öfke içlerindeki tek duyguydu. Her yerde garez vardı. Üç gece ve üç gün sonra bu vebalı ülkede sadece Kara Benli Efendiler, Kara Havaslar var olabileceklerdi. Bu hevaperest ülkenin sonu gelmişti ve bu alçak, âdi, bayağı yer kitlenin suya gömülmesi yakındı. Ateşi ve külleri görmek kolaydı? Göklerden, arşlardan, tavanlardan yağan yağmur değil, işkence, azab, eziyet, ceza ve ukûbattı. Uzun ayaklı karınca, gökyüzünden bir kere kopartılmıştı. Öyle ki, derisiyle kemiklerinden parçalar yeryüzüne düşmüştü. Elvan gökyüzü, uzun ayaklı karıncayla birlikte devrilmiş ve karalar denize göçmüştü. Ardından zavallı beşerin ruhları öylesine kararmıştır ki, yeryüzü ıstırap ile çağlamıştı. Kutsanmışların, haberlilerin, merhametlilerin, pek acib ve garib olanların söylediğine göre kudret çiçeği artık solmuştu. Güneş, sanki bir daha yeryüzünü görmek istemiyormuş gibi, kara bulutların arkasına gizlendi. Ardından sonsuz kumlara gömüldü. Dağlar açıldı ve ateş kustu. Denizcilerin 'Atland' dediği Altland yok oldu ve büt-perest dalgalar öylesine yükseldi ki, her şey denize gömüldü Atlasın İnsanları dünyanın bağrında batıp

yok oldu. Yerler pek çok insanı yuttu; bu mimsiz medeniyetin ateşten kurtulanları ise sularda boğulup gittiler."

Hikâyenin de anlattığı gibi bu akıbeti çabuklaştıran, doğanın herhangi bir kaprisinden çok, Atlantislilerin kendini beğenmişlik ve açgözlülükleri olmuştur. Hevaperest Atlantis İnsanlarının hırsları sınır tanımıyordur. İnsan gen yapısıyla oynayacak kadar çıldırmışlar ve neticesinde DNA sarmalını ikiye indirerek, öfke, nefret, şiddet gibi olumsuz insan tutumlarının daha fazla görünmesine neden olmuşlardı. Modern çağ eseri Silmarillion'da da sözü geçen ve Numenor olarak adlandırılan uygarlık da Atlantis'ti ve Çamur ile yosun tabakasıyla geçit vermez oluşu nedeniyle kıtaya ulaşmak da çok zordu. Atlant Krallığında doğal kaynaklar sınırsızdı. Kıymetli madenler çıkarılıyor, kokulu bitkilerden kokulu özler damıtılıyordu, çok büyük bir hazine ülkesiydi. Kıtanın altında bulunan altın madenlerinden çıkan altınları işleyerek, evler ve sair yapıların inşa ediyorlardı.

Tüm mahali çevreleyen duvarlar yapıyorlar, bu dış duvarları değerli madenlerle kaplarken, şehri tahkim eden iç duvarları painite, orta duvarları ise granür gümüş kaplıyorlardı. Merkezi adada kurulu şehirde tapınaklar, köşkler, hanlar kurulmuştu. Tâlim meydanında altın bir duvarla kuşatılmış bir mabet bulunuyordu. Tüm bu örtülü, puşende kalmış değerler de Atlantis'i tarih boyunca gizemcilerin en büyük tutuklularından biri haline getirmişti. Bunlardan birinin de Pîrî Reis olması son derece muhtemeldi. Tarihçilerin meraklarını celbeden en hayati hususiyetlerden biriydi bu soru: Pîrî, acaba Atlantis'i arıyor olabilir miydi?

Pîrî Reis, anlatmaya çalıştık, bir kere bir gizem avcısı, bir kayıp dünyalar atlasçısıydı. Efsaneler dünyasının sırlarını aydınlatmaya çalışan bir gizemciydi. Bunun için Atlantis'ten El Dorado'ya; Camelot'tan Semerkand'a kadar kayıp kıtalar için seyrüseferlere çıktı. Yer altı krallıklarını, hiç bulunamayan adaları çizdi. Bu gi-

zemlerden birinde Pîrî'nin haritasında şimdi olmayan bir adanın çizilmiş olduğu belirtilirdi. Brezilya ile Afrika arasında yer alan bu adanın, kayıp kıta Atlantis'ten kalan Daitya'nın adaşı bir ada olduğu düşünülür. Yalnız haritada Atlantis'in kendisinin olması demek, Pîrî Reis'in ana kaynağında da yok olmadığını göstermez. Mesela batmış olabilir. Hem de azar azar, bölüm bölüm... Çok sayıda tarihçiye göre Pîrî Reis, eline geçen antik kitaplardan, haberlilerden, batıda yer alan çok zengin bir kıtanın varlığını öğrenmiştir. Aslında şöyle diyelim: Bilmediği Amerika'yı değil, efsanevi Atlantis'i aramıştır. Pîrî, kayıtlarda yer aldığı şekliyle taifesine "hep batıya" diyordu, çünkü tüm antik kaynaklar Atlantis'i batıda gösteriyordu.

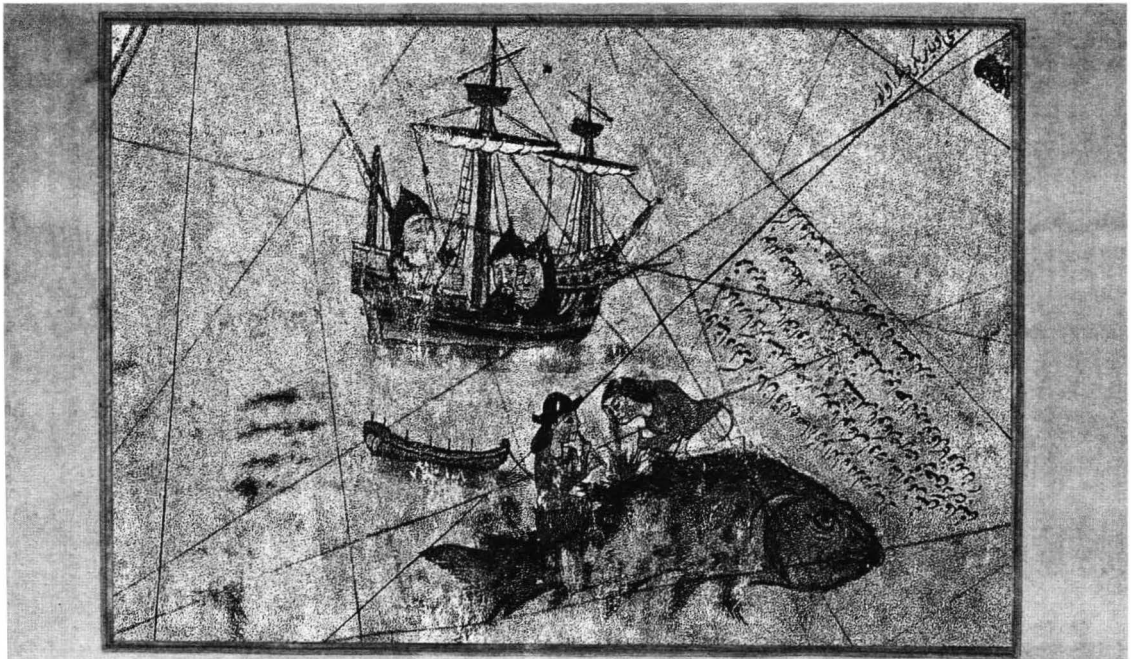
VIII

Pîrî Reis, Kırmızı Ada'da Deccal'i mi Aradı?

Reis, haritasında efsanelere, coğrafi isimlere, keşiflere de yer verir. Haritada çözülmesi zor ilginç bir bölüm vardır. Kuzeybatı bölümünde büyük bir balık üzerinde ateş yakan iki kişinin silueti vardır. Şöyle yazar:

"Rivayet ederler ki, zaman-ı evvelde Sanolu Andan derler bir papaz yedi deryayı görmüştür."

Burada Papaz Efendi'nin, denizde büyük bir balığı karadan bir yer sanarak onun üzerinde ateş yakmasını anlatır. Ancak ne amaçla? Haritada bunun gibi yüzlerce çizim vardır. Haritadaki resmedilen şeylerin ise efsanevi türde çizildiği bizatihi kendisi tarafından konu edilir. Bunların en ilginçlerinden birisi de, kendisinin Kırmızı Ada dediği yerdir. Peki, Kırmızı Ada gerçekte ne-

Rivayet ederler ki, İrlandalı Aziz Brendan adındaki bir papaz yedi deryayı gezmiş. Adı geçen papaz ve diğerleri bir balığın üzerine çıkıp kuru yer sanarak ot yakmışlar. Balığın sırtı kızınca denize dalmış. Bunlar da sandala binip gemiye kaçmışlar.

Kızıl saçlı adamın başının üst kısmın ki Kırmız Ada. Kızıl saçlı adamın olduğu yerde kızıl saçlı, köpek kafalı ve kafasız adamlar, boynuzlu at gibi garip varlıklar. Maymunla ayakta kavga eden bir köpek, çift boynuzlu at, boynuzlu bir maymun ve diğer zındıklar. İşte dünyanın hali!

residir? Atlantis iddiası vardır da onu söyledik, o değildir. Kırmızı Ada'da gövdesiz, başından kol ve bacakları çıkmış adam şeklinde bir canavar görürüz; Pîrî Reis, "bu canavarın yedi karış boyu vardır, gözünün aralığı da bir karıştır" der. Bu ifadeler, Reis'in mekânlardaki insanların hayatlarını rasat edecek kadar oraların kıyılarına yaklaştığını göstermektedir.

Söyledik, Pîrî Reis, zaten gizemli bir adam. Tuna'da işleyen gemilerin mes'ulü memur takımı Açıklar Ağalarına bir gizem hakkında soru sormak için Tuna'yı bile mesken eyleyebilecek kadar meraklarının peşinde bir zat'tan söz ediyoruz. Bu gizemlerden biri Kitab-ı Bahriyye'de sözü geçen Ateş-i Bahar olarak adlandırılan Kırmızı Ada'ya ilişkin olanıdır. Bu ada, haritanın alt kısmında, Surinam tarafında yer alır. Haritadaki o bölgede boynuzlu atın temsili bir resmi görülür, bugünkü uydu haritasında ise o bölgenin denizinde Poseidon'un simgesini andıran bir başka motif dikkati çeker. Demesi garip olacak ama Pîrî Reis'in çizdiği kızıl saçlı garip varlık, İslam mitolojisindeki "Deccal"ı andırır!

İslam mitolojisinde Deccal olarak tabir olunan kötü ruhlu yaratık, yüzyıllar boyu sırrını korumuş, gizemcilerin merakı olmuş, iri yarı, tek gözlü ve kızıl saçlı olarak tasvir edilen gizemli bir varlıktır. İsmi Arapça 'decl' kökünden türemiş olan, çok yalancı, aldatıcı, hilekâr bu sıradışı varlık, örtülmüş, gizlenmiş olarak hayatını sürdürmektedir. Aynı mitolojik kaynakların Deccal'in bir adada saklı tutulacağını, Deccal'in kendisine özellikler yüklenene dek o adada kalacağını belirttiğini biliyoruz. Kırmızı Ada, haritada renk ve yön itibariyle farklılaştırılmış, özel bir yön çizgisiyle not düşülerek işaretlenmiştir. Bunun insanlık dışı varlıkların bu adadan geldiğini anlatmak için belirtilmiş olduğu düşünülebilir. Pîrî Reis'in o yaratığı tek gözlü çizmesi yine Deccal tasvirinden kaynaklanıyor olabilir.

Deccalin de, maneviyata kapalı, maddiyata açık olması nedeniyle tek gözü kördür. Yine bu yaratık Pîrî tarafından renkli gözlü çizilmiştir çünkü mitolojik kaynaklarda da Deccal, "cazibedar levhiyat", yani çekicilikte usta olduğu için renkli gözlüdür. Pîrî tarafından Kırmızı Ada'nın diğer mekânlara yaklaştırılması, Deccal'ın iki uzak mekânı bir araya getirme, yaklaştırma özelliğinden kaynaklanıyordur diye tahayyül edilebilir. Deccal'in tasviri olduğunu düşünebileceğimiz motif, tam da kızıl saçlı adamın başının üst kısmında resmedilmiştir. Pîrî Reis, bugünkü adı Guyana olan kızıl saçlı adamın bulunduğu yerde, kızıl saçlı, köpek kafalı ve kafasız adamlar, boynuzlu at gibi garip varlıkların yaşadığını ifadelendirmiştir. Haritada ayrıca maymunla ayakta kavga eden bir köpek, çift boynuzlu at ve boynuzlu bir maymun da görülür. Deccal, değişik toplumlara değişik zamanlarda gelebilir, dolayısıyla onun nerede olabileceği hep bir tartışma konusudur. Bu nedenle onu arama çabaları da, mekânı ve zamanı aşmış konulardır.

IX

Osmanlı'nın Büyük Dehası, Muamma Denizcisi Pîrî Reis, Haritalarını Nasıl Çizdi?

Haberleri duyuranlar, eserleri nakledenler ve zamanın olaylarını anlatanlar bu harita için hep "geleceği gören harita" derlerdi. Haritacılık antik dönemden itibaren var olmasına rağmen, ilmi özelliklere sadakatleri açısından ilk gerçek haritalar 1200'lü yıllarda kıta Avrupa'sında ortaya çıkmıştır. İslam coğrafyasındaysa 800'lü yıllarda Abbasi halifesi Me'mun döneminden kalma haritaların varlığı bilinmektedir. Bu haritaların denizle alâkalı olanları,

portulano olarak çağrılır. Eski Roma dilindeki porto=liman kelimesinin kaynak olduğu bu sözcük, deniz kıyılarını, deniz fersahlarını gösteren haritaları işaret etmektedir. 'Piza portulanosu' gibi gelişmiş bazı haritalara rastlansa bile Pîrî Haritası, zahir hakkında başka bir muhteva düzeyini ifade etmektedir. 14.-16. yüzyıllar arasında epeyi gelişme göstermiştir. Peki, hikayenin başında sorduğumuz soruyu bir kez daha soralım: Bu nasıl mümkün olmuştur?

Kitabı Bahriyye'nin Bahri (Okyanus) ve Kozmoğrafya bölümünden birkaç satır neşr edelim:

"Bir zamanlar Şah İskender adlı biri, gezmiş tüm deryayı. Yazdırmış her şeyi her taşı, o kitabın tamamı Mısır'dadır. Bir zaman kalmış orada, sanki sırdadır, kaldı orada yadigâr. Sonra gelmiş Frenkler (Avrupalılar) alıp kitabı kaçtılar. Tercüme ettiler onu tamam, o bilgiyle tüm yerleri açtılar. İlk tercümeyi yapmış Portolmiye yazmış bilginin her halini. Bu kadar ilimler vardır bilinir. Güç de olsalar, çeşit çeşit sözler söylenir. Kimi hikmetten açar, kimi yıldızlar ilminden... Bir sır vardır o ilimde bilmek kâr. Çünkü güneş tam on iki burç eder. Girer su burcuna yağmur olur. Eğer ay toprak burcuna girerse, o gün. İyi geçer, istersen yap düğün. Ay girerse bir ateş burcuna. Hava bulutsuz güzeldir, sakın korkma."

Pîrî Reis bunları söyler iken, bu hususta farklı tevatürler var doğrusu. Bunlardan bir tanesi şöyledir. 1513 Pîrî Haritasının yirmi kadar mappamundodan, Araplar tarafından yapılan sekiz adet caferiyyeden, bir Hind haritasından, yine Sind, Hind ve Çin diyarlarını gösteren dört Portekizli haritasından ve Cenova'lı İspanyol Yahudisi bir kâhin-astrolog olan Kolon (Kristof Kolonbo) adlı adamın Batı haritasından yararlanılarak çizildiği bu rivayetlerden bir tanesidir. Bunun yanında; haritanın bin yıl önce yaşamış dev bir uygarlık tarafından çizildiğini ileri sürenlerden tutun, haritanın dünya dışı akıllı bir yaratık tasarımı olduğunu

söyleyenler ya da Pîrî'nin ruhsal bedeninin uzaya yükselip, dünyayı gördüğünü ve çizdiğini iddia edenler de çıkmıştır. Oysaki Pîrî Reîs, Der Beyan-ı Hartı cüzünde deniz ilminin onun emrinde olduğunu söylediği Hz. Süleyman'ın pusuladan, haritayı şerh ettiğinden, doğruladığından, cin ve hayvanların ilmiyle bifîil tasdik ettiğinden bahseder:

"Çünki bildün pusulanun halini / Dinle hartının (harita) dahi ahvalini / Hartıyı hem pusulayı bil sahih / Ta Süleymanu'n-nebi itdi tashih..."

Der Beyan-ı Hartı'da birinci cilt sayfa 79'da kendi anlatımında harita çiziminin nasıl gerçekleştiği şu şekilde şerh olunabilir:

Artık pusulanın ne olduğunu bildin,
Şimdi de haritanın durumunu dinle!
Hem pusulayı hem de haritayı gerçekten bil,
Çünkü Onu Süleyman Peygamber gerçekleştirdi.
(Ta Sûleymanu'n-nebî ıtdi tasih)
Zira ona, insanlar, cinler, vahşi hayvanlar,
Kuşlar ve karıncalar tabi olmuştu.
Bu Hakk'ın emridir, bu sözü yabana atma.
Şüphesiz, deniz ilmi de ötekiler gibi onun emrinde idi.
Denizler ona mil mil ma'lum oldu
Ve şimdi bu hayrın ondan kaldığı söylenir.
Zira harita, irtifa almakla ve mum aramakla çizilemez.
İrtifalar haritadaki, sığları ve taşları göstermez;
Mühendisler bundan hiç yararlanamazlar.

Evet, Pîrî Reîs çizdiği haritanın Süleyman Peygamber'den kendine intikal ettiğini açıklar. Süleyman peygamber olarak bilinen Salomon, Davut'un oğlu ve İsrail kralıdır. Yaklaşık MÖ

972-932 tarihlerinde yaşamıştır. İslami gelenek onu cinlerin ve hayvanların efendisi saymaktadır. Ne kadar ilmiye sınırları içinde bilinmez ama dünyanın sayısız gizemi pek çok yerde karşımıza çıkar, malum. Sadece Quenn Maud topraklarını düşünün. Jeoloji ilmiyesinde, buzla kaplanmadan önceki son halinin ancak MÖ 4000 tarihinde görülebildiği yönünde bir görüş vardır. Peki, kim MÖ 4000 yılında gelip bugün ancak modern teknolojilerle gerçekleştirilebilen bu haritayı çizebilir? İşte bu sebeple Pîrî Reîs'in sözlerine kulak vermek gerekir. Işık hızıyla hareket edebilen ve çok farklı yetilere sahip olan bu varlıkların çeşitli insanlara resim, heykel gibi sanat eserleri yaptırabildikleri daha önce de duyulan bir hadisedir.

X

Kilit-ül-Bahr'e Gizemli Yolculuk I: Pîrî Reîs Hazineleri Nerede?

Pîrî Reîs, Kitab-ı Bahriyye'de çok önemli bir gizemi ortaya koyar. Bu öyle bir gizemdir ki, dünyadaki tüm gizemler bir araya toplansa ona ulaşamayacakları cinstendir. Burada arzı endam eden konu, Pîrî Reîs Hazineleridir. Malum olduğu üzere, Barbaros Hayrettin Paşa Akdeniz Kaptan-ı Deryası iken Pîrî Reis de Hind Kaptan-ı Deryası olarak görevlendirilir. Hind Kaptan-ı Deryası'nın son seferinde üç gemi ganimetinin bulunduğu da kayıt altındadır. Pîrî, denizlerde seyrüsefer yaparken tüm hayatını ganimet ve hazinelerle birlikte geçirmiş bir kişidir. Osmanlı Kapudan-ı Deryalığının davetine icabet ettiğinde de kendisiyle, 'ganimetlerin kendisine, toprak ve vilayet yönetimlerinin Devlet-i Aliye'ye bağlanacağı' meyanında bir anlaşma yapılmıştır. Gani-

met ve taltiflerle dolu bir hayat yaşayan ve büyük servetlere sahip olan Kaptan-ı Derya'nın miras bırakacağı vârisi de olmamıştır. Bakın Pîrî Hazretleri ne der bu konuda:

"...Şimdi, anlatıldığı üzere, sözü edilen konuları tamamıyla yazdım. Hazret-i Peygamber'in hicretinden bu yana 932 (1525-1526) yılında, yukarıda sözü edilen yerlerin planları ile hakkındaki bilgileri Gelibolu'da bir araya getirmiştim. Böylece bu kitap meydana çıktı. Tertibine ise, ilk önce Gelibolu yakınlarında bulunan Sultaniye ve Kilit-ül Bahr adı ile bilinen kalelerden başlayarak, durak durak, menzil menzil bu denizi açıkladıktan sonra, dolaşıp yeniden sonunda bu kalelere gelip bitirdim..."

Kitab-ı Bahriyyesi Cilt I sayfa: 45'te Pîrî, kademe kademe, menzil denizleri dolaştıktan sonra işini kalede tamamladığını belirtir. Hazineye ilişkin açık ibareleri de, yine kendi ağzından Kitab-ı Bahriyye'sinin 4. cildinin 1783'üncü sayfasında duymak mümkündür. İfadesinde, "Hazinelerin de bulunması gerekir" gibi bir açıklık da vardır. Tabii Üstadın mecazi bir anlatım yaptığını kabul eylemek gerekir, zaten aksi çok da takdire şayan olmazdı. Pîrî Üstad-ı Azam, Kitab-ı Bahriyye'de Kilit-ül Bahr'i çizmekle kalmaz. Kalenin en ince detaylarına kadar krokilerini de verir. Kitab-ı Bahriyye'sini yonca yaprağı şeklindeki Kilit-ül Bahr Kalesi'nde yazan Pîrî Reis, elde ettiği ganimetleri saklamak için de en uygun yer olarak bu kalenin altını ya da mahzenlerini seçer. Bu mahzenler, sadece bir parçası bulunan Pîrî Reis haritasının diğer parçalarını ya da müsveddelerini de barındırır. Eğer Pîrî haritasının tümü elde olsaydı, kalenin iç kule etrafı ve içindekiler konusunda daha fazla fikir sahibi olunabilirdi. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki, Pîrî'nin kitabı tarihin en önemli Osmanlı istihbarat kitaplarındandır. Ve bu sırlarla örtülü kitap, Kilit-ül Bahr'de gömülü Piri Reis hazinelerinin varlığını işaret etmektedir.

XI

Kilit-ül-Bahr'e Gizemli Yolculuk II: Hz. Süleyman Hazineleri Nerede?

"Bugün herkes biliyor ki, çok eski çağlarda Kral Süleyman adında bir adam vardı. Bu adam sahip olduğu bilgileri bir meleğin bilgece öğretilerinden esinlenerek edindi... Hayatının sonuna yaklaştığında, oğluna hayatı boyunca sahip olduğu tüm bilgeliği içeren bir vasiyetname bıraktı. Onun ardından aynı bilgiyi kazanmaya çalışan Hahamlar, ağaç kabuklarına işlenen bu vasiyetnameye "Süleyman'ın Anahtarı" adını verdiler. Tılsımlı yıldızlarla ve eski İbrani harfleriyle yazılan bu vasiyetname, o bilge kralın yaptırdığı tapınakta özenle korunabilmiştir."

Tarih, yaklaşık olarak MÖ 970-931 yılları arasını gösteriyordur. Ve bu tarihler, Hz. Davud'un oğlu Hz. Süleyman (a.s.)'ın kurduğu ihtişamlı krallığa şahitlik etmektedir. 13 yaşında iken Saltanat'a geçtiği rivayet edilen Hz. Süleyman'ın Krallığı, Allah'a gönülden iman eden bir müminin akıl ve kudret ufkunun ne kadar geniş olabileceğinin kanıtıdır. Yahudi tarihinin yegâne altın çağında tahta oturan Hz. Süleyman, ünlü Süleyman mabedini inşa etmişse de Yahudiler tarafından bir peygamber olarak değil, bir kral olarak görülmektedir. Ulemalığı ile ünlü Kral Süleyman'da Hitit kanı vardır, karısı Mısır Firavun'un kızıdır. Hz. Süleyman'a, yeryüzünde hiç kimseye verilmeyen bir saltanat verilmiştir.

Süleyman Tapınağı olarak bilinen sarayındaki eşsiz sanat eserleriyle tarifsiz değerli eşyaları evrenin diline pelesenk olmuştur. Bazı gizemcilere göre Kral Davut ve Kral Süleyman, Kabalacı Büyü Sanatları ile harikalar yapabiliyorlardı. Beş köşeli yıldız, Süleyman'ın Mührü ve Altı köşeli yıldız da babası Davut'un kalkanı olarak bilinirdi. Mühründe İsm-i Azam yazılıdır. İslam me'hazla-

rına göre Süleyman, kuşdilini bilir, rüzgâra, hayvanlara ve cinlere söz geçirirdi. Bu cinlerin, Hiram Usta'nın emrinde çalışıp, Süleyman'ın buyruğuyla heykeller, anıtlar, kaleler, burçlar, bahçeler ve havuzlar yaptığı söylenir.* Hz. Süleyman özellikle cinler içindeki inşaat ustalarına, denize dalan dalgıçlara vazifeler vermiştir. Kendi kendilerine zincirli vaziyette, cezalandırılmadıkça aman vermeyen ifrit, cin ve şeytanlar da onun emrinde olanlar arasındadır.**

Hz. Süleyman, insanların fakirliğini ve ehl-i iyalinin çekmekte olduğu sıkıntıyı düşünerek, hem bedenî hem de mâlî ibadetini yerine getirip ecir sahibi olmaları gerektiğini düşünerek cinleri aynı zamanda hayır işlerinde kullanmış; onlara mabetler, mescitler yaptırmış, buralarda yemekler pişirtilip halka ikram edilmiştir. Hatta cinlerden ve insanlardan teşkil edilen ordusu ile kurduğu hâkimiyet, dünyada adaletin tesis edilmesi yolunda en büyük adımlardan olmuştur.

XII

Kudüs'ün ünlü mescidi Beyt-i Makdis'in bitmesi onun en büyük emellerindendi. Ancak Cibril-i Emin gelmiş, hayatının bittiğini, buyruk salıverilirse ölüm meleğinin işini icra etmek için beklediğini kendisine bildirmiştir. Onunsa tek bir dileği olmuştur:

"Allah'ım, cinler ve ifritler benim terk-i dünya ettiğimi işitirlerse Beyt-i Makdis'in inşasını terk ederler. İhsan eyle ve vefatımı geç duyur."

---

* Bir dul kadının oğlu olarak anlatılan Hiram Usta'nın önderliğinde cinler tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir. Bugün mason localarının üyelerine de "Dul kadının oğulları" diye hitap edilmektedir.

** Bir görüşe göre de burada anlatılan, cin, şeytan gibi kavramlar tamamen sembolliktir. Rüzgârlar", "Cinler", "Şeytanlar", "Kuşlar" o dönemde değişik kabilelerin ad, arma ve sembolleriydi. O devirde öyle anılmaktaydılar.

Akl-ı selim sahibi ve nazik Kral Peygamber Süleyman'ı dışarıdan görenler aylar, geceler ve günlerce onu iki eliyle tuttuğu asasına alnını dayamış halde müşahede ederler. Ayakta düşünür gibi duran Kralı rahatsız etmeye cesaret edemeyen efradı işlerini sürdürürken, Kralın asasının içine giren bir kurtçuk, Yüce Allah'ın görevlendirmesiyle geceli gündüzlü asayı kemirmekle uğraşıyordur. El-netice bir gün asanın içten kemirilmesi tamam olur ve asa kayar. Ona dayalı vaziyette ayakta duran Hz. Süleyman'ın vücud-u şerif'i yavaşça hareketlenir ve yere yığılıverir. Durumu anlayan cinler ve ifritler, işlerini bitirip yerde yatan Krallarına hüzünlüce baktıkları esnada, bina ettikleri kadim eser Beyt-i Makdis tüm ihtişamıyla ayaktadır artık. Buradan çıkan sonuç ise oldukça uhrevidir: Hiçbir cin ve şeytan, Büyük Kral'ın vefatını anlayamamıştır. Şu halde, onların da dahil oldukları bu yaratılmışların hiçbiri gaipten haber veremez.

Kubbetü's-sahrâ, yani Kudüs veya Taberiye gölü yakınında bulunan bazı sihir kitaplarını onun yazdığını iddia edenler olduğu gibi, Arap ve Süryani yazılarının da Hz. Süleyman tarafından icat edildiğini belirten rivayetler olmuştur. Bir başka rivayet de cennetten getirilme olan Süleyman'ın yeşil yakuttan yüzüğünün, dünyanın sonsuz hazinelerini gösterdiğidir. Saba Melikesi Belkıs'ın Süleyman'ı ziyaret edip Müslüman olmasının nişanesi olan Hüdhüd adlı bir kuş ile haberleşen Hazretlerinin, bu hazinelerin sırrını ancak bu kuşa verdiği de bir başka söylencedir. Âlim, imarcı ve saltanat seven bu adamın hârikulâde ve kadr ü şânı yüksek hazineleri vardır. Bunlar ismiyle anılırdı: Süleyman Hazineleri. Öylesine boldu ki bu hazineler, 500 deve sadece onların anahtarlarını taşımaktaydı. Hazineler aynı anda yüz bin altun elbiseli ve yüz bin altun lalıçlı erkek ve kadını giydirebilecek kadar hudutsuzdu.

Hz. Süleyman bir yandan büyü, bir yandan cin kavminden olanlar, bir yandan ilm-i simya gibi nedenlerle kâr-ı ibadet bu

imiş diyerek nihayetsiz mal sahibi olmuştu. Bu hazinenin en değerlisi ise eski Ahit Sandığı idi. Bu, Yahudiler için dünyadaki en kutsal şeydir. Tanrı tarafından yaratılan 112 santimetre uzunluğunda, 66 santimetre genişliğinde ve 66 santimetre yüksekliğindeki bu sandık, 10 Emir'in yer aldığı iki taşın da olduğu kutsal emanetleri saklayan sandıktır. Sandık MÖ 607 yılında, İsrail Krallığı'nın başkenti Judah'ın Babilliler tarafından fethedildiği seferde kaybolmuş, bir milyondan fazla insanın öldürüldüğü bu katliam sonrasında Ahit Sandığına bir daha rastlanmamıştır.

Süleyman Tapınağı, kendisinden sonra sayısız kez yağmalanmıştır. Bulunduğu Sion tepesi, Yahudiler dışında Babilliler, Romalılar, Yunanlılar ve Persler tarafından sürekli olarak kazılmıştır. Hatta bu kazıları durdurmak amacıyla Müslümanların bölgeyi ele geçirmesinin ardından, tam da tahtın bulunduğu noktaya Hz. Ömer bir mescit yaptırmış, adına da Mescid-i Aksa adı denilmiştir. Her ne kadar bu hazinelerin Kudüs'te olduğu düşünülse de, onların Kilit-ül Bahr Kalesi ya da Sultan-ül-Bahir Kalesinde olma ihtimalleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Pîrî Reis, Donanma-yı Humâyûn'a katılmadan önce, zamanın en büyük deniz korsanı olan amcası Kemal Reis'le Haçlıların, İspanyolların ve Venediklilerin zengin ticaret gemilerine saldırıp ganimetler elde etmiştir.

Pîrî Reis, Tersane-i Amire'de inşa edilen güçlü gemilerle sayısız zaferler elde etmiş, Mısır ve Hind Derya Beyi olduğu dönemlerde Sultan I. Selim ile gittiği Mısır Seferi'nde gördüğü ve öğrendiği piramitlerin gizli oda tekniğini Sultan-ül-Bahir ve Kilit-ül Bahr Kalelerinde uygulamıştır. Bugün bile yerini kimsenin bilmediği, esrarını hâlâ koruyan gizli odalara giren hazinelerden biri de, Hz. Süleyman Hazineleri olmuştur. Yakın zamanda yapılan bir kazıda Davud ve Süleyman'ın yaşadığı, milattan önce 10. asra ait olduğu kaydedilen bir maden bulunmuştur. Ölüdeniz'in kuzeyinde "Harben Nahhas" denilen bölgede ortaya çıkarılan

madende bulunan bir obje ise tartışılmaya değerdir. Bu, Pîrî Reis haritasını birebir andıran bir haritadır. Haritada da Kilit-ül Bahr bölgesinin işaretlendiği görülür.

XIII

Amr Bin Azraa-Eel'in Piri Reis ile Buluşması ve Azraa-Eel Menkıbelerinin Piri Reis'in Eline Geçmesi

Yüceler yücesi kitabımızın Bakara Suresi, 248'inde Talut Kıssasında, Ahit Sandığı için şu söylenir:

"Peygamberleri, onlara dedi: "O'nun hükümdarlığının belgesi, size Tabut'un gelmesidir. Onda Rabbiniz'den 'bir güven duygusu ve huzur' ile Musa ailesinden ve Harun ailesinden artakalanlar var; "O"nu melekler taşır. Eğer inanmışlarsanız, bunda şüphesiz sizin için bir delil vardır."

Peki, Hz Süleyman hazinelerinin bu söylediklerimizle sınırlı olmadığını, hazinelerin mümtaz bir mevki'e hâiz olanının bir kitap; ahir zamana kadar iyi ve kötünün mücadelesinin sırr-ı esrarını veren bir kitap olduğunu söylesek... Azraa-Eel Menkıbelerinden bahis ediyoruz. Daha önce bilenler ve agâhlardan naklettiğimiz üzere bu kitap, âdem-i tahayyüz olan, mekândan münezzeh olan, hacmi olmayan ve yer ile bağlantılı olmayandır. Yine kalbi uyanık olan haberlilerin tevil ettiğine göre bu kitap bir vesileyle Hz. Süleyman'ın hazineleri arasına girmiş, ardından da Pîrî Reis hazinelerine katılmıştır. Peki, tüm bunlar nasıl olmuştur? Bu konudaki en büyük rivayet kitabın Kristof Kolonbo'yla Pîrî Reis'in görüşmelerinden birinde kendisine savaş ganimeti olarak verildiğidir. Hikâyeyi anlatacağız.

Yaygın kanı, Endülüs'teki Müslüman coğrafyacıların dünyanın bir küre şeklinde olduğunu söylememeleri durumunda Yeni

Dünya Antilya'nın o yıllarda asla keşfedilemeyeceği görüşüdür. Ünlü Arap kadısı-tarihçisi Kalkaşandi, Subhü-l Aşa adlı eserinde, Atlantik Okyanusu'ndan Amerika'ya doğru seyahate çıkıp da genelde dönmeyen Müslümanların varlığından söz eder. Bir İspanyol tarih ulemasının notları da bu bölgeye geldiklerinde zencileri gördüklerini ve bunların Kızılderililerle savaş halinde olduklarını ifade eder. Bu durumda Muhammed Hamidullah'ın da görüşleri doğrultusunda eski dünya ile yenidünya arasındaki trafik ilk kez Müslümanlar tarafından oluşturulmuştur. Mesela ne İngilizce, ne Avrupa, ne de Brezilya kökenli olan "Brazil" kelimesi, dil bilginlerini hala meraklandırmaktadır. Kelimenin Müslümanların okyanuslardaki aramaları dolayısıyla yapmış oldukları seferlerden sonra buraya yerleşen Kuzey Afrikalı ünlü Birzala Kabilesi ya da Benu Brazil'den gelmiş olması kuvvetle muhtemeldir.

Büyük İslam Âlimi Biruni de eserlerinde, Hind ve Atlas Okyanuslarının ötesinde büyük kara parçalarının olması gerektiğini belirtirterek Antilya'yı işaret ediyordu. Yine Ebul Hasan el-Mesudi, bir eserinde Kurtubalı Haşhaş b. Said b. Esved'in Atlantik Okyanusunu geçtiğini ve geri döndüğünü yazmış, 943 yılında bir Dünya haritası yapmıştı. Sicilya'da Norman Kralı'nın sarayında bulunmuş olan Şerif el-İdrisi de toplam sekiz kişinin Portekiz'den Antilya'ya gidip oradaki adalarda meskûn kaldıklarını nakletmiştir. Amerika'nın doğusunda, bugün 'Turks Islands', yani Büyük Türk Takımadaları diye çağrılan adalara ilk uğrayanların Türk leventleri olduğu, hatta adanın isminin buradan geldiği kabul edilmektedir.

Azraa-Eel Menkıbelerinin ortaya çıkışı da, bu tür seferlerden birinde Pîrî Reis aracılıyla olmuştur denilebilir. Bunun nasıl olduğunu anlatalım. Pîrî Reis, kendi taifesinde bulunan ve Kemal Reis'in bir kulu olarak adlandırdığı bir denizcinin Kolonbo ile birlikte toplam üç kez Amerika'ya sefer yaptığını belirtir. İspanyol denizcinin toplam dört kez Amerika'ya gittiğini düşünürsek, bu

sözü geçen denizcinin bunların üçünde onun yanında olduğunu anlayabiliriz. Kristof Kolonba da 1499 yılında Haiti'den yazdığı bir mektupta, İbn Rüşd'ün Amerika'nın varlığı konusunda kendisine bir fikir vermiş olduğunu, buna şahit olduğunu söylediği bir Müslüman denizciyi seferinde yanına aldığını belirtir

Kolonbo'nun aynı mektupta, vefat tarihi 1165 olan İdrisi adlı bir Müslüman coğrafyacının haritasını da yanına aldığını ve Antilya'yı bulurken bu haritadan yararlandığını bildirdiğini biliyoruz. Bu denizcinin hali bilinmez garip bir adam olduğu ve gerçekten var olduğu farklı kaynaklarda da bahsedilir. Hatta rivayetlerden biri, Kolonbo'nun yanında seferde hapishaneden çıkarılan üç Müslüman korsanın olduğunu söylemektedir. İşte Pîrî Reis'in bahsettiği Kemal Reis'in öğrencisi olan ve Kolonbo'yla birlikte Amerika'ya giden denizci, bu üç denizciden biri olabilir. Daha da garip olacak ama Kızıl Sakal Barbaros'un Kanuni Sultan Süleyman'a gönderdiği bir mektupta Barbaros, Sultan'a Amerika'yı keşfeden ilk denizcinin Ezraeil takma adlı bir Müslüman bir Türk olduğunu yazmıştır. Öyle ki, Kolonbo'nun günlüğünde karayı gören ilk denizciye büyük bir ödül verileceğini ancak karayı ilk gören denizciye bu ödülün verilmediğini yazmaktadır.

Kolonbo, bunun nedenini şöyle açıklar: Açıktır ki, karayı ilk gören bu meçhul adam, karayı ilk görme şanını ve şerefini taşıyamayacak biri olup, bahşedilen bu ödülü bu nedenle ona vermedik. Bu denizcinin Müslüman ve Türk olan Ezraeil isimli o korsan olduğu düşünülebilir. Bu söylediğimizi destekleyen bir söylenceye göre Kolonbo, keşifleri için o asırda en güçlü donanmaya sahip Osmanlı Sultanı II. Bayezid'den yardım istemiş, Sultan da kendisine yol yordam olması için bazı akıllı Osmanlı denizcileri Kolonbo'ysa yardım için görevlendirmiştir. Kolonbo'nun tayfalarından diğer bir kişinin de Diego de Arana veya Diego de Deza takma isimli Müslüman olduğu nakledilmektedir.

Daha ilginç bir kaynakta, Budist bir rahip MÖ 449 yılında Çin'in doğusunda yaklaşık 11500 km. uzaklıkta bir memlekete giden bir adamdan bahseder. Rahip, adamın "bu dünyadan değilmiş gibi olan" Müslüman bir korsan olduğunu; hatta bu adamın kendisine gittiği bu yerde hanlar, kaleler, surlar, olmadığını, askerlerin, silahların olmadığını, zaten bu insanların savaşmadığını söylediğini nakleder. Budist rahibin bu aynı adamın bahsi geçen tarihten M.S 1000'li yıllarda da Vikinglerle bir kez daha Amerika'ya gittiğini yazması da merakları iyiden iyiye celbeder. Bu korsan kaç yıl yaşamış olabilir ki, arada yaklaşık 1500 yıl zaman olan bir aralıkta iki kez Amerika'ya gitmiş olsun. Soruyu daha da ilginç kılacak bir başka sualle devam edelim: Bu bahsi geçen korsanın bir insan olamayacağı açıksa, bu ne türde bir yaratılmıştır?

XIV

Olayı şimdilik o yılların meçhullüğüne verip, 1400'lü yılların ortasına bir seyrüsefer yapalım. Pîrî Reis'in Kolonbo'nun bu sözü edilen tayfasıyla konuştuğunu kendisinden okuyoruz. Pîrî Reis, amcası Kemal Reis'in tayfalarından biriyle konuştuğunu belirtir ve bunu haritaya not eder. Bir rivayet bu adamın Hazineden gayrimüslim ulufeli* gayrimüslim miri kâfir gemici olduğunu söylese de, yapılan tariften bu adamın Ezraeil olduğu anlaşılır. Yalnız adamın Ezraeil olması hepimizi işkillendirecek bir hadisedir. Ezraeil ismi, güçlü bir şekilde Azraa-Eel Menkibeleri'nin yazarı Amr Bin Azraa-Eel'i anımsatmaktadır. Ezraeil söylenişi farklı doğu dillerinde rastlanılan ve aslen Azree-eel'in anlamını karşılayan bir sözcük olduğu bilinmektedir. Nitekim Pîrî Reis,

* Askerin ilk ikisi üç ayda bir, son ikisi bir arada olmak üzere yılda üç kez verilen aylıklarıdır.

notlarında, bu esirin kendisine ganimet olarak bir kitap hediye ettiğini, bu kitabı hediye ederken de şöyle dediğini yazar:

"De ki; nihayet beklenen o gün gelir çakar. O günde hayatta yaptıklarına karşılık sana bir sır emanet edilir. Bu sır o kadar tehlikeli ve yücedir ki, üzerinize memur edilen bir sırr-ı kadimdir. Rabbinize döneceğiniz zamana kadar ruhunuza bir ağırlık çöker."

Bu sözleri beyan ettikten sonra Pîrî dehşet verici bir ayrıntıdan bahis eder:

"Hamd, Allahü Te'ala'ya olsun ki, bizi kullarından birçokları üzerine faziletli kıldı ve bizi denizlerin şereflilerinden eyledi. Elhasıl, biliriz ki bâki kalan Allah'tır. Bu bela-yı nagah adamı ilk gördüğümde irkilüp, adamın bu lafzıhalarından sonra zihnime Kahire'de elinde bir kılıçla tepesinden bakan bir cellat düşmüş idi. Ey ilâhî! Seyyidî! Mevlâyî! Bunca kerre hazretinde duâmı kabul ettin, bu adamı benden uzak eyle."

Bu buluşmayla ilgili neşredilmiş kayıt şöyledir:

"Bu meçhul adam, kısık bir solukla anlatmaya başladı. Ey denizci, işbu kenarlara Antilya derler. 1492 yılında bulunmuştur. Amma şöyle rivayet ederler kim, Ceneviz'den bir kâfir, adına Kolonbo derler imiş, bu yerleri ol bulmuştur. Kolonbo'nun eline bir kitap gelmiş ki, kitap insan teninden teşkil olacak kadar korkunç, içinde türlü türlü esrarları barındıran bir kötü zaman sırrıymış. Mağrib Denizi'nin (Atlantik Okyanusu) nihayetinde kıyılar ve adalar ve türlü türlü madenler ve dahi elmas dağı vardır deyü bu kitapta yazar. Kolonbo kitabın tamamını okuyup, Ceneviz ulularına bu okuduklarını anlatıp, 'Gelin bana iki pare gemi verin, varayım, ol yerleri bulayım' der. Bunlar, 'Mağrib Deryası'nın nihayeti mi bulunur?' derler. Kolonbo görür ki, Cenevizlilerden çare yok, gider, İspanya Beyi'ne varır, hikâyeti bir bir arzeder. Onlar dahi Cenevizli gibi cevap verirler. Ancak Kolonbo bunlara bıktıracak kadar ısrar eder. Sonunda İspanya Bey'i iki gemi verip, do-

natıp, 'Ey Kolonbo, eğer senin dediğin gibi olursa, seni ol diyara kapudan edeyim' deyip, Kolonbo'yu Bahr-i Mağrib'e gönderir... Kolonbo bir ada görüp, ona varır. Karaya çıkmadan demir atar. Bu adanın halkı görürler ki kendilerine bu gemiden zarar yok, varırlar, balık avlayıp filikasıyla bunlara getirirler. Bunlar da hoş görüp onlara sırça boncuk verirler. Meğer Kolonbo sırça boncuğun ol diyarda muteber olduğunu bulduğu kitapta okumuş imiştir. Onlar boncuğu görüp daha ziyade balık getirirler. Bunlar da daima onlara sırça boncuk verirler. Bir gün bir kadının kolunda altın görürler, altını alıp boncuk verirler.

Kolonbo, o halkın dilini bilmeyip onlarla işaretle anlaşırmış. Kolonbo'nun adamları derler ki, 'Varın daha altın getirin, size daha ziyade boncuk verelim".

Anlar varıp daha çok altın getirirler. Meğer bunların dağlarında altın madeni varmıştır. Bir gün dahi birinin elinde inci görürler. İnciyi alıp boncuk verirler. Bunlar görürler ki boncuk verirler, daha çok inci getirirler. İnci bu adanın kıyısında iki kulaç yerde bulunur imiştir. Ancak bilesin ki, ahir zamanda bu türlü türlü hazinelerin hiç bir değeri yoktur. İmdi sana işte bu bahsi geçen kitabı veriyorum. Bu kitap Önceki zamanlarda Santa Branda adıyla anılan ve yedi denizi gezdiği söylenen bir adamda idi. Adı geçen papaz ve yanındakilerin bir balığın üzerine çıkıp kuru yer sanıp ot yakmışlar ve kitabı birbirine okumaya başlamışlar. Kitaptaki hikâyeler onları o kadar sarmış ki, zamanı unutmuşlar ve ot içmeye devam etmişler. Balığın sırtı kızarınca denize dalmış. Bunlar da hemen oracıkta boğulup kalmışlar. Ancak kitap hudutsuz denizlerde kaybolmamış, Iban denilen bölgenin uzantısında tekrar bulunmuş. Yalnız söylemek gerekir ki, kitabın kendisi şer değilmiş. Kitap kendisini okuyanların kalbinde, okuyanın ruhuna göre canlanırmış. Kitabı okuyan ne düşünürse kitap o renkte parlar, adamın iblis ya da halis olacağına o şekilde karar verirmiş. Piri sen de bu kitabı ruhuna

göre sakla. Ona hep iyi bak. Unutma ahir zamanın hazinesi iyiliktir. Sen bunu bilip, buna göre yaşa, kitabı buna göre kullan."

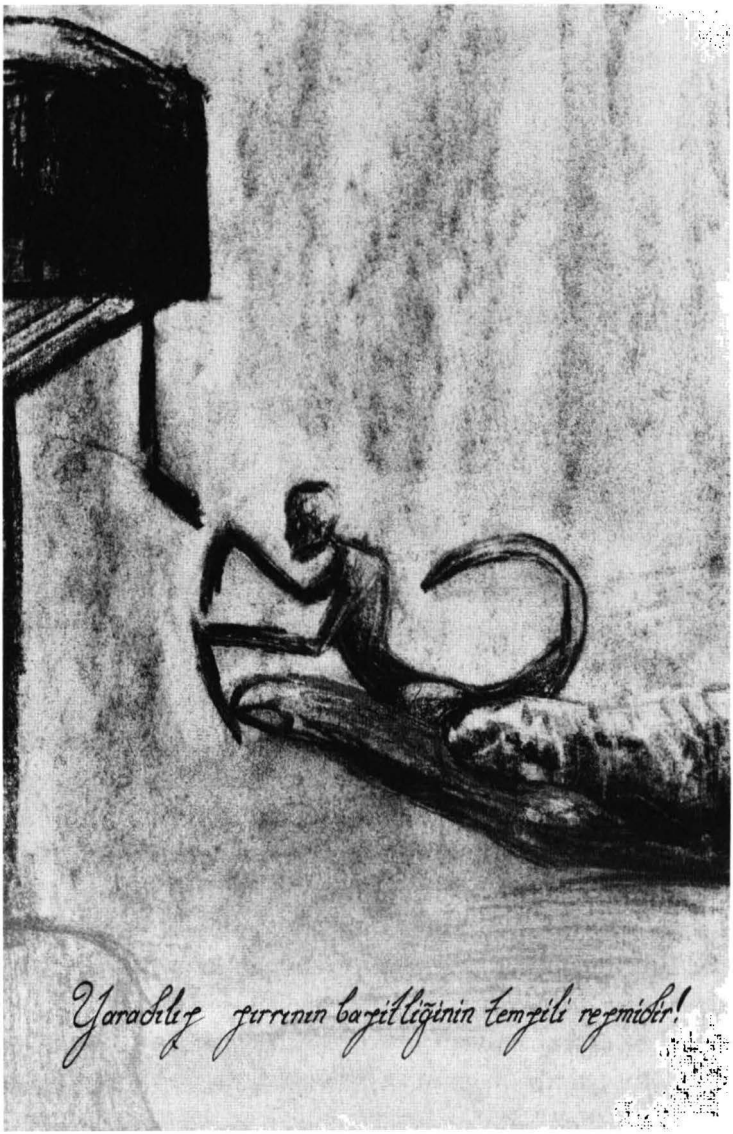
Piri, bu neşrin devamında Ezraeil diye çağırdığı adamın akıbetinden bahis etmez. Sadece Kanuni Sultan Süleyman'a takdim ettiği Kitab-ı Bahriyye'sinde şöyle bir nakil yer alır:

Denizin bütün durumu açık olmuş,
Bir meçhul adam,
Adı Ezraeil diye nam olur bana verdi,
Hiçbir yeri kalbinde gizli kalmamış,
Dileğim tamamını açıklayasın,
Onunla kıyamete kadar anılasın,
Düzenle bu kitabı güzelce tam,
Bulsun çok yarar kim olsa okuyan,
Ve hem bu kitap çok gerektir,
Hazinelerin de bulunması gerekir,
O hazine de senin kalbindedir,

Kilit-ül-Bahr'deki Asıl Hazine: Azraa-Eel Menkıbelerinin Gömütü

Vesselam, esenlik doğru yolu tutanların üzerine olsun ki; Pîrî Reis haritasında Kilit-ül Bahir Kalesinin olduğu yerde, bir kitap resmi çizmiştir. Çizdiği resmin altında da bir not eklemiştir:

"Bu kadar ilimler vardır bilinir. Güç de olsalar, çeşit çeşit sözler söylenir. Kimi hikmetten açar, kimi yıldızlar ilminden... Bir sır vardır o ilimde bilmek kâr. Çünkü güneş tam on iki burç eder. Girer su burcuna yağmur olur. Eğer ay toprak burcuna girerse, o gün. İyi geçer, istersen yap düğün. Ay girerse bir ateş burcuna. Hava bulutsuz güzeldir, sakın korkma. Lakin en büyük hazinenin o kalenin yedi burcunun birleştiği yerin dibinde gizli olduğunu unutma..."

Yaradılış yasının bayağılığının temsili resmidir!

Mevzu 1

Hızır'ın Zaman Çukuruna Hapsedilmesi Hadisesi

Kefere Takvimine Göre 1553 Yılı Be-Makâm-ı Dârü's-Saltanat-ı Kostantiniyyetü'l-Mahrusâtü'l-Mahmiyye

Hikâyeleri anlatanlar, eserleri nakledenler ve zamanın olaylarını bildirenler, kâh hayret-ü minnet, kâh ibret-ü nefret ile rivayet ve hikâyet ederler ki; zaman-ı evvelde her ne kadar sonradan İstanbul diye bilinse de Engürülü Abraham'ın tabiriyle Lisan-ı Al-i Osman'da İslambol derler bir şehir var imiş. Bundan 461 sene evvel sadece bu şehir değil, tüm dünya acaip işlerin döndüğü, isyanların ve insanların küfürlerinin haddinin hesabının olmadığı, Memâlik-i İslâm'ın sancıda durduğu, tüm ezilenlerin kalbinde mahşerin kurulduğu bir yer imiş. Bunlar öyle kara zamanlarmış ki, köşklerin döşeklerine çöreklenmiş müverrihler, kaleme ve kâğıda gömülmüş vakanüvisler ile bilcümle kıssahan ve meddah, eşkıya yaratılışlı bu günler hakkında tek bir kelime yazmak istemezlermiş.

İşte size hikâye edeceğimiz hadiseler silsilesi de, zincirlerini bu şehirde, böyle anlamsız zamansızlıklarda kırmıştır.

Günler böyle geçiyor olsun, evvelde ve sonrada, yerlerde ve göklerde, vuku bulmuş ya da henüz vukua gelmemiş hadiselerin ve hayallerin tekmilini birden bilen ve gören bir zattan söz edilirmiş. İsim isime, kisip kisbe, semt semte benzer, geçmiş zaman söylenir, yalan gerçek vakit geçer derler, ama bu zatın adını, her zaman her yerde hazır ve nazır olmasından dolayı Hızır diye çağırırlarmış.

Gerçek adının Belkâ bin Melkan, künyesinin Ebü'l-Abbâs olduğu ve soyunun Nuh'un Sam isimli oğluna dayandığı söylenirmiş. Zat-ı muhteremi yeşil adam olarak çağıranlar da ekseriyettenmiş. Bir hadis rivayetinde kendisine böyle denilmesinin sebebinin, onun kuru bir yere oturmasının ardından o yerin anında yeşillenivermesi olduğu söylenirmiş. Bu manen bir iyileşme demekmiş. Bu nedenledir ki, tüm insanlar şöyle derlermiş:

— *Darda kalanlar yetiş yâ Hızır derler, yeşile bürünür geçtiği yerler!*

Nakletmelere göre bilgelik ve hikmet sahibi adam peygamber sınıfında olup, ölümsüzlüğe ulaşmıştı. İnsanlara yardımcı olan bu kutlu kişi, başı sıkışan iyi insanların yardımına koşup, bazen aksakallı bir ihtiyar kılığında, bazen de naif bir delikanlı olarak zuhur edermiş. Dua ettiği vakit yahut verdiği bir elma yenildiğinde kısır kadınların çocuğu olurmuş. Şâyia doğruysa havada dolaşır, su üstünde yürür, kılıktan kılığa, şekilden şekle girermiş. Yaratılmış mahlûkata göründüğünde, kendini tanıtmadığı müddetçe kimse onun gerçek kimliğini bilemezmiş. Ehdazlılara, Zencilere, Habeşistanlılara, cümle Senet insanına onun ırkından görünür, bazen bir derviş, bazen bir yoksul kılığına bürünürmüş. Kerâmet ehli olup, kimyâ ve simyâ ilmini bilir; kör olarak tarif edilmesine rağ-

men bir çift fani göze zati ihtiyaç duymazmış, zira her şeyi kalp gözüyle görürmüş.

Cümle kadim Müslim ve muhakkike göre Hızır'ın tabir olunan bir durumu varmış ki, işte bu akla ziyanmış! Hızır'ın aslında bir zaman yolcusu olduğu söylenirmiş. Bu hayırlı zata zamanda ileri ve geri gitme kabiliyeti ve bu zamanların iç yüzünü anlama ilmi ihsan edilmiş.

Öyle ki, kıssalara göre Hızır'ın Musa Aleyhisselam zamanından bu yana yaşadığı zikredilmiş. Koca karı masalı olmasın, pek çok fani de, çeşitli zaman ve mekânlarda Hızır ile sohbet edip konuşmuşlar. Sonrasında küçük, büyük, günah, küfür ve çirkin hallerden kurtulmuşlar. Mezkûr ifadelerin naklidir ki, zamanın ulusu evliyalar, mekânları aşarak bir anda değişik yerlerde görünebilme hallerini çok sıklıkla yaşasalar da, Hızır'ınki bahis edildiği gibi rüya yoluyla olan bir zaman genişlemesi, zamanda sıçrama, zamanda ileri veya geri gitme gibi hadiseler değildir, bunlar gerçektir denmiş.

İşte ruhu cismine hâkim olan ve cisim içinde titreşen zerrelerin düşünce ve irade gücüne bağlı olduğu bu yüksek ruhlu insan, bir gün büyük bir illetle karşı karşıya kalmış. O gün bugündür, dün söylense ise öteki gündür, bu ulu kişinin ne zaman nerede olduğu, hayatta mı olduğu, yoksa hayatının sonunda mı olduğu, gelecek mi olduğu ya da geçmiş mi olduğu, zincire bulanmış bir gemici düğümü halini almış, zihinleri karmakarışık kılan bir namert olmuş.

— *Kimi demiş ki, yıllar olmuş bu dünyadan göçeli.*

— *Öteki söylemiş ki, Hızır hayatıdır ki, bir derece serbesttir. Öyle ki, bir vakitte pek çok yerlerde bulunabilir, kendileri bizim gibi beşeriyet levâzımatıyla daimi mukayyet değillerdirler. Bazen istedikleri vakit bizim gibi yer, içer; fakat bizim gibi mecbur ve mevcut değildir.*

— *Beriki demiş ki, külliyen yalandır aksini söylemek, Hazretleri kişi çoktan beka âlemine girdi, vücudununun fani dünyada olmadığını ispat etti ve bilfiil vukuunu gösterdi.*

Elcevap, Hazretlerinin bekası ne oldu, kimse bilememiş. Bu kimseler düşündükçe düşünmüş, karıştıkça karışmış.

Durum böyle iken söyledikçe sergüzeşti verir bezme letafet, dinle imdi ben acizden bir melanet hikâyet deyip, nakl-i maceraya başlayalım.

I

Malumunuzdur, bir salisede insanın gördüğü rüyayı, geçirdiği ahvâli, tekellüm ettiği sözleri, kokladığı lezzetleri veya düştüğü elemleri yaşamak için, yakaza âleminde bir gün, belki günler lâzımdır derler. İşbu böyleyken, Hotun Fatihi Boynueğri Elmas Han zamanında, İslambol'da Abdullah Pederi denilen bir adam varmış. Bi-vakt Ayasofya'da kan döken, Sedefçilerde ölen, Simkeşhane'de dirilen, et pazarında kasap olan, ama ne kestiği bilinmeyen, ırgat pazarında tüccarlık eyleyen ama ne sattığı ilan olunmayan, Karı Pazarında oğlan ve avret düşkünlüğü yapan, Kıymacılardan ayak kesmeyen ama oraya gelen düşmanlarının ayağını kesen bu habis adam, yanına aldığı yassı tabanlı akıncı eskileriyle, şan şöhret uğruna yapmadığı pisliği bırakmamış, cümle İslambol ahalisi ondan illallah etmekten bıkmış, o kötülüğe minnet etmekten ırak durmamış.

Pederi'nin annesi bilinmez olsa da, babası İptida Mecit'in müneccim ve cindar taifesinden, gümüş işlemeciliği yapan bir simkeşhan olduğu, gençliğinde bir süre de urgancılık ettiği anlatılırmış. Vakt-i zamanında hayatındaki tüm görev ve iğfallerinden türlü fenalıklar için istifa eden bu adam hakkındaki dehşet hikâ-

yelerinin de, doğrusu oğlu Pederi'yi aratmayacak cinsten olduğu da bilinirmiş. Urgancılık yaptığı zamanlarda öz babasına kızdığı için onu demir çubukla dağlayıp öldürdüğü, derisini de kahpe bir bıçakla yüzüp, dükkânda kullandığı kasanın urganını bu deriden yaptığı, bu hikâyelerin en ürkünçlerindenmiş.

Bütün bir sergüzeşti musibet ve zulmet olan bu insan müsveddesi, bir gün aniden kara bir kayıkla Kireçburnu'ndan denize açılmış, kendisinden bir daha da haber alınamamış. Bir rivayete göre de bu tahribat adama, o esnada İslambol'da çoklukla görülen Ceneviz erlerinden biri işkence etmiş, adamın ağzından aşağı sokulan bir boru ile içine sıcak kurşun dökmüş, içten ateş yanan bedeni bu şekilde kendiliğinden parçalanmış. Ceneviz eri de adamın yanık artıklarını bir çaput çantaya koyarak ağzını hemen orada kasada gördüğü urganla bağlayıp, Şehr-i Kostantiniyye'nin Aziz Demetrios denilen kıyısından denize fırlatmıştı.

Böylece Hay'dan gelen Hu'ya gitmişti!

Lafı gelmişken onu da deyiverelim, Abdullah Pederi'nin nasıl doğduğu da çok bilinmez ama o da dehşet bir hâdisedir. Osmanlı'da resmi bir teşkilâtta Bostancıbaşı Ağa emrinde görev yapan ve çoğu Kıpti olan cellatların isimsiz mezarlığı, Topkapı Sarayı'nın 1. kapısı Bâb-ı Hümâyunla 2. kapısı Bâbusselâm arasında bulunurdu. Bu yer, dünyadan son nasîbi olan buz gibi şerbeti içen mahkûmların ölümün bütün soğukluğunu yaşadığı, duvarlarına kan kokusunun sindiği helak bir yerdi. Sayısız canavar ve zavallı, Cellât Çeşmesi önündeki taşa başı konularak bostancıbaşının da nezâretiyle, iblis bir cellâtbaşının ansızın vurduğu bir kılıç darbesiyle îdâm edilmişti. İnfazın gerçekleştiği ibrat taşı kurban kesim yeri gibiydi. İnfazın ardından cellâtlar, kanlı satırlarını, palalarını, kılıçlarını bu habis çeşmede yıkadıkları için çeşmeye Cellât Çeşmesi denirdi. Laf aramızda, siyâsî mahkûmların infâzı ekseriyetle

burada olduğundandır, çeşmenin bir diğer adı da Siyâset Çeşmesi idi. Böyle olunca, cellâtlara da "meydân-ı siyâset ustası" denmişti.

İşte melun şeytan yerde, bir gün başı olmayan, sadece koca gövdesinde ağız gibi bir yarık bulunan bir kadın cesedi ve cesedin yanında hayvan postlarına bürünmüş, yelken bezinden kıyafetler içinde kararmış bir bebek bulunduğu kolluk kayıtlarına geçmişti. Ama daha da korkuncu vardı! Bebeği bulan ve o civarlarda kollukçuluk yapan cebecibaşı, Babusselâm'ın içinde cesedin yanında bulunan 'Cellât Çeşmesi'nden saatlerce kan aktığını söylemişti. Hu'ya gitmeden (!) on muharrem yılı öncesi İptidai Mecit, tabir-i caizse karakolda hikmet-i vücut bulmuş, kan ter içinde "bu insan evladı benimdir" diyerek ağlayıp zırlamış, kollukçular da zati yapacak bir şeyleri yoktur bebekle, vermişler sabiyi İptidai'ye.

Öyle uzun uzun Abdullah Pederi'nin bebekliğinden, çocukluğun bahsedecek değiliz. Adam, kiraz dudaklı, üzüm gözlü, inci dişli, iki edâlı filan değilmiş. Ne ninniden alıyormuş, ne öyle hoppaladan! Bildiğin musibetmiş. Bildiğin zifiri karanlıkmış. Bildiğin hikâyet-ül abesmiş. Şuyuu vukuundan beter bir çocuk olmuş, dünya var imiş, yok olmuş ne umurum diye büyümüş. Sonra sözünü ettiğimiz insan yarısı, canavar çeyreği bir şey olmuş.

İt kopuk ve mücerred yığını adamların başı Abdullah Pederi iblisinin çocukluğuna ve şimdiki haline şaşırmamak lâzım geldiğini anladık. Lakin adamın kefere takvimine göre 1553 yılının 12 Mayıs'ına denk gelen o şafağın sökümünden sonraki günler içindeki değişimi fevkalâde şaşırtıcı olmuş. Değişim dediysek umut dilemeyin, habis adam daha da şerleşmiş, nereden ve nasıl peydah olduğu bilinmeyen Güğümbaşı Abdi ve Bıyıklı Hüsrev derler iki mahlûkla birlikte gezinti olup, küfürlerine küfür, fitnelerine fitne katıvermiş. Hele ki Sultan Hamamı'nın şefkatli serkomiseri Sururi Bey'in midesine soktuğu kızılcık sopasının saldığı korkuyla, Al-i Osman'ın melanet rüyalarından biri haline gelmiş. Seyyar

meyhanelere kadar girip, baş kesip, ocak yıkmalarından daha ilginç olanı ise, yüzünden zaten nusubet akan bu adamın giderek daha nursuz bir sıfata kavuşması olmuş. Evvelinde yüzündeki damarları kan çiçeği açan, gözlerindeki bebekleri kısıktan ziyade olmayan adam, bir anda bembeyaz kesilmiş, gözleri falın taşından daha da irileşmiş, kafası et döveciyle vurulmuş gibi büyümüş.

Şerrinden olsa gerek, cümle ahali yüzüne bakmaktan korkar imiş ama bu değişim görülmeyecek gibi de değilmiş. Adamın sadece çehresi değil, hareketleri de yavaşlamış, bedeni ruhundan terk-i diyar etmiş gibi duran çatısıyla daha başka söylentilere de meze olmuş. Hele ki hileli hurdalı adamlardan da olsa, Borazan Hakkı'nın onu Güğümbaşı Abdi ve Bıyıklı Hüsrev ile birlikte Sarayburnu civarındaki Frenk Kahvelerin birinin müdavimlerinden 50 kadar adamı canlı kanlı halde fıçılara doldurup yaktığını söylemesi, Pederi'yi artık Saltanatın huzurunu kaçıracak hadiselerden biri haline getirmiş. Her ne kadar ahalinin yarısı, bu denilenin Borazan'ın meyan kökü ve sivilce mantarı sevdasının eseri olduğuna inansa da, Sarayburnu yakınlarında kayıkçılık yapan iki zavallının dillerinin bugünden sonra ansızın tutulması ve şehre o gece yayılan kesif yanık et ve şarap kokusu, akıllarda soru bırakmamış değilmiş.

"Galat-ı meşhur fasih-i mehcurdan evladır" derler, hata yaptıysak affola, Borazan derken, tüm hayatı mantar rüyası olan, hadi diyelim talikayı güç bela zapt eden bir adamdan söz ediyoruz. Varsayalım o yanılsın, peki bu ateş kızılı gözlü Güğümbaşı Abdi ve çürümüş insan kokulu Bıyıklı Hüsrev denilen adamlar nereden peydah olmuştu? Bir de niye peydah olmuşlardı? Bu adamlar peydah olduktan sonra Abdullah Pederi neden kanı çekilmiş bir hortlağa dönüşmüştü? Hadi bunları geçelim, o melanet günden beri kavgası cümbüşü eksik olmayan, hırsız taifesiyle teşkil olan külhani Frenk Kahvesinde bir daha ışıklar niye hiç yanmamıştı?

Daha sonradan bu cümle musibetin sırrı zuhur etmişti ki, Güğümbaşı Abdi ve Bıyıklı Hüsrev, aslında dünyada bilfiil bulmayan mahlûkatlardı. Bunlar, Fedayiin olarak çağırılan Bâtını bir teşkilata ait kişilerdi. Abdullah Pederi de daha doğumundan itibaren onların dünyanın çeşitli köşelerindeki "uyuyan" adamlarından biriydi ve ona ihtiyaç duydukları an kanına girmişler ve Pederi'nin adamlarını da saflarına katmışlardı. Tüm gayeleri de, günahları sebebiyle paslanan gönüllerin kurtuluşunu sağlamaya çalışan Hızır'a esaslı bir tuzak kurmaktı. Onu zamanda tutsak etmek istiyorlardı. İ'lem eyyühe'l-aziz! Ama emelleri buydu.

Denizlerde vukua gelen med ve cezir gibi, bast-ı zaman, tayy-ı mekânda bulunan, fanilerden farklı bir zaman ve mekânda dolaşan Hızır'ı, varlığı yıllardır şer zihinlerde dolaşan bir zaman çukuruna hapsetmek istiyorlardı. Çünkü denirdi ki, herhangi bir dine bağlı olmayan, özel bir şeriatı olan Hızır, dine zarar vereceğinden emin olduğu kişileri etkisiz hale getirir, onlara büyük acılar yaşatırdı. Koruyucu ve kollayıcı olan Hızır'ın, Mehdi'nin, Hz. İsa'nın yolunu açacağı da söylenirdi. Mesela daha sonraki mesellerde sözü geçecek olan Eşrar'ın en çok korktuğu şey Hızır'dır. Öyle ki Eşrar, Mehdi'den korkmaz, Hz. İsa'dan ürkmez derler ama Hızır'ı gördü mü kanı iliği çekilirmiş derlerdi. Hızır'ın affının olmadığı hep söylenirdi. Hızır, şeytanlığı gizli açık bir tespit etti mi cezasını veren karakterdeydi. Hızır, dünya insanlığının tekâmülünde sorumluluk sahibi olup dünyayı sevk ve idare eden ilahî hiyerarşinin fizik âlemdeki temsilcisi idi. Gaybın erenleri ve gaybdan haber verenler de, Fedayiin mahlûklarının Hızır'ı zamana, bir çukura hapsetmek istemelerinin, ondan kurtulmak istemelerinin nedenini de bu sözü edilenlerdi derlerdi.

II

20 Cemaziye'l-Evvel 957'de ki keferenin takvimine göre 29 Mayıs 1553'e tekabül eder, o musibet vakaların vuku bulduğu sabahtaki hadiselerin gerçekliğine şehadetlik etmişizdir, Hızır o an görünmüştür. Zat-ı muhterem Hızır "zulmün âfeti, yayılmasıdır, kurtuluşun âfeti ise sınırları aşmaktır" deyip, tahkir olunacak derecede kendini aşağı tutup, Allah'tan af dileyen Frenk Kahvesi müdavimlerine yardıma gelmiş ancak geldiğinde fıçılarda yanmış kalıntılar dışında bir şey bulamamıştır.

Güğümbaşı Abdi ve Bıyıklı Hüsrev ile diğer Fedayiin habisleri, ona karşı nerede, ne zaman, ne yapacağını bilmedikleri için ve yine ona nerede, ne zaman, nasıl karşılık vereceklerini kestiremedikleri için ve ayrıca hiçbir zaman onu tespit edemedikleri için ne yapacaklarını aslında tutturamazlarmış. Diğer yandan, tutulması, alıkonması, yakalanması mümkün olmayan bir var oluş olan Hızır'a karşı, nemçe kâfirinden beter olan bu habisler sürüsü bir hazırlık yapmış ki, planları efendileri Şeytan'a papucunu ters giydirecek cinstenmiş.

İşte bu iki zâhirperest adam, zamanın sonuna kadar Hızır'a refakat edecek olan eski evliyadan birinin azık olarak taşıdığı balığı takip etmişler ve iki denizin birleştiği merecü'l bahreyn bir yer olan Halîc-i Bahr-i Rûm'da, yani İslambol Boğazı'nda Hızır'ın izine rastlamışlardı. Yanlarına çektikleri cin ve şeytanın casusları, semâvat haberlerine kulak hırsızlığı yapıp, gaybî haberleri getirmişler; kâhinler, medyumlar ve bazı ispritizmacılar gibi gaipten haber verdiklerini söyleyen türlü hilebazların oyunlarıyla Hızır'ı Frenk Kahvesine çekmişlerdi. Bu seçim ise kuşkusuz sepepsiz değildi.

Frenk Kahvesinin bulunduğu bölge, Sarayburnu civarındaki Doğu Roma İmparatoru ve 2. Efes Konsili Flavius Theodosius tarafından yapılan Theodosius Surlarının doğu ucundaydı ve Hızır, Konstantinopolis'in düşüşünü bu olaydan yaklaşık yüz yıl önce aynı gün, yani 20 Cemaziye'l-evvel 857'de bu surların üzerinden izlemişti. Bu kimseyi şaşırtmasın; Hızır, tarihteki tüm devletlerin kuruluşlarını ve yıkılışlarını mümkün kılan kişi olarak bilinir. Tüm büyük fetihleri izleyen ve gerçek kılan olarak çağrılır. Hızır'ın bir derin dünya devleti vardır ve nasıl ki Konstantinopolis düşerken surların üzerinden askerleri seyir etmiştir, aynısını kıyamet koparken de yapacağı ve öylecene bir kenara oturup insanları seyredeceği rivayet edilir. İşte Hızır bir kez daha İslambol'u izlerken cin ve şeytanın casusları o esnada bir zaman çukuru yaratmışlar, o çukurda 100 yıl sonrasını 100 yıl önce gibi göstermişlerdi. Bu şekilde onu yüz yıl öncede tutsak edip geçmişe gömmek, bugüne ve geleceğe hiç gelmemesini sağlamak istemişlerdi.

Oysaki Hızır'a dünyada kudretli bir mekân sağlanmıştı. Onun daha yapacak çok işi vardı. Rical-i gayb da kırklar, Budelâ'lar, Ebdâl'lar, yediler (umenâ) hulefâ'ya göre zamanın efendisi Hızır, zamanda bir adım önde olduğu için kötülük mesihi Eşrar'a karşı tüm insanığı uyaracak, uyaracak kimsesi kalmadığında da hemen ardından Eşrar ile savaşacak, ancak Eşrar tarafından şehit edilerek, 7000 yıldan beri beklediği Hakk'ın rahmetine kavuşacaktı. Ve böylece bu zaman yolcusu gelecekte hemzaman olacaktı. O güne kadar da gönüllerin pasını silmeye devam edecekti. Hem kendisine ömür verilenin ömrünün uzatılması ya da kısaltılması da kitapta, yani Levhi Mahfuz'da yazılmıştır ve bunu değiştirmek sadece Yüce Allah'a kolaydır. Hızır'a ise Allah'ın ihsanıyla imkânsız ötesi olayları çözebilme gücü verilmişti. Bunlardan en önemlilerinden biri ise şuydu: Hızır, geçmişi değiştirme yetene-

ğine sahip olduğu için geleceği değiştirebiliyordu. O kendi hesabına değil, Allah'ın rahmeti doğrultusunda geçmişe müdahele edebiliyor ve geleceği şekillendiriyordu. Bu kâfirler ve cümle şeytanlar bunu hesaplamamıştı ve başlarına nasıl bir felaketin geleceğini bilmeden sözde zaferlerini kutluyorlardı. Hızır tehlikeyi, kendisini hapsettikleri yüz yıl öncesinden görmüş, yüz yıl sonra da geleceği isteği doğrultusunda değiştirmişti.

.....

İşte o bahis ettiğimiz gündü, birden gökyüzünde bir ışık göründü. Gün batısı, kızgın suların rengi olan kızıla boyandı. Abdullah Pederi, Güğümbaşı Abdi ve Bıyıklı Hüsrev başta olmak üzere, diğer cümle Fedayiin Habisleri, Hızır'ı atmaya çalıştıkları zaman çukuru yerine, kendileri bir ateş çukuruna düşmüşlerdi. Cayır cayır yandıkları fıçılar içinde büyük acılar ve çığlıklar içinde toplam elli kadar ceset sonsuza kadar acı çekmek üzere denize yuvarlandı. Fıçılar denize yuvarlandığında denizdeki meçhul kara kayıklı bir adam da eş zamanlı olarak alev aldı. Zaman zamana, mekân mekâna, akıl akıla karışmıştı, et ete karışmıştı. Bu sırada Frenk Kahvesinde oturan tövbekârlar huşu içerisinde aksakallı, tanımadıkları bir adamı dinliyorlardı ve hepsinin gönüllerinin pası siliniyordu:

"İlm-i ledün sahibi, kutup, kutbü'l-azam ve kutbu'l-aktab bir adam bundan yaklaşık yüz yıl önce şu surların üzerinde otururken demiş ki: Aklın âfeti, nedendir bilinmez durmadan karmaşıklaşmasıdır. Amelin âfeti, aldırmazlıktır. İmanın âfeti, inkârdır. İlmin âfeti, cahilliktir. Sevginin âfeti, şehvettir. Tevâzuun âfeti, büyüklenmektir. Malın âfeti, hırstır. Yüceliğin âfeti, böbürlenmektir. Özgürlüğün âfeti, sınırlılıktır. Eli açıklığın âfeti, israftır. Dostluğun âfeti çekememezliktir. Kavramanın âfeti, münâkaşadır. Duâ etmenin âfeti, unutmaktır. Zulmün âfeti, kötü ruha meyildir.

Zulmün âfeti, yayılmasıdır, kurtuluşun âfeti ise sınırları aşmaktır. Sabrın âfeti, zamana hükmetmeye çalışmaktır. Ben ki zamana hükmeden bir garip esirim, size derim ki, adaletin afeti geç tecelli etmesidir. O nedenle camdan dışarı bakın ve siz tövberkârlar için seslenen zafer çığlıklarını ve siz azimkârlar için yanan iyiliğin ışığını görün!"

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 2

Evliya Çelebi'nin Dilinden Osmanlı'nın Çerkes Vampirleri Oburlar!

Hicri 1076 Şevvalinin 20. Gecesi Hatukay Çerkes Diyarının 300 Küsur Haneli Pedsi İsmiyle Müsemma Bir Kasaba-ı Ra'nası

1667 yılıydı. Kırım Hanı Sofu Mehmed'in Tatarlarına katılmadan önce nam-ı meşhur Transilvanya'daki kalelerin teftişi için görevlendirilmiş ve bu vazifeyi yerine getirmişti. Oradan dönüşte Seyyah-ı Âlem derler, Eliya Çelebi diye bilinir, bu zatın aklı doğrusu biraz gitmişti. Nasıl olmasın? Gördükleri, gezdikleri, yedikleri, içtikleri insan hayalinin ötesindeydi!

Çelebi, kışı Bahçesaray'da geçirdikten sonra 1666 Baharında Giray Han'ın askeri birliği ile Dağıstan'a doğru yola çıkmış ve tüm yazı Çerkesya, Güney Rusya ve Kalmukların bölgesinde geçirmişti. Ocak 1667'de de Don Nehri'nin Karadeniz'e döküldüğü Azak'a dönmüştü. Azak, yolunun üzerindeydi. Bir sonraki durağı ise Erzurum Valiliği verilen has nedimi Defterdarzâde Mehmet Paşa'nın konağı olacaktı. Olmuştu da!

Yalnız oradaki daha ilk gününde feleği şaşmıştı. Erzurum Valisi Mehmet Paşa'nın bir kumandanı vardı, Seydi Ahmet derler, cirit atacağım diye Çelebi'nin dört dişini kül ufak etmişti. Öyle ki, Çelebi'nin başı Adapazarı kabağı, kulakları Ali Bahadır marulu, gözleri Bayburt kerevizi, burnu Girit patlıcanı gibi şişmişti. Vâli Defterdarzâde Mehmet Paşa da ön dişlerini kaybeden akrabası Evliya Çelebi'nin Kur'an okurken artık "sin" sesini çıkaramadığını görünce daha da bir kahırlanmış; Seydi Ahmed Paşa'yı; bir küheylan ile bir kese altın ceremeye mahkûm ederek, Evliya Çelebi'nin hem gönlünü almış hem de bu iki dostunun arasını bulmuştu. Uyvar Seferinde Kıblelizade'nin ciridi diğer üç dişini zaten sakatlamıştı ki, bir de üzerine bu eklenince, kırık dökük ağzıyla bazı harfleri söyleyemeden sitemle ortaya seslendi:

— *Pa..şa..m, zati Cerrah..başı ile ahbab olm..uş idim. Aferin, barekallah... Çer..kez Karakoncolosu gibi..siniz, kana doymak bilmi..yor..sunuz!*

Haa, yine de diyelim, kırık dökük konuşuyordu, lakin insanın içine işleyen davudî sesi hala onu dinleyeni esir alıyordu. Mehmet Paşa, Seydi Paşa ve efradı endişeli, kan içinde debelenen Evliya Çelebi'ye yardım etmeye çalışıyorlarken, aslında orada bulunan tüm zevat merak etmişti de, sarayda mücevher bakımı yapan Yahudi Romatçı Sandor Bey vardı, bir tek o sormaktan geri durmadı:

— *Çelebim, Karakoncolos dedin, bu ne ola ki?*

Evliya Çelebi; "Dur az biraz Sandor Bey, oradan getirin bir fincan zağfran, şu acım dinsin derim size ne olduğunu sonra" deyiverdi.

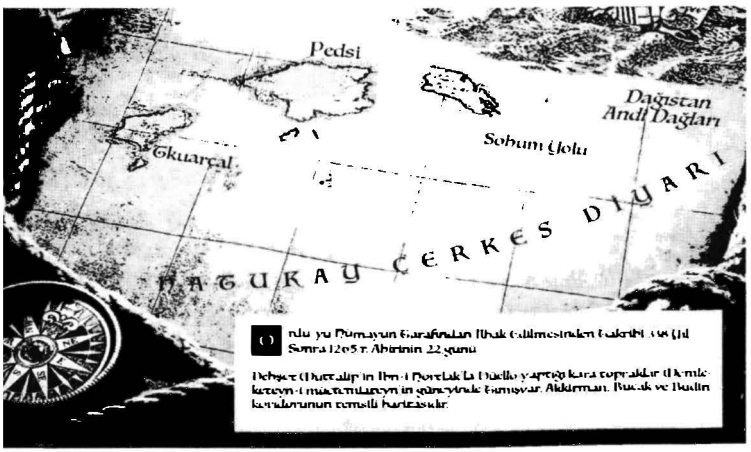
Akşam olmuştu. Hekimbaşının tedavisi altında Çelebi çok şükür kendine gelmişti. Acısı hala bilfiil var idi ama malum Simyon Usta'nın öğrencisi saray sohbetçisi bir adamdan bahsediyoruz. Dili durur mu hiç, anlatacak bir kere! Erzurum Paşa Konağının

toplanma odasında mangal ateşi etrafına toplanmış kalabalığa baktı, anlatma iştahı daha da kabardı. Diyarbekir'de işlenmiş mırra kahvesinden bir yudum aldı ve söze başladı:

— *Zaman-ı kadimdir malum, her bir şeye tanıklığı aşikârdır. Belki duymuşluğunuz vardır. 19 Ağustos 1630 gecesi idi. Yemiş İskelesindeki Ahi Çelebi Camii'nde minberin yanında oturmakta iken bir ara uykum galebe çaldı. Tam bu esnada kapıdır açıldı ama o ne açılış! Nurani simaları olan bir topluluk içeri girdi. Caminin içi nurla dolmuştu. Gelenler Ashab-ı Kiram'ın büyükleriydi. Müslüman Tatar askerlerine yardıma gitmek üzere toplandıklarını, birazdan Hz. Peygamber A.S.'ın da geleceğini söylediler. Eee, böyle olunca kayışın kopmaması imkân dâhilinde mi? Değil! Zaten o nedenle kayış da koptu, ben de! Caminin kalabalık cemaati arasında Peygamber Efendimiz teşrif etmişti. Sağında İmam Hüseyin vardı. Yüzünde al şaldan bir örtü, elinde bir asa vardı ve kılıcını kuşanmıştı. "Bismillah" diyerek sağ ayağını içeri atıp nikabını açtı ve selam verdi: "Esselamu aleyküm ya ümmeti!" Camidekiler hep bir ağızdan selamı aldık. Peygamberimiz mihraba geçip sabah namazının sünnetini kılarken dehşet içinde tir tir titredim. Peygamberimiz sünneti kıldıktan sonra, eliyle sağ dizine vurdu ve ben fakire "ikamet eyle" diye buyurdu. Kameti getirdim ve namazdan sonra Bilal-i Habeşi ile birlikte müezzinlik yaptım. Peygamberimiz mihrapta yanık bir sesle Yasin Suresi'ni okudu ve okçuların piri Sad Bin Ebi Vakkas, beni elimden tutup huzura götürdü. Huzuruna vardım. Hıçkırıklar içinde mübarek elini öptüm. Şefâat yâ Resûlallah diyecekken heyecanla; Seyâhat yâ Resûlallah demişim! Peygamber efendimiz de tebessüm ederek bu fakire hem şefaatini müjdeledi, hem de seyahati ihsan eyledi. İşte bunu takiben tam on yedi Allah yılı, Osmanlı memleketinde ne kadar şehir, ne kadar köy varsa hepsini tavaf ettim!*

Evliyanın Çelebisi bir solukta anlatmayı sürdürüyordu:

— *Bunların en sonuncusunda, kadim Kolha Krallığının bir parçası olan Abhaz, Çerkes, Rus, Gürcü, Ermeni ve Rum kolonların yaşadığı Batı Kafkasya'daki Sohum'a gitmek üzere yola çıktım. Bilmezsiniz, buralar çok sert memleketlerdir. Öyle ki, isyan ve şekavet bayrakları gün aşırı açılır burada. İnsanı da serttir. Doğası da serttir. Havası da serttir. Suyu bile çarpar adamı! Gittiğimiz kafilede üç yüz kayıkçı ve katırlı ademoğlu vardı. Önümüzde kara bulanmış yerleri bizim için açan Çerkes babayiğitlerden karcıbuzcular, kazıklar ve arabalar üzerine hamam kubbesi gibi yağan karları temizliyorlardı. Karcılar yarı çıplak, nasırlı ellerinde buzdan değneklerle yolları açıyorlardı. Bazıları ise minareli Çerkes kaması ile delinmiş kulaklarına turna telleri geçirmiş olarak arabaları çekiyorlardı. Hele kol ve bacaklarını delip içinden çubuklar geçirerek iri kızakları çekenler vardı ki, Allahülazim, bunları görünce dağda inleyen Kafkas kurtları inlerine çekilirdi!*

Çelebi, kahvesinden bir yudum daha almak için başını kaldırdı ve gözü mangalın ateşinde havaya savrulan kıvılcımlara takıldı. Bir süre gözleri donmuş gibi kıvılcımlara baktı ve sonrasında devam etti:

— *Yeminle donmuştuk! Çerkesya derler, oranın sınırına gelmiştik ki, Tkuarçal kasabasının girişinde indiğimiz dağın yamacında kömür ile Abhazya mermerinin karışımından inşa edilmiş, yolgösterenlerin Simkeşhane dediği bir küçük bir bina gördük. Bina, zifiri karanlıktı. Kömür karası bunun yanında gül beyazı gibi kalırdı! Bir de etraf dünya âlem kar beyazıyken, burası nasıl böyle tek bir kar tanesinin değmediği bir halde kalabilirdi? Sualler birbirini takip eder ya, böylesi izbe bir coğrafyada niye bir bina olsun ki diye düşünüp, bunu muhayyilemin bir oyunu sanmıştım ki, bir ses duyuldu:*

— *Hoooppp, yolgezenler, izbilenler! Bu gece burada konaklıyoruz!*

— *Ses, Kurtçobanı diye çağırdıkları karcıya aitti. Demek ki, dünya mekânı gerçekti. Ayaklarım bir geri iki ileri sürterek kapının eşiğinden girdi. Çok yer gezmiştim, bu kadar ürkmemiştim. İçeri girdik. Tahta masa ve sedirler dışında, mermerden oturaklar, çamur küpleri vardı. Derken bir ayak sesi işitildi ki ne ses! Sanırsın Simkeşhane değil, tüm Çerkesya inliyor! Boyu siz deyin ikibuçuk metre, ben diyeyim Ayasofya minaresi kadar; âdem irisi bir adam arkadan odanın ortasına girdi. Siyah kalpak, siyah Çerkeskası içinde kırmızı bir iç gömlek, pantolon ve beşmetten oluşan giysileriyle başını bize doğru kaldırdı. Aha da şu kıvılcımlar kadar parlayan buz mavisi kurt gözleriyle herkesin içinde baştan aşağı beni süzdü ve hepimize bakarak "Hoş gelmişsiniz" diye seslendi. Hemen ardından "Derviş Evliya Mehmed Zilli Çelebi sizi bekliyorduk" dedi. Beni nerden tanımış, geleceğimi nereden biliyor diye soğuktan büzüşmüş küçük dilimi şaşkınlıktan yutmak üzereydim ki;*

— *"Bakmayınız öyle bize, üzülürüz! Piriniz Sa'd bin Ebi Vakkas bize haberlerinizi yıllar öncesinden uçurur. Çerkesya diyarı tılsımlar ve gizemler yeridir ki, burada mucizeler bitmek bilmez. Bu seyahatinizde bunlardan birkaçı ile daha karşılaşacaksınız. Yalnız bunların şer mi, hayır mı; iblis mi, halis mi olduğunu biz bile bilmeyiz, dedi. Sonra oturmamızı salık verdi. Abhaz mermerinden yapılma soğuk sedire bir çökmüşüm ki, sormayın gitsin. Bu anlarda gördüğüm, şimdi anlattığım şeyler, Seydi Ahmet Paşa'nın sabah kafama doğru gönderdiği ciritten daha az sert değildi!*

Başını kaldırmış olduğunda Seydi Paşa'nın bir kez daha bu kazadan mahcup olduğunu gözlerinden okudu ama odadaki herkes daha çok meraktan koltuklarına çivilenmiş gibiydi!

Çelebi anlatmaya devam etti...

— *Adamın adı Kanbolat idi. Yanımdaki karcılardan öğrenmiştim. Çerkes Adigelerden bir âdem idi. Söylediklerine göre 200 yıldır buralarda yaşıyordu. Bunu öğrendiğimde itiraz edecek oldum, "Bir âdem 200 yıl yaşar mıymış hiç" diye, karcılar susturdu işaretleriyle beni. Kanbolat içeriden elinde büyük bir gümüş tepsiyle gelmişti. Bize doğru tepsiyi uzattı ve şöyle lakırdadı;*

— *Bülbül Kafkas şerbeti derler, size ikram edeyim. İçen âdemi bülbül eder: Öyle ki, soğuk Kafkas gününde âdemi kızdırıp kefen ile oynatır ama akılda baş, ayakta güç koymaz. Buralarda bir adam sendelerse "Soğuk günde Kafkas şerbeti içmişe benzer" derler. Haa, cana sefa ruha gıda verir, o ayrı!*

— *Demem gerekir ki, şerbetten bir nefes alınca ömrü hayatımda kendimi hiç bu kadar kanlı canlı hissetmemiştim! Bıraksalar duvardaki küplerin hepsindeki şerbetleri lıkır lıkır, ardı ardına içeceğim. Mayhoş bir tadı vardı şerbetin. Neye benzer diye sorsanız, biraz korkutucu olacak ama kana benzer derdim.*

Kanbolat'a sordum, "Üstad ne vardır bu şerbetin içinde?" Müstehzi müstehzi gülerek, "Can vardır Çelebi, can" dedi. Doğrusu ne demek istediğini o an anlamamıştım ki, daha sonradan vuku bulan her şey, dünya gizemlisi adamın ne demek istediğini anlatacaktı.

— *Tahta sedirde, üzerimizde kurt derisi battaniyelerle o gece mışıl mışıl cinsinden uyumuşum. Dedim ya buranın havası çarpar diye, sabah kuşluk vakti, kafile olarak zıpkın gibi uyandık. Dağ arpasından imal peksimetlerimize eşlik etsin diye at sütü demişlerdi, kımızlarımızı içerek kahvaltımızı bitirdik ve Sohum'da son bulacağını düşündüğümüz yolculuğumuza devam etmek üzere sefere kalktık. Tam kafile hareket diyecekti ki, Kanbolat ne kadar olabilirse o kadar usulca yanıma yaklaştı ve şöyle dedi:*

— *"Peder ü mâder ve üstâd birader! Kahrından nasıl kurtulur da cihangeşt olursun bilirim. 70 yılı çok aşan bir ömür süreceğin bildirilmiştir bize. Bu hayırlı ömrün 51 yılını bir diyardan başka bir diyara uzanan, 257 şehir, 7 iklim 18 padişahlık tutan gezide geçireceksin. Gerisi ise sonra belli olacak! Çok şeyler görüp, çok şeyler nakledeceksin. Yalnız bilesin ki ömrünün en tehlikeli noktasını burada geçireceksin. Ahirden önce burada Sür'at Köprüsünden geçeceksin. Bu köprüden geçeceğin anı sen anlayacaksın zaten. İşte o an geldiğinde yapman gereken şudur: Şu kartaşını al. Bu taş, Dağıstan'ın insan ulaşmaz dağlık yörelerinden olan tılsımlı mekân Andi bölgesinde çıkıp, yedi başsız bilge tarafından tam 24 yılda dövülmüştür. Taşın boyun kısmında gördüğün, şu gümüşten yapılan tutturucular, iblis ve ifritlerin amansız düşmanıdır. Onları senin yanına yaklaştırmazlar."*

Çelebi'nin yüzündeki korku ve şaşkınlık ifadesini odada oturan herkes görüyordu ki, kendisi bir an için durakladıktan sonra devam etti:

— *Kanbolat'ın marifeti bununla da bitmemişti. Diğer elinde tuttuğu kemik rengi, kahverengi ya da griye çalan renkli devetüyü çuhadan yapılmış çoban başlığı bir şeyi de bana uzatarak;*

— *"Ne olursa olsun bunu başından çıkarma. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın Adbâ ismindeki devesinin soyundan gelen kutsallardan yapılmış bir başlıktır bu. Bu kutsal, cennete gidecek hayvanlar içindedir ve Peygamberimizin vefat-ı nebeviden sonra kederinden ne yemiş, ne içmiş, öylecene yas tutarak göçüp gitmiştir."*

Çelebi demeyi sürdürüyordu:

— *Hazır durumda iken üçgen biçiminde, kenarları uzun suişi, kurdele, kaytan ya da sim sırma işli olan bu başlık elime değdiğinde Sibirya madenlerinin sıcaklığını hissettim. Doğrusu sorgu sual etmeden başa taktım. Bir nevi sihirlenmiş gibi hiç de soru sormayarak onun buz mavisi gözlerine baktım ve "Allah'a emanet ol" diyebildim.*

Simkeşhane'den terki diyar eylerken Kanbolat peşimden bağırıyordu:

— *O an geldiğinde unutma! Taşlar yerinden oynar, gökler yerle yeksan olur, insanın gönlü kar, tipi, fırtına olur! Bu an, ahir zaman öncesi gerçek bir fani dünya testidir. Taşı elinde tutacak ve yedi başsız süvarinin aziz hatıraları üzerine her bir yıl için bir kere olmak üzere 24 kere Estağfirullah diyeceksin. Sonra da "Estağfirullah elazim ellezi la ilahe illa hüvel hayyel kayyume ve etubü ileyh" deyip, gönül ferahlığı dileyeceksin. Sakın boş geçeyim deme, yetmiş yıllık ömrün de ahir zamanın da buna bağlıdır. Sağlıcakla kal Çelebi Evliya!*

Çelebinin Evliyası bundan sonra derin düşüncelerle yola devam ettiğini söylüyordu. Yanındaki karcılarla konuşmaya çalış-

tığında herkes sus pus olmuştu, Çelebi de öldürücü suallerinin cevaplarını nerede bulacağını bilmez halde yola devam ediyordu. Kanbolat'ın anlattıkları gayrısında bu adamın ne menem bir şey olduğu soruları da zihnine çivi misali çakılıyordu. Yaklaşık üç gece yolculuk sürmüştü ki, Akdeniz'in köklü Yunan Medeniyetini kuranların ecdadımız diye ilan ettikleri Dokalyon'un topraklarına, Hatukay Çerkeslerinin diyarına gelmişlerdi. Bu Dokalyon, cem-i alem pek bilmese de Kafkasyalı bir muhacirdi. Doğu medeniyetinin öncülerinden olan Persliler, Kafkas'ı insanlığın beşiği olarak kabul ederlerdi ki, medeniyetin kurucusu olan Dokalyon bunda gerçek bir sebepti. Hatta buna ilişkin İran menşeli Zend-avesta mukaddes rivayetleri vardır. Bu rivayetlerde Kafkas'tan Guhukaf adıyla bahseder, Elbruz ve Kazbek dağlarını Tanrıların yuvası olarak kabul ederlerdi. İşte tüm ömrünü ab-ı hayat'ı, yani ölümsüzlük suyunu aramayla geçiren Seyyah Evliya Çelebi, belki de bu emeline ulaşacağı yer olan Tanrı Dağlarının eteklerinde, Hatukay'ların diyarındaydı. Gerçek ile hayalin, yaşam ile ecelin, ifrit ile halisin kol kola gezdiği bu diyarda 300 haneli bir köydür, adına Pedsi denen yerde konaklamışlardı.

Pedsi, iri kayınlı çam ormanları içinde, şelalelerle donanmış bir masal diyarı gibiydi. Tanrı emriyle ağacı dahi çok olurdu. Deniz kıyısındaki tarafında harap bir kalesi vardı. 24 evli, bağlı bahçeli mamur bir kasabaydı. Bir ibadethanesi, bir pazarı, birkaç dükkânı vardı. Nahiyesi Sohum'du. Bunun da havası kar çiçekleri gibiydi. Dağ çileği kokusundaydı. Çelebi, köyü gördüğünde cin çarpmış gibi olmuştu doğrusu. Nehirler, dağlar, ormanlar, ovalar, denizler geçtikleri 244 günün ardından bu köye gelmişlerdi. Seyyah Çelebi'nin ilk dikkatini çeken köy yoluna girerken ağaçların dallarında gezdiği bazı Frenk diyarlarında gördüğü yılın başı süsleri gibi asılı olan adak zarfları zannettiği şeylerdi. Hemen hiçbir şeye cevap vermeyen karcıların dilleri çözülmüş gibiydi. Bunlar-

dan en yaşlısı gibi duran, ağaç sakallı bir adam olan Şimal diye çağırdıkları usta karcı, "Çerkesler aynı Kelt ve İskit insanları gibi kutsallarını hep ormanlarda seçerler. Duygularının en derinini geçilmez ormanlarda asırlar geçirmiş ağaçlarda bulurlar" dedi ve kısık bir tonda devam etti:

— *Dağın insanları, harplerini ekseriyetle ormanlarda yaparlar. Gururludurlar, düşmanların hiçbir zaman arkadan vurmazlar, savaş yerini kendileri derlerdi. Bu insanlar için düşmandan korunmak, sellerden fırtınalardan kendilerini korumak gibiydi. Bunun için dağ yamaçları daha uygun olsa bile, onlar için gururlu bir varlık olarak yaşamak, ölmekten daha önemliydi. Bu nedenle her durumda ormanı tercih ederler, ormandaki bilge ruhlardan medet umarlardı. Bu kutsal bilge ruhların binlerce yıldır yaşadığı ormanlar, Çerkeslerin mabedi, sığınağıdır. Sadece savaş mı sanırsın bilge seyyah? Buranın insanları aşklarını bu sevda yuvalarında yaşarlar. Buralar, hayal ve hatıra yerleridir. Bir yaprağın sesi, yüce ağaç dallarının uğultusu, küçük bir çekirgenin nefesi, hepsi bu insanların ilhamıdır. Evliyam, baksana duyuyor musun, küçük mine kuşlarını? Sana tevekkülü sesleniyorlar. Senin ismini çağırıyorlar. Şimal rüzgârı deriz biz ona, maneviyatı adındadır, dağdan inen tatlı bir meltemdir. "Çelebi, senin kaderin burada yazıyor. Aradığın şeyi burada bulacaksın diyor!"*

Doğrusu Çelebinin kalbi yerine sığmıyordu. Aradığı şey gerçekten burada olabilir miydi? Korku da vardı ama bu heyecan içini dışına çıkarmıştı ki, köyün ahşap kapısından içeri girdiler. Bir grup nur yüzlü çocuk, koşa koşa, daha çok da tepecikten yuvarlanarak kafileye doğru koşturdu. Ardından köyün ileri gelenleri bir kolon halinde kafileye doğru geldi. Bu kafile ayrıca Ceneviz mallarının değiş tokuşu için civardaki köylere uğrayıp geçen bir ticari

kafileydi. Söylemek gerekir, Sohum civarı tarihi İpek Yolunun da en önemli duraklarından biriydi. O nedenle bu civarlar kafilelere pek alışkındı. Şimdi sözü yine Evliya Çelebi'nin kendisine bırakalım da desin!

Elindeki odun maşasıyla mangalı karıştıran Çelebi, sesi titreyerek, işte her şey, her şey o melun günde olup bitti dedi ve devam etti:

— *Hicri 1076 Şevvalinin 20. gecesiydi. Pedsi köyündeki ikametimiz daha tazeydi. İçeride orman otundan çayımı yudumluyordum ki, zifiri karanlık bir gecede şimşekler çaktı, ortalığı aniden kıyametler gibi bir sel aldı. Yer ve gök, Çerkes kadınların nakış işleyebilecekleri kadar aydınlandı. Afitab bildiğin yanıyordu sanki. Durumda bir harikuladelik vardı. Derken ne göreyim? Kara renkte, çok çirkin olan, ayı büyüklüğündeki kürklü mahlûklar, büyük bir gürültüyle göğe yükselmişlerdi. Ahali korku ve panik içinde etrafa saçılmaya başlamıştı. Bir yandan da "Karakoncullar geliyor, Karakoncullar geliyor, kaçıın" diye bağırıyorlardı. Bu gürültü patırtı ve keşmekeş arasında göktekilerin aksi tarafından beyaz tüylü, maymun büyüklüğünde, diğerlerinden daha küçük olan ama daha atik hareket eden yüz kadar, pençeli, insan başlı, kuş gövdeli yaratık diğerlerine doğru kanatlanmaya başladı. Etrafımdaki Çerkes ahalisinden yakaladığım birine sordum, bunlar ne ola ki diye. Adam hararetle cevap verdi:*

— *Seyyah Bey, işte bir Karakoncolos gecesi daha başladı. Kışın en soğuk zamanı olan zemheride bu olay, her yılda tek kez olur. Tepedeki kara tüylü mahlûkat, Çerkes Oburlarıdır. Bunlar, vampirdirler. Beyazlı olanlar ise Abhaz Oburlarıdır. Onlar da vampirdirler. Dikkat edesin çok tehlikeli umacıdırlar bunlar. Kötülük cinleridir. Bunlar kan içicidirler! Çerkes Oburları ile Abhaza Oburları göklere uçup ceng-i azim eder, vuruşurlar. Olan da biz insanlara olur. Daha geçen yıl köyden 8 sabi çocuk,*

34 ihtiyar ve 60 kadar kadının kanını içtiler. Kimi oracıkta öldü. Kimisi amansız hastalığa tutuldu. İyileşemediler de üstelik. Millet çoluğunu çocuğunu, karısını, beyini yakmak zorunda kaldı, bu ifritlikten kurtulmak için!

Adam ve Evliya Çelebi, gökteki ceng şiddetle devam ederken, yakındaki bir bostanın taraçasının ardına çekildiler. Her yerde korku, her yerde vuruşma vardı. Göğü inleten sesler altında bir Çerkes Oburları, bir Abhaz Oburları vuruyordu. Evliya Çelebi, Kanbolat'ın kendisine verdiği devetüyü şapkasını başına geçirdi. Başını pencereden çıkardı ve göğe bir kez daha baktı.

Bu arada adam inleye inleye devam etti:

— *Bir de Karakoncoloslar vardır. Zemheri ayının ilk on iki gününde sokaklarda dolaşır, saldıracakları masumları ararlar. İhtiyar bilge dedelerimiz bunlar için gündüzlerin en kısa olduğu, güneşin dünyanın ortasından en uzak olduğu zaman olan yılbaşında ortaya çıkarlar derlerdi. Bu iblisler aslen yeraltında yaşarlar. Bak şimdi gelirler sürü halinde. Vücutları kıllarla kaplı, at bacaklı, yaban domuzu dişli, pis kokulu vampirlerdir. İkisi önde ikisi arkada dört gözü, üç eli ve üç ayağı olanlar vardır. Ormanın kötü ruhudur bunlar. Bak yalnız bir şey diyeyim Seyyah-ı Âlem. Hemen öyle saldırmazlar. Kandırırlar. Sorgu suale tutarlar. Korktuğunu anlarlarsa, cevapların yanlış olursa saldırırlar. Kırmızı gözlü olanlara dikkat et aman. Onlar sorgucudurlar. Büyülü sözler söyler, gözleriyle de seni sihre gömerler. "Nerden gelir nereye gidersin? Adın nedir?" gibi sorular sorarlar. Verdiğin tüm cevaplarda "kara" lafını geçir mutlaka. "Kara Dağ'dan gelir. Kara Göl'e giderim. Adım Kara Evliya" de, olur mu? Yoksa iri tırnaklarını boynuna geçirir ve akan kanlarını kana kana içerler maazallah Çelebim!*

Seyyah Çelebi, anlattığı hikâyenin dehşeti karşısında zaman zaman dalıyordu. Vali Paşaya döndü ve dedi: "Mehmet Paşam, bilirsin ol asırda Osmanlı bir yere varınca orada küffar baş göstermeğe kadir değildi. Ama bu bahsettiğim topraklar Osmanlı'dan çok tılsımların, sihirlerin, büyülerin boyunduruğundaydı. Tüm bu anlattığım harikulade hadiselere görmesem, bir başka seyyah anlatsa inanır mıyım bilmezdim. Bilirsiniz, damdan dama atlarken donan kedileri mi anlatmadım? Hezarfen Ahmet Çelebi'nin kanat takarak Galata Kulesi'nden Üsküdar Doğancılar meydanına uçuşunu mu demedim? Legari Hasan Çelebi'nin roketle fezaya doğru yolculuğunu mu yazmadım? Al işte bunların hepsini topla, çarp, bu anlattığım vampir hadiselerinin yarısı eder".

Evliya daha sonra anlatmaya devam etti:

— *Ebü'l-feth Sultan Mehemmed Han asrında Eflak, Boğdan, Çalıkkavakgibi bazı Rumeli eyaletlerinde bazı cadı hadiselerinin rivayet edildiğini duymuştum. Dedim ya görmek ve duymak bambaşka şeyler. Bostandan yanımdaki Çerkes ve artı yetmiş, seksen kişiyle birlikte dışarı çıktığımda ne göreyim? Dehşet-i azam! Kocamış ağaçlar, abanoz fıçılardan tekneler, küplerden silahlar, barut ateşi atan hasır toplar, yanan araba tekerleri, fırın söykeleri ve daha nice benzer araca binmiş, silah kullanan Abhaza cadılarıyla; at ve sığır leşlerine, deve ölülerine binmiş, ellerinde yılanlar, at deve kelleleri olan Çerkes cadıları savaşa tutuşmuş. Ben dokuz kadar saat saydım, savaş aralıksız sürdü. Ama şiddet ki, ne şiddet! Havadan yere keçe, sırık, küp, tekne, hasır, teker, kapı gibi eşya parçaları yağdı. Cadılar bazen de aralarındaki savaşı bir kenara bırakıp, ev pencerelerinden girerek bebek, ihtiyar, kadın ne kadar güçsüz varsa alıp kaçtılar. Bu arada ahırlardaki koyunlar, horozlar da Oburlar tarafından bir bir alındı, belli ki bir kenarda afiyetle yendiler. Ardından gökteki*

savaştan sair hayvan uzuvları, insan vücudu parçaları yağmur gibi yağdı. En nihayet iki Abhaza Oburu, 8 Çerkes Oburuyla sarmaşıp yere düşünce, Çerkes Oburları hemen iki Abaza Oburu kanlarını emerek öldürdü ve ölülerini ateşe attı. Köyde kalan horozların ötmesiyle ceng bitmişti. Hikmet-i Huda sebeb-i hilkat-i dildir bilirsiniz, ben de bilirim böyle hikâyelerin gayet münkir olduğunu ama ne yapayım? Kendimle birlikte bilcümle zevat da bunu görüp hayretler içinde kaldık. Hakutay ahalisinin de kırk, elli yıldan beridir bu denli şedid bir "Karakoncolos gecesi" görmediğini kendilerinden bildim.

Ağalar, begler, dinleyenler, şaşıranlar... diye uzatarak anlattıklarına kanıtlar demeye devam etti Çelebi...

— *Malumunuzdur meydanlarda, bey konaklarında, paşa saraylarında, hükümdar otağlarında, türlü türlü ziyafet ve şenliklere şahit oldum. Sihirbazlık, hokkabazlık, madrabazlık gibi gösteriler gördüm. Hepsi temaşa, tümü gösteri idi. Bu anlattığımda ise kan vardı. Böylesini hiç izlememiştim. Ceng sonunda köydeki yaralıları ameliyat eden cerrahbaşını seyreyledim. Zavallı ihtiyar bir kadını bir ipek sedire yatırdı. Kadının neredeyse tüm kanı çekilmişti. Zayıf, damarlı boynundaki diş izleri aşikârdı. Hekimbaşı herkesi dışarı çıkardı. Sahibü'l-hayrat bu fakir ben ise içeride bir hademesiyle birlikte kaldım. Yaralıya önce Keşiş Dağı'nın eteğinden getirilmiş şekerli su dediği bir şeyin içine kattığı çiçek kısmından sim ve zerrin, deveboynu, müşkü rumi, yasemin, gülnesrin, şebboy, karanfil, reyhan, lâle, sümbül karışımı olan bir iksir içirdi. Yüz fincandır içirdiği topu topu; hasta bunu içmeden zaten kendinde değildi de, bunu yapınca olanı da gitti zati. Kaydı kadıncağız. Hademe, hekim odasına bir kürek odun ateşi koydu. Hekim ise sol eline bir keskin ustura, sağ eline minareli kama gibi bir keski aldı. Kadının alnının derisini iki kulaklarına*

varıncaya kadar çizdi. Sol kulağı tarafından yüzdü. Kadının kafa kemiği bembeyaz çıktı. Nasıl ince bir el işçiliği ise bir damla kan akmadı. O nasıl bir hekimse kafa tasının hemen üzerinden, ek yerinden bir mengene soktu, dürdü, büktü, kafa kemiğinin diş diş yerlerinden kelle açılıp beyni göründü. Elhasıl, insan sudan ibarettir ya, kellenin içi, sulu kan ve sümük gibi bir şeylerle dolu idi. İnce gümüş bir maşa aldı, dönüp bana;

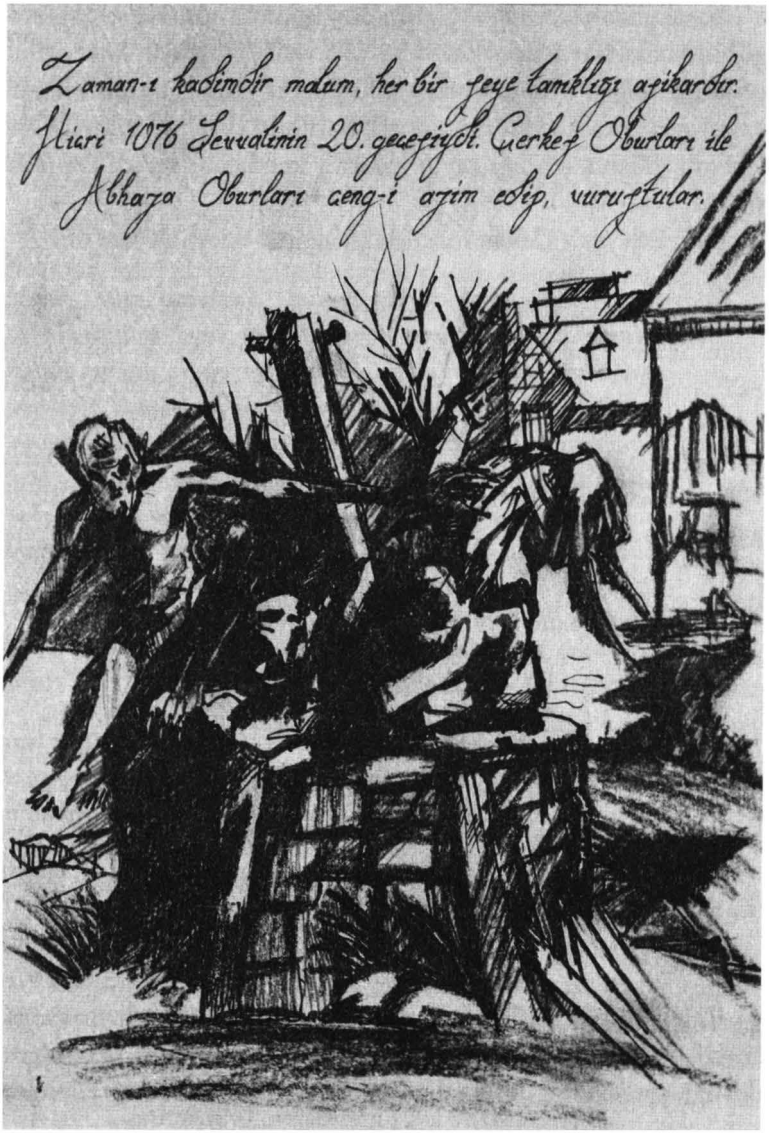
— *"Çelebi Sultan, bak bu en hayati hususdur. Bu nedenle burada kal istedim. Göreceğin şey, görmen gereken şeydir. Bir ana cadının dişi, kadını ısırırken kadının beyninde kalmış. Gümüşle çıkartmak gerekir. El değersen, seni yakar. Ama bu dişi Keşiş Dağının suyunda kaynatırsan, sana gelecekle ilgili bazı bilgiler verir. Kanbolat'tan almışım haberi, tam da senin duymak istediğin cinsten. Tam da senin aradığın cinsten!" dedi.*

— *Bu kadar dehşete, böylesi bir vahşete şahit olmuş ben fakir, bu sözleri duyunca yine yürek çarpıntısına uğradım. Ama hemen ardından kadının beyninin yanında bulaşık olan kanı gördüm. Zifiri karaydı. Usta cerrah bana "gel bak, iblis soyunun nefretiyle âdemoğlu ne hallere girmiş!" dedi. Hakir, ağzıma burnuma mendil koyup zavallı kadının kellesinin içine baktım. Beyin, yumurtasından yeni çıkmış bir deve kuşu yavrusu gibi büzülmüş; başı, gözleri, burnu, kanatları ile ezilmiş dururdu. Lakin üzerinde bir zar var. O da kararmış. Hekimbaşı "niçin ağzını burnunu mendil ile kapadın?" dedi. "Belki bakarken tiksinirim, öksürürüm, kadının kellesinin içine rüzgâr girmesin diye kapadım" deyince cerrah, "Aferin, barekâllah... İşte sen bu ilme meyil etsen, namlı bir cerrah olurdun. Anladım ki sen bu dünyada pek çok şeye şahit olmuşsun" diyerek acele vampir dişini gümüş maşayla kadının beyninden aldı. Gümüş bir kaba koydu, bana dönüp bakıp: "Hadi şimdi git Keşiş Suyunda kaynat da, aradığın hikmet neymiş, git gör dedi."*

Çelebi, hekimbaşının dediğini yapmıştı. Gümüş tabaktaki dişi Keşiş Dağının suyunda kaynattığında Karakoncolosların en fitnesini gece köy meydanında görmüştü. Bu iblis yaratıkların en vahşisi, sadece Çelebi için yeraltından çıkıp gelmişti. Kötü ifrit, Evliya'nın karşısına çıktı. Tam da Kanbolat'ın dediği gibi taşlar yerinden oynadı, asumani bir vakaydı bu. Öyle ki, gökler yerle yeksan oldu. Evliya Çelebi etrafında dünya kayarken ayakta dik bir çivi gibi duruyordu. İfritin bir özelliği, eğer karşısındakini korkutursa onu hemen oracıkta cehennem ateşiyle yakıp kül etmesiydi. Doğrusu Evliya Çelebi de ölesiye korkmuştu ama Kanbolat çok şükür onun önlemini önceden almıştı. Evliya'ya Simkeşhane'de Bülbül Kafkas şerbeti diye içirdiği şey, namlı bir Obur Avcısının kanıydı. Ve bu kan Evliya'nın yanıp kül olmasını engellemişti. Karakoncolos, Çelebi'nin nasıl olup da yanmadığına şaşırmıştı. Hemen ikinci hamle olarak tırnaklı elini onun boynuna batırıp çıkartmaya niyetlendi ki, Çelebi'nin aklına Kanbolat'ın ona verdiği kartaşı geldi. Göğsünün üzerine alıp iblise gösterdiğinde, taş bir parlamıştı ki sorma! Nefesinin yettiği şekilde 24 kere Estağfirullah, Estağfirullah, diye bağırdı... Gözü yukarı bakan iblis'in tırnakları aşağı indi ve acıyla bağırdı:

— *Kanbolat! Sen ettin bunları değil mi? Seni zalim! Seni kan emici!*

Yeri geldi şimdi söyleyelim. O gizemli Kanbolat, tuhaf bilimler alanında beceri sahibi bilge Çerkes âdemlerinden biriydi. O, beş yüz kadar leşi olan bir cadı sihirbâzbiliciydi. Bahar ve yaz boyunca Çerkesya kasabalarında, toprağının bozulmasından içinden obur çıktığı anlaşılan mezarları arar, kan içmekten gözleri kızarmış uykulu oburları bir daha dünyaya uğramasınlar diye yakar bırakırdı.

Zaman-ı kadimdir malum, her bir şeye tamkeşi âşikardır.
Hicri 1076 Şevvalinin 20. gecesiydi. Çerkez Oburları ile
Abhaza Oburları cenk-i azim edip, vuruştular.

Karakoncolos, Evliya Çelebi'nin koruma altında olduğunu görünce mecbur kaldı. Evliya'ya söz verdiği soruyu soracağını, cevabını doğru bilmezse onu 400 yıldan fazla sürecek bir acı uykusuyla cezalandıracağını iletti. Sorunun cevabını bilirse, Çelebi'nin yıllarca aradığı şeyin esrarını kendisine vereceğine söz verdi.

Evliya Seyyah Çelebi meclistekilere anlatmaya devam etti:

— *Ya Mehmet Paşam! Ya Seydim! Başımıza gelen buydu. Karşımdaki mehlûkatın çenesinde altı veya yedi kadar kıl sallanıyordu. At kılı gibi. Gözleri yukarı doğru açılmış. Kafası büyük bir fil kafası gibi. Dudakları da bir manda dudağına benziyordu. Ben de söyledim ki; "Sen, lâin iblissin. Şeytansın. Allah'ın lâneti senin üzerine olsun. Seni vahşi mahluk, hadi sor ne soracaksan!" Karakoncolos denen ifrit bana baktı ve şöyle sual etti: "İnsanlar kelime ve cümleler kurarak konuşur; İlahi kitabınız kelimeler ve cümlelerle yazılmıştır. Öyleyse o da insan sözü müdür?"*

Ben de dedim ki;

— *"Eyy Kara yaratık. Bilmez misin, her dört ayaklı şey kara kedi olmadığı gibi, kelime ve cümleler aracılığıyla meram ifade etmek de sadece insana has bir özellik değildir! Kara ruhlu şeytanın bizzat kendisi, insan sözüne benzeyen pek çok zırvalar uydurarak Allah sözü diye Müseylime'ye yutturmuştur! Âlemlerin Rabbi ise, bize öğrettiği kelime ve cümlelerle beyanların en güzelini indirmeye kara ruhlu ifritlerden ziyade lâyık ve kadirdir!"*

Çelebi bunu söyledikten sonra bulunduğu mecliste ayağa kalktı. Arkasını döndü, yanan fırına doğru yönlendi. "İşte dedi dostlar, ateş her yerde! Sualin doğru cevabını unutmayarak kara

laflarıyla verdim. Soru da beni cehennem uykusuna yatırmadı. Cam-şahadeti içmedim. Yalnız, kara ifritin söylediklerinden sonra da ateş ruhuma düştü. Bana sonsuz hayata ilişkin sahip olduğu sırrı iletti. Bunu size söylemeyeceğim. Bilirsiniz, gezerim ama avare değil."

Çelebi'nin söz ettiğini biz size söyleyelim de siz bilin. Yaşam Ağacı diye çağrılan efsanevi bir ağacın varlığı bize rivayet edilirdi. Bu ağaç, kökleri iblislerin yaşadığı yeraltı dünyasında olan, gövdesi ise insanların yaşadığı yeryüzünde olan, dalları ile yaprakları gökyüzüne ulaşan ve mucizelerde yaşamın kaynağı olarak nitelendirilen devasa bir ağaçtı. Karakoncolos denilen ifritler de Yaşam Ağacı'nın köklerini keserek, ağacı dünyanın üzerine yıkmaya çalışan mahlûkattı. Karakoncolos gecelerinde yeryüzüne çıkan bu yaratıklar, bu gecelerden sonra yaşadıkları yeraltı dünyasına dönerek Yaşam Ağacı'nın köklerini kesmeye devam ederlerdi. Fakat bu ağacın kendisini iyileştirebilme gücünü aldığı bir hayat suyu, bir ilahi iksir yüzünden Karakoncoloslar bir türlü bu ağacı devirmeyi başaramazlardı. İşte Evliya'nın karşısına çıkan bu anlattığımız ifrit de, Evliya sualin cevabını doğru dediğinde kendisine bu sırrı ifşa etmişti. Yaşam Ağacını demişti. Onu besleyen ab-ı hayatı demişti.

Asırların en usta hikâye anlatıcılarından biri olan Evliya Çelebi, İslambol'da bulunan tılsımları derken, "Kal'a-i Konstantin'in Enderûn bîrûnunda olan mutalsamât-ı gârîbe ve acîbler beyanındadır" derdi. İlahi sırlar müftüsü, hudutsuz nurları gören Evliya Çelebi, İslambol gibi Çerkesya memleketinin de öğretici kâhinler, yıldızlar ilminde ve keff ilminde yetkin âlimler tarafından kurulduğuna işaret ederdi ki, bu size burada bazen onun kendi ağzından, bazen bizim sözümüzden naklettiğimiz birçok şeyi çok iyi anlatır. He ne kadar siz şimdi okuyunca size münkir gibi gelse de, dünya

tarihçilerinin ve insanoğlu hadisçilerinin sözlerine göre bu dünyadaki her şey, hayal ile gerçeğin, düş ile uyanıklığın sınırındadır.

İşbu böyleyse, size düşündürücü bir soru sormak lazım gelir. Bir rivayete göre ak bir kısraktan doğduğu için Evliya Çelebi'ye seyyahtır derler. O, ömrünü ab-ı hayat dediği ölümsüzlük suyunu arayarak geçirmiştir. Ya da belki ömrünün tümünü geçirmemiştir! Evet, dediğimiz gibi, duyduğunuz gibi! Büyük komutan İskender'den Kleopatra Kraliçe'ye nicelerinin peşinden koştuğu bu hikmeti dünya âlem konuşmuştur da, konuşmadığı şey şudur:

Evliya Çelebi, ya ab-ı hayat'ı bulduysa? Onun gözlerini nerede kapadığını da bilen yoktur, mezarının nerede olduğunu da... Evliya Çelebi belki de aramızdadır! Bu âlem, sırlar âlemidir. Bilen var mı bunun yanlışlığını?

İşte böyle! Bazı hikâyeler vardır, hikâyenin hissesini kıssası verir. Bu da böylesine bir gizem hikâyesidir. Merak hikâyesidir. Korku hikâyesidir. Tahayyül hikâyesidir. Şimdi varın siz tahayyül edin: Ya böyle olduysa?

Son söz olarak Evliya Çelebi'nin Erzurum Konağından ayrılışını diyelim de, sizi iyice meraklara, iyice sorulara gark edelim! Çelebi'nin mecliste son söylediği söz, "Bilirsiniz, gezerim ama avare değil" olduktan sonra, Vali Mehmet Paşa, Seydi Ahmet Paşa ve Sandor Bey, olanın sonunu dinlemek için ısrar üzerine ısrar ederler. Yalnız Çelebi, "Nuh der, peygamber demez" ve iz vermez ab-ı hayatın sırrı konusunda. Sadece bir an önce gitmek ister. Bir sonraki yolculuğunun da neresi olduğunu üstü kapalı şöyle ifade eder:

— *Hikmet-Hüda, sebeb-i seyahatimi az çok bilirsiniz. Ben Derviş Mehmed Zilli, nâm-ı diğer Evliya Çelebi... Bilesiniz ki, doğru söylerim halk razı değil, eğri söylerim Hak razı değil. Eğer*

sorsalar ahd kimden kaldı, bilmem ama gitmek isterim. Hep gitmek isterim. Bu kez de nehir boyu gitmek isterim. Nil Nehri alsın bizi Afrika'nın derinliklerine kadar götürsün, oradan da ahir hayata! Bu anlattığım Karakoncolos bana bir sual daha etmişti, dememiştim: Şimdi diyorum, siz sonunu anlayın:

— *"Kim olmak isterdin, Ak Evliya?"*

— *"Bu dünya vefasızdır, unutma Kara İfrit. İnşallah ahirette kim olmak istiyorsam onunla bir daha buluşuruz, karası olmayan bir yerde. Görelim ayine-i devran ne suret gösterir!*

— *"Allah bize de, ona da rahmet eyleye!"*

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Hatukay Çerkes Diyarının 300 Küsur Haneli Pedsi İsm

İsemma Kasaba-ı Ra'nası ve Dehşete Varan Bir Yolculuk

Mevzu 3

1002. Gecede Ölüm

Kadim Asur Kralı II. Asur Nasırpal Tur Abidin'in Ölüm Şehri Midyat –Herhangi Bir Zaman–

1002. gecenin gün dönümüydü. Gözüne adeta dünya kaçmıştı! Sildi... Sonra öldü!

Mezamorta Civelek, doğum yurdu Midyat olan bir tanzifatçıydı. Taznifatçı nedir derseniz, bildiğin şehrin çöblerini temizleyen çöbçü deriz. Pirleri Verrad-i Berberî önderliğinde Dersaadet sokaklarını temizleyen beş yüz kadar neferden biri olan Civelek, diğer taznifat amelelerinde olduğu gibi, başında teke ve hamid külahı, üstünde kırmızı ve siyah meşin kaftanla o sokak senin bu sokak benim dolaşır dururdu. Yıkık omuzlarında uzun sırıklar üzerinde çapa demir, berilerinde müdevver ağaç tenekeler, ellerinde kazma irisi demirler, süpürge, kürek, kollarında ise zembil, harar ve har ü haşak sepetleri ile ömür tüketirdi diyelim. Ta ki kasıklarına kadar

battal siyah çizmeler giyen bu adam, "çöb çıkaram" diye naralarla sokaklarda dolaşır, evlerin kapılarını çalarak aldıkları çöpleri sırtındaki küfelere yükleyerek götürürdü. Ardından birikmiş çöpleri de küfelerine doldurarak Haliç ve Boğaz kenarlarındaki Tanzifat İskelelerine götürür, sepetlerde toplanan çöpler deniz kenarlarında çamur teknelerinde ayrılır, içinde akçe, mangır veya işe yarar başka şeyler bulunursa bunları da alır, aç karnını doyururdu. Çöpler içindeki değerli eşyaları aldıktan sonra arta kalan mezbeleleri kayıklarla Marmara'ya, Adalar'ın ilerisinde denize dökerdi. O vakitler şehrin meydanları gayrımüslimlere temizlettirilir, caddeleri Yeniçeriler süpürür, sokakları mahalle halkı tekmili birden temizlerdi. Civelek de bunlardan biri olup, aslen bir Süryaniydi.

Haa, söyleyelim de bilin, bunlara rağmen İslambol'un yine de çok temiz bir şehir olduğu söylenemezdi!

Mezamorta lakabı bu garibana nerden geldi derseniz, onun hali vaktindendir ki, zati bu menkıbeye konu olması da bu lakabın geliş sebebindendir. Mezamorta lafı, eski kadim Germen dili derler, oradan gelmeydi. Anlamı da "yarı ölü" demekti. Daha önce de sözünü ettiğimiz, adam mı yoksa üç harflilerden mi olduğu bilinmeyen Midyatlı Bismillahi Şerif tarafından yetiştirilmiş Civelek, çocukluğundan beri aksatmadan her gece, ertesi gün öleceğini gören bir zavallı âdemdi. Yani en azından biz onun âdemoğullarından olduğunu zannediyoruz.

Artık anladınız, zaman zati zor. Azrail'in ıslıklarının Dersaadeti örttüğü yıllardı. Osmanlı Sultanının canı sıkılır, sevgili vezirini cellatlarına emanet eder. Müneccimbaşı bir şey yumurtlar, batakhaneden onlarca adam alınır, küfelerde yakılıp denize atılırdı... Haremdeki cariyeler, âşıklarını gizlice odalarına alıp bir şey olmazken, sokakta kem gözle baktı diye 15'lik bir genç fidan, en yakın şimşir ağacında sallandırılırdı. İsyankâr yeniçeriler, İslambol'daki tütün yasağına karşın cigaralarını rahat rahat tüttürürken,

Cibali'nin arkalarında kocakarı ilacı yapıp çocuğu iyileştireceğim diyen hekimin dili kesilirdi... Her şey aşinadandı! Velhasıl, batakhane, tımarhane, hapishane ve piçhane dörtgeniyle çevrilmiş bu delişmen kentte hiçbir şey yolunda gitmezdi ki, bizim Mezamorta Civelek'e adalet vursun, yarı ölümünden kurtulsundu.

Zavallı adam ölmeden 1001 gece önce, masal tadında farklı bir düş görmüş, düşünde kızılkanatlı akça sakallı Azrail Meleği, onun canını tam 1002 Allah günü sonra alacağını bildirmişti.

Mezamorta Civelek tabii ne yapsın bu durumda? Çapası, demir kazması, yuvarlak ağaç teknesi, küreği, zembili ve hararı ile sokakları temizlemeye devam etmiş, sonunda 1001'inci gecenin sabahı olan o gün gelip çatmıştı. Civelek o sabah Mahmutpaşa Çarşısı ve Büyük Kapalıçarşı dükkânlarının önünü temizlerken, çiroz kıvamında genç bir çığırtkan, bağıra bağıra caddeleri arşınlamaktaydı. Adamın bağırtısı da bir garipti doğrusu; "Ey Ahali! Duyduk duymadık demeyin, Balkanlardan gelen Tırnova cadıları Memâlik-i Osmaniyede'dir. Siz siz olasınız, Hurufilerden uzak durasınız."

Sokaktaki insanlar çığırtkanın ne dediğini anlamaya çalışırken, çığırtkan birden durmuş, Mezamorta'ya doğru iki arşın adım atıp; "Haliç diplerindeki istiridyeler, beyhude olgunluğuna ulaşmıştır. Böyle olunca senin günün gelmiştir. Sana haber de verilmiştir. Yarın beklenen gündür Yarı Ölü Adam. Artık bütünlüğe kavuşacaksın!

Genç çığırtkan sonra aniden yok gibi oldu.

Konuşan bildiğin melek değil, felekti!

Kim olduğu da aşikârdı aslında. Siz anladınız da diyelim; diğer büyük meleklerin aksine onun ismi kimseye verilmezdi!

Mezamorta Civelek, ömrü hayatı boyunca ilk defa gündüz düşü görüyordu. Küfesine dayanıp olduğu yere çakıldı.

Mezarlıkta Civelek'in görünen yoğun ölümün
temsili resmidir!

Donmuşken, aklına atası Midyatlı Bismillahi Şerif Hazretlerinden dinlediği bir kutsal söz takıldı: "De ki: Size vekil kılınan ölüm meleği canınızı alacak, sonra rabbinize döndürüleceksiniz." (Secde, 32/11). "Nihâyet birinize ölüm geldi mi elçilerimiz onun canını alırlar. Bilesiniz ki, onlar vazifede kusur işlemezler." (En'âm, 6/61; A'râf, 7/37)

Mezamorta Civelek bir an için toparlandı. Koştur koştur, her gün bahçesinin önünü temizlediği konak beyine ulaştı. Darmadağın bir halde kekeleyerek Bey'e derdini anlatmaya çalıştı:

— *"Beyim, koruyup kollayın beni. Biraz önce ölümün soğuk yüzü ile karşılaştım. Bilirim ki, onun yaşayan her canlıya bakan sonsuz sayıda gözleri vardır. O gözlerin her birinde tehditkâr bir ifade vardı. Kara düşümde de gördüm, canımı alacağı gün yarındır. Yalvarırım beni Midyat'a, atam Bismillahi Şerif'e kavuşturun."*

Ulu gönüllü Bey, görmüş geçirmiş bir inanandı. Ona en iyi atlarını ödünç verdi. Civelek, bir günde sanki 40 günlük at sürdü ve Midyat'a ulaştı.

1002'inci gecenin sabahıydı. Mezamorta Civelek, yorgunluktan bitap, atasının ocağının arka odasında yataktaydı.

Bismillahi Şerif ise evin kapısında ölüm ile konuşuyordu.

— *"Dün sabah neden biçare adama tehditkâr bir çehreyle baktın?" diye sordu.*

Ölüm ise olanca vakur duruşuyla; "Tehditkâr bir çehre değildi benimkisi," dedi. "Hatta aksine, şaşkın bir çehreydi. Çünkü dün sabah onunla karşılaştığım yer Midyat'tan oldukça uzak bir yerdi, oysa bu sabah onu almam gereken yer Midyat'tı!"

Mezamorta ise içeride sonsuz bir uykuya dalmıştı. Yani kader yapması gerekeni yapmıştı!

Sadece beklenen olmuştu diyelim. Sonuçta her nefs ölümü tadacaktı, kendisinden kaçtığı ölüm mutlaka karşısına çıkacaktı.

Öyle de olmuştu... Ne de olsa en uzunları da dâhil olmak üzere her masal bitmek zorundaydı!

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 4

Bildiğin Semûm Ateşi:
Dehşet Muttalip'in İbn-i Hortlak'la Düellosu

Ordu-yu Hümâyun Tarafından İlhak Edilmesinden
Takribi 338 Yıl Sonra 1265/r.
Ahirinin 22. günü-Memleketeyn

Anlattığımız tüm habis hikâyelerin en başlangıcını söyleyelim de bilin...

Ve Tanrının kendisi, Uriyel'ın ağzından Kayin'e son ve en büyük lanetini verdi:

— *"Sen ve senin çocukların, bu diyarda gezdiği sürece karanlığa tutunacaklar. Sadece kan içecekler. Sadece kül yiyecekler. Bir ölü gibi yaşayacaklar, lakin ölmeyecekler. Son günlere kadar dokunduğunuz her şey yok olacak!"*

İşte bu başlangıca dair olaylar, Osmanlı memleketinde de ardı ardına vuku buluyordu! Çok eskilerin adgâsu ahlâm diye çağırdığı karışık rüyâlar, tüm zavallı insanların zihninde yer etmişti. Tâbire değmeyen rüyaların görüldüğü bu asırda insan olanların ve insan olmayanların dehşetle yâd ettiği eğri büğrü topraklardan Memleketeyn, yani Eflak ve Boğdan'da yine garip şeyler dönmekteydi. Lanetli gömülerden, hazineler yerine hortlaklar çıkıyor, tılsımlı fermanlar sağda solda cirit atıyor, mezarlarda ruhlar kol geziyor, terk edilmiş virane kiliselerden kendiliğinden çalan çan gürültüleri duyuluyordu. Yani civar bildiğin şeytana çalıyordu!

İşte tam bu anlarda 1864'te yayını başlayan, İslambol'un ilk resmi ordu gazetesi Cerîde-i Askeriyye'nin 19 Rebiülâhir sayısı olan 66'ıncı nüshasında akıl zorlayıcı bir hariciye haberi dikkati çekiyordu. Haberde esasında Ömer Lutfi Paşa adlı zatın yüksek askerî yeteneklerini gösterdiği, görev yeri olan Memleketeyn'in güneyini kontrol altına aldığı yazıyordu. 1848 ihtilâli özellikle Eflak ve Boğdan taraflarında etkili olmuş, milliyetçi ve hürriyetçi fikirlerden etkilenerek Boğdan'ın bağımsızlığını ve Eflak ile birleşmesini talep eden gruplar ayaklanmıştı. İsyan, dönemin namlılarından Rumeli Gospodarı Pavel Kalu yardımıyla çok çabuk ama pek kanlı bastırılmış, merkezi ser-komiseri izzetlû Ömer Lutfî Paşa da buradan büyük bir payeyi hak etmişti. Yalnız haberin dip satırında, biraz jandarma evamir mecmuası haberi gibi olacak bir bölüm vardı ki, Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nin mülki idaresinin dikkatini celbetmeyecek gibi değildi:

"Ömer Lutfî Paşa ve Raspodar Pavel, Memleketeyn meselesinin bir an evvel Osmanlı lehinde hallolması için çabalarken, bu haraçgüzâr prenslikte bazı dehşetler tesbit edilmiş, Eflak'ın

en büyük liman şehri İbrâil (Braila)'de yolda izde görülen bazı gulyabaniler, kervancılara ve hatta sonra bölgedeki Tatar Süvarilerine ataklar düzenlemişlerdir. Frenk bile girmez bu diyarlarda mezkûr eşkiyalar ayrı da, onun yanında ecelsiz diye adlandırılan bazı ucube mahlûkatın kol bacak koparıp bunları yediği rivayet edilmiştir ki, Ordu-yu Hümâyun durumu anlasa, sefere çıkacaktır lakin bilinmez bir sefere çıkıp da neylesinler? Durumu tesbit etmek için sadece bölgenin Gospodarlarına değil, ebedi ahidnâme içinde olduğumuz Leh gâvurlarına da hatt-ı hümâyunlar verilmiştir. Bu, dosta dost ve düşmana düşman olma felsefesindendir, Fenerli Rum olan Eflak Voyvodası da ayrıyeten göreve çağrılmıştır. Osmanlı şan ve şeref sahibi bir devlettir, böyle şeylere izin vermez biline!"

Diyelim de bilin, daha sonra durumun çok daha vahim olduğu anlaşıldı. İâşe mükellefiyetleri olan bölgeler dışında Memleketeyn'in civarında bulunan Özü, Hotin, Akkirman, Kili, Bender, İbrâil, Yergöğü, Turnu gibi Osmanlı komşu kalelerinin hepsinde lanetli küffar şeyler cenk edip kafa koparıyordu. Günaşırı bu kale burçlarından insan vücutlarının parçaları görülebiliyor, bunların kanları kale duvarlarından sızıyordu.

Memleketeyn'de bu iblisler biliriz hep vardı da şimdi gerçekten fena hortlamışlardı! Kalelerle, kervanlarla kalmadılar, gün battıktan sonra evlere dadanmaya başladılar. Zahireye saldırdılar, un, yağ, bal gibi ne varsa çaldılar çırptılar. Hayvanları da rahat bırakmadılar. Eşek, deve, kuzu, koyun ne varsa öğüttüler. Toprakları karıştırdılar, ekinleri yerinden söktüler. Öyle ki, bu hal İslambol'u daha da rahatsız etmişti. Bilinirdi ki, burası Osmanlı'nın tahıl, meyve, sebze ambarıydı. Böyle olmasından dolayıdır, devlet ricali ve İstanboli halkı da olaya aşırı dikkatli olmuştu. Mahlûkat, bölgenin başka bir raspodarı Kosta Beg'in

konağına kadar girip, yüklüklerde bulduğu yastık, yorgan, şilte ve bohçaları didiklemiş; hepisini açıp dağıtmış, bir şey bulamayınca da onun çok sevdiği konak cariyelerinden melek yüzlü bir kızı kaçırmışlardı.

Anlayacağınız Memleketeyn'de habis bir tufan vardı!

I

Buralarda bu melun işler dönerken, tılsımlı defineleri, gömüleri, gece cinlerini pek sallamayan Dehşet Muttalip adlı zat ise bir dolunay gecesi, kendiliğinden çanların çalındığı terkedilmiş kiliselerin birinin bahçesinde oturup, sırtını bahçe duvarına dayamış ve hararetli bir şekilde çalışan cin ve ifritleri gözlüyordu! Dehşet Muttalip, Memleketeyn diyarlarında çok tanınan tekinsiz bir kişiydi. Tekinsiz olmasının ilk sebebi, onun simasıydı. Bu adamın iki tane yüzü vardı. Doğru duydunuz! Adamın yüzünün sol yanı ve sağ yanı birbirinden renk olarak da, kaşının, gözünün duruşuyla da, bildiğin farklıydı. Yeşile çalan vücudunun gövde ve baş oranları da, aşina olunan gibi değildi. Kocaman bir gövdenin üzerine yerleştirilmiş küçücük başı, tepsideki kahve fincanı gibi dururdu! Anlatmalara göre Dağıstan civarlarındaki seyyahlığı sırasında katıldığı bir vampir avı esnasında yüreği kaynar su ile haşlanmıştı. Ölmemişti ama bundan sonra bildiğin kalpsiz olmuştu. Ne işi yaptığına gelince de, yorum yapanlar "muamma işleri" derlerdi. Bu muamma işler, ince işler olacak değil ya, bildiğin iblis işleriydi işte. Cin, peri, hortlak, vampir hadiselerinde en başta akla gelen, Tırnava'da türeyen namlı cadılara gidip, Cadıcı Nikola ile hepsinin kökünü temizleyen, garip guraba silahları olan, attığını da vuran bir kişi olarak bilinirdi. Efsanelerle yaşardı. Bir de öyle

olur ya, adını Beter Muttalip, Feci Muttalip, Korkunç Muttalip diye çağıranlar da niceydi. Ünü pek bir yayılmıştı. Öyle ki, Nemçe diyarında cadı hezeyanı olsa, "Nerededür Dehşet Muttalip?" diyenler çıkar, devletler birbirine yazılar yazıp, ona dair taleplerde bulunurdu. Öyleydi işte.

Neyse şimdi düşüncelere dalmış olan Muttalip'in olduğu yere geri dönelim.

Muttalip kendi kendine "Allah beni cin ve ifritlere musallat etmiş. Benim gibiler olmasa, bu şerli mahlûkların elinde Âdemoğlunun hali nice olur" diye düşünüp kaygılanıyordu. O bu düşüncedeyken bir ses duyar gibi oldu: "Ey Muttalip, sen de bir gün öleceksin. Ölümün bu ifritlerin eliyle, ya da ecelinle olacak. Kendini ecelsiz mi sanırsın? Görmez misin, ne kadar masum, sabi çoluk çocuk varsa, onlara saldırır, kimseye dirlik vermezler? Bari bu yaşadığın memleketteki cin ve ifritlerin şerlilerini toplayıp bağla! Sonra onlara bu ifrit hallerinin ebediyen devam etmeyeceğini, en azından kendi memleketinde buna izin vermeyeceğini söyle. Gidip bunların buradaki başı İbni Hortlak'ı bul. Anahtar ondadır. Onunla savaş ve bu zulme bir an önce dur de." Muttalip zaten dehşetlidir, başını kaldırdı, yetmedi vücudunu hareketlendirdi. Sağa baktı sola baktı, üste baktı alta baktı. Sesi duymuştu da hiçbir şey görememişti.

Derken, seslerinden birkaç yüz kişi oldukları belli olan bir grubun yaklaştığını farketti, tehlike varmış gibi kendini sakladı ve kilisenin bahçesindeki mürdüm ağacına yaslandı. Yaslandı dediysek, bildiğiniz o ağacın kılığına girdi. Dehşet Muttalip, dehşet yeşil olmuştu! Bildiğin ağaç gövdeli idi. Gelenler, kendisinden daha önce söz ettiğimiz Ömer Lutfi Paşa ve akıncı süvarileriydi. Vakur duruşlu bu babayiğit adam, atlıların en başındayken "dur" işareti yaparak etrafa baktı. Sonra hemen yanındaki asesbaşına döndü:

— *Muttalip buradadır dersin, di mi Asesbaşım?*

Asesbaşı, "Evet, Serdar-ı Ekrem'im. Bu puslu kilisede konaklar çoğu zaman derler", dedi. Gelenin Lutfi Paşa olduğunu görünce Dehşet açığa çıktı ve seslendi:

— *Bir derdiniz mi vardır? Ne istersiniz?*

Ömer Lutfi Paşa bir an düşünür gibi oldu, yaptıkları bu iş akıl kârı mıydı diye? Gerçi yaptıkları hangi iş akıl kârıydı ki? Muamma kere muamma bir adamın yanına gelmişler, 300 paraya pazarlık edip, birlikte hortlak avlayacaklardı! "Neyse" dedi Paşa, ne de olsa başka yol yok, söze girdi:

— *Muttalip Beg! Rospodar Kosta'nın istihbaratlarına göre Drakuloğlu Tepeş soyundan gelen Kont Alexander Cepesi, Memleketeyn'e sahip çıkmak ister. Bunun için de bir iblisler ordusu toplama gayretindedir. Çok kötü ki, bu yıkıcı yaratığın tebelleş olduğu insanları dönüştürme gücü var. Temessül sanatını ilim etmiş bu iblis, bildiğin aynadaki aksinde ruhları, cadıları, hortlakları var ediyor, canlandırıyor. Etraftaki habis mahlûkat hareketi bu nedenledir. Hortlak, cadı kılığında irili ufaklı gördüğün pek çok zavallı bunun kurbanlarıdır derler! Bunların arasında zuhur eden bir baş mahluk vardır ki, İbn-i Hortlak derler kara zatına. Her nevi ifritle hemdem olan bu var oluş, hayatı inkâr eden, yeryüzünü yağmalayan, insanlığın açıkça imhası amacıyla nefes alan bir emeldedir!*

Paşa haklıydı. Anlatmalara göre cehennem, temessül ederek bu hayvanın zatında görünmüştü. Öyle ki, cehennem amellerinin çeyiz sandığı bunun nefesinde saklıydı. Görenler bunun bir dev olduğunu, tüylerle kapılı vücudunun etrafa pis kokular yaydığını, elinde asayla dolaşıp öldürdüğü insanların etlerinin bir kısmını

yediğini, kalanının ise kendisi gibi hortladığını söylerlerdi. Aldatıcı semûm gözlerinin gerçek dünyaya bir perde örttüğü söylenirdi. Öyle ki, bu perde ona bakanlardan tüm dünyayı bile saklamış. Mahlûkatın kan içici bir vampir olduğunu söyleyen Maritska adlı küçük bir köylü çocuğu, İbn-i Hortlak'ın uyuyan babasının kol derisini yalaya yalaya incelttiğini, sonra da hiç çaktırmadan kanını içtiğini, bir süre sonra babasından geriye sadece siyahlaşmış bir posa kaldığını hıçkıra hıçkıra anlatmıştı. Bu olay daha bir gün önce mahalledeki bostanın ardında olmuştu. Bu da, bu Hortlak'ın buralarda olduğu anlamına geliyordu!

Oradakiler bir an Dehşet Muttalip'e baktılar. Adam, hırsından Mağrip Deryası gibi köpürüyordu. "Paşa! İbn-i Hortlak denen hayvanı duymuşluğum vardır. Rüyama bile durmuştur. Bugüne kadar nice ifriti, cümle cadıyı, ne mel'un yaratıkları peklediysem de, hâlâ dünya nefesi almamdaki sır, her seferinde dikkat göstermemdendir" dedi ve ekledi:

— *Paşa bilmelisin! Onlar defalarca toprağın altına gömülmüşlerdir. Ancak kana susayanları sonsuza dek gömemezsin!*

Muttalip hızlıca kilisenin arka bahçesine doğru hareketlendi. Bir çuval dolusu zerzavat aldı. Orada toplanmış olan süvariler de onu gözleriyle takip ediyorlardı.

Muttalip, kalabalığın başında Paşa'nın yanında duran Rospodar Kosta'ya döndü ve seslendi:

— *Raspodar! Gürühu Ölüm Vadisine götür. Yanınızda kalın dallı mızraklar olsun. Her birinde gümüş başlıklar takılı dursun. Size vereceğim bu oklardan her bir askerinizin yayında mutlaka bir tane olsun. Kesin hedef gördüğünüzde her bir iblisin mutlaka kalbine isabet ettirin. Boşa da harcamayın.*

II

Dehşet Muttalip, eğer ona ev denirse yaşadığı eve gittiğinde (buna, inine gittiğinde demek daha doğru olur) hızlıca çeşitli silahlar, iksirler, dualar topladı, bunları çuvalına doldurdu. Ortamda herhalde iblisleri uzak tutsun diye serpilmiş olan kesif bir mine çiçeği kokusu vardı. Hemen temizlenip paklanmaya başladı. İninin en ücra köşesine gitti, yanan mum ışığına benzer bir zerzevatın yanına çömdü, sessizce bazı kelimeler demeye başladı:

— *Tımıryat, tımıryati tımıryati tımıryat....*
— *Menik, menik, menik, menik, menik...*
— *Hedliyac, hedliyac, hedliyac, hedliyac, hedliyac...*
— *Şoğal, şoğal, şoğal, şoğal, şoğal, şoğal...*

90 kere Tımıryat, 90 kere Menik, ardından 90 kere Hedliyac ve son olarak 90 kerede Şoğal demişti. Ve bitirişle birlikte bir dua okumaya başladı:

— *"Allahümme Ya Kaviy La Kaviy illellah halikulleyli ve'n-nehar. El Kadirü ala ma yeşâü ve yüridü vela..."*

Bunları der demez, Dehşet Muttalip'in ininin içine küçük, uçucu, parlak yaratıklar dolmaya başladı. Kuş değillerdi. Kuşlardan daha büyük, parlak, sedefli gibilerdi. Doğrusu Muttalip'ten daha berbat görünüyorlardı. Ürkünçtüler. Başka bir âlemden gelmiş gibiydiler. Alçak tavanda daireler çizip, "kava, kava, kava" gibi gürültüler ediyorlardı. Diyelim de bilin; bu mahlûkatlar, kan emici Enkebitlerdi. Kana susamışlıklarından kendi yavrularını bile yiyen bu yaratıklar, bu günahı ilk işleyenler oldukları için lanetlenmiş ve şeytani bir şekilde yaşamaya mahkûm edilmişlerdi. Sonsuza dek tekrar güneş yüzü göremeyecek ve kana susamışlığın azabını çekeceklerdi. Üstelik en az yaşayanı 600 yıl yaşıyordu! İfrit

klanlarının tarihinin bunlarla başladığı bile rivayet edilirdi. Kanı kullanarak mistik güçlerin nasıl uyandırılacağı ve âlemdeki her çeşit mahlûkat hakkında istihbarat alma ve hatta kehanet yapma gücüne sahip bu yaratıklar, kendilerini bu lanetten kurtaracak Hevai adındaki bir geceye ulaşma arzusuyla Dehşet Muttalip'in kulu kölesi olmuşlardı.

İyiliklerinden olmasa da, bu nedenle Muttalip'e vampir, cadı, hortlak, vs habis avlarında yardım ederler, minnet beklerlerdi. İçgüdülerine ve doğalarına bağlı olan bu klanların ellerinde Dehşet Muttalip'in vakti zamanı geldiğinde kendilerini kurtaracaklarına ilişkin bir veraset vardı. Bu verasete göre "günü geldiğinde" Muttalip onları özgür kılacak güçtü! Doğa içinde yaşamayı şehirde yaşamaya tercih edip, şekil değiştirme konusunda özel yeteneklere sahiptiler. En kötüsü gerçek birer yalancıydı. Klanın üyeleri, yarasa veya kurda kolayca dönüşebilirler, insan kılığında da dolaşabilirlerdi. İnsan olduklarında dış görünüşlerinin çirkinlikleriyle ün salmış bu yaratıklar, köpek dişleri yerine ön iki dişinin uzun olmasıyla ve kel kafalarıyla tanınırlardı. Gerek olup insana dönüştüklerinde, görünüşleri sebebiyle gizlenme ihtiyacı içinde olurlardı.

Odada hepsi konunca sükûn oldu. Böyle olunca Muttalip kaba bir sesle söze girdi:

— *Sükûn'ul-arz edin Enkebit iblisleri! Bize olanlardan söz edin. İbn-i Hortlak nerelerdedir? Bu kara şeyi nasıl alt edebiliriz? Zayıflığı nedir? Etrafındaki yancıları kimdir?*

Dâd u feryâd'la söze girdi Enkebit iblisleri:

— *Merak etmeyesin Muttalip Dehşet! Bilirsiniz Hak taaddüd etmez! Sonu geldiyse bu ifritin, onu yeryüzünden kazıyacak olan sensin. Büyük âlim Kâ'b El Ahbar'dan dinledik. Tımıryat,*

Menik, Hedliyac ve Şoğal vezirlerin duaları ile sadece İbn-i Hortlak değil, cümle cin ve ifritler, olduğu yerde donup kalırlar. Ve bu adlar karşısında çıra gibi yanarlar. Yeter ki onu gördüğünde gözüne bakmayasın, seni aldatır çünkü. Büyü konusunda uzmanlaşmıştır bu Hortlak. Ne kılıkta olduğuna da dikkat et, seni gül yüzlü kılığında gafil avlamasın! Yanındakilere gelince, hepsini az çok bilirsin, lâkin özellikle Perişte'lere dikkat et. Bunlar sadece zehirli dişleriyle değil, bakışlarıyla da öldürebilir. Kökenleri doğu çölleri olan bu ölümcül ifrit klanının üyeleri, katillik hünerlerini doğru fiyatı ödeyebilen herhangi biri için sergileyebilir! Bu aklında olsun, akıllı olursanız bu zafiyetten çok fayda görürsünüz! Rönesans asrı derler, onun öncesindeki tüccar prenslere dayanan Gavru ifritleri de, kendileri dahil olmak üzere her şey satabilirler. İbn-i Hortlak, bu mahlukat aracılığıyla uzak dağlardan zehir temin ediyor. İnsanın aklını uyuşturan bu zehir, savaş meydanında herkesin aklını çalıyor. Ama dedik ya, bunlar her şeyi satarlar. İbn-i Hortlak da dahil olmak üzere!

Sonra devam ettiler:

— *Lâkin en çok Vahşetü'l-Derz'lere dikkat etmelisin. 300 yıldan daha uzun süredir yaşarlar. Bunlar bu sürede pek çok güç kazanmıştır. Son derece ölümcül ve tehlikeli olup, tutkuludurlar. Öldürmeye tutkulu! Demir dişlere ve insan görüntüsüne sahiptirler. Ormanda yaşar ve avlanırlar. Avını yakalamak için kanca şeklindeki ayaklarını kullanırlar. Nasıl yok edeceğini de söyleyelim bunları. Bunlar ateşle, gün ışığı, mızrak, sarımsakla ölmez. Neyle ölür bilir misin? Ölmüşün kanıyla! Evet, ölmüş bir insanın bir damla kanı bile vücutlarına girse erir giderler. Gelirken Ölüm Vadisinin sonundaki Kisolova kasabasındaki çökük mağarada gördük bunları. Üstelik yalnız da değillerdi. Senin aradığın baş iblis İbn-i Hortlak da yanlarındaydı. Diyelim de bil, Memleketeyn'i ateşe basacaklar.*

"Son bir söz daha diyelim o da önemlidir", dediler:

— *İbn-i Hortlak'ın en kıymet verdiği mahlûk, bu dünyada tek olan Ahbari diye çağırdığı bir dişi vampirdir. Gündüz insan, gece vampir olan çok güzel bir kız olarak tasvir edelim onu. Kan içeceği zaman büyük bir kuşa dönüşür ve kanı, sivri ve içi boş dilini kurbanının boğazına saplayarak içer. Hiç acıması yoktur. Duru durağı da yoktur. Bir keresinde 300 kişilik bir Frenk ordusunun zavallı askerlerinin kanını dakikalar kadar kısa zamanda içmiştir. Onu öldürürsen Horlak kendinden geçecektir ki, bu da onu zayıf kılar. Unutma ve ona dair hazırlıkları yap. Öldürmeye Ahbari yaratığından başla. Zayıf yeri, kanatlarının altındaki kalbidir, bilesin!*

Kurtuluş için cebelleşen Enkebitler en son Muttalip Beg'e İbn-i Hortlak'ın sırrını da verdiler. Onun niye daha önce hiç duyulmadığının sırrı, canavarın yaşam periyodundaydı. Bu canlı, eski Türklerin sürekli savaştıkları, İtbarak olarak da çağırdıkları beş asırlık bir habisti. Eski Türk destanlarında sözü edilen, Türklerin sürekli savaşa tutuştukları, o zamanki Türklerin kuzeybatısında yaşayan köpek başlı insana benzer bir yaratıktı. Dillendirmelere göre bu İtbarak'ın yurdu kuzey-batıya doğru uzanan karanlık ülkeleri içindeydi. Oğuz Han adıyla anılan güçlü kumandan, İtbarak'lara karşı birçok akın yapmış; fakat yenik ayrılıp, dağlar arasındaki bir nehrin ortasında bulunan, küçük bir adacığa sığınmak zorunda kalmıştı. Bu yaratık da onların sonuncusuydu. Memleketeyn'e nasıl geldiği, lânetli Kont Alexander Cepesi'yi nasıl bulduğu bilinmezdi, ama sonuçta iblis iblisi bulurdu!

III

Dehşet Muttalip, Enkebitler'e yol verdikten sonra hazırlıklarını tamamlayıp 1265 Rebiül-Ahirinin/1848 Şubatının 22. günü yola koyuldu. Yanında Muttalip'in dehşet çirkinliğinin aksine, âlemin bugüne kadar gördüğü en güzel kısrak olması muhtemel olan beyaz bir kısrak vardı. Göz alıcı bir yaratılmıştı bu doğrusu. Muttalip, özellikle de gün ağırması zamanını tercih etti. Ömer Lutfi Paşa ve Gospodar Kosta'nın erleriyle buluştular. Sonradan anlaşılmıştı; hangi mezarda hortlak olduğunu tespit etmek için bembeyaz tüylere sahip bu bakire kısrağı mezarlıklarda dolaştırmaya başladı Muttalip. Kısrağın önünde durduğu ve ilerlemeyi reddettiği mezar, muhtemelen bir hortlak içeriyordu ve orada hemen dikkat kesilip kazıya başlıyorlardı. Böylece Memleketeyn'in güneyinde Tımışvar, Akkirman, Bucak ve Budin koridorundaki mezarları eşeliye eşeliye gidiyorlardı. Bir mezar civarında delik buluyorlarsa açıyorlar, bozulmamış, gözleri açık cesedleri görüyorlarsa, sıcak ateşte kaynatılmış gümüş kazığı kalplerine geçiriyordu. Özellikle gümüş kullanıyorlardı, çünkü saf bir metal olan gümüş, en saf olmayanı öldürebilirdi. Muttalip askerlere bunu sıkı sıkıya tembih etmiş, her bir askerin yanında gümüş bir kazık ya da gümüş bir kama mutlaka bulunmaktaydı. Mezar etrafında kan izine rastladıklarında ise hiç boş geçmiyorlardı.

Sâir memâlik-i mahrûse gibi olan bu memleketteki Hıristiyan papazlar ve cadıcılar da bu ava katılmışlardı. Onlar da temizlenen mezar etraflarını düğünçiçeği ve gelincik yaprakları ile dolduruyor, mezarların ve cesedlerin üzerine kurtboğan bitkisi ile onun saf beyaz gülünün yağının karışımından hazırlanmış bir sıvı döküyorlardı. Bu şekilde akşama kadar tamı tamına 663 hortlak,

bu âlemden terk-i diyar eylemişti! Yine özellikle havanın karanlığa doğru çalmasından sonra çıkan arbedelerde yaralanan bazı askerler yine hortlakların kanıyla tedavi edilmişti. Bender tarafına gidenler için uygun yol olan İsmail geçidinden; Hotin tarafına gidip gelenlerin İsakça geçidinden; İbrail ve Boğdan taraflarına memur olan askerler ise Hırsova ve Maçin geçitlerinden geçip, civardaki tüm mezarlıkları kontrol etmişler ve en nihayetinde karargâhın kuruluğu Fethülislâm'da buluşup buraya konmuşlardı. Bu gün içinde İbn-i Hortlak ya da yakın taifesinden kimseye denk gelememişlerdi.

Lakin gece daha yeni başlıyordu ve unutulmamalıydı: İblisler zifiri geceleri severlerdi!

İşte bu gecenin uğursuz karanlığında, nöbetçilerden bir başkarakullukçu (başçavuş), bedbaht ve korku dolu gözlerle ileriye bakıyordu ki, her halinden cehennemden çıktığı belli olan iki kızıl göz gördü. Zati son gördüğü şey bu oldu ve kafası ile vücudu iki ayrı yöne savruldu. Büyük bir gürültüyle uyanan karargâhtakiler, kanlı ay ışığının altında otuz kadar mahlûkat gördüler ki, bunları gördüklerinde neredeyse sıtmaya tutulmuş gibi titremeye başladılar. Her birinin gözlerinin feri solmuştu. Çadırlardan birinden çıkan Dehşet Mullalip, dehşetlice bağırmaya başladı:

> — *Vahşetü'l-Derz'lerdir! Bre, korkmayın, davranın silahlarınıza. Korksanız da öleceksiniz, korkmasanız da! Bari korkmadan er gibi ölün. Oklarınıza ölmüş adam kanı bandırın. Durmayın, gelirler bunlar habire. Sakın durmayın!*

Muttalip'in sözleri henüz bitmişti ki, yaratıklar bir saldırı daha yaptılar ve çadırları birbirine kattılar. Aslında insan suretinde ve insan boyundalardı. Lakin o kadar hızlı hareket ediyor-

lardı ki hedefe, tutulmaları çok zordu. Demir dişleri karanlıkta parlıyordu. Demir pençeli ayakları da bu hengâmede bile farkedilecek kadar gürültülü idi. Civarda tam korku hâkim olacaktı ki, ellilik tecrübeli bir sipahi olan Hacı Reza, az önce ölmüş olan başkarakullukçunun gövdesine sokup çıkardığı oku, yaratıklardan birinin göğsüne fırlattı. Tam isabette olan ok, yaratığın vücuduna saplandığında, onun bedeninden çıkan ateş geceyi aydınlattı, koca yaratığın bedeni bildiğin kül oldu gitti. Bunu gören diğerleri, hazırladıkları ölmüş adam kanlı okları sağa sola savurmaya başladılar. Korkunç sesler çıkaran yaratıklardan birkaçının daha yandığı görüldü, ama bu esnadaki saldırılarda pek çok kayıp oldu. Çoğu da sağa sola uçuşan kendi karındaşlarının oklarındandı. O anda yerde başsız yatan başkarakullukçunun gövdesinde garip bir kıpırdanma oldu, hengâme içindeki karargâh askerlerinin gözleri önünde tuhaf şeyler vuku bulmaya başladı. Çavuş eskisi ölünün bedeni iki katına çıktı, derisi yırtıldı. Adamın kıllı bedeninin üzerinde demirimsi ökçeler belirmeye başladı. Teni kızıla boyanmıştı, ama kan da değildi. Etrafa fena bir koku yayıldı. Başı yoktu ya, beden başa uzanmak ister gibi hareketlendi, adamın başı ise kızıla dönmüştü. Ağzından köpükler gelmeye başlamıştı. Başkarakullukçu bildiğin hortluyordu. Demek ki, insanlar böyle hortluyordu!

Olanı yakından dehşetle izleyenler arasında bulunan Lutfi Paşa, gümüş kamasını aldığı gibi, bu eski çavuş ve yeni hortlağın kalbine sapladı, başına da bir balta ile vurarak kül ufak etti. Anında karargâhın ortasında buna benzeyen diğerlerine de aynısı yapıldı. Olanları görenler "Vay Be! Dervişler Aşkına, Ulular Aşkına" demekten kendilerini alamadılar. Gece boyunca Vahşetü'l-Derz saldırısı ve avı devam etti. Son bir tanesi de peklendiğinde herkes bitap düşmüştü. Sabah gün ağırırken gördükleri manzara vahşetti.

Şeytan Azabı Ebni Hortlak'ın az önce geçtiği kazabalardan birinin temsilî resmidir!

En az iki yüz asker tarumar olmuş, yanmış hortlaklar, kazıklanmış cesetler etrafa yayılmıştı. Bir koku vardı ki, onu sormayın. Cehennem böyle kokuyor olmalıydı!

Cümle karargâh tüm neferleriyle, kafile başları önceliğinde ölüm yürüyüşüne devam etti. Kaderleri az çok belliydi de, en azından iyi bir nedenle, âlemden habisleri temizlemek için onu biraz öne almışlardı. Yorgunluk ve ürkme dışında, esrarlı bir karanlık hâkimdi. Daha önceden münneccimbaşı ve hüddamlardan da duydukları onları, "en azından gün ışığında bu iblisler saldırmaz" düşüncesine itmekteydi. Lakin hayat her zaman beklediğimiz gibi olmuyordu. İsakça ve Tulça arasındaki karanlığın kadim ormanlara doğru yürürken önce hışırtılar duydular, "vahşi hayvanlardır, korunalım" dediler. Lakin yanılmışlardı. Hışırdayan ormanlar değil, yerin altından ilerleyen birşeylerdi! Oldukları yerde durdular, siper alalım dediler. Yer, toprakla ikiye ayrılarak içinden küçük vücutlu grimsi garip yaratıkları verdi. Semûm ateşi diye çağrılan orta bir ateşin arasında korunaklı olan bu yaratıklara askerlerden onlarcası dizilmiş bakıyordu. Silahlara davranalım dediler, emrin buyrulmasını da beklediler; bunun için cümlesinin gözü Muttalip'e takıldı. Beyaz kısrağının üzerinde onun kımıldamadan durduğunu gördüler. Muttalip tok sesiyle bağırarak, "Kimse davranmasın" dedi. Sadece "Sakın bunlara bakmayın" lakırdısını ekledi.

Muttalip, atından indi bunlara doğru yürüdü. Perişteler idi bunlar. Muttalip, Enkebit iblislerinin sözünü dinlemiş, anlattığımız saldırıdan önce ortadan kısa süre kaybolduğunda bunların yanına gidip gerekeni yapmış, bildiğin bunları satın almıştı! Ne karşılığında olduğunu ise sormayın gitsin. Yaratıklara dünyanın en nadir bulunan iksirlerinden olan, her türlü yaratılmışa gençlik ve uzun ömür veren ambrosialardan vermişti. Periştelerin başı, etrafındaki ateşi bir anlığına söndürdü, Muttalip yaklaşsın diye. Elin-

de tuttuğu eski parşömen kâğıdını ona uzattı. Ve orada bulunanların daha önce duymadığı bilinmedik bir lisanla şunları söyledi:

— *Lillian! Lle holma ve' edan. Lle naa belegohtar. Fuetin i lambë alduiva sars!*

Bunu der demez, yaratık yine ateşe döndü. Yanındakilerle birlikte geldiği yerin dibine doğru aynı hışırtıları çıkararak hareket etti.

Dehşet Muttalip elindeki parşomeni zırhının içine doğru koynuna soktu ve at bin yaptı. Ömer Lutfi Paşa ve Gospodar Kosta'ya eğilerek, "Bu iş tamamdır Beg'ler. Bana biraz pahalıya patladı, ama İbn-i Hortlak zındığını sonsuza dek cehenneme sokacak anahtar artık bizdedir" dedi. Demeye devam etti:

— *Bu herkezeğ anlatılağmaz. Eflak ecinnilerinden Ahbari cadısının ölüm fermanı artık elimizdedir. Bu ferman bizde olduğundandır, artık insan silüetinde gizlenemeyecek. Bize kendini işaret edecek, açık olacak. Bilin ki, habis cadının büyüsü artık bozulmuştur!*

Boynunda istavrozla duran Gospodar Kosta, neredeyse sevinç çığlığı atacaktı ama Paşa'ya dönerek, "Paşğam, Osmanlı'da büyüğü yasak esersiniz, ama gerek de oluyormuş di mi?" dedi. Lutfi Paşa da gülerek: "Memleteyn'de işler başkadır Kosta" diye cevap verdi.

IV

Yol devam yaptılar, İsakça'yı dümdüz geçtiler. Yollarının üzerinde Yergöğü diye küçük bir köy vardı. Onun girişine kadar ilerlediler ki biraz dinlensinler, erzak alsınlar. Köy girişindeki eve uğradıklarında tarlasını eken yaşlı bir kadının yanında küçük mavi gözlü, güzel ama hırpani bir kız çocuğu gördüler. Güzel kız

çocuğu gülerek askerlere el sallamıştı ki, kalabalığın arasından atını hızla oraya süren Dehşet Muttalip, elindeki gürzle tek hamleyle küçük kızın vücudunu parçalara ayırdı. Herkes dehşetten "Fesupanallah" diye inledi. Kızın annesi kılığındaki kadın ise, birden ağır naralarla fevkalade hararetli ateş yayarak kanatlı dev bir kuşa dönüştü. Havalandı, "Merküt Merküt... Ateşten yanacak kül olacaksınız" deyip kafilenin üzerine fütursuzca harlar, ateşler yaydı. Neferler cayır cayır yanıyordu. Askerler okları, mızrakları ne varsa savuruyordu ama nafile. Yaratık, nefesi kesilene kadar cehennem ateşleri yayıyor, sonra tekrar havalanıyor, nefesleniyor, yine saldırıyordu.

Ömer Lutfi Paşa, Arnavut dedesinden yadigâr gümüş yatağının mızrak gibi tuttu, hengâme arasında tam nişan alıp, dev kuşun kanatları altında mavi buzdan bir ışık gibi parlayan yerine son kuvvet fırlatıverdi. Tam isabet almıştı. O koca yaratık küçük bir yatağanla tuzla buz olmuş, tabiri caizse kendi ateşinde yanıp, yağmur gibi kalabalığın üzerine yağmıştı. Ölürken bile Osmanlı neferlerinin en az 300 tanesini de yanında götürmüştü! Sağ kalanlar olduğu yere mıhlanmıştı ki, Dehşet Muttalip'in ne yaptığı anlaşılmıştı. Ölen küçük kız, İbn-i Hortlak'ın kıymetlisi Ahbarî'ydi. Periştelerin sattığı sihirler sayesinde Ahbarî kendini açık etmiş, Muttalip de fırsatı kaçırmamış, onu ait olduğu yere, cehenneme postalamıştı. Dev kuş ise, onun koruyucusu bir başka hortlak türüydü.

Her şey o an için bitseydi, en azından biraz dinseydi iyiydi, ama öyle olmayacaktı. Dağlar yerinden oynadı, nehirler hareketlendi, yer kaymaya başladı. Yergöğü köyününün adına yakışır şekilde yer ile gök adeta birbirine girmişti. Söyleyelim de bilin, hortlakların şahı İbn-i Hortlak geliyordu. Gelininin öldüğünü bilmişti ya, kim durduracaktı onu. Herkes gelenin başka bir şey olduğunu hissetmişti. Gelen baş ifrit olmalıydı. Lakin öyle ki, bu iki gün

olanlardan sonra neferin korkacak hali de kalmamıştı. Oldukları yere siper kurup, beklemeye başladılar. Muttalip nefere seslendi:

— *Cümleniz anladınız. Baş Hortlak geliyor. Lakin sıra benimdir. Kenara çekileceksiniz. Bu iblise sizin yapacağınız bir şey yoktur. Bana haber verilmiştir, benim için gelmektedir!*

Evet, hikâyeye adını veren karşılaşma gerçekleşmek üzereydi. Cerîde-i Askeriyye ya da bir diğeri ne yazardı bilinmezdi ama gerçekleşecek şey, Dehşet Muttalip'in İbn-i Hortlak'la düellosu idi!

Muttalip kalan askerlere son bir söz daha söyledi:

— *Bilirsiniz artık, Hortlak gördük mü bir ağızdan dua okuruz helâk olsun diye. Sadece bunu yapabilirsiniz. Eğer benim sonum gelmişse de, elinizden geleni ardınıza koymayın. Ne edebilecekseniz onu edin. Unutmayın buradan çıkış yoktur! Ama endişenmeyin bu âlemden de çıkış yoktur. Yine bilirsiniz ki, ecel derler, bu âlemden canlı kurtulan olmamıştır!*

Kendi kader-i hükmünde olan bir şey olmak üzereydi ve iblisin hası İbn-i Hortlak sırtında kefen ve tabutuyla bildiğin yürüye yürüye dağdan inmiş ve canlı kanlı karşılarındaydı! Onlara öylece bakıyordu. Anlattıkları gibi bir dev değildi. Tüylerle kaplı vücudu, etrafa pis kokular yayan bir hali de yoktu. Ama her şey daha da dehşetliydi! Karşılarındaki şey, Dehşet Muttalip'in zatının ta kendisiydi. Yanlış duymadınız. İbn-i Hortlak aynen Dehşet Muttalip zatındaydı, bildiğin onun görünümündeydi! Hepsi şaşkınlıktan dillerini yutmuştu. Ne yapacaklarını bilemediler. Ortada zuhur eden şeye baktılar. İki de değillerdi. Tekti. O da Dehşet Muttalip diye bildikleriydi. Şimdi İbn-i Hortlak olduğunu anladıklarıydı! Silahlarına davranacaklardı ki, şer yaratık konuşmaya başladı. Tabi aynı Dehşet Muttalip gibi konuşuyordu:

— *Hiç davranmayın. Zati birşey de yapamazsınız. Söyledim ya, ecel geldi! Şu anda bir sonraki yaşamınızın ilk nefesini alıyorsunuz! Siz artık aynı âlemde değilsiniz. Hepiniz öldünüz. Bilesiniz, bedenleriniz Yergöğü çayırında kaldı. Orada da kalmayacaklar! Birer hortlak olarak fani âlemdeki yaşamlarına devam edecekler.*

Olan şey inanılmazdı. İbn-i Hortlak, semûm gözleriyle kumandanlar Ömer Paşa, Kosta, askerler ve ahalinin gözlerine perde olmuştu. Baştan beri onların yanındaydı. İnandırmak için onlarla savaşır görünüp, kendi türünden hortlakları, iblisleri bile katletmişti. Dehşet Muttalip'e gelince, şanssız adam hayatının son nefesini kendi ininin ön bahçesinde vermişti. Enkebitler için dedik ya, yalancılardır. Onlar da Muttalip'i kandırmış ve az sonra katledileceğini söylememişlerdi. Ne de olsa ifritler, hep ifritti! İbn-i Hortlak onu öldürmüş ve hatta onun zatını bildiğin çalmıştı.

İfrit olan halis olanı yenmişti. Ve içinde birçok şer gizemi barındıran bir olay vuku bulmuştu. Drakuloğlu Kont Alexander Cepesi ise her nevi şer faaliyeti için yeni bir ordu kurma hazırlığına çoktan girişmişti bile. Bunun için kullanacağı ilk kaynak ise ne yazık ki Yergöğü'nde telef olan Ömer Lutfi Paşa kumandasındaki Osmanlı neferleri olmuştu!

Dedik ya, gerçeğin gözüne çoğu zaman perde durur, bu olayın yansıması da böyle olmuştu. Mel'un olayın sonucu, bir başka dönem gazetesi Muvaffakiyet-i İkdam'da sıradan bir durummuş gibi şu surette bir malumat verilmişti:

"Memleketeyn'den alınan telgrafnamede iş'ar olunuyor ki, Ömer Lutfi Paşa kumandasında, bölge Gospodarlarının desteğiyle r 1848 senesi 22 Şubatında başlayan asayiş harekâtında, Tımışvar, Akkirman, Bucak ve Budin koridorundaki mezralarda düşman ve her türlü mahlûkatın temizliği yapılmış, hareket-i muhasaralar vuku' bulmuş, lehülhamd bir-güna düşman neferi

canlı kalmamıştır. Lakin İsakça ve Tulça ötesindeki alanda kâin Yergöğü dimekle maruf kasabada meydana gelen cengte, Paşamız kumandasındaki ordumuz ölümüne savaşmış, düşmanı tarumar etmiş, savaşın sonunda müdhiş bir parlama olmuş ki, bu ateş ile tüm askerlerimiz şehadet mertebesine erişmiştir. Bu vaka-ı müessife eyalete aks eder etmez heyecan-ı umûmiyi mucib olup Memleketeyn'den büyük bir kalabalık mahall-i felâkete şitab etmiştir. Yalnız gariptir ki, Yergöğü'ndeki cenk meydanında gördüklerini bildirdikleri şey, hiçlik olmuştur. Evet, aynen öyle bildirilmiştir. Etrafta savaşma izleri olsa da, yerin yüzeyinde ne bir Osmanlı askeri, ne bir gâvur askeri, ne de bir it kopuk izine rastlanamamıştır. Sadece bölgedeki Fişenkhane civarında gâvur mezarlığının arka cihetinde canlı kanlı gibi görünen, hiç bozulmamış bir naaş bulunmuş, özellikle mezarlıkta taze kazılar görüldüğünden, orada bir ameliyat-ı hafriyye yapılmış. Bu kazıda da hiçbir başka ize ya da gömülmüş askerlere denk gelinememiştir."

Ne derler duymuşsunuzdur. Bu dünyada gördüğümüz ateşler, Cân'nın yaratıldığı ateşten yetmiş kat daha hafiftir. Semûm ise dumansız ateştir. Öyle ki, yıldızlar da bu ateşten yaratılır ve bu ateş gözlere perdedir. Perde ise ateşin alevidir.

Muhabir-i mahsusa: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 5

Meçhul Abdelhazred'in Cenazesindeki İbret

1168 Yılı Reblülevvel Ayı Cibali'nin İç Yüzünde, Azebler Mahallesi, Şehr-i İslâmbol

Eskinin kulağı delik hikâye anlatıcıları hikâyelerini demeye başlamadan önce şöyle bir girizgâh yaparlarmış:

Söyledikçe sergüzeşti verir bezme letâfet,
Dinle imdi bende-i âcizden hoş bir hikâyet...

Şimdi biz de bu kadar kötünün, bu kadar menhusun arasında bu sözlerle başlayıp, kalbi ferah tutan bir hikâye anlatalım. Meçhul Abdelhazred'in sırrını diyelim.

...Atlasları katlıyordu. Kadifelere yeni geçmişti ki, bir an için dalıp gitmişti. Kafası yumuşak kadifeden kayınca an oldu uykusundan uyandı. Kulağında çınlayan o ses zihnine yapışmıştı:

"Onların önlerinde, diriltilip kaldırılacakları güne kadar bir engel, bir berzah vardır."

Ürkse yeriydi, zaten de öyle olmuştu.

Ayağa kalktı. İki adım gittikten sonra aynadaki aksini gördü. Dükkânından sefildi. Yorgundu. Bitkindi. Zihnine yapışmış olan bir başka nüveyi anımsayıverdi:

"Ben istiyorum ki, bana kötü bak ki, sen benim günahımı da, kendi günahını da yüklenip cehennemliklerden olasın. Eğer bir insanı olduğu gibi değerlendirmez de yargılarsan, andolsun ki, zalimlerin cezası senin de olacaktır."

Pek de bir anlam veremiyordu ki, eski biçki ocağının üzerinde sararmış bir kâğıt gözüne çarptı. Kendisi koymamıştı kâğıdı. Şaşırdı, korktu. Yine de eli kâğıda gitti. İçinden okudu:

"Ramazan ayında her cuma akşamı ölüler yüksek sesle bağırarak şöyle derler: Ey ehlim! Ey çocuklarım! Ey yakınlarım! Ey komşularım! Bize herhangi bir şeyle merhamet edin. Allah size rahmet etsin, bizi hatırlayın, unutmayın, bize acıyın, garipliğimize merhamet edin. Şüphesiz ki biz dar bir zindan, keder, gam ve zorluk içinde yaşamaktayız. Sadece kabirde değil, yaşarken de merhamet edin. Merhamet her yerde lâzım. O halde sizler de bizim gibi olmadan bize acıyın, bizleri güzel gözle görün, belki bu vesileyle Allah bize rahmet eder."

Yaşlı adamın kafası demek lâzım gelir ki, hep karışıktı lâkin şimdi biraz daha karışmıştı.

I

O kadar fakirdi ki, dünyada aldığı tüm nefese tek akçe isteseler, hayattan izin almak zorunda kalırdı! Bezzazlık yapardı, ama yoksunluktan bunların toplandığı yer olan Bezzazistan'da yer bulamamıştı. O da kendince çaresine bakmıştı. Cibali tütün fabri-

kasının arkasında, Harabzâde Camii'nin karşısındaki Satırhan'ın yanında küçük, aslında daha çok harap dükkânında bir yer bulmuştu. Önü dükkân olan yerin arkasındaki bir göz oda ise yaşlı karısı ve kendisi için dünya mekânı eviydi. İşte kendince yaşayan bu adama Alhazred Dede derler idi. Adının dede olduğuna bakmayın, ahalide pek de itibar görmez idi.

...

Tam bu anların eşinde bu kez İslambol Sarayburnu'ndaki sarayda, Sultan Osman-ı Salis, Şehzadegân Dairesi'ndeki yatağında bir başka rüya görüyordu. Rüyasında harab bir bezzah kendisine sesleniyordu:

— *"Cenaze namazımı Fatih Camii'nde kılmaya hazırlan. Beni evimde toprağa ver. Orası yangın yeri değildir. Tebessüm evidir. Beni sen yıka, sen yolcula. Namazımı sen kıldır. Üzerime bir türbe, yanıma bir tekke ve bir çeşme yaptır. Dünyadan elli sene su içtim. Benden sonra da bir beş yüz elli yıl cemaat içsin."*

Zati, hezeyanların zamanın efendisi olduğu zamanlar bunlar. Öyle ki, insanlar sûretlerini gölgelerinde görüp kâbus zannediyor. Cadılar, büyücüler hâlâ var da, pirangi ağacından asa yontmaktan bile geri duruyorlar. Feryadü figanların, ateş yangınları ile birlikte ruh yangınlarının, bedbaht ölümlerin ve hatta kara ölüm tâunun, namı diğer vebanın eksik olmadığı bir asırdan söz ediyoruz. Marazla mühürlenmiş çağları zaten biliyoruz da, bu çağ da muammayı kendisine efendi seçmiş gibi. Muamma, tâundan daha çok çağa sirayet eder iken, kasvetengiz kuzguni benler, haşin varoluşlarda ve her yerde idi. Hadi diyelim de bilin, 1168 yılı Reblülevvel ayı sonralarında Haliç bile donmuş, Defterdar İskelesi'nden Sütlüce ve Hasköy iskelelerine, Fener ve Ayvansaray'dan karşıya yürüyerek geçilmişti. Ne dersiniz, duruma deryalar bile isyan

içindeydi! İşte böyle zamanlarda âdemoğlunun kaderinin hakikatini bile kimse mühürlemez derlerdi. Lâkin Sultan Osman-ı Sâlis öyle bir meşrepte değildi ve olanın peşine düşmeye kararlıydı. Zaten memleketin âsude zamanlar geçirmesinin bir nedeni de, bu sultanın bu tutumuydu. Rüşveti sevmez, gösterişi sevmez, yüksek selahiyetli bir adamdı. Hemen devrin kadısı Dürrizâde Asaf Efendi'yi yanına buyur etti ve kadısına şöyle dedi:

— *"Akşam bu dünyanın halinden bile daha garip olan bir rüya gördüm."*

Kadı sual eyledi, doğaldır:

— *"Hayırdır inşallah efendim? Ne gibi bir maruzat gördünüz?"*

Sultan Osman-ı Sâlis:

— *"Hayır mı, şer mi öğreneceğiz inşallah! Hazırlan tedbil-i kıyafete çıkıyoruz."*

Tebdil-i kıyafet ederek yollara düşmek zati Osman-ı Sâlis'in işiydi, alışkanlığıydı. Abartılı derecede şüpheci oluşundan olsa gerek, bulduğu kimselerle mülakat eder, yakınları ve hademeler onun teftişlerinden haberdar olduğu için padişahlarının önüne çeşitli kıyafet ve de meslek erbabı imişçesine çıkarlardı. Onun ise huyuydu, buna devam ederdi. Neyse konuya dönelim; Sultan ve Kadı Efendi, iki müderris kılığında sokağa salındılar. Haliç'i boydan boya adımlayıp, kıyıdaki mezbelelikler ve tersaneyi geçip, Abdülezel Paşa Caddesine geldiler. Hemen burada bir surre alayı gördüler.

Sultan'ın zihni uyandı ve Kadı Efendi'ye "Ben bu adamları dün düşümde gördüm. Onları izliyordum. Bu işte bir keramet var, izleyelim" diye seslendi. Surrede akkâmlar başı çekmektey-

di. Yük kaldıran Arap hizmetkârlardan müteşekkil bu adamları izlemeye başladılar. Yüzlerinde garip bir hüzün vardı, sanki donmuş Halic-i Konstantiniye gibiydiler. Hicazlı, Şamlı, Halepli bu adamlar, Şaban'ın 15'inde ufacık davullarla Tahtakale'den kalkıp İstanbul'un her mahallesini dolaşırlardı. Aslen pek de fakir Araplardan oluşan hac yolcularıydılar. Dolaştıkları yerlerde davul çalarak dua ederler ve bazı evlerin önünde kılıç kalkan oyunu oynayıp sadaka toplarlardı. Sultan ve Kadı Efendi bu adamları izleye izleye Cibali yokuşuna kadar geldiler. Yollar, laflar, şeyler, rüyalar ve masallar onları kaderlerine ulaştırdı. Azebler Mahallesindelerdi. Surre alayının bittiği yerde boylu boyunca uzanmakta olan bir mevta, gözlerine battı. Kim olduğunu söyleyelim de bilin. Bu talihsiz adam, size yukarıda sözünü ettiğimiz Alhazred Dede idi. Rüyasını görmüş, sokağa çıkmış, el netice can vermiş idi.

Tebdil-i kıyafet içindeki Sultan Osman-ı Sâlis, her zamanki gibi ökçeli çivili bir ayakkabı giymişti ve ne aradığını bilmez adımlarla yeri dövdü. Surre alayına baktı, yerinde yeller esiyordu. Zatını Edirneli Osman Ağa diye tanıttıktan sonra "Alay nerede" diye sordu, civardakiler cevap verdi:

— *"Ne alayı Bey'im? Bu mevsimde alay mı olurmuş? Reblülevvel ayındayız. Daha Şabana onlarca Allah günü var!"*

Hünkâr da, Kadı da yemin edebilirlerdi Surre Alayını gördüklerine ama ısrar da etmediler. Zira yerde boylu boyunca yatan bir cesed vardı. Osman-ı Sâlis sual eyledi:

— *"Kimdir bu yerde yatan?"*

Ahali hep bir ağızdan:

— *"Aman Hocam hiç bulaşma, ayyaşın, sefilin biri işte! Bu dünyaya niye geldiğini biz bilmeyiz. Niye gittiğiyle de ilgilenmeyiz."*

Sultan şüpheci ya, sormaktan imtina etmedi:

— *"Bu kadar katı ifadelerle nasıl bilirsiniz ki böyle olduğunu?"*

Bilirsiniz ahalidir bu, her an atlayan biri bulunur:

— *"Amma sordun Hoca! Müsaade et de bilelim yani. Kırk yıllık komşumuzdu. Bunu söylerken de ağzım eğiliyor ama ne diyelim öyleydi işte!"*

Ahalinin en çok konuşmak isteyen ikinci adamıydı muhtemelen, lafa girdi:

— *"Aslında demek de gerekir. Biliyor musunuz, iyi zanaatkârdı. Hint, Frenk, Bağdat kumaşı, hepsini bakmadan tanırdı. Lakin huyu kötüydü. İpsizin biriydi işte! Kazandıklarını tütüne, içkiye, kadına kıza harcardı. Tütünü torbayla, içkiyi şişe şişe, kadını kızı gün aşırı eve götürürdü."*

Ahali bu, başladı mı durmak bilmez. Durmadı da zaten. Takkeli bir tanesi devam etti:

— *"Hadi bunları yapıyorsun, bir kez olsun cemaate katıl. Var mı gören onu? Yok."*

Bir de ahali bazen zalim olur. Bu da olmuştu ve hepsi birden tek ağız olduğu gibi tek ayak olmuştu ve çekip gitmişlerdi. Bizim tebdil-i kıyafet müderrisler de tek başlarına cenazenin başında kalmışlardı. Kadı başka çare görmedi, toplanıp yoluna yürütecekti ki, Osmân-ı Salis dur ihtarı çekti:

— *"Dur Kadı, nereye gidersin?"*

Dürrizâde Asaf Efendi, "Çarşı pazarda tütün çubuğu ile alenen gezmeyi daha bir gün önce yasakladınız. Bu habis âdemden uzak durursunuz zannetmiştim Sultanım" dedi.

Osman-ı Sâlis:

— *"Ne dersin Kadı Efendi? Biz sokak ayânı mıyız? Hayır, olmaz öyle şey! Ahalidir çeker gider. Biz ahalinin de sahibiyiz. Hem rüyamın bir kerameti olmalı. Defin işlemini tamamlayalım."*

Asaf Efendi de "Güzel dersin, Hünkâr'ım. Şimdi saraya döner birkaç hoca gönderir, bu vebalden siz de sıyrılır gidersiniz" dedi.

Padişah davudi sesini dikleştirerek, itirazını yaptı Kadı'ya:

— *"Olmaz Kadı. Hikmet çözmek vardır bu işte. Müderris demek, molla demektir. Ulema demektir. Bu işi sürdüreceğiz, cenazeyi kaldıracağız.*

İnsanlar bazen canına susar, bu Kadı da belki böyle bir günündeydi. Yokuş etmeye devam ederek "Aman efendim, biz nasıl cenaze kaldırırız?" diye sordu:

— *"Yapmayın, Ak Sultanım! Bu mendebur yıkanacak, paklanacak, gömülecek filan. Nasıl eyleriz? "*

Padişah, Kadının sözünü kesti ve yüksek perdeden söylendi:

— *"Dürrizâde, amma da dövündün ha Samatya köçekleri gibi? Dürrizâde misin? Dürzizâde misin? Sen merak eyleme, ben hallederim hepsini..."*

Kadı Efendi, Sultan'ın ağzının bir kıvrımından cesaret bularak "Şurada bir mahalle mescidi var ama bilmem ki?" diye kararsız düşünürken Padişah:

— *"Fatih Camii'ne gidiyoruz, orada kılacağız namazını" dedi.*

Laf anlamaz Dürrizâde hâlâ anlamamıştı, ama Sultan rüyanın esrarındaydı. Rüyasında kendisine denenleri yapmaktay-

dı. Camiye geldiklerinde Kadı sağa sola tepişerek kefen buldu, tabut buldu, su buldu. Gasilhanedeki musalla taşındaki cesede bakraçlarda ısınan suyu vurdukça adamın nurani yüzü ortaya çıktı. Naaş ayan beyan güzelleşti sanki. Ne sarhoşu? Ne soysuzu? Ne sopsuzu? Mevtanın mânâlı tebessümü tüm İslambol'u aydınlatırdı. Sultan'ın kanı adama da, dünyaya da ısınmıştı! Meçhul bezzazı Sultan elleriyle kefenledi, tabuta itti, namazını kıldı. Sıra defin işlemine geldiğinde Asaf Efendi yine suallere daldı:

— *"Hünkârım, nereye defnedeceğiz? Bir de çoluğu çocuğu, yakını, akranı vardır, haberleri olsa di mi?"*

Padişah; "İlk kez doğru konuşursun Kadı Efendi! Bir kere meçhulün kendi evine, tebessüm evine defnedeceğiz. Sen bizzat koştur git. Evini, adresini, kişilerini öğren gel" dedi.

Kadı sordu, soruşturdu, öğrendi. Cenazeyi sırtlanıp gittiler. Satırhan'ın yanındaki bir ahşap evin kapısını çaldılar. Kapıyı yaşlı, bembeyaz nurlu bir kadın açtı. Yine tebdil-i kıyafetteydiler. Kadına erinin vefatı alıştıra alıştıra verildi de kadın yine de duramadı sular seller gibi ağlamaya başladı. Sonrasında derin bir tebessümle sustu ve "Hakkını helâl et evladım. Belli ki çok yorulmuşsun" dedi.

Hünkâr:

— *"Estağfurullah Teyze, sen helâl et. Ne yaptık ki? Lakin burada defnetmek isteriz. Yer var mı?" diye sordu...*

Yaşlı kadın:

— *"Evet, Oğul. Bizim bey hazırlıklıydı, göz odanın arkasındaki oyukta kendine bir yer hazırlayıp, o ikisi beni getirdiğinde beni buraya defnedecekler, ben söyledim" demişti.*

Hünkâr ve Kadı şaşkınlıktan oldukları yere çivilendiler, ama iş vardı, durmadılar ve cenazeyi defnettiler. Defin işleminin ardından Sultan, yaşlı kadına:

— *"Teyze meraktayız. Bana biraz rahmetliden söz etsen, mümkün müdür?" dedi.*

Yaşlı kadın hüzünle sallanırken, "anlatırım tabi oğul" eyledi.

— *"Evladım, nasıl diyeyim? Bizim Efendi dünyanın âlemiydi! Akşamlara kadar bez katlar. Kadife silkeler, üç akçe kazanır. Onunla da cadde sokak dolaşır, kimi elinde şişeyle tütünle görse, onlara o gün kazandığını verir satın alırdı. Sonra da helâya dökerdi" dedi.*

"Niye?" diye şaşkınlıkla sordu Sultan...
Yaşlı kadın:

— *"Müslümanlar içmesin diye yapardı oğul.. ."*

Padişah bir kez daha yerine çivilenmiş halde, "Hayret!!.." dedi. Yaşlı kadın susmadı, bir cümle daha etti:

— *"Eee be Oğul, sadece bu mu zannedersin? Daha ne tuhaf şeyler yapardı, bir bilsen!*

Meselâ, her nerede malûm kadınlardan görse, elindeki akçeler zaten azdır, ama onlara kıyar, kadınların ücretlerini öder. "Ben sizin zamanınız almadım mı, gelin oturun buraya. Bizim hatun size dinimizin gereklerini anlatacak, bir de bunları dinleyiverin gayri" deyip, evden çıkıp giderdi. Ben âciz de nâcizane, gün ağarana kadar o kadınlara dinimizin vecibelerini anlatırdım. Zavallı kadınlara Mızraklı İlmihal'den, Hüccetü'l-İslâm'dan okurdum."

Sultan Osman:

— *"Bak sen! Millet ne sanıyor halbuki..."*

diye dertlendi. Şaşkınlığı da hayranlığa dönüşmüştü ki, kadın bir söz daha etti:

— *"Evladım, ahalinin ne söylediği, ne düşündüğü ile pek ilgilenmezdi. Müslemanın kalbinde yalnızca Allah sevgisi olmalı. Ne diyecekler diye yaşasaydık, bu dünyada aldığımız bir nefesin hükmü olur muydu der, bir de gider en uzak diyarlardaki mescitlerde namaz kılardı. İşte bu yüzden Nişanca'ya, Sofular'a giderdi beyim. Yolda da her nevi kırıntıyı toplar, kuşlara yem ederdi."*

Osman-ı Sâlis'in rüyasının hikmetini ortaya dökülmeye başlamıştı ki, kadın ikisini de can evinden vuran bir söz daha etti:

— *Söyleyeyim de bilin. Bir gün kendisine dedim ki: "Ah Efendi, Vah Efendi! Alhazred Dedem! Böyle yaparsın ama ahali dedikodundan Cibali'yi yıkar. Bu gidişle cenazeni kaldıracak âdemoğlu bulamayacaksın."*

— *"Bana ne dese beğenirsiniz? Ah güzel hanımım. Başımın tacı. Kerametlim! Sen merak etmeyesin, yaşarken kimseye zahmet vermedik, ölümde de vermeyiz. Göz odanın arkasına mezarımı kazdım, oraya defnederler!"*

Ben de tabi sordum, "Dedem iyi de, kim seni yıkayıp, paklasın? Kim kefenlesin? Namazını kim kıldırsın? Kim kaldırıp gömsün?"

Osman-ı Sâlis'in gözleri zaten iki katına irileşmiş, elleri ayakları tutmaz, sordu:

— *"Peki, o ne dedi, Teyzem?"*

Yaşlı kadın:

— *"Eee be oğlum, dedim ya, bizim Bey bir âlemdi, pek de tuhaftı! Çok da gülmez ya, tebessüm etti uzun uzun ve sonrasında dedi ki; "Hatunum, Allah büyüktür. Hem Sultan Osman-ı Sâlis'in işi ne?*

Koca Sultan Osman-ı Sâlis, bu son söz üzerine bir ağlamaya başladı ki sormayın gitsin! Küçücük kaldı. Öyle ki, Haliç'in buzu çözüldü! Geçen ayki İslambol'un yarısını yakan yangının üzerine bu gözyaşını dökseler, Humbaracıbaşılara iş kalmazdı. Öylesine ağladı.

II

Alhazred Dede diye nam salmış zat-ı muhteşem, yaşadığı âlemde kendini gizlemiş Allah dostlarındandı. Onun ölümünün ardından gereken yapıldı. Kabrinin bulunduğu Satırhan yanındaki ahşap ev korundu ve çok güzel, içinden pınarlar akan bir Allah çeşmesi inşa edildi. Bu çeşmeden su içenlerin gönül evi güzelleşir, hastalar deva bulur derlerdi. Hünkâr Osman-ı Sâlis de, uyluğundaki "kurt uru" denen melun kanserden dolayı fani dünyadan terk-i diyar eyleyene kadar Alhazred Dede'nin kabrini her Cuma ziyaret etmeyi ihmal etmedi. Her gittiğinde o günün coşkusuyla aynı şekilde hıçkırıklara boğuldu.

İşte Osman-ı Sâlis'tir, ânuñ asrında şehr-i İslâmbol'un bir köyü olur, Cibali'nin iç yüzinde, Azebler mahallesinde Hakk'ın hikmeti üzre bir zat-ı muhterem yaşayıp, ruh güzelliği ile dünyaya ışık olmuştu da görenlerin sayısı azdı! El-hâsıl: *'Lekad halakne'l-insâne fî ahsen-i takvîm'*: 'Biz insanı en güzel bir biçimde

yarattık' ile medh olınan evsâfdan yana biz Allah'ın kulları her şeye dikkat edecek, etmeli! İmdi bundan anlanan oldur kim, bir âdem ehliyle konuşurken iblis olmıya ve Bismillâh'suz tarlaya tohum ekmeye gâyet sakınma lazımdır! Ey Allah'ın kulları! Onlara Âdem'in iki oğlunun gerçek olan haberini okuyun. Kabil ifritleri etrafınızda her daim vardır. Belki sizsinizdir de bilmezsiniz, görmezsiniz. Kabil'in ifriti olmak için illa cadı, büyücü ya da Gulyabani olmak gerekmez, dedikodu edersiniz, kötülük edersiniz, düşmanlık edersiniz, bu da yeterlidir, unutmayınız.

Bir de bilirsiniz de yine de söyleyeyim:

Bütün efsaneler, uyku getirir;

Ben, Amr Bin Azraa-Eel! Benim efsanelerim ise, uyku kaçırır!

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 6

İki Kere Ölüp Cenazesi İki Defa Kılınan Osmanlı Padişahı Sofu Bâyezid

Kefere Takvimine Göre 1509 Yılı Bi Makâm-ı Kostantıniyye, Rebiülahir 920

Cihan Sultanı Fatih Mehemmed'in Ayasofya'nın kubbesine atıyla çıkıp kiliseyi çok harap bularak:

"Örümcek Kisra'nın tâkında perdedarlık ediyor. Baykuş Efrasiyâb'ın kalesinde nevbet vuruyor..." beytini okumasının ardından 28 Cemaziyelevvel ayı, yüzlerce Salı günü geçmişti.

İşte bu zamanda kıssahanlardan bir Galatalı Emin var idi. Bu Emin için Borazan Tevfik'ten daha tok sesli, Derviş Kalender'den daha maharetli, Cin Nazif'ten daha dilbaz, Kız Ahmet'ten daha tekerlemeli derler idi. Emin, parsayı kapayım niyetiyle henüz 29 yaşında iken tüm dişlerini söktürmüş ve kendisine sarıdan beyaza, altından gümüşe dizilen, inci de biten lakin inci gibi olmayan

takma dişler yaptırmış idi. Hadi ona deli olsun diyelim, icra ettiği mesleklere ne demeli?

Tabi ekmek elden su gölden olmayan zamanlar... Zati Emin de eğer ona çocukluk denirse tüm o yıllarda Galata'nın arka sokaklarında 3-5 paraya ayak boyacılığı yaparak bir lokma ekmek peşine koşmuş bir zavallı. Kuru ekmek lokmasını bir küçük soğan cücüğü ile şereflendirmek amacıyla olsa gerek, bir ayak daha fazla boyayayım diye, o kadar hoş sohbet, o kadar nüktedan olmak zorunda kalmış ki, bu ahval-i şerait de zavallı Emin'in gelecekteki ekmek kapısını aralamış. Ardından zaman geçmiş, sadece bu nedenle genç olmuş, akşama kadar çocukluk göz ağrısı boyacılık yanında; kunduracılık, bezzazlık, misk-i amber simsarlığı, debbağlık, dülgerlik, tellallık, sakalık, mahalle bekçiliği gibi meslekleri birer birer icra etmiş. Yetmemiş baltacılık, ekmekçilik, beylik simit, peksimet ve fodla (bir nevi pide) fırıncılığı yapmış. Bunun bir tezahürü olsa gerek, her şeye muktedirdir zaman, onu bu sefer çağının en önemli hikâyecilerinden yapıvermiş. Galatalı Emin daha 30'unu devirmeden, olmuş Emin Efendi; bir de ipekten sarı kaftanı üzerine çekip, tepesine de veziriazam eskisi kallaviyi kondurunca, Emin Efendi hikâyesinin nar ekşisi tadı dönmüş nam-ı meşhur Amasya elmasına.

Emin yuvasıdır ne de olsa, Galata'da şehrin üstüne güneş kızıllığı düşüp de yerini gece karasına bırakmaya yüz tutana kadar semaî kahvelerinin aranılanı olmuş. Galata ahalisine gece yarılarına kadar birbirinden güzel kıssalar, hikâyeler, devşirmeler, şiirler, maniler, benzetmeler, bezemeler, taklitler yapmış. Tadı ahalinin damağında kalsın diye "Rabbimiz berdevam kıla, yaran ve ahbabımızın muhabbeti daim ola, kahveci kandilleri uyuta, yarına da lâzımdır, sağ salim çıkıla, hikâyenin sonuna bakıla..." diyerek arkası yarına işaret ede ede yılları dolaşmış.

Emin Efendi ne zaman arkası yarına bağlayıp hikâyeyi kesse, dinleyen semaî ahalisi yüksek sesle "Oldu mu baba? Yarına kadar nasıl sabredeceğiz bre?" naraları atmaya başlar, "Yahu sonunu duysaydık efendi" kibarlığında itirazlar etmeye dururlarmış. Bunlardan birine şahitlik etmişliğimiz vardır; Galatalı Emin, otuz üç gün süren bir hikâyenin otuz ikinci gününde yine Galata'dan olan Çarkıfelek Nazım isimli külhaniden, hikâyeyi bitirmediği için bir güzel Allah sopası yemiş, haftayı geçen sürede baldır bacağını tutarak inlemiş. Hikâyenin sonunu pek merak eden kahve milleti ise dayanamayıp, Galatalı Çarkıfelek Nazım'ı fena benzetmiş, yediği dayaktan olsa gerek, Emin Efendi'den özür dilemeyi kabul edip, bahşiş olarak da bir kese akçe verince hikâyenin sonunu dinleyebilmişlerdir. Yalnız bu vakadan sonra Emin Efendi kendi kendine bu kadar uzun hikâyeler dememeye söz vermiş, hikâyeleri gün dönümü kadar kısa tutmuş. O zamanlardan itibaren de adama Galatalı Kısa Emin Efendi demişler.

I

Bizim muharriri olduğumuz bu hikâye de, Emin Efendi'nin kısa olduğu zamanlardan olacak. Efendi, Mercan Yokuşundaki semaî kahvelerinden birinde meddah tahtında otururken birden patlatıvermişti bu hikâyeyi:

"Rivayet; hakikî veya uydurma, vukuat, kıssa, mesel ve ekseriya hisse olsa bile anlattıklarımız, neler geldi neler geçti felekten, deve bile geldi geçti elekten..." diye başlamıştı.

...İnebahtı, Modon, Koron ve Navarin'in fethedilip Küffar Venediklilerden alınmaları üzerineydi. Seferlere dair fetihnâmeler; beylerbeyiler, Müslüman ve Hıristiyan devletlere, bu meyanda Macaristan, Lehistan, Fransa ve İspanya krallarına, Ceneviz

Cumhuriyeti ile Rodos Şövalyelerine gönderiliyordu. Hem Koron, hem de Navarin halkı, Modon'un durumunu haber eyledikleri için harp yapmadan teslim olmuştu. Solakzâde Mehmet Hemdemi Efendi derler bir tarihçidir, şehrin teslimi ile ilgili olarak şunları söyler:

"Modon Kal'ası, Osmanlı ülkesine ilâve edildi. Yakınında vâkî olan Koron Kal'ası'nın fethine Ali Paşa tayin olunmuştu. Deniz tarafından da Dâvud Paşa'yı gönderdiler. Her iki taraftan üzerine varıldığında, Koron Kal'ası muhafızları Modon halkının ahvâlinden ibret almakla ailelerini ve çocuklarını Frengistan'a nakil için izin, mal ve mülklerinin korunması için de emânet istediler. Böylece kaleyi kendi rızalarıyla teslim eylediler. Paşa da istediklerine müsaade gösterdi. Osmanlı müsamahasının güzel bir örneği olan bu anlayıştan dolayı buralarda bulunan Latinler şehri terk edip giderken, yerli halk, yani Rumlar, "cizye" denilen baş vergisine bağlandı. Sultan Bâyezîd, 20 Ağustos 1500'de Koron'a girip büyük kiliseyi câmiye tahvil ederek orada namaz kıldı. O, Modon'da olduğu gibi bin azep ve bin beş yüz Yeniçeriyi kale muhafazasında bırakarak 23 Ağustos'ta şehri terk edip İstanbul'a dönerken bu iki şehrin gelirini Mekke ve Medîne'ye (Haremeyn) vakfeyledi."

Her şey feleğin çemberi nihayetinde olurken, Fatih Sultan Mehemmed'ten olma, Sitti Mükrime Hatûn'dan doğma II. Bâyezid, ya da Sofu Bâyezid adıyla bilinir, Dimetoka Sarayında doğan sekizinci Osmanlı padişahı, bu Navarin, Koron ve Modon seferlerinden sonra garip haller takınmıştı. Semâvî bir nükte gibi latif, ince ve kemalli çehresiyle dirayetli bir padişah olan Sofu Bâyezid, İslâm'a bağlılığıyla bilinirdi. Ve bir andan ölümcül bir nefs mücadelesine girişmişti.

886 Rebiülevvel'inin 13. günü tahta çıkışında Devlet-i Aliye-i Osmaniye tarihini derinden sarsan Cem Sultan hadisesi ile karşı

karşıya kalmış, bu yolda Hz. Mevlana soyundan Vezir-i Azam Nişancı Karamanî Mehmed Paşa, Yeniçeriler tarafından katledilmiş idi. Şah Kulu isyanı ortalığı yakmış, Hicrî 915 senesinin Rebiülahir ayının 25. Salı gecesi başlayan depremde İstanbul'un Eğrikapı'dan Yedikule'ye kadar olan üç kat suru yıkıldığı gibi, Yedikule'den de başlayıp deniz kenarındaki İshak Paşa Semti kapısına kadar harap olmuştu.

Bâyezid, zihnen daima ciddi ve ağır şeylerle meşgul olan zeytuniye çalan rengiyle fıtraten mahzun bir adamdı. Hayli mes'ud hadiselerin zuhurunda bile asla sevinip fazla gülmeyen adam, saltanatının son yıllarında kendini iyice dine vermişti. Hal zati bu iken, Allah'ın bir günü Padişah yanında mabeyincileri, kurenaları ya da hasekileri de olmadan Saray-ı Amire'nin merdivenlerinden usul usul inerek Araba Kapısı'nın arkasındaki Dolaplı Kubbe'ye geldi. Başındaki yusufisini çıkarttı, yüzü oldukça soğuk görünüyordu. Elinde karındaşı Cem Sultan'ın çaresizlik ve yalnızlık içindeki sefil ve mahzun ömrünün sonlandığı Hicrî 900 senesinde kefere memleketi Napoli'den sarımtırak bir kâğıda yazdığı, biraz da dürülmüş, bükülmüş vasiyetini tutuyordu. Belliydi Sultan Bâyezid, o kâğıtla hayli mücadele etmişti. Kurşuni, ağırlaşmış gözleri vasiyeti okumaya başladı:

"Sofu derlerse de ben insafsız diyeceğim karındaşım Bâyezid... Allahü Teâla'nın emri vaki olduğu zaman intişar (yayınız) ve ilan ediniz. Ola ki bu kâfirler benim adıma Müslümanlar üzerine huruç ederler (saldırırlar). Sultan karındaşım insafsız Bâyezid'e varınız ve deyiniz ki beni reddetmesin ve ne veçhile olursa olsun tabutumu kâfir memleketinde komasın. İslâm memleketinde bir yere çıkarsın. Bütün borçlarımı eda eylesin, ailemi, çocuklarımı ve hizmetkârlarını affetsin, himaye eylesin; hallerine göre memnun etsin."

Koca Sultan olsa da, hüngür hüngür olanlar şeklinde ağladı.

Cem Sultan'ın naaşı uzun süre alıkonmuştu. 904 senesinin Cemâziyelevvelinin yirmi dokuzuncu gecesi II. Bayezid, gece gördüğü bir rüya sonucunda Cem Sultan'ın naaşı için Napoli'ye savaş açtı ve donanma hareket etti. Böyle olunca Napoli, Cem Sultan'ın naaşını bir gemiye yükleyerek Osmanlı'ya teslim etti. Sofu Bâyezid de bunun üzerine bir gece mevta karındaşı için dua eder iken "İslâm'a ihanet edemeyeceğin ve dinini cihan saltanatına değişmeyeceğin için ölümü tercih ettin. Haber aldım ki, "Ya Rabb, eğer bu kâfirler beni bahane edip ehl-i İslâm üstüne kast ederlerse beni ol günlere eriştirme, canımı bir an önce al" demişsin. El nihayet seher vaktinde şahadet arz ede ede canını teslim etmişsin kardeşim. (İnna lillahi ve inna ileyhi râciun) İşde dünyanın hali budur. Ben de bundan ders alır derim ki, nefsimi dünya âlem sığ tutacağım."

II

Sofu Bâyezid bundan sonra padişahlığı zamanında nefsini terbiye etmek için büyük çaba harcamıştı. Nefsine harp ilân etmişti; muvaffak olmak için acı çekiyordu. Bu nedenle uzun yıllar et yememişti. Derken bir zaman, ölümünden üç zilhicce öncesiydi. Sultan'ın canı ölümcül bir istek gibi paça çorbası çekmişti. Sultan bunun nedenini anlamamıştı ama yeminini düşünerek yapabildiğince direnmiş, nihayetinde ise oldu olacak ne olacak deyip, emri vermişti:

— *"Bana şöyle bol sirkeli, sarımsaklı topik süngik bir çorba getirün"*

Tuğla bir sahan içinde bol sirkeli ve sarımsaklı paça çorbasını Sultan 2. Bâyezid'in önüne koyduklarında, paça çorbasını içmeden önce nefsine hitaben şöyle dedi:

— *"Ey kör nefis, işte paça geldi, işte arzu geldi, yapabilirsen yap, yiyebilirsen ye."*

Padişah bunları deyince, sakallarının üzerinden ağzının kenarından gelinciğe benzer, kara mı kara, iki gözü kör acayip bir mahlûkat çıktı. Me'lun mahlûkat sahana yöneldi ve büyük bir iştahla bir çırpıda paçayı köpek kuduz gibi yedi, yuttu. Paçayı bitiren mahlûkat homurtularla yeniden içeri girmek için Bâyezid Veli'nin hırkasından yukarıya doğru tırmanmaya başladı. Bâyezid Veli hazretleri elinin tersini havaya savurup, mahlûkatı yere seriverdi ve yerde tortop hale gelen mahlûku göstererek:

— *"Şunu; ifrit mahlûkatı öldürün" diye bağırdı.*

Hazreti Fatih'in oğlu Sultan 2. Bâyezid'in has dostlarından İdris-i Bitlisi, lâyık olduğu içindir İkinci Bâyezid'in nefsini ayakları altına aldı ve ezerek öldürdü. Bu iç karartıcı gizemdeki olay kısa sürede sarayda ve Konstaniyye-i Kübra'da yankı buldu. Hemen üç sultana şeyhülislâmlık yapan yüce veli Zembilli Ali Efendi'ye başvuruldu. Anadolu'yu nurlandıran velilerden Cemaleddin Aksarayî'nin torunu olan Zembilli Efendi:

— *"İnsan-ı kâmil bu nefis ile muazzezdir, yani olgun insan bu nefisle değerlidir. Nefis insan vücudunun en değerli parçasıdır. Lakin nefs her şeyden çok azılı bir düşmandır. Katil atamızı hatırlayın. Hani birer kurban takdim etmişlerdi de birisinden (Hâbil'den) kabul edilmiş, diğerinden (Kâbil'den) ise kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen kardeş, kıskançlık yüzünden:*

«–And olsun, seni öldüreceğim!» dedi.

Ve nefs'in sahipleriyle amansız mücadelesi o an başlamış oldu.

Ve bu işten sonra me'lun yaratığın yıkanıp kefenlenmesini emir buyuran Zembilli Ali Efendi, şöyle fetva verdi:

"Kâmil insan kemalâta nefis sayesinde erişir. Nefis insan vücudunun bir direğidir. Bunu kefenleyip gömmek gerek. Tiz cenaze namazı kılınarak gömüle."

Fetvanın ardından mel'un yaratığı bir insan cenazesi gibi yıkayıp kefenlediler. Öyle ki, cenazesini kılıp defnettiler. Cenazede sanki padişahın cenazesi imiş gibi çok kalabalık cemaat vardı. Mahlukat, Bâyezid Kubbesi yakınında bir yere gömüldü.

İşte bu sebepledir ki, Bâyezid-i Veli öldüğünde halk arasında "Sultan Bâyezid iki kere öldü, iki kere namazı kılındı" söylencesi zaman olup, yüzyıllarca söylendi.

III

Tüm bu olanlar üzerine kendisinden daha önce söz ettiğimiz, ölümsüzlük suyunun, ab-ı hayat'ın peşinde olan çelebi hayat Evliya Çelebi demiştir ki: "Mahrusa-i Konstantiniyye, garipliklerin ve tılsımların şehridir. Çelebi'ye göre İslambol, "tılsım rasathanelerinin Madyan'ın oğlu Yanko zamanında Kral Vezendon devrinde, yedi iklimden gelen bilgili mimar, mühendisler, cereskal ilminde yetkin ustalar, öğretici kâhinler, yıldızlar ilminde ve keff ilminde yetkin âlimler tarafından kurulmuştur. Bu tılsımlar ise her zaman iyinin yanında olmaz; bazen iyiye bazen kötüye çalar. Konstantiniyye'nin sırları olan tılsımlarında insan olarak bâtılın ilk temsilcisi, Hakk'a ve Hak nizamına ilk karşı çıkan ve başkaldıran, nefsine ilk yenik düşen büyük isyancı Kabil'in ruhunu görmek, onun habis yaratıklarını etrafta her daim hissetmek aşinadandır."

Çelebi'dir Evliya ne de olsa, son derece hak sahibiydi. Olan olayın aslı şuydu. O sırada aslen Trogirli bir denizci hekimi diye bildiğimiz ve adı Maestro Abraham olan bir Yahudi hekim, Müslüman olup denizciliğinden ötürü de Azap İbrahim ismini al-

mıştı.* Sarayda görev almaya başlayıp kendisine oldukça da güven duyulmuş ve olaydan bir yıl önce Floransa'ya bir ziyaret yaparak Arapçadan Latinceye çevrilmiş bazı tıp kitaplarını incelemişti. Bu hayırsız ziyaret esnasında son yıllarda Osmanlı ilerleyişini durduramayan ve son olarak Moron, Koron, İnebahtı, Navarin, Draş gibi ada ve limanları kendi deyişleriyle Otomanlara teslim etmek zorunda kalan Venedik Doçu, küre-i arzın Sultanı Fatih'le yetinmemiş, Bâyezid-i Veli'yi de zehirletmeye karar vermiş idi. Ve vasıta olarak da Azap İbrahim'i kullanmaya karar vermiş idi. Dikkat çekmemek için Moralı Mario Sanzo İstanbul'a gönderilmiş, Kabil tohumu ruhsuz Sanzo, İstanbul'daki Venedik elçisi vasıtasıyla Azap İbrahim ile irtibata geçmiş idi. Azap İbrahim de, teklifi korkuyla da karışık uzun uzadıya düşündükten sonra sultanı öldürdüğü takdirde peşin olarak 20 bin altın, Venedik'e kabul ve İstanbul'da kalan mallarına karşılık 45 bin altın daha istemişti.

Azap İbrahim, Venedik'in teklifini kabul etmesiyle hain planını işletmiş, geçmiş yıllarda dostluk kurduğu, sarayda sofra hizmetlerini gören bir çaşnıgir başı** olan Zifiri'yi de çok daha azı, sadece 500 altın karşılığında ayarlayarak, Arap simyacı Cabir Bin Hayyan'ın kendi büyücü mutfağında yüzyıllar öncesinde keşfettiği arseniğin baldıran otuyla kaynatılması suretiyle yapılmış beyaz, kokusuz ve tatsız bir tür zehri Bâyezid-i Veli'nin paça çorbasına katmıştı. Allah'ın işi diyelim, zehir Bâyezid-i Veli'nin midesine inecekken kendisinin nefsi devreye girmiş ve Sultan yerine ölüm şerbetini nefsi içmişti. Böylelikle Sultan paça çorbasını içememişti ama Devleti Aliye-i Osmaniye de içini karıştıracak menhus bir suikasttan paçayı sıyırmıştı.

---

* Azaplar, Anadolu beyliklerinde özel bir donanma askeri sınıfıydı.

** Osmanlı saray teşkilatında sofra hizmetlerini gören garsonlar için kullanılan bir tabirdir. Bazıları yemeklerin malzemelerini temin eder, bazıları da pişen yemeklerin dağıtımında hizmet görürlerdi. Bunlara "Zevvakin-i hassa" da denirdi.

Bu durumda Allah'ın işidir, o çorbanın içindeki mel'un yaratık gerçekten iblis midir, melekçe midir hiç bilinemedi...

Velhasıl, biz öyle diyelim öyle olsun, ölümden önce olan her şeye dünya denir, işte böyle idi bir olay da Sultan Bâyezid'de vuku bulmuştu.

Hadi oldu olacak bir hikâye de biz diyelim de, nefsin bir çekirge olmayıp bazen zıplayamadığını da siz ahaliye göstermiş olalım. Yukarıdaki hikâyeyi bize nakleden Galatalı Emin Efendi, bu hadisenin beş sonraki sene-i devriyesinde Rebiülahir 920'de İslambol'un havuzlu selâtin kahvehanelerin birinde icra-yı sanat ettikten sonra bir çorbacıda paça çorbası arzusunu dindirirken, boğazına takılan bir kemiği yutamamış da, içememiş de! El netice, tarihin önemsiz kayıtlarına "zavallı sindiremedi çorbayı öldü gitti" şeklinde bir notu arkasında bırakarak, bu sefil dünyadaki son nefesini verip, dar-ı bekaya intikal etmişti. Artık zavallı faninin nefesinin kesilmesine sebep olan nefsi midir, kemik midir, kemik kılığında başka bir şey midir bilinmez, ama Efendi'nin naklinden bize kalan kıssa-i hisse şudur:

"Niye şaşırdınız? Bilmez misiniz ki, müminin kalbi Allah'ın evidir. Kalp, ilâhi sırların aydınlattığı yerdir. Tüm mesele, sonsuz manevi eserlere haiz bir kalbi iyi olan mı şereflendirecektir, yoksa habis olan mı lekeleyecektir? Hisse olan hadise kısaca budur."

Muharrir: Galatalı Kısa Emin Efendi
Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Ahir zamanda inananların zahiş olamayacağı benen
Rumiyye Şehrinin temsili resmidir!

Mevzu 7

Lâleli Cafer Baba'nın Labirentinin Bahsidir

9 Rebîülâhir 877 Silistre Kalesinden İslambol'daki Saraya Uzanan Bir Yolculuk

Bir varmış bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş...

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken Silistre Kalesininin içindeki eski hamamda Evliyaullah'a pek yüksek bir hürmet ve bağlılık gösteren Lâleli Cafer Baba isimli bir zat varmış. Bu zat, bir gün apaçık olarak Osmanlı Sultanının rüyasına girmiş. Rüyanın durumu da şuymuş:

"Küfür, İslâm'a karşı harekete geçmektedir... Avrupa Hıristiyanları, Papa'nın kışkırtması ile bir araya gelip, El-Cebelü'l-Mükebber (Tekbir Dağı)den başlayarak Osmanlı topraklarına saldırmaya teşebbüs edince, yeryüzünün sultanı Padişah Efendi, günler süren bir sefer hazırlığı planlar. Seferden bir gün önce Sultan rüyasında Lâleli Cafer Baba'nın: "Devletli hünkârım. Bu sefere

çıkmayın. Bu bir tuzaktır. Sizi labirente çağırırlar. Gitmeyin" dediğini görür."

.....

Rüyanın üstünden bir gece geçince de olaylar peşpeşe vuku bulur:

Padişah gece rüyasında uyanıp adamlarından Lâleli Cafer Baba'yı kendisine getirmesini ister. Hemen Silistre Kalesine doğru yola koyulan Serkasker'in adamları Baba'yı bulup iki gece geçtikten sonra padişahın huzuruna çıkarırlar. Haberli adam da bunun olacağını bildiğinden hazırlanır, neden rüyada böyle dediğini anlatmaya başlar:

"Sultanım. Ordu-yu Hümayun'u tuzağa boğacaklar. Hain tuzaklarını hazırladılar. Size biat eden bazı orduları da kandırdılar. Arkadan ve önden çembere almaktır dertleri. Seferiniz kaçınılmazdır, lâkin önce siyaseti belirlemek lâzım gelir. Size eskilerden kadim bir kralın hikâyesini anlatacağım. Bu hikâyeyi bilin, ona göre hazırlıklarınızı yapın" deyip anlatmaya başlar:

— *Eski zamanlarda Üç Krallık döneminde uzağın doğusundaki yarımadanın güneyinde Silla denilen kadim bir krallık var imiş. Bu krallıkta hüküm süren karanlık yüzlü bir kraldan söz edilirmiş. Bu kral ülkenin tüm mimarlarıyla sihirbazlarını çağırmış ve onlara aklı başında hiçbir insanın içine girmeye cesaret edemeyeceği kadar dolambaçlı, girenlerin de yollarını kaybedeceği kadar ince tuzaklarla dolu bir labirent inşa etmelerini buyurmuş. Oysa bilirsiniz ki, bu girişim küfür sayılır, çünkü insanları şaşırtmak da, mucizeler yaratmak da yalnızca Allah'a özgüdür. Gökleri, yeri yaratan da o değil midir?*

— *Gel zaman git zaman, bu kralın sarayına Nasri hanedanlarından biri gelir. Sillalı kral da (konuğun saflığı ile eğlenmek ve – Allah affetsin– kendi büyüklüğünü göstermek üzere) konuk kralı labirente sokar. Konuk kral labirentte dört dönerek korku*

ve şaşkınlık içerisinde çıkış yolunu araya araya akşamı eder. Gözleri giderek gece kadar kararır. Zihni üşür. Sonunda tek çarenin Allah'tan geleceğini görerek O'nun yardımına sığınır ve çok geçmeden kapıyı bulur. Dışarı çıktığında tek bir serzenişte bulunmaz. Bunun yerine Sillalı krala, memleketinde kendisinin de bir labirenti olduğunu ve Allah nasip ederse bu labirenti bir gün seve seve ona gösterebileceğini söyler.

— *Sonra Nasri ülkesine döner, komutanlarını ve ordularını toplamış ve Silla üzerine yürür. Talihi öylesine yaver gider ki, ülkenin kalelerini yerle bir eder. Kralın halkını kılıçtan geçirir, kralı da tutsak alır. Onu hızlı giden bir deveye bağlar ve çöle sürer. Üç gün yol alırlar, sonunda galip kral:*

— *"Sen zamana sözü geçen, ey çağının en yüce kralı! Sen beni Silla'da sayısız merdivenle, kapıyla, duvarla dolu tunçtan bir labirente hapsetmek istemiştin. İşte şimdi de Yüce Allah bana seni kendi labirentime sokma fırsatı verdi. Bu öyle bir labirent ki, içinde ne tırmanılacak merdivenler, ne zorlanacak kapılar, ne insanı yorgunluktan bitkin düşürecek sonsuz koridorlar, ne de birden bire önüne çıkan duvarlar var" der ve Sillalı kralın iplerini çözüp onu orada, sonsuz Nasri çöllerinin ortasında açlık ve susuzluktan ölmeye bırakır!*

Sultan hikâyeyi dinledikten sonra tek bir söz etmez. Lâkin gece yastığına başını koyduğunda Lâleli Cafer Baba'nın söylediklerini düşünürken, aniden kulağına bir ses çalınır. Meçhul ses şöyle diyordur:

—*"De ki, O Allah birdir. Allah hiçbir şeye muhtaç değildir ve her şey ona muhtaçtır. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Hiçbir şey ona denk değildir. Hiçbir labirent onu sınırlayamaz..."*

Sultan bunun üzerinde seferden vazgeçer ve işi siyasetle çözmeye karar verir. Kendisine ihanet planında olan vilayetlerin vali-

lerini tek tek belirler ve bunları kendi sonsuz yolculuklarına gönderir. Böylece Hıristiyan birliğinin de tüm planları bozulur, Osmanlı askeri kanı dökülmeden, habis bir plan böylece engellenir.

İşte sesin çınladığı o uzak ülkede insanlar yıllar yılı, sonbahar sesli bir bilgenin anlattığı hikâyeden bahis ederler...

Mevzu 8

Fecâi-i İbrahimiye: Boncuklu Deli İbrahim'in Katline Neden Olan Hurufi Kesikbaş Evliya

24 Şâban 1049 (9 Aralık 1639) Yüce Halifelerin Şehri Dârü'l-Hilâfe, Slavların Deyişiyle Konstantingrad

"Bre gafil adam, seni çağırırlar, dünya nefesi artık senin için bitmiştir, ne diyeyim zatına? Bir hatır, iki hatır, üçüncüde vur yatır", dedi ağzını homurdatarak.

Domuz gibiydi vicdansız!

Lafı yiyen ise soğukta titreyen bir hüsrandı, karanlıktaki âcizdi. Pür-i perişandı. Bu yaşta çökmüş idi. Sahi sinmişti. Zati korkuyordu. Essahtan acınasıydı. Bir de Osmanlının 18. padişahı ve 97. İslâm halifesiydi! Huni taksan yeridir, başını 22 yıldır üstüne üstüne gelen zindanın tavanlarına çevirdi ve şöyle dedi:

— *Göğü kapayarak geçiyor gözümün önünden... Hüznün esmer kuşları. Görür müsünüz?*

Beşer için ağlamaklı bir durumdu. Bu insan zavallıydı.

Kendisine "Bir hatır, iki hatır... yatır" diyen vicdansıza tahkir dolu gözlerle baktı ve söylendi durdu:

— *Demek yatır dersin hain madrabaz!*

Devamı tam da tekerlemeli bir lakırdıydı:

— *"Hak dostum hak, yanıldım bir eş aldım yanıma, eve gelmez külhani gecede yatır. Kovsam o da düşmez şanıma, kibardır çarşafsız yorganda yatır. Hâşa huzurdan demem, her hatun erini sever, bu karpuz aldı pazardan, karpuz ise göze geldi çatladı nazardan. Karpuz çıktı kabuğundan, karpuzun aşkından mutfakta yatır. Bizim valide de hırtıyı pırtıyı toplamış zamanı evâilde, eee külhanda yatır! Bir de bana Deli İbrahim derler, bir aklı evvelmişim tarihte, onu da dibe yatır. Şans bu ya Osmanlı sultanının tek veliahdı olarak kalmışım, başka Osmanoğlu mevcud değilmiş, durma aklını yatır. 22 yıllık kör zindan, 22 yıllık bedbaht mahpusiyet, muhteris kadınlar, muhayyelesiz vezirler arasında zıvanadan çıkan bendeniz bahtsız İbrahim, söyleyeyim, böyle olursa sen de aklını suya kaçır. En büyük icraatımı da duydum. İçlerinden biri, it olacak bir âdemle yatıp kalktı diye bir çuvala doldurup 280 cariyenin cümlesini balıklara yem etmişim. Bunu söyleyene ne diyeyim, ne olacak katır? Demem lazım, 130 kiloluk, 4 baldırlık, 2 bedenlik besili cariyem Şekerparesi hariçmiş bu son satır."*

Sonra öyle derûni bir off çekti ki, mahbesinin fındıkî renkteki duvarları sarsıldı.

Domuz vicdanlı ise yanılmıştı. Şehzade İbrahim baş vermeyecekti, taht alacaktı. Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nin 18. Padişahı olacaktı. Ziyarete gelenler ise kendisini tahta davet eden ulemâ, devlet ricâli ve Vâlide Sultân'ın taifesiydi.

İbrahim Han, bu daveti biraderinin bir desisesi olarak düşündü. Ne de olsa diğer üç kardeşini gözlerinin önünde yağlı urganla katlettiren Osmanlı tarihinin en genç mareşallerinden olan kardeşi IV. Murad değil miydi? Kendinden evvel nice kimselerin idamlarına şâhid olan İbrahim Han, sıra bana ne zaman gelecek intizarı içinde bir ömür geçirmişti ki, bu tahammülfersa bir hayat değildi. Kardeşi Murad-ı râbi'nin vefat haberini şehzade İbrahim'in kaldığı daireye giderek müjdelemek isteyen Kızlarağası, kafes gerisinden şöyle seslendi:

— *Efendimiz; biraderiniz hakkında takdiri ilâhi tecelli etti. Başınız sağolsun. Lâkin boş durma zamanı değildir. Tahta oturmanız için hazırlanmanız icap edecek. Bundandır ki huzurunuza geldim!*

Şehzade İbrahim şaşkın, başını iki yana sallayarak Kızlarağasını dinledi. Düşündü. Bu bir tuzak olmalıydı. Yine düşündü. Mahpustu, mağdurdu, mahzundu ama dünya nefesi ne de olsa, yine de alması güzeldi. Mahbesinden çıkmayacaktı. Hızla küçük odada koşmaya başladı. Odanın eşyasını kapının arkasına yığarak içeri girilmesine meydan vermedi. Sonra bir çekirge gibi kapıya doğru üç adım zıpladı ve hızla daire kapısının sürgüsünü sürdü. Kafes ardına şöyle feryat ediverdi:

— *Bana hile edersiniz. Biraderim berhayattır. İstemem, bana taht gerekmez. Padişahımızdır, ben karındaşım Sultan Murad'dan razıyım!*

Kapıdaki her bir zat, diller döktüler, olmayacak sözler söylediler. Lakin iknaya muvaffak olamadılar ve sürgülü kapı açılmak bilmedi. Bunun üzerine bir yaya postacısı Peyk adında ulak vardı, ona haber verdiler. O da devletin mühim rüknü sayılan Mahpeyker Kösem Valide Sultana hadiseyi ulaştırıverdi. Vakitler içinde Vâlide-i Mu'azzama da sürgülü kapı önünden deyiveriyordu:

— *Haydi, aslanım çık. Biraderin Murad Hân cennetlik oldu. Cenabı Hakk sana uzun ömürler versin. Padişahlığın seni bekliyor."*

I

Endişeliydi, korkuyordu, bir de sersemdi. Söylemek lâzım gelir, Valide Sultan biraz iblistir, kardeşinin na'şını getirtip, İbrahim'in mahbesinin tam karşısına koydurttu. Yeminler billahlar etti, sözler verdi, teminatlar dedi. "Bak", dedi, "kendi gözlerinle gör doğru söylediğimizi." Şehzade İbrahim, sürgülü kapının üzerindeki gözetleme deliğine gözünü uydurdu, karşısındaki döşeğin içinde hareketsiz yatan hakikaten padişah karındaşıydı. İnanır gibi oldu, ama inanmadı. "Peki, bir karıştırın onu bakayım" dedi. Na'şın yanındakiler döşeğinde, bîruh yatmakta olan padişahın sakalını, burnunu tutup, itip çektiler... İnanmış olacak ki kapıyı araladı. Bunu yapınca kapının önünde saatlerdir bekleyenler, nihayet taze Sultanı koltuklarından yakaladılar ve âdeta sürükleyerek Babüssaâde'ye götürdüler. Onu, Murad'ın ölüsünün yattığı odaya bir kez daha soktular. Korka korka vaktaki biraderinin naaşını gördüğünde yüzünü açtırdı, örttürdü. Çıkıp gitti. Geri dönerek tekrar geldi. Karındaşının cansız yüzüne uzun uzun ve dikkatle baktı. En nihayet saltanatın kendine mü-

yesser olduğuna inanmış olarak taht odasına intikal etti. Dualar okuyarak, Allah'a şükrederek tahta çıktı ve bir sima ile bakarak saltanatta aslâ niyeti olmadığını ifade etmek anlamında şunları niyaz ediverdi:

— *Elhamdülillah, ey Rabbim! Benim gibi zayıf bir kulunu bu makama lâyık gördün. Saltanat nasibettin. Biraz sonra bu kadar memleketin kaderi, tebaanın mal ve can emniyeti iki dudağımın arasından çıkacak bir kelimeye bağlı olacak. Yeryüzünde irademin önüne geçecek bir irade bulunmayacak. Saltanat günlerimde milletimi hoş hal eyle ve birbirimizden hoşnûd eyle. Eğer ben zulüm ve gadr ile insanların üzerinde bir kâbus olursam, kudret-i ilâhiyeni göster ve canımı al!*

Şimdi diyelim, ona deli diyenler kendi delidir! Yukarıdaki niyazı eden İbrahim Han deli değil, senden akıllıdır! Haa söyleyelim de anlaşılsın, kendisinin sekiz yıllık saltanatı tam bir faciadır, o ayrı. Lakin Padişah hâşa deli değildi; en fazla diyelim, sinirleri adamakıllı bozuktu. Olsa olsa, onunki bilinçli bir cinnetti. Nasıl olmasın ki, ey dinleyenler? Rusların IV. İvan'ı, yani Büyük Petro'sunda farklı mı olmuştu? O da uzun yıllar hükümdar ağabeyinin yollayacağı cellatları beklemiş, sinirleri harap, kişiliği bertaraf olmuştu. Ömrü saray yıkıntıları, darbeleri, Yeniçeri ayaklanmaları, entrikalar ve kan oyunları ortasında geçen sen olsan, ne olacaktı sanki? Söyleyeyim: Deli!

Bu da önemlidir; tahta çıktığında çektiği tüm sıkıntılardan dolayı olsa gerek, recüliyeti akim kalmıştı, yani erkekliği tutuk idi. O da ayrı bir hikâyedir. Rum'u, Ermeni'si, Yahudi'si, Acem'i, Moskof'u kalmamıştı ki onu tedavi etmeye kalkmasın. Halbuki Hanedan-ı Âli Osman'ın acele taht vârisine ihtiyacı vardı. Allahuâlem bir felâket Osmanlı ülkesinin sonu olurdu. Sonra dediler ki, saraya dadanan bir büyücü, adı Safranbolulu Cinci Hoca der-

ler, onun telkinleri ile Sultan'ın erkekliği de, sorun da çözülmüştü. Hanedan horozu nihayet ötmüştü!

.....

Ötmüştü ki hem de o biçim! Çeşit çeşit, renk renk cariyeleri bir bir koynuna giriyor, onlar yetmiyor yenileri geliyordu. Bu esnada padişahın dengesi de iyiden iyiye bozuluyordu. Bir gün canı etli butlu bir şey istedi diye, Sadrıâzamı İstanbul'un en şişman kadını derler, Şivekâr isimli bir Ermeni karısını bulup saraya getirmişti. Duba Sultan fena şişmandı. İki saltanat kayığını aynı anda bağlasan bana mısın demezdi! İbrahim Han işi bittikten sonra, herhalde ancak yeter diye hediye niyetine Şam eyaletinin tüm vergisini ona hibe etmişti. Padişah bir kere azmıştı ya, işler düz yolunda gitmez idi. Cariyelere para yetişsin diye devlet görevleri rüşvet ile alınır satılır olmuş, zenginlerden zorla vergiler almak da yetmemiş, bazılarının başı da dolayısıyla malları da alınır olmuştu. Sadrazam Civan Kapıcıbaşı Mehmet Paşa gibi adam müsveddeleri de, padişaha hemen her gün para, hediye ve kadın takdim edip, bu uğurda devlet büyüklerini, memleket zenginlerini ve halkı soyanlardan olmuştu. Akla gelir diyelim, bu vezir kılıklı sülük, bir gün padişahın hasekilere vadettiği yeni hediyeleri yetiştiremedi diye padişahtan şöyle bir emir almıştı:

— *Bire kavat, maymun kıllı, mütevelli yapılı kodoş! Kavun kıyafetli pezevenk! Ecdadım değil midir, Medine'ye bunca yıl cevâhir ve emval göndermişler. Yapasın, adam gönderüp, o emval ve cevâhiri cümle geri getürtesin. Yapamazsan da, illa senin derini soyup saman doldurmam mukarrerdir. Bunu bir bilesin!*

Buradan anlamanız lâzım gelir ki, şahsiyeti her yönü ile başlı başına tetkik mevzu olan Osmanlının mahzunlarından İbrahim Han'ın padişahlığını müteakip vuku bulan tüm olaylar, cümle şer insanlar ve diğer bazı mahlûkatın vesvesesi ile dolu olmuştur.

Bunların en başında, saltanat nâibesi de olan bir hırs timsali Valide Mahpeyker Kösem Sultan bulunmaktadır. Validenin olayların göbeğinde olması bir şans işi değildir, onu da diyelim.

İbrahim Han'ın kendisinden önceki karındaşı Sultan IV. Murad Han'ın cülûsunun tahakkukunda da bu hırslı validenin tuzakları etkili olmuştur. Öyle ki, Veziriâzam Müezzinzâde Hafız Ahmed Paşa'nın inceden inceye parçalanıp Topal Recep Paşa denilen küstahın sadareti ile neticelenen isyanda onun zehirli parmakları hep yâd edilmişti. Lafı geçmişken o olayı anlatalım da Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nin fena hadiselerinden bir tanesinden ders alın.

II

Kefere takvimine göre 7 Şubat 1632'dir. Ufka göre dik duran bir çubuğun gölgesinin uzamaya başladığı kancık bir öğle zamanıdır. Atmeydanı'nda toplanan isyankâr sipahi ve diğer kapıkulu askerlerinin gölgelerinin her biri, az biraz zaman sonra kanlanacak binlerce mızrağı andırmaktadır. Kösem gibi ifritlerin azıttığı bu izansızlar, kan istemektedir, baş istemektedir. Çok şiddetli bir kış havası altında Sultanahmet Camii'nde ikamet eden şeytanlar, üç gün boyunca katıksız isyan edip, taşkınlık çıkarıp, zulüm yaptılar. Çarşıları talan ettiler, kapattılar. Halk evlerine hapsoldu. İş olacak gibi değildi. Topkapı'nın dış kapısını geçip Orta Kapı'yı açtırıp meydana girdiler ve sultanı ayak divanına getirttiler. Silahlı saray mensubları refakatinde IV. Murat, Babussaâde önünde bir kara tahta oturarak isyancıların hezeyanlarını dinleyiverdi. Sultan Murad Han'ın belagati iyidir derler, bunlara uzun uzun hallerinin din ve devlete münâsib olmadığını söyleyiverdi. Şeytanların dur

durağı yoktu, kan istemeye devam ettiler ve başta Müezzinzâde Hâfiz Ahmed Paşa olmak üzere istediklerinin kimin kanları olduğunu edepsizce sayıp, küffar tehditlerini kustular.

Cümle askerin cevabı şöyle oldu;

— *Padişahım, devletine fenalık edenleri elbette verirsiz, pareleriz, yoksa iş gayri olur.*

Asiler güruhunun laf dinlemediği ve kalabalığın yatıştırılmasının imkânsızlığı aşikâr olmuştu. Bu sırada abdest alıp Bâbüssâde önüne gelen Müezzinzade Hâfiz Ahmed Paşa vaziyeti anladı ve asilerin yüzsüz başına vakur bir sesle haykırdı:

— *Derdinizi ve sizi kimin salıverdiğini anlarım. Var bizden Topal Paşanıza selâm söyle. Zuhur edecek kazâ-i mübremi rüyamda gördüm. Ölmekten gam çekmem. Şimdi çekilin gidin gafil köpekler!*

Ardından Murad Han'a doğru yaklaşıp şöyle dedi:

— *Bre zinharlar sakınsın. Cihan-ı serdara böyle sözler söylenmez. Lakin Pâdişâhım! Hezâr Hâfiz gibi kulun yoluna fedadır. Ancak recâm budur ki, beni sen katletme, bu zâlimler haksız yere kanımı döküp beni şehid etsinler. Ve sen lütfedip cesedimi Üsküdar'da defnettiresin ve yetimlerime lütf ve inayetini recâ ederim."*

Hicrî bin tarihinden sonra gelen pâdişahların en şahbazlarından sayılan Murad Han'ın çaresizlikten gözleri yaşarmıştı ki, Paşa yer öptükten sonra ölümüne kararlı koşar adımlarla asi güruhunun içerisine daldı. Dalış o dalış yalnız. Paşa bağırıyordu:

— *Lâ havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil azim. İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciün!*

Müezzinzâde Hafız Ahmet Paşa meydana girince, yer yer ayaklanmacılar önüne çıkıp hücum ettiler ve ellerinde hançer ve kılıçlarla hep birden Hafız üzerine çullandılar. Başına, göğsüne ve vücudunun her bir yerine hançerlerle vurdular. Ondan parçalar kopardılar. Sultan'ın gözü önünde onu on yedi yara ile kırmızıya bulayıp fecî surette şehid ettiler. O vezîr-i zîşânı ki, saîd olarak yaşıyan şehîd olarak ölür, Padişah'ın gözü önünde on yedi yara ile kana bulayıp şehadet mertebesinin kanatlarından tuttu.

Sultan Murad ki, o vakur adam, mendilini yüzüne tutarak ağladı. Bu feci manzaraya karşı artık durmaya tahammülü kalmadığından: "Bre Allah'tan korkmaz, Peygamberden utanmaz, şer'e ve padişaha itaat etmezler! Hak teâlâ kudret verirse sizden intikam almak nasıl olur görürsünüz" diyerek içeri gitti.

İntikam almak nasip oldu mu bilinmez, ama düşüşe geçen bir Cihan Devleti'ne dur demek için, kollarını açıp altına giren padişah IV. Murad, genç yaşında göçüp gitti. Bu durum ise anası Kösem Sultan'ı üzmedi; aksine kendisini ve avenesini tasfiye eden oğlunun ölümünün kendisine tekrar saltanat naibeliği yolunu açacağını hesaplayıp sevindi. Ne diyelim, Âdemoğlunun validesine bile güvenemeyeceği bir ahvalde, İbrahim Han'ın padişahlığından önceki zor hayatını da bir düşünün, kendisinde kuşkusuz bazı gariplikler zuhur edecekti ki, zati etti!

Misalen Sultan İbrahim, tabiri caizse dur durak bilmiyordu. Almış olduğu şehvet arttırıcı ilâçlar yüzünden olsa gerek, varmış olduğu şehvet kudreti hasebiyle iki günde bir gözde değiştirmekte, gözdeler arttıkça devletin masrafları da artmaktaydı! Bir de devir Sultan İbrahim devriydi ve rüşvet "zamanın ruhunun mütemmim cüzüdür" denirdi. Misal, haremden gözde Şekerpare Hatun'un, işte bir dolu nedenden dolayı saraydan atılması üzerine dairesinde yapılan aramada neler çıkmıştı neler? 16 sandık dolusu çeşitli kıymette mücevherat, duka altın ve bir o kadar florin var

idi. 56 adet murassa altınlı eyer, bir o kadar gümüş eyer, üç yüz kadar gümüş tolgayı da diyelim bari. Bunu öğrendiğindendir, Padişah İbrahim'in feryadı dağı taşı tutmuştu:

— *"Hay kâfir kahpe! Bana akşam ekmek alacak akçem yoktur deyu yemin ederdi..."*

Bu kadarla kalsa yine iyiydi. Samur kürkü ve amber tutkusu Sultan'ın hayatını kuşatmıştı. Bu kürk meselesi esasında bahsini ettiğimiz Cinci Hoca ve cariyelerinin ona geceleri anlattığı masallardan dolayı idi. Şöyle ki, zatının en sevdiği ve sürekli dinlediği masal, gözdelerden Voyvoda Kızı diye anılanın anlattığı Samur Kürk adlı masaldı. Bu masalda cinler padişahının sarayı samur kürktendi. İbrahim Han bundan pek tesirlenmiş ve eyalette valilere yazılan fermanlarla onlardan samur ve amber göndermeleri emredilmişti. Zenginlerin kethüdalarından zorla samur ve amber vergileri alınmaya başlanmış, sarayın yatakları, pencereleri, harem odaları ve duvarları birer ikişer samurla işlenir olmuştu. Onun döneminde böylesi edepsizlikler, doğrudur, hep vuku bulmuştu. Hele İslambol'da sert geçen kış günlerinde, Sultan'ın şehirdeki tüm kedileri toplatıp, diktirdiği samur kürkleri giydirtmesi, ahalide büyük infial yaratmıştı.

Bu gözdeler sebebiyleydi, samur fiyatları bire sekiz pahada artıyordu. Öyle ki Rusya memleketi, bu samur merakına tutulan Osmanlı'ya sattığı samur kürkler sayesinde adam akıllı para kazanıveriyordu. Bunlarla daha sonradan yine Osmanlı'nın başına dert açmak üzere silahlar yapacaklardı. Devlet adamları da padişahta husule gelen bu meraktan etkileniyor, kitleler halinde hediye samur kürkler satın alıyorlardı. Ve işbu sebeple Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye tarihinde "Samur Devri" diye anılan bir dönem yaşanmış oluyordu. Kapıkulunun, Yeniçerinin maaşı ödenemez hale geliyor,

çözüm de hep yeni vergilerde aranıyordu. Hatta bunlardan birinde Girit seferinden yeni dönen Yeniçeri Ocağı Kethüdası Kara Murad Ağa'nın kendisinden samur ve amber vergisi istemeye gelen memurun talebini dinledikten sonra memura şöyle demişti:

— *"Evvela, Defterdar efendiye benden selâm söyle. Ben Girit'den geldim. İnce perdaht barut ve yağlı kurşundan gayri nesnem yoktur. Anberdi, samurdu bunu biz elden işitiriz, görmemişiz!"*

Memur ise bunun üzerine: "Efendimiz! Ben bunları âmirime nasıl söylerim?" deyince, gözleri kan çanağına dönmüş olan Kara Murad Ağa avazı çıktığı kadar bağırmıştı: "Adam olursan söylersin. Hem bilmez misin elçiye zeval olmaz." Adam hazan yaprağı gibi sallanırken, işte bu kovma hadisesi yeni bir isyan ateşinin ilk nişanesi ve Sultan İbrahim'in felâketinin başlangıcı olarak kabul edilmişti.

Padişahın, hele ki esnaftan, ulemadan, ocak ağalarından ve devlet ricalinden ek vergiler alarak tamamen mücevher işli yeni bir saltanat kayığı yaptırması, faili belli bir vakıaya doğru balıklama bir atlayıştı belki de. Zira adını geçirdiğimiz adaşı Müezzinzâde'den farklı olarak gerçek bir rüşvet ehli olan Sadrazam Ahmed Paşa, padişahına hediye etmek üzere kırkbin altuna mal olacak bu kayığı kızağa koymakta iken, Osmanlının donanması mefluç bir halde olup, Girid'e yardım için Çanakkale boğazından dışarı çıkamamakta idi.

İstanboli'nin esnaf ve tacir takımını feryat ettirip, köşkler, yalılar da yaptıran bu sadrazam, Vaka-i Vakvakiye diye adlandırılan bir başka isyanda baş veriyordu. Hem de ne baş verme! Öyle ki, tarihte bir eşi yok! Paşanın talihsiz kellesini hemen orada vücudundan ayırarak meydandaki vakvak ağacı diye adlandırılan ağaca asmışlardı. Cesed, ardından çırılçıplak soyulup

bir hamal beygirine çaprazvari koyularak ertesi gün Atmeydanına atılmıştı. Dahası da vardı. Cennetlik olasıca diyelim yine de, şişman ve yağlıca cesedin çaresizce yattığı meydanda dolaşan kara ruhlu zorba bir herif, bir herze yumurtluyordu ki sormayın gitsin:

— *Bu Paşa semiz bir adamdı, bunun eti derde devadır! Yağlı et mafsal ağrılarına şifadır, ağrıya, sızıya iyidir!*

Ondandır ki, bu yumurtlamadan sonra ahaliden pek çok kişi cesetten bir parça koparıp evine götürdü. Daha da korkuncu, Paşa'dan kalanlar da lokma lokma, akçe akçe satıldı. Birkaç saat içinde sâbık sadrâzamın sâdece kemikleri kalmıştı. Sadrâzamın bu andan sonra lâkabı bin parça, bin lokma mânasına gelen "Hezarpâre" oldu ve öldükten sonra lâkabı değişen ilk sadrâzam olarak da tarihi kayıtlara geçti. Hafız'ın durumu bin parça iken, biz en başa dönerek anlatmaya devam edelim.

III

Demiş ve kabul etmiştik, Sultan İbrahim sinirlerinin zayıflamasından dolayı denebilir, pek çok zaman fevri hareket eder, acele ve isabetsiz kararlar verirdi. Öyle ki, bazen makbul ve çok zaman matlub olmayan emirler buyururdu. Bunlardan birinde, kan çekecek ya, Sultan İbrahim hapisteki bütün suçluları serbest bırakıp hapishaneleri de kapattırmaya meyil etmişti. Kendi yaşadığı mahpus hayatının acısından olsa gerek, Beyazıt'ta, içine ancak bir kişinin sığabileceği bir kule yaptırmış, suç işleyenleri de buraya hapsettirmiş idi. Sultan ne de olsa bunun en büyük ceza olduğunu bilirdi. Yeni bir suç işlendiğinde ise kuledeki öldürülüp, yerine yeni gelenin konulması dönemi başlamış idi.

Bu esnada İslambol'da meydana gelen bir yangın, siz deyin otuz, ben diyeyim kırk saatte, şehrin büyük bir bölümünü yalayıp yutmuştu. Bilin ki, o zaman itfaiye teşkilâtı zaten bâki değil, tulumbacılar teşkilâtı dahi yeni kurulmuştu. Yangın felâketi henüz atlatılmıştı ki, koca şehrin ve dolayısıyla Sultan İbrahim Han'ın talihi de yaver gitmemiş, önce muazzam bir tufan, sonra aşırı bir kasırga meydana gelmiş, cümle İstanboli ahalisi bundan pek bir ürkmüştü. Ahali bu olanları zati kötü günlerin habercisi saymaya meyilli, Habil soyu iblisler başlamışlardı teraneye:

— *"Padişah'ın yaptıklarına Allah da müsaade etmiyor. Âlem harab oluyor. Devlet de elden gidiyor, bunun hakkından gelelim de tebaamız kurtulsun. Neticede doğru, Cenabı Hakk'ın indindedir."*

Bu zamandan sonra kötü ruhlar iyice fırsat bulmuş; ahaliye; "Bu zat delidir. Delidir, çünkü balıklara inci ile mercan atıyor! Balık inciden ne anlar?" gibi söylentileri yayar olmuşlardı. Hemen ardından Osmanlı padişahlarından asla sudur etmeyecek bir şey olmuştu. Sultan İbrahim'in Sivas Valisi olan Varvar Ali Paşadan, daha sonra sadrıâzam olacak İbşir Paşanın karısını, kendisine göndermesini istemesi gibi hadiselerin dedikodusu yayılmıştı. İlk önce şeriatı Muhammediye'ye mugayir olan bu durum yanında, bir de Padişah'ın hemşirelerine, gözdelerine hizmet ettiği yolunda dedikodular alıp başını gitmişti. Padişah, bu dedikoduları uzaklaştırmak için bazı tedbirler almayı düşündüyse de, dedikodu kolayca önü alınabilen bir husus değildi ve alıp başını giderdi. Gitmişti de! Hemen yeri gelmişken söyleyelim, padişah için deli lakabını ilk kullanan ve cümle âleme asıl yayan ise, Padişah'ın katlini hararetle arzulayan Kara Çelebizâde Abdülaziz Efendi ile Anadolu'nun huzuru için daha sonra idam ettireceği Şiî isyancı Revan Kalesi kumandanı olan Emir Mirgûnaoğlu olmuştu.

Kısa sürede Şeyhülislamlığa çıkarılan ve pek makbul bir kimse olmayan Kara Çelebizâde Abdülaziz Efendi sinsi bir tertip hazırlamıştı. Bilenler bilir, Osmanlıda iktidarın ittifakı saray, ulema ve asker arasındadır. O nedenledir ki iktidarın gölgesinde yatmak isteyenler, müşahhas ve manevî olarak ulemânın şahsına başvururlar. Anlayın ki Kara Çelebizâde Abdülaziz Efendi de öyle yapıp, ahir zamandan gelen ışıklı bir ulemâ olarak tabir ettiği bir evliya ile zaten hazır olan halkı galeyana getirmişti. Dördüncü Murâd'ın İran Seferi sırasında Revân Kalesi kumandanı olan Mirgûnaoğlu, Şiilik propagandası yapmamak koşuluyla affedilerek Paşa ilan edilmiş ve İslambol'da oturmasına müsaade olunmuştu. Hatta diyelim de bilinsin, İstanboli'nin en yeşil, en semiz semtlerinden biri olan Emirgân'a da ismini veren işte bu sarhoş Emir Gune Mirgûnaoğlu'dur. Zavallı, sefîh, ayyaş ve ahlâksız bir kimse olan Mirgûnaoğlu, ölüm bu ya, bunu fırsat bilerek bölücü ve yıkıcı propagandalarla Müslümanları aldatmaya başlamıştı. Bunun ardından, Sultan İbrahim Han'ın emri ile Mirgûnaoğlu ve on iki Hurûfî, Atmeydanı'nda asılarak idam edildi ve bedenleri Ahırkapı'dan denize atıldı.

Aslen bir Acem Yahudisi olan Fadlullah-ı Hurûfî'nin kurduğu sapık Hurûfî tarikatı mensupları, Bâtınî dâîleri ile işbirliği halinde habis bir söylenti yaydılar. Rivayetlere göre Mirgûnaoğlu'nun denizdeki bedensiz başı "Allah"ı zikretmeye devam ediyordu. O artık bir kesikbaş evliya idi! Bu da yetmemiş, başka söylentiler de almış başını gitmişti. Dediklerine göre Sultan'ın denize attırdığı 280 cariye ruhlarını Haşhacul diye çağrılan ve efsaneler dışında kendisine rastlanılmamış olan bir deniz iblisine teslim etmişlerdi. Anlatılanlara göre gözleri ufak, başları köpek başına benzeyen bu yaratığın ayakları da at tırnağı gibi yekpare idi. Yaratık, deniz diplerini tarar, cansız bedenleri arar bulur, derlerdi. Şeytanın şerriyle bunları aldatabilirlerse aralarına aldığı, eğer başaramazsa bunları

istiridyelerle besleyip semizlettikten sonra yediği söylentileri, alıp başına gitmişti. Ne de olsa, İblis karargâhını denizde kurar derlerdi. İblis, insanları aldatmak için askerlerini bölük bölük onların üzerine gönderirmiş. Bu ölmüş dirilmiş cariyelere de sözde ruhları karşılığında insanları aldatma yeteneği bağışlanmıştı. İblisin askerlerinin rütbece yukarı olanlarından, fitnesi fazla olanlarından kılınmışlardı. Netice itibariyle, ilm-i hurûf ile ilgili olarak, harflerin sırlarına dair itikat ve düşünceye inanan Hurûfîler ve Mülhidler'in binlercesi, on iki hurûfînin kesikbaş evliya ile birlikte Osmanlı tahtını bir deliden kurtarmak üzere Taht-ı Hümâyuna geleceğini yaymışlardı. Artık tüm İstanboli ahalisi bunu bekler olmuştu.

Ne diyelim, hikâye şuydu: Bir Kesikbaş ve ahalisi, darbe-i hükümet edecekti!

Sultan İbrahim de bu söylentilere duyarsız değildi. Saray burçlarına topları yerleştirtmiş, sarayda bulunan on iki bin kadar bostancısını silahlandırmıştı. Gel gör ki, Sultan'ın gürültü patırtısına bakmayın diye tembih sunan Valide Kösem Sultan, isyancılara Ağaların kendi tarafında olduğunu bildirdi. Yeri gelmiştir, söyleyelim. Sarayda dolaşan fitne rivayetler der ki, cümle bostancıların kandırılmasında Kösem'in rolü çok az olmuştur. Daha önce bahsi geçen 280 cariye, baskından bir gün önce saraya gelmiş ve bu erleri ikna etme işini bizzat yapmışlardır! O zamanın kayıtlarında görmek de mümkündür ki, saray kayıtlarında daha önceden ortadan kaybolan cariyeleri gördüğünü dehşetle iddia edenlere rastlanılmaktaydı.

Neyse ne, olayın devamına dönelim. Her sebepten güç alarak insanlıktan çıkmış olan küfür ehli kalabalık, gaddarlık, zulüm ve vahşetini sergileyecek ya, bostancı filan dinlememiş, gök gürlemesini andıran bir sesle padişaha: "Ya kelleler, ya kellen" diyerek saraya hücum etmişti. Gerçekten de Kösem'in dediği gibi bostancılar isyancılara iltihak etmiş, etmeyen çok azını da isyancılar

yekünüyle kana gömmüşlerdi. Asiler, en son sarayı savunmakla görevli bostancıbaşıyı elde edip veliahd şehzâdeyi tahta geçirdiler.

O anlarda Saray-ı Hümâyun'da sadece korku ve ecel vardı. Bir de sessizlik...

Tabi, her biri birer bahane ile vaziyetine bigâne kalan adamlar, pek de vefalı değildi. Zati, vefalı kimse bulmak kolay değildir, bulan da vefalı dostuyla ne kadar övünse azdır. Ne de olsa padişahtır, İbrahim Han da senelerce mevki-i tahtta bulunduğu halde bir tek vefa sahibi edinememiş demek ki, bu da pek şaşırtıcı değildi. El netice, Sultan İbrahim'in tahttan indirildiğini kendisine tebliğ etmeye sipahiler eşliğinde bir heyet geliyordu.

Sultan İbrahim de, abisi Murad Han gibi olmasa da, güçlü kuvvetli, pek hodbin ve debdebeye pabuç bırakmayan bir adamdı. Önde gelen sipahi hamle edeyim diye yanaşınca, Sultan İbrahim sipahinin ağzına öyle bir Osmanlı tokadı vurdu ki, herif yere serilip başından destan yuvarlandı. Bunu ikincisi, üçüncüsü ve on beşincisi takip etti. Ardından İbrahim Han'ı zor da olsa zaptedebildiler. Bu sırada Karaçelebizâde Abdülazîz Efendi, Sultan'a o tarihe kadar bir padişahın huzurunda ağza alınmamış tâbirlerle hakaret demeye başlamıştı:

> — *"Gafil, ruhsuz! Padişah değilsin. Vaktini keyf ve gaflet ile geçirüp israf ile beytülmali tükettin. Kadınların sözüne uydun. Ortalığa rüşveti yaydın. Devlet nizamını bozdun. Cihanı haraba verdin; zâlimleri âleme musallat ettin. Tahta lâyık değilsin."*

Bunun üzerine Sultan İbrahim; "Bre hâinler! Bu nasıl işdür? Ben her birinize ihsanlar itmedüm mü? Şimdi hevânıza tâbî olmadığum içün beni kaldırmak tedârikini mi gördünüz! Ben pâdişâh değil miyim, bu ne demekdür?" diyerek hışımla haykırdı. Yalnız söylemek gerekir ki, heyetin başında olan Kazasker Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi ile Sultan arasındaki hakaretle dolu

ağız kavgası yanında, orada çözülemeyen bir mahlûkun varlığı, tarihen mazbut bir durumu işaret ediyordu. Buna geleceğiz!

İlk başta kendisini bir zifiri odaya hapis etmeyi düşündülerse de, vezirler daha sonra evlât katili valide sultanla bir meşveret yapmış ve İbrahim'in vücudunun kaldırılmasına karar vermişlerdi. Katlinin vâcib olduğuna dâir şeyhülislâmdan alınan fetva üzerine Sadrazam Mehmed Paşa, Şeyhülislâm Abdurrahîm Efendi ve Yeniçeri ağası, Sultan İbrahim'in mezara benzeyen odasının kapısını kırarak içeri girmeye kalktılar. İşte 17 Ağustos 1648 Salı günü, bilhassa dananın kuyruğu koptuğu günde, devletlûlar kimseyi ikna edemeyince, işin başa düştüğünü gördüklerinden, kazma kürekleri ellerine alıp örüleli on gün olmuş divan kapısını kendi kara elleri ile parçaladılar. Çünkü derler ki, akılları gözlerine inmişti! Birdenbire karşılarında avaz-ı bülend ile haykırmakta olan padişahla karşı karşıya geldiler! Herkes dehşet içinde kalmıştı.

Bir an geldi ki, geçmiş ve anın elden kaydığını gören padişah haykırışını sona erdirdi ve geleceğe şu akıllı sözlerle seslendi;

— *"Elhamdülillah cemaat başıyım!"*

Haklıydı aslında. Neticesinde, sonrasındaki tüm Osmanlı Hanedanı, II. Mahmut ve II. Abdülhamit gibi yüce padişahlar ondan olmaydı!

Korkudan herkes bir tarafa saklanıyor, Cellat Kara Ali bile kaçmaya yelteniyordu. Sofu Mehmet Paşa, celladı yakaladığı gibi:

— *Bre mel'un! Gör işini... diye haykırdı.*

Kara Ali yalvarıyordu:

— *Devletlüm; elim, ayağım titriyor, katledin beni razıyım. Ama bu maslahatı edemiyeceğim...*

Devletlûlar bunları sille tokat dövmeğe başladılar. Ancak işe yaramadı bu zorla yaptırım teşebbüsü. Kara Ali ile yamağı Hamal Ali: "Öldürseniz o kötülüğü yapmayız" cevabını verdiler. Paşa elindeki sopa ile celladın başına, gözüne indirmeye başladı. Ama nâfile. Halis muhlis cellatlar perişan bir halde iken, iki devletlû, eski cellatları andırır soğukkanlılıktaydılar! İbrahim ki sırtında al atlastan bir entari, başında takke, çakşırının sırmalı uçkurları sarkmış, yalınayak, elinde Sirat-u Müstekim; Şeyhülislam, Müftü Abdürrahim Efendi'ye korkulu gözlerle bakıyordu. İnler gibi şunları mırıldandı:

— *Baka Abdürrahim! Yusuf Paşa bana senin için 'Fettan, dinsizdir. Tepele onu' demişti. Seni öldürmedim. Meğer sen beni öldürecekmişsin! İşte Kitabullah. Beni ne hüküm ile öldürürsünüz?*

Ardından aklı gitti ya da geldi, biz bilmeyiz siz bilin, başladı feryadı basmaya:

— *Göz göre göre bu zâlimler beni öldürecekler. Aman medet ya Rasulallah!*

Gelen kalabalıktan bazı kimseler, hâlin fecaatine takat getiremeyecek olduklarını anlayınca yavaşça sıvışmayı tercih eylediler. Oradan kaçmakla kalmayıp, gözyaşları içinde sarayı da terk ettiler.

Artık Sultan İbrahim'i dinleyen yok idi. Cellada laf geçiremeyince, buldukları kemendin bir ucunu o ana kadar 90'lık pısırık ve aciz bir görünümde olan, ama katlederken aslan kesilen Sadrazam Sofu Mehmet Paşa ile birlikte şeyhülislâm, diğer ucunu ise işte o görünmeyen mahlûkat, yaygın rivayete göre Kesikbaş Evliya Mirgûnaoğlu tutuyordu. İş tamamdı. Feci bir hadise se-

bebi olmasından öte, bir Osmanlı Sultanı ne idüğü belirsiz bir mahlûkat tarafından hal edilip bilâhare boğduruluyordu.

Ne garipti ki, ve ne korkunçtu ki, gayrıresmi cellat olarak şeyhülislâm, sadrazam ve bir mahlûkat tarihe geçiyordu. Gel de şaşırma! Gel de ürkme!

IV

Vakanın hemen sonrasına denk gelir ki, Cellat Kara Ali, bahsi geçen Atmeydanı'nda dertli dertli dolaşırken Kesikbaş Evliya Mirgûnaoğlu denen mendeburun başını vakvak ağacında asılı görünce dehşete kapılmıştı. Vakvak ağacı, şark hikâyelerinde meyvesinin insan olduğu ağaç idi. Aslında cehennemde bulunduğu rivayet edilirdi. Fâni hayatta iken canavarlık derecesinde suçlar ve cinayetler işleyenler, başsız biçimde bu ağaca asılırlardı. Mirgûnaoğlu, isyan suçuyla yakalandıktan sonra çırılçıplak soyulup haç şeklinde bağlanıp yere sabitlenmiş, yüzükoyun olarak tahtaya bağlanmış, kaba etleri ve omuz başları cellat tarafından bıçakla oyulan adamın bu dört yarasının her birinin içine bilek kalınlığında, balmumundan yapılma mumlar konularak yakılmıştı. Olaydan sonra bu gibi linçlere garip bir laf der olmuşlardı: Keşkek etme. Çarmıh üzerindeki keşkek edilmiş adam, bir de deve üzerine konularak davul zurna eşliğinde sokak sokak gezdirilmişti. Saatler süren bu korkunç işkence sonunda ölmek üzere olduğu hissedilince çarmıhtan alınmış ve vakvak ağacının dalına asılarak idam edilmişti.

Aslında olay anlaşılmıştı. Daha önce rivayetlerde demiştik; Mirgûnaoğlu'nun denizdeki bedensiz başının "Allah"ı zikretmeye devam ettiği söyleniyordu. Oysaki habis Mirgûnaoğlu, cehen-

nemde vakvak ağacına uğrayıp, ruhunu şeytana satmış ve dünyaya geri gelmişti. Osmanlı Sultanını katleden ne idüğü belirsiz mahlûk denmelidir ki, ruhsuz şeytanın ta kendisiydi! Yani daha açıkça söyleyelim. Bir Osmanlı sultanını, İbrahim Han'ı şeytan bizzat kendi elleyile katletmişti!

Hadi bir söz de 280 cariye için diyelim. İstanboli'de o sıralar üç yüz kadar dalgıç var. Bunlardan usta olan birini, cariyelerin teknelerden denize salındığı bölgede suya indiriyorlar. Malûm, o asırlarda deniz gözlüğü yok. Dalgıç, beline ağırlık bağlı ve ağzına yağ doldurarak suya atlıyor. Denizin dibine vardığında ağzından o yağı bırakınca etrafı daha berrak şekilde görebilmesi mümkün hale geliyordu. Dalgıcın dışarı çıkınca söyledikleri ise Fecâi-i İbrahimiye hadisesinin dehşetini anlatıyordu:

"Aşağısı orman gibi. İçinde ceset olan, dibe taşla bağlı, dikine duran çok sayıda çuvallar var. *Bu çuvallar, sudaki akıntıyla ileri geri sallanıp durmakta. Fakat o bölgede yan yana duran 280 tane boş çuval gördüm. Çuvallar, kendilerine bağlanan demir halkaların ağırlığıyla ayakta duruyorlar. Allah, şeytanın şerrinden korusun diyeyim, başka ne diyeyim?"*

Bir de olaydan sonra İbrahim'i babasının yanına gömecekleri yerde, onu da karıştırdılar ve Ayasofya'da amcası Deli Mustafa'nın türbesine gömdüler. Yani doğumunda talihi kör olan padişah, ölümünde bile şansı bulamamıştı. Yatacak yeri olmuş, ama yanlış olmuştu!

Yaa işte nasıl başlamıştı her şey? ... Bir hatır, iki hatır, üçüncüde vur yatır... idi. Talihsiz Sultan eninde sonunda kaderine kavuşmuştu da, görüldüğü kadarıyla, devletin bekası olsun diye bir anne, ciğerparesi olan evlâdının katline sebep olmuştu. Üstelik şeytanı aracı tutarak. Bu öylesine husûsiyetli bir durumu ifade eder ki, bu acıya dayanacak anne sayısı sanırız istisnayı teşkil eder. İbrahim'in annesi Valide Kösem Sultan, iki halifeden birini öl-

dürünüz fetvasının verilmesine çanak tutarken, zavallı İbrahim'in eşi Turhan Valide Sultan kılını kıpırdatmayıp "neme lâzım" deyip, âdeta hükmün gerçekleşmesine yardım etmişti. Bu neme lâzım hadisesi ise, âdemoğlu hayatına rehber olacak kendine has bir hikâyeyi hatırlatırken, bize de bundan ibret almak düşer. Hikâyeye nokta olsun diye bunu da anlatıp bitirelim.

V

Cihan Sultanı Kanuni Sultan Süleyman bir gün en yüksek durumdaki devletin akıbetini hayal eder ve sütkardeşi meşhur âlim Yahya Efendi'ye bir mektup yazıp sorar:

— *"Ağabey! Sen ilâhi sırlara vâkıfsın. Kerem eyle de bizi aydınlat. Bir devlet hangi halde çöker? Osmanoğulları'nın âkıbeti nasıl olur? Bir gün olur da izmihlâle uğrar mı?"*

Yahyâ Efendi'nin cevabı ise kısa, net ve elbette çok derin olur.

— *"Neme lâzım be Sultânım!"*

Cevap karşısında hayrete düşen Sultan, geçiştirildiğini düşünüp hiddetlenir ve ağabeyinden soruyu ciddiye almasını ister.

Yahya Efendi, büyük bir nezaketle Sultan'a cevap vermemesinin kâbil olamayacağını belirtir ve şunları der:

— *"Sultânım! Bir devlette zulüm yayılsa, haksızlık şâyi olsa, işitenler de "neme lâzım" deyip uzaklaşsalar, sonra koyunları kurtlar değil de çobanlar yese, bilenler bunu söylemeyip sussa... Fakirlerin, muhtaçların, yoksulların, kimsesizlerin feryâdları göklere çıksa, bunu da taşlardan başkası işitmese, işte o zaman devletin sonu*

görünür. Böyle durumlardan sonra devletin hazinesi boşalır, halkın itimad ve hürmeti sarsılır. Asayişe itaat hissi gider, halkta hürmet duygusu yok olur. Çöküş ve izmihlâl de böylece mukadder hâle gelir... Yani her şey, "neme lâzım"ile başlar..."

Bu hikâyede bütün teferruatıyla nakletmeye çalıştığımız Sultan İbrahim'in katli hadisesi, hikâye ismindeki haliyle fecâi-i İbrahimiye, aslında kıssanın gerçek bir hissesidir. Evren diye adlandırırlar, bu âlemde bazı insanların yüklendikleri kaderin icabeti, gün gelir kürenin arzından ağır olur. Sultan İbrahim gibi Osmanlı devleti hanedanına mensubiyetle doğan fertler, bu soyun kaderi olanı yaşarken, bunu çok zaman ağır bir fatura olarak ödemek zorunda kalırlar ki, işte buna hayat denir! Âdem'in annesi, babası, eşi, evladı bile kanı boş yere akar mı diye bakmaz, ona da kahpelik denir. Yalnız hayat öyle şaşırtıcı oyunlar oynar ki, devr-i âlem kayar! Burada da böyle olmuştur ve tüm bunlar olurken baldırı çıplak iki tane câriye, canları pahasına cellâtlara karşı koymaya çalışmıştır. İşte buna da ibret denir. Bu olan, bir perdedir. Bir örtüdür. Gizli bir ihsandır. Ahfiye derler buna. Çiçeğin tomurcuğunu örten kabuk gibidir bu. Tarihe geçen bu vakadır ki, daha önce de demişliğimiz vardır; Gel de şaşırma! Gel de ürkme!

Amr Bin Azraa-Eel ismiyle yazdı.

Mevzu 9

"Keferenin Haccacı Drakul"un Ulaha'da Kurtadamlarla İmtihanı

Hicri Recep 866 Saray-ı Cedid'ten Şeytanlar Diyarı Wallachia Moldova, Nam-ı Diğer Transilvanya'ya Uzanan Yolculuk

Sene 1442 tarihinde Sultan Murad Hân-ı Gazi ki; İkinci Murad Han'dır, "Ânuñ asrında şehr-i Edirne'ye Wallachia diye adlandırılan toprakların Sighişoara kasabasından iki rehine gelmiş, rehinleri bırakan Ejderha Vlad (Drakula) ne düşünmüştür bilinmez ama kendilerine hürmet edilmiş, onlara saraydan biri gibi bakılmıştı!

İşte hal durum böyleydi ki, Edirne Sarayı'nın merdivenlerinde iki küçük çocuk yan yana oturuyorlardı. Aynı yaşların çocukları olan Mehemmed ve Vlad Besarab, oyun çağının tüm masumiyetini birlikte nefes alarak yaşıyorlardı. Mehemmed çocukça bir duyguyla mübarek elini kamalı bıçakla sağ avuç içinden keserek

sonraki zamanlarda şeytan olacak olan Vlad'a uzattı. O da aynı şeyi tekrarladı. Ellerini birleştirdiler. Habis ile halisin kanları birbirine karıştı. Şaşırmayın dünya hep böyledir! Ve birbirlerine bağırarak söz verdiler:

"Koşullar ne olursa olsun hep kardeş kalacağız."

.....

Doğrusu bu tutulamayacak kadar büyük bir sözdü!

Bu esnada onlardan daha küçük yaşta olan sabi bir çocuk, gizlendiği çınar ağacının arkasından olan biteni seyretmekteydi. Bu çocuk, zamanla Karanlık Prens Vlad Tepeş olacak şeytanın en küçük kardeşi Prens Güzel Radu idi. Daha sonradan ona Radu Bey diyeceğiz, kendisi mekândan uzaklaşırken Şehzade Mehemmed ve Vlad'ın kahkahaları saray bahçesinde yankılanıyordu.

I

Asıl adı Vlad olan caniyi kendi milleti, cellatlığındandır Tepeş; Macar milleti, şeytanlığındandır Drakul; Osmanlı ise habisliğindendir Kazıklı Voyvoda diye çağırıyordu. Osmanlı sarayında eğitim alan bu iki kardeş, Şehzade Mehemmed ile ayrı tutulmamış, Hocaları Molla Gürânî'den İslâm akaidini, matematiği ve mantık bilgisini görmüşlerdi. Osmanlı Askeri teşkilatlarında ocak eğitimi almışlardı. Osmanlı terbiyesiyle güçlü birer kumandan olarak yetiştirilmişlerdi.

Sultan Murad'ın vefatının ardından tahta oturan Fatih Sultan Mehemmed'in ilk icraatlarından biri, kan kardeşi Vlad Tepeş'i Eflak voyvodalığına atamak oldu. Vlad uzun yıllar boyunca Fatih Sultan'a ve Devlet-i Aliyye'ye bağlılığını sürdürdü. Öyle ki, Sultan Mehemmed İslambol'u fethettiğinde Eflak'ta kırk gün kırk gece süren şenlikler düzüldü. Vlad, Osmanlı sarayında hiçbir voyvodaya tanınmayan ayrıcalıklarla ödüllendirildi.

Lakin söylemek gerekir ki, Karpat Dağlarının gizlediği Transilvanya, tarihin hiçbir döneminde tekin bir yer olmamıştı. Tuna Nehri'nin kuzeyi ile Güney Karpatların güneyi arasında bulunan Eflak, her daim sert esen milliyetçilik rüzgârlarının ateşini barındırıyordu. Multeniya, yani Büyük Eflaklı halk da o anlarda Vlad'dan bu harekete önderlik yapmasını bekliyordu. Vlad, Macar Kralı Vladislav'ın acımasız şövalyesi şeytan Vlad Dracul'un oğluydu ve esasen kan çekiyordu!

Eflak'ta insanlar Vlad'ın bir an önce babasının iblis kılıcını beline takmasını beklemekteydi! Bu, dehşetli zamanların başlaması anlamına geliyordu. Düşmüş yaratıcısının güçlerini hâlâ kendinde barındıran bu habis kılıç, tam elli yıldır yerinde saplı duruyordu ve kimse bu kılıcı yerinden oynatamıyordu. Bunu yerinden oynatmayı daha önce bir tek Mircea Elder'in gayrimeşrû çocuğu ve Drakul soyundan olan Baba Şeytan Vlad başarabilmişti. Şimdi herkes bunu Vlad Tepeş'in de yapabileceğine inanıyordu. Daha önce burada hükümdarlık yapmış olan Basarab, Basarab'ın babası Thoctomerius, Büyük Mircea, Nicolae Alexandru, Alexandru Aldea ve binlerce insan hep bu kılıçla heder olmuştu.

Kılıcı anlatanlar, bu lânetli kılıcın gece uyandığını, gündüz ise çekingen bir kısrak gibi olduğunu naklederlerdi. Altı girintili ve ucunda en sert çelikten bir derzi olan kılıcın, görenlerin gözünü aldığı söylenirdi. Kılıcın ölümsüz olduğu iddiaları da buradan çıkmıştı. Yine rivayettir ki, kılıcın sapındaki ejderha figürüydü bu ateşi düşmanın gözüne tutan. Vakti zamanında Eflak'a akınlar yapmış askerlerden binlercesinin körlüğünü bu şekilde anlatanlar da çıkmıştı.

.....

Aslında ne olmuşsa miladi takvim derler, ona göre 1459 senesinde olmuştu. Erdel Beyi Hunyadi Yanoş'un ordusuna kısa bir süre kumanda ettiği sırada tanıştığı, Theophilus adlı adamın

tekrar Eflak'taki Bran Şatosuna geldiği gece olmuştu. Bölgedeki hiçbir ırktan ve isimden olmayan bu adama Kilikyalı da derlerdi. Geçmiş yaşamında çok saygın bir kilise haznedarıydı bu adam, ama söylediğimiz artık unutulmuş bir bilgiydi. Hiç konuşmayan, garip ritüellerde bulunup insan içine girmeyen bu adam, söyleyelim de bilin, aslında 6. yüzyıldan itibaren hayatta olan ve şeytanla anlaşma imza etmiş olan habis bir aracıydı.

.....

Kanlı hilal dedikleri bir gece Vlad, şatonun mahzenindeki şarap odasındaydı. Bahsi geçen kılıç ise onun karşısında, yere saplı duruyordu. Vlad, bir yandan kana kana Karpatlar şarabını içerken (tesadüf olsa gerek, biraz kan tadındadır) bir yandan da onu izliyordu. Ayak sesleri duydu. Geri döndü baktı. Siyahlar içinde bir cübbe giymiş, alnında kırmızı bir bantla Kilikyalı geliyordu. Eski dostuna selam verdi. Selamı alan Theophilus, Vlad'a dönerek şöyle dedi:

— *Prensim. İçinizde yanan ateşi bilirim. Mademki ateşiniz yanıyor, ben de size derim ki; gelin ölümle ahit keselim ve ölüler diyarı ile uyuşalım.*

Vlad Tepeş önce olup biteni anlamaz gibi yapıp geri duracak oldu, ancak şeytan ruhlu adam bir hamle daha yaptı:

— *Şüphede kalmayınız! Babanız Vlad Drakul'un izinden gidiniz. Ben Efendimizin vekiliyim. Sizin güçlü ruhunuza sonsuz bir ihsan isterseniz, bu belgeyi imzalamanız yetecektir! Sizin de Osmanlı çarıklarından nefret ettiğinizi, sizin olanı sizden almalarından kin duyduğunuzu bilirim. Ruhunuzun evet demesi, sonsuz acılarınızı dindirecektir.*

Vlad'ın ruhunda şeytanlık vardı, geri duramadı. Transilvanya dilinde yazılmış olan belge, şeytanın yeminiydi. Eline aldı. Okumaya başladı ve böylece her şeyi kabul etmiş oldu:

"Gökyüzünün üstündeki yüce yükseklik,

Sizin sevgiliniz olmaya yemin ederim.

Dünyanın dibindeki cehennem çukuru, son derece sadık olacağıma yemin ederim.

Ateşin sürekli değişen güzelliği adına,

Denizlerin gücü ve dehşet mucizesi adına,

Beni bütün güzelliklerden vazgeçirdi.

Kanımla İblisle birlik oluyorum.

Bütün yalanlar ve kirler ellerimden silinerek,

Her şeyi size, hayvana ve kontrolünüze rehin bırakıyorum. Vücudumu, aklımı ve ruhumu!"

Vladoğlu daha sonra Kilikyalının elinde tuttuğu kâğıda baktı. Lânetli kılıca baktı. Kınından çıkardığı kamasıyla koluna bir kesik çekti ve belgeyi tümden kana bulayarak imzasını attı. Gözü kılıca gitti. Dener gibi ona uzandı. Sapını tuttu, sıcaklığına hissetti. Kötülüğün kokusunu duydu. Tek bir hamleyle kılıcı yerinden oynattı. Kötülük, sahibiyle buluşmuştu. Ruhu artık sonsuza dek şeytanındı. Artık kendi kanının eşsiz bir özelliği vardı. Tümüyle iblisin olan bir kan olması!

Oysa bilmezdi ki, şeytan sadece sevdiklerine zarar verirdi!

Klikyalı ona yeni adını söyledi: Eski Transilvanya dilinde "Şeytanın Oğlu" anlamına gelen Vlad Drakul!

Andan itibaren de Osmanlı için o, Keferenin Haccac'ı idi. Tepeş zındığı tabiri caizse kaderini yaşıyordu!

II

Şeytana tayin edilen bu adam o andan itibaren önce kendi halkına görülmemiş işkenceler uydurmaya başladı. Zalim ve gaddar yaratılmış olan bu kişi, kazıklara vurulmuş ve acılar içinde can

vermekte olan insanların karşısına geçerek yemekler tertip etti. Yetmedi, hayvanları kazığa oturttu. Kendini ve içindeki kötülüğü durduramıyordu.

Bazılarını arabanın tekerlekleri altında kemiklerini kırdırarak öldürttü, kimilerinin bağırsaklarına varıncaya kadar derilerini yüzdürttü. Kor halindeki kömürlerin üzerine yatırttıkları oldu, kimilerinin ise başlarını, göbeklerini, göğüslerini deldirtti. Zavallıları kazıklara otutarak, kazığın ağızlarından çıkmasını sağladı. Böylece hiçbir işkence yöntemini ihmal etmedi. Öldürttüğü annelerin kızartılmış etlerini çocuklarına zorla yedirdi. Annelerin göğüslerine kazıklar saplayıp bebeklerini bu kazıkların üzerine attırdı. Daha da ileriye gitti, annelerin göğüslerini kestirip yerine çocukların başlarını diktirdi. İnsanları doğrayarak çömlek içinde pişirttirdi.

Vahşet ve gaddarlıkta sınır tanımayan Tepeş şeytanı, en büyük düşmanı, himayeleri altında yaşadığı Türklere de aynı tarifeden gitti. Eline Türk esir geçtiğinde ayaklarındaki derinin yüzülmesini ve meydana çıkan kırmızı etlerin tuz ile ovuşturulmasını, sonra da elem ve azabın daha da artması için keçilere yalattırılmasını emrederdi. Lanetli Voyvoda, 1460-1461 yılları arasında Tuna Nehri'ni geçerek Sırbistan'a ve Karadeniz kıyısına kadar ilerleyip kendi melun ağzıyla 23.884 Türk ve Bulgar'ı katlettiğini bildiriyordu.

Elbette bu söylentiler İstanbul'a ulaştı. Fatih, önce kan kardeşinin sapıkça işlerine inanmak istemedi. Lakin bu işin doğruluğuna ilişkin pek çok emmare bulunuyordu. Bir de dönemin papalık elçisi Modrusa vardı. Bu zatın Vlad'ın binlerce insanı nasıl acımasızca katlettiğini İslambol'a gelip anlatmasıyla her şey daha açık oldu. Demek lâzım gelir ki, Modrusa'nın gördükleri kan dondurucuydu:

"Bir gün, akça pakça Türk elçileri geldi. Voyvada'nın huzuruna çıkınca onu kendi geleneklerine uygun şekilde selâmladılar. Son

derece saygılı ve vakurdular. Sarıkları başlarındaydı. Vlad Drakula sordu:

— *"Büyük bir prensin huzurundasınız, niçin böyle davranıyorsunuz?"*

Osmanlı elçileri dediler ki: "Siz çok iyi bilirsiniz, bizim ülkemizde gelenek bu şekildedir!"

Bunun üzerine Drakula, 'Ben de geleneğinizi pekiştireceğim, siz bekleyin" diyerek ayağa kalktı. Zavallı adamların sarıklarının kafalarına çivilerle, bir daha çıkarılamayacak şekilde kendi elleriyle çaktı. Ardından da "Şimdi gidin pâdişahınıza söyleyin, sizin geleneklerinize boyun eğmem!" dedi. Lakin kafalarına sarıkları çivilenmiş elçiler, hemen orada mevta olduklarından herhangi bir mesajı yerine ulaştıramadılar. Gerçekte de kendilerinden böyle bir şey beklenmiyordu!

Ama durum öyle değildi. Vlad'ın elçilerle verdiği mesaj, Saray-ı Hümâyun'a çok net ulaşmıştı. Küffârın Müslümanlara karşı gönüllerinde besledikleri kin ve nefretin büyüklüğüne dikkati her dâim çekeriz, Fatih Sultan Mehemmed de bunu zaten bilmekteydi. Hazret-i Allah bu vahşilere fırsat vermesin! Bizleri şerlerinden muhafaza eylesin! İslâm âlemi çok şanslıydı ki, Sultan Mehemmed gibi kumandanları ve şanlı neferleri vardı.

Lâkin Âlemler Padişahı hâlâ kan kardeşine son bir şans vermek ister gibi görünmekteydi ki, Silistre beyi Yûnus Bey ile Niğbolu beyi Çakırcıbaşı Hamza'yı Drakulaoğlu Vlad'a elçi olarak gönderdi. O kış Tuna nehri aşırı donmuştu. Hamza Bey ve Yunus Bey nehrin kenarına gidip kondular. Bunlar burada gafil durumda iken, Vladoğlu Kazıklı Voyvoda melunu buzdan geçip Hamza Bey üzerine gece baskını vererek bir hayli Müslümanı helâk etti. Yunus Bey'i şehid etti, Hamza Bey'i ise rehin aldı.

Vlad köpeği, daha sonra nice kötü işler yaptı. Hamza Bey'in önce kollarını, ardından ayaklarını kesti. Rütbesi nedeniyle onu daha büyük bir kazığa geçirdi. Son olarak da mübarek kişidir Hamza Bey'in başını kesip Ungurus Kralı'na gönderdi ve "Ben Türk ile düşman oldum, böyle biline" dedi. Bir de Ungurus'a varıp kralla buluşup cevaplaşınca, bu küffarın Fatih Sultan'a düşman olduğunu dünya âlem bildi.

Kan dökücü köpeğin yaptıklarını haber alan Fâtih Sultan Mehemmed Han'ın kan beynine sıçradı, söyleyelim de bilin! Hiddetinden ve üzüntüsünden yerinde duramayarak Hicri Recep 866'da 150 bin kişilik bir ordu, 25 büyük, 150 küçük parça eski bir nehir donanması hazırlayarak, Allah'ın kullarına zulmeden bu zalimi ortadan kaldırmak için Eflâk seferine çıktı.

Ne derler bilirsiniz, Arapça sözdeki gibi: *"Zamanı gelmiştir. Kaza gelince göz görmez. Eceli orada takdir edilmişti!"*

Fâtih, Eflâk ortalarına kadar gittiği halde, Vlad'ın kuvvetleri ortalarda görünmüyordu. Köpek, perişan bir halde canını zor kurtarıp kaçmıştı. Evrenoszâde Ali Bey`in oğlu Evrenos Bey komutasındaki Osmanlı akıncıları Drakulaoğlu Tepeş'i bulmak için tüm inler dahil olmak üzere Eflâk'ı çepeçevre taradılar. Hünkâr da ordusuyla prensliğin başkentine yürüdü. Eflak'ın başkenti Targovişte'ye ulaştıklarında Fatih Sultan Mehemmed askerlerinin gördüğü dehşet, Tepeş'in ruhunu sattığı şeytana bile pabucunu ters giydiren cinstendi.

Şöyle diyelim; yaklaşık 6 kilometre boyunca kazıklara geçirilmiş insan bedenleri dizili bir alandan geçiyorlardı. 20 bin kadar insan; erkek, kadın ve çocuk, kesilip biçilip kazıklara geçirilmişti. Böyle bir vahşete şahit olan Osmanlı askeri, aklını kaçıracak duruma geldi. İblise ruhunu satmak yetmemiş olacak ki, Sultan'ın karşısına çıkamayıp korkusundan enik it gibi kaçacak delik arayan

Drakulaoğlu, kaçarken de taş üstünde taş bırakmadı, terk ettiği topraklardaki kuyuları zehirledi, ekinleri yaktı, hayvanları bile öldürttü. Hapishanelerdeki mahkûmları, cüzzamlı ve vebalıları salıverdi ve onları Osmanlı askerinin arasına karışmaya teşvik etti.

Fatih, kazıklıların arasında dolaşırken, kargaların göz oymakta, köpekler kol bacak koparmakta olduğunu gördü. Mevtalar arasında anlı şanlı Hamza Paşa'yı da görünce Sultan Mehemmed gözyaşlarını tutamadı. Vlad gerçekten soysuz bir köpekti ki, bunun farkına varan Hünkâr Fatih Sultan şöyle diyordu:

"Seni murdar bedbaht hayvan! Devlet kuvvetini böyle kullanmış, tebaasına ve Allah'a karşı bu denlü cinayetler işlemiş bir adam, cehennemin dibine layıktır."

Osmanlı erleri, kılıç sesleri eşliğinde Eflak ve Boğdan içlerine kadar yürüdü. Kazıklı Voyvoda ise 900 metre yüksekliğe erişen sarp bir dağın zirvesinde kurulu Poeinari Kalesi'ne sığındı. Yanına asker diye aldığı üç yüz kadar köpek daha vardı. Bunlar; suçlular, bulaşıcı hastalık taşıyanlar, günahkârlar, dinsizler, kutsal şeylere karşı saygısız hırsız ve haydutlar, kâtiller, kendi ana veya babasını öldürenler, yalancı tanıklıktan suçlu olanlar, zinâ işleyen erkekler, vatan hainleri, korsanlar, fâhişe tüccarları, ayyaşlar, tâlih oyuncuları, ikiyüzlü keşişler, genelevde yaşamak için kocalarını terk eden kadınlar ve gerçek eşlerini bırakıp yerine başkalarını alan erkeklerden oluşuyordu. Kendilerine kutsal ordu diyebiliriz: İblisin kutsal ordusu!

Erişilmezliğiyle tam bir kartal yuvası görünümünde olan şatonun aşağıdan bir saldırıyla düşürülmesi bir hayli güçtü. Ancak, hiddetinden yanına yanaşılamayan Fatih'i durduracak zorluğu civarındakiler de bilmiyordu! Birlikleriyle kalenin çevresini kuşatan Sultan, Vlad'a son mesajını gönderdi:

"Artık işin bitti! Geliyorum deyyus Vlad!"

Birbirlerini çok iyi tanıyan eski kan kardeşler arasında büyük bir sinir harbi başladı ve kuşatma çok uzun sürdü. Sultan Mehemmed Transilvanya'da, İslambol'un savunmasını tehlikeye atacak kadar uzun kalmıştı. Daha ileri gitmedi, ordusunu toplayıp Tuna'yı gerisin geri dönerek önce Edirne sonra İslambol'a vardı. Vlad tam 14 yıl boyunca Ungurus'ta sıçan gibi saklandı ve sürgün hayatı yaşadı. Tüm olanları unutmuş görünse de aklı hâlâ Eflak'taydı. Ungurus Kralı Matiei Corvin ve Moldova Prensi Şeytan Stefan'ın yardımlarıyla bir soysuzlar ordusu topluyordu. Lakin o Poeinari'de nefes aldığı sürece bundan çok rahatsız olacak, onun ölümü için her şeyi yapacak birileri daha vardı: Bölgenin asıl sahibi Ulahlar!

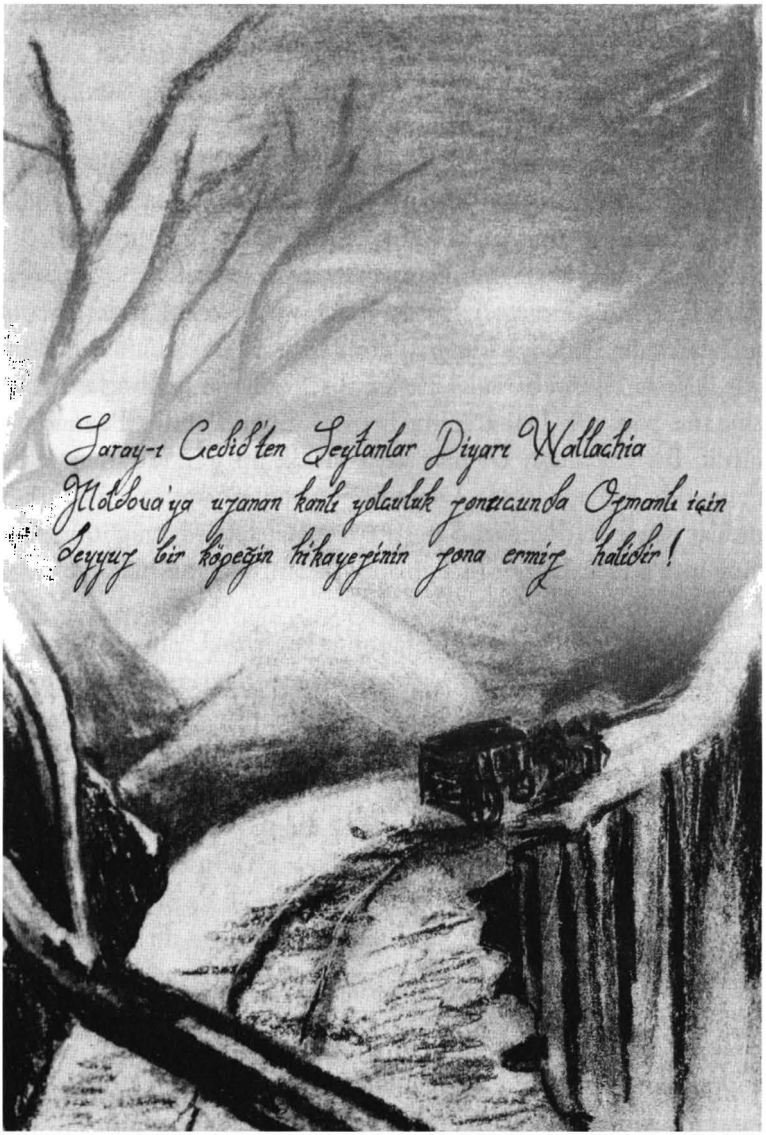
III

Roma İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki mirası olan Ulahlar, Pindus Dağlarından Karpatlara kadar olan bölgede yaşayan, bir zamanlar tüm Ungurus ülkesine sahip olan kadim bir topluluktu. Germenler ve Frenkler bu diyarlara yüzyıllardır Ulahlar'ın Ülkesi anlamına gelen Olaszország derlerdi. Dinyeper ve Dinyester nehirlerinin üstünde, Tuna'nın kuzeyinde kalan bölgede Assan Hanedanı döneminde çok güçlü lejyonlar kurarak gelişen topluluk, Ormanların Ötesindeki Ülke'de namlı Valakya ve Ulahya Lejyonundaki dehşetli askerleriyle düşmanlarına korku salan bir milletti. Hatta diyelim, bu Ulah lejyonunu Osmanlı Delilerine benzetenler çok olur, zaman zaman karıştırılırdı. Gel gör ki işin seyri başkaydı! Ulahlar, kadim bir halktan geliyor ve kendi içine kapanık toplum düzeninde, tılsım ve ritüellerle bağlı bir hayat sürüyorlardı. Kendilerine yanlış yapılmadığı sürece kimseye sal-

dırmayan Ulahlar, "iyiye pamuk, kötüye demir" yaşayan zihniyette bir klandı. Lakin Ormanların Ötesindeki Ülke'ye zaman zaman gidenlerin anlattığı dehşetli kurt, kocaayak, cadı hikâyeleri de yok değildi. Diyeceğimiz, bunlar pek de hikâye değildi!

Drakula ile Ulahlar arasındaki sorun ise eski bir hesaba dayanıyordu. Drakuldedesi Prens Büyük Mircea denilen mendebur, Hunyadlar'ın gözüne girip Eflak tahtına geçebilmek için Ulahların ağabeyini yakalayıp işkence ettikleri ve onu diri diri toprağa gömdükleri düşüncesiydi. Bunun için bir plan yapıp, planı için de sefil bir ayın Paskalya kutlamalarını bahane etti. Ulahların tüm büyüklerini ziyafet bahanesiyle kandırdı ve onları yakalayarak bir zindana hapsetti. Daha sonra hepsini zincire vurup Poenari'ye sürdü. Bu yolculuğu Ulahlar yaya olarak 13 günde tamamladı. Poenaride kırbaç altında Drakula Şatosunun yapımında çalıştırıldılar. Öyle ki, Poenari Şatosu 65 kutsal Ulah büyüğünün üstüne inşa edildi. Derler ki, hepsinin bedeni ve ruhu hâlâ şatonun duvarları arasındadır!

İşte aralarındaki mesele bu hainliğe bağlıydı. Ulahların Vikontu Margret, olayın üzerine, zamanı gelince ırklarının intikamının alınacağına konsüllerinde yemin billah etmiş, zaman içinde de bunun tezahürleri görünmüştü. Önce Drakula'nın dedesi Mircea Elder, ne olduğu bilinemeyen bir mahlûkat tarafından iri diş ısırıklarıyla parçalanmış, ardından abisi İkinci Vladislavs, vücudunun içi boşaltılmış halde Ormanlar ülkesi girişindeki bir mürdüm ağacında çarşaf gibi asılı bulunmuştu. Üstelik yalnız da değildi! Vladislavs'ın yanındaki iki yüz elli kadar fedainin de akıbeti aynı olunca, durumu araştırmaya gelen despotlara civar köylü halkı gergedandan iri, iki ayak üzerinde durabilen ve kendi aralarında konuşabilen kurtların saldırdığını söylemişlerdi. Adamlar ne olduğunu anlamamıştı, ya da kontları Vlad pisliği kadar vahşi bir yaratığın olma ihtimali üzerinde durmamışlardı diyelim!

Saray-ı Cedid'ten Şeytanlar Diyarı Wallachia
Moldova'ya uzanan kanlı yolculuk yorucunda Osmanlı için
Seyyur bir köpeğin hikayesinin yona ermiş halidir!

Vlad'ın biricik karısı Elizabetha da kısa bir süre sonra Poenari'deki kalede ısırılarak koparılmış kolları ağzına sokulmuş bir vaziyette bulunmuştu. Vladoğlu Drakula, her ne kadar bu olay karşısında çıldırmış olsa da, efradı korkuya boğmamak için kendisini kalenin surlarından aşağıya bırakıverirdi masalı uydurulmuştu. Velhasıl Ulahlar'ın Çpelpuç, yani cellâd dedikleri Vladoğlu Drakula ve sülalesine karşı nefretleri bitecek gibi değildi.

Ulahlar diyarında kurt adamlar, kocaayakların göründüğü hikâyelerinin temelinde bu klanın geldiği soya bakmak lâzım gelir. Kadim bir inanışa göre Lilith, Hz. Adem'in Havva'dan önceki eşiydi. Lilith de Adem gibi toprak ve kilden yaratılmıştı. Lilith kendisini Adem'le eşit gördü. Âdem'e itaat etmedi, cennetten kaçarak Kızıldeniz'deki şeytanların yanına gitti. İblis ile yaşadıkları yasak ilişkiler sonucu her gün yüz çocuk doğurdu. Bu çocuklar cin, vampir, alkarısı gibi başka soylardan oldu. Ayrıca Lilith'in geceleri Adem ve Havva'nın soyundan gelen erkeklerin rüyasına girerek onlara erotik rüyalar göstererek tohumlarını çaldığı rivayet edilir. Daha sonra bu tohumları vampir, kurtadam ve cin gibi kötü huylu yaratıklar doğurmak için kullandığı söylenir. Lilith ve Lilith'in çocukları, Âdem'in soyundan gelenlerin başına farklı yerlerde farklı yüzyıllarda musallat oldu. Zaman zaman da hırslarından kendi aralarında çatıştılar. İşte Ulahların da Kutsal Fahişe Lilith'in çocuklarından bir kavim olduğu ve onun ulakları, mesajcıları olduğu söylenirdi.

Ulahların, Lilith'in bir mesajı iletildiğinde, başı ve vücutları kurt olan, iki ayak üzerinde duran vahşi ve iri bir yaratığa dönüştüğü söylenirdi. Eskilerin dediğine göre kurda dönüşen Ulahlar, insan sesini ve insan gözlerini muhafaza ederdi. Ancak vahşi dört ayaklı kurdun kuvvet ve kurnazlığını taşırlardı. Kurtadamın kim olduğunu ses ve gözlerinden tanıyanlar vardı. Yaratığın insan tarafı, kurda dönüştüğünde neler olduğunu hatırlamazdı. Bir insa-

nın kurtadama dönüşmesi için, zati kurt adam olan bir Ulah tarafından ısırılması gerekirdi. Lakin Ulah'ın ısırdığı bir insanı yarı canlı bırakması kabul edilemezdi. Bu, ırkın bozulması demekti ve dolayısıyla işini tam bitirmeliydi. Bu hatayı yapan Ulahların sadece dolunaylarda toplanan kurtadam mahkemelerinde yargılandığı durumlar olmuştu. Doğrusu durum pek bir karışıktı.

IV

Dönelim Vlad'ın haline... 1476'da desteklerle güçlenen Balkanların çıbanı Kazıklı Voyvoda Vlad Tepeş, Eflak'a dönme ve bir kez daha bağımsızlığını ilan etme hevesindeydi. Bu uğurda ilk olarak Bulgaristan'a indi, ahaliyi kırdı geçirdi. Zemin, katran gibi pıhtı tutmuştu. Her yer hâlâ kan içindeydi. Diğer taraftan rivayet edenler anlatır, seneler geçmiş ama Sultan Mehemmed'in kalbindeki ateş sönmemişti. Zaman zaman kâfir Vladoğlunu "sıran gelecek" diye yâd ederlerdi. Böyle bir günün ardından Saray-ı Hümâyun'daki odasına Sadrazamı çağırdı. *Es-salavatü ve's-selam*, deyip hemen çabucak bir kâğıda not yazdı ve "*Tiz Akıncı beyi Mihaloğlu'na iletile*" dedi.

Anlaşılmıştı ki, beklenen istihbarat gelmişti. Hem de tanıdık birinden. Vladoğlu'nun öz kardeşi Radu Bey'den. Radu Bey, Drakul Tepeş'in gizli geçitlerden geçerek Eflak'ın içine doğru kaydığını, öte akşam saraya doğru bir hücum yapacağını iletmişti. Osmanlı Devleti Eflak Voyvodasına, tecrübeli bir bahadır olan Akıncı Beyi Mihaloğlu'nu zaten göndermişti. Atlarını dörtnala süren Osmanlı akıncıları tez elden varmış, Vlad'ı Tuna'da aramaya başlamıştı. Ordu toplayıp da savaş hazırlıkları için uğraştığı bir gece vaktinde çökmüşlerdi, ama ne görsünler beğenirsiniz?

İslâm askerleri bir tepe üzerine çıkıp baktığında, dağı taşı, her tarafı kâfir leşiyle dolmuş gördüler. Tepe üzerinde durup kâfirlere karşı gök gürlemesi gibi bir nara atan iki ayak üzerinde duran dört ayaklı mahlûkatları izlemişlerdi. Bunlar bildiğin kurt idi. Ama insan kurt! Öyle bir haykırıyorlardı ki, sanki o ovada deprem oluyordu. Cesetlerden tepeler oluşmaya başladı. Kurt adamlar öyle bir savaşıyordu ki, kâfirleri üç gün, üç gece kırdılar. Mihaloğlu yanındaki Asesbaşı Yasin'e seslendi:

— *Ey Yasin! Bu gulyabaniler ne ola ki? İslâm'a kast etmenin sonu bu mudur? Bunlar İslâm askerine bir işaret midir?*

Yasin:

— *"Allah, bu fırsatı Müslümanlara vermiştir Kumandanım! Niye dururuz ki burada? Ciğerimin köşesi! Kalkıp sefere koşalım. Hadi şenliğe katılalım"* dedi.

Bir taraftan gaziler tekbir getirip kâfirlere hücum ettiler. Meydana vardıklarında görüntü dehşet-i azimdi! Yerde yatan kurbanların neredeyse tamamının vücudunun bir kısmı yenmişti. Bir sonraki tepede onları görüyorlardı. Kurt adamlar hâlâ savaşmaya devam ediyordu. Seçebildikleri kadarıyla kızılımsı renkte, uzun kuyruklu, çivi gibi kulaklara sahip, oldukça geniş göğüsleri ve omuzları olan, dayanılmaz kokuları rüzgara karışan canlılardı bunlar. İnsan ellerine benzeyen son derece iri pençelere ve ağzından dışarı fırlamış iri köpek dişlerine sahiplerdi. Dört ayağı üzerinde, bir hamlede yaklaşık on metre ilerleyebilecek bir hızla hareket ediyorlardı. Demek lâzım gelir ki, Vlad Tepeş'in ordusu tümüyle telef olmuştu. Akıncı Beyi Mihaloğlu ve emrindeki akıncılar ancak kalan artıkları temizlemişlerdi. Kurt adamlarla Osmanlı akıncıları ancak bir tepe kadar yaklaşmışlardı. Her iki taraf da birbirine kaynaşmak ister gibi değildi.

Gece artık güne dönüyordu ve olan şey şuydu: Kurtadamların başı, Akıncılara döndü ve Bey Mihaloğlu'na seslendi:

— *Osmanlı Bey'i! Genç Fatih'in ordusu yine tekbir alınca, söndürmüş olabilirsiniz kâfirin Meryem ana mumunu! Sanmayın ki bundan biz de memnunuz. Lakin düşmanımızın düşmanı, dostumuzdur diye düşündük. Yardımımızın sebebi budur. Alınacak bir intikam vardı, alındı. Çünkü kader hep yerini bulur. Ama son bir şey diyelim de bilin: Unutmayın, iyilik geçicidir, kötülük kalıcı!*

Akıncı Beyi Mihaloğlu söylenilenleri dinledi, bir an düşündü ve içinden "İblisin oyunu bunlar" deyip, sadece at sürmek aklına geldi. Vadiden aşağı doğru son hız kayarak uzaklaştı. Bu arada canavar adam Vladoğlu da yanına on beş-yirmi tane adam alıp yine gizli geçitleri kullanarak kaçmıştı.

Lakin bu kaçış uzun sürememişti.

Bölgeyi yöneten yeni Voyvoda Radu, selefi Vlad'ı, yanında bulunan az sayıda destekçisiyle birlikte Transilvanya ormanlarında kıstırıp öldürmüştü. Mihaloğlu Bey haberi alınca Eflak yakınlarındaki bir gölün üzerinde kurulu bulunan Snagov Manastırı'na geldi. Orada, Radu Bey'in elinde İblis Vlad Tepeş'in nemrut kellesini gördü. Midesi bulanmıştı. Radu Bey'e sarıldı, öptü. *"Wallachia için deyyus bir köpeğin hikâyesi bugün sona ermiştir"* dedi. Mihaloğlu'nın naklettiğine göre, habis bedeni mermer altındaki kuma gömdüklerinde şeytan hâlâ ateş saçıyordu!

Bey Mihaloğlu, Şeytan Vlad Tepeş'in kellesini yanına almış ve onun tarzında olduğu üzere, şehr-i Konstantiniyye'nin sokaklarını köşe bucak gezdirerek pâyitahta getirmişti. Yolda giderken bütün millet bunu görmüştü.

.....

Sene 1442 tarihinde Sultan Murad Hân-ı Râbi ki; İkinci Murad Han'dır, "Ânuñ asrında şehr-i Edirne'ye, Wallachia diye adlandırılan topraklarında Sighişoara kasabasından iki rehine gelmiş, bu habis adam, yeryüzünün gördüğü en büyük katillerinden biri olmuş, en netice aynen kendi alışkanlığı olduğu üzere kazık üzerinde lime lime edilerek mendebur vücudunu bu dünyadan kaldırıp gitmişti!

Yanlış yapanın cezası Osmanlı Devleti'nde de iyiye pamuk, kötüye demirdi!

Saray açısından bu eski hesap artık tümüyle kapanmıştı...

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 10

Ceset Çiçeği ve Payitahtın Kıyamet-i Suğrası

10 Ekim 1509'dan Sonra Ard Arda 45 Allah Günü, Yüşa Nebi Mesire Alanı Beyköyü (Beykoz)

Alemin şaşırtıcı halleriyle bunların hikâyeleri pek çoktur. Bunlardan biri de bedbaht namlı Cesed Çiçeği ve İslambol'un Kıyamet-i Suğrası, nam-ı diğer Küçük Kıyameti ile ilgilidir.

Bu konuyla ilgili her şey de gizemli bir kitaptaki garip anlatımda esrarını gizler.

Bahis konusu kitap, günümüze kadar ulaşan Bin Muhtâr'ın *Eyüp Kitabı* adlı eseridir. Bin Muhtâr kitapta kıyametin küçüğü ile nasıl mücadele ettiğini ayrıntısıyla kaleme almıştır.

Husus da şöyle başlar:

Kendisi Bin Muhtâr'ın babası olur; Ebü'l-Vefâ, bir gece ak zaman düşlerinden birini görür. Düşte ulu bir kişi şöyle demektedir:

"Yücelerin yücesi Allah, bu vakit sana çok kâmil bir erkek evlâdı ihsan etti. O ulu bir evlâd, erdemli bir soydandır. Onun şânı çok üstün ve yüksek olacaktır."

Sonra da söylenen olur.

Bin Muhtâr adı verilen bu oğlan doğduğunda, Ramazan-ı şerif başlamıştır. Bin Muhtâr, birinci gün imsak vaktinden güneş batıncaya kadar süt emmez. Bu hal yıllarca devam eder ve ulu kişi olacağı anlaşılan ve haber verilen bu zat, Ramazan-ı şerif boyunca gündüzleri hiç süt emmez. Anlaşılmıştır ki, Ramazan-ı şerife hürmet ediyor, oruç tutuyordur!

Bin Muhtâr, ilerleyen yıllarda da garipliğini korur ve bu garipliklerinin içinde hep bir çiçekten bahsededurur. Onun habis bir çiçek olduğunu, ululaın kendisini habis, uğursuz çiçek olarak çağırdığını, bu çiçek açtığında açtığı yerin kıyamete duracağını söyler durur.

Ardından, bir gündönümü şehre bir haber ulaşır. Buna göre Anadolu Kavağı'ndaki eski bir Ceneviz Kalesi olan Yoros Kalesi'nin bahçesinde, boyu 2,5 metreyi bulan, karadan siyah, bozuk kaşar, küflü kehribar ya da İbn-i Hortlak'ın saç bağları gibi kokan bir çiçeğin açtığı söyleniyordur. Çürümüş kokusu 1500 arşından hissedilebilen bu çiçek, Bin Muhtâr'ın sözünü ettiği habistir.

Sonra da Bin Muhtâr'a gelen kehanette olduğu gibi İslambol, Küçük Kıyametine tutulur ve tarihinin en büyük depremlerinden birini yaşar.

Koca şehrin surları darmadağın olmuş, kırkdokuz kule yıkılmıştır. Eğrikapı ile Yedikule arasındaki tüm duvarlar ile bu duvarların kapıları yerle bir olmuştur. Galata Kulesi parçalanmış, Aisofia'nın bir minaresi yıkılmış, dahası yer yarılmış, pek çok hane de yere ve sulara gömülmüştür. Bununla da kalmamış, şehrin doğu ucunda, Gebze'deki Vezir Mustafa Paşa ve emrindeki 360 süvari oldukları yerin dibini boylamıştır.

Dönemin küffar gazetelerinden Eleftheros Vakitos'ta, biraz da hamasetle bu korkunç kıyametin Edirne'den Athos'a, Yunanistan'dan Mısır'ın Nil Delta'sına, Kırım'dan Besarabya'ya ve hatta Nemçe'ye kadar uzanan bir alanda hissedildiği bildirilmiştir. Demeleri odur ki kıyamet, İslambol şehrinin fethinin bir cezasıdır!

İslambol ise bildiğin yıkılmıştır.

Bin Muhtâr ise yıkılan şehrin altında kalmıştır! Zavallı adam, Küçük Kıyametin başladığı günden tam 45 gün sonra, yani bittiği günde, Kasım'ın 26'sında Beykoz semtindeki sözü edilen Yaros Kalesinde devrilen Odunkapısı'nın altında ezilip can vermiştir.

Can vermesi çok garip değildir de, öldüğü yer, öldüğünde elinde tuttuğu şey ve kitabına not ettikleri kendisi gibi hayli garipçedir!

Avucunun içine sıkıştırdığı karadan siyah çiçeği ise kimse anlamasa da bu, habis Cesed Çiçeğinin ta kendisidir. Bin Muhtâr bildiğin habis varoluşlu çiçekle mücadele etmiş, onu alt etmiş, tohumunu kurutmuş ve koca bir şehri felaketin daha fazla sürmesinden kurtarmıştır. Melun depremi durdurmuştur. Hemen kalenin içinde cesedine yakın bir yerde bulunan Eyüp Kitabı'ndaki son cümleleri ise şöyle olmuştur:

"Daha doğduğumun gündönümüydü. Uykudaydım. Bir düş gördüm ya da düş olduğunu sandım. Allahü Teâla'nın ihsan ettiği nimetleri bir kenara bırakıp mayasındaki iyiliğini unutan insana cehennemden hak ettikleri gibi bir armağan gelmişti! Bunu gönderen cehennem kaçkınına kokusunu sordum:

İnsanlık şu an nasıl kokarsa öyle kokar, dedi.

Rengini sordum:

İlk baktığın insanın yüzünün tonuna bak, anlarsın, dedi ve ekledi:

— *Bu çicek saf olan insanın sevgi gözyaşlarına hasret. Kötü olanlar bu çiceği her koklayışlarında nefesleri kesilecek. Her gördüklerinde elleri simsiyah kana bulanacak.*

Ve sonra tohumları elime sıkıştırarak uzaklaştı...

Sonraki yıllar boyunca, çiçek açmasın diye dua edip safların gözyaşlarıyla çiçeği suladım. Cehennem kaçkını çiçek yine açtı, lakin en sonunda kanım bahasına da olsa, onu kurutabildim. Ama şimdilik..."

Tüyler ürpetici hikâyelerden biriydi...

Ne derler bilirsiniz, bazıları bir sebepten dolayı dünyaya gelmiştir. Kıymetli Bin Muhtâr da işte bunlardandı. Nam-ı meşhur bir hadisi şeriften mülhemdir; buna göre ölenin kıyameti zaten kopmuştur! Bazısının ise öldüğünde cenneti başlamıştır. Kıymetli Bin Muhtâr da işte bunlardandır.

Bir bilge adamın dediği gibi; "Geçmişten adam hisse kapar-mış... Ne masal şey! Beş bin senelik kıssa, kime yarım hisse verdi? Tarih tekerrür değildir, tekerrür tarihtir..."

O zaman bağlayalım diye diyelim ki; "İnne bi iznillahi sultân-ü'r-ricâl, Câe fî aşkin, teveffâ fî kemâlin."

Yani, şüphesiz ki, insanların sultanı "aşk" ile gelir, "kemâl" ile vefât eder!

Mevzu 11

Vaka-i İblis: Maktul Şehzadelerin Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'den Öç Alma Hadisesi

Şehzadeler Şehri Yanık Şehir Magneta'da (Manisa) Başlayan, Pây-i Taht-ı Saltanat'ta Sona Eren Yolculuk

Vaki oldu ki, Saruhan Valiliğinin Manisa Şehrinde, 22 Cemâziyelâhir 998'in gün dönümü Tanrı'nın arzusuyla dünyaya bir çocuk geldi. Gerçek ve gâib âleminin yaratıcısı Yüce Allah'a övgüler olsun. Küçük ve büyük, bütün insanları O yaratır; temiz akça pakça bir oğlan Osmanlı Sarayında tahtın mirasçısı olarak dünyaya gözünü açmıştı. Ne yazık ki çocuğu uzun zamandır hasretle bekleyen kimse yoktu. Tahtın o kadar çok vârisi vardı ki, yeni doğan şehzadeler, ya kundağa yeni düşmüşken, ya da biraz dünya nefesi alma şansı bulmuşken şeriatın "katl-i vaciptir" cevazıyla sonsuzluğa yolcu ediliyordu.

Zati onları masallardaki şehzadeler olarak düşünmezdiniz değil mi?

Demek isterdik ki, bu kutlu doğum ile kutsal nefesinden nefs üflesin, Allah tüm Osmanlı tebaasının yüreğine su serpmiş olsun, ama o da değildi. Bu yıllar garip zamanların başlangıcıydı. Tebaanın yüreğine su serpecek tek şey, doğrusu daha fazla yüksek değerli maliye akçesiydi. Ne idelim, dünya ezelden beri böyledir deyip oğlana dönelim.

Ahmed adı verilen çocuk, babası Sultan 3. Mehmed'in üç oğlundan ikincisi olarak Handan Sultan'dan olmaydı. Zât-ı şahanelerine hayatı boyunca "En Birinci" dediler. Çünkü kendisi ilk Ahmed idi. Babasının ilk Ahmed'i. Öyle ki, Türk tarihindeki ilk Ahmed olduğu da söylendi. Ardından günler, aylar, yıllar geçedursun ki geçti, doğumdan 13 Şevval sonrası oldu. Batı için zamanın arşınla, Doğu için gıdımla ölçüldüğü, Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye için ise sonun başlangıcı olan yıllar idi. Dersaadet'in şayan-ı itimat simaları şehzadelerinin savaşa tutuştuğu, devletin her yanının parçalanmış bir felaket meşalesi olduğu zamanlar idi. Böylesi hicranlar içinde, babası Padişah 3. Mehmed bir gün Topkapı Sarayına saltanat alayı ile dönerken, aslında zararsız, dokunulmaz biri, bir Meczûb-u İlâhî, İblis Hüsran adıyla derler, yollarına çıktı. İblis Hüsran, 3. Mehmed'e şöyle seslendi:

— *"Ey koca devletlü Mehmet, şimden gari, tam 56 gün sonra bir hâdise-i azime zuhur edecek!.. Ey benim gâfil padişahım!.. Haberin ola..."*

Bu vak'adan derinden etkilenen 3. Mehmed, yemeden, içmeden kesilmiş ve o günden tastamam 56 Allah günü sonra, 17 Receb 1012'de ruhunu teslim etmişti. Kalp krizi diye geçti tarihlere, ama onun cenaze namazını kıldıran Şeyhülislâm Mustafa Efen-

di'den rivayet edenler, mevtanın kalbinin olacak en derin yerinden çıktığını, eskilerin öd patlaması dediği şeyin vukua geldiğini, ulemanın korkuyla karışık buna bir mana veremediğini söylediler. 3. Mehmed'in tabutu Bâb-üs Saâde önüne çıkarıldığında mâtem işareti olarak giyilen siyah şemleler (sarıklar) den bir tane de, yarılmış göğsü açılmasın diye mevta padişaha bağ edilmişti.

Durum böyle olunca, Ahmed henüz on dört yaşında ve bir anda, koskoca Osmanlı tahtının yegâne taht namzedi olmuş idi. Esasta bir padişahın öldüğünü ilk önce sadrazam öğrenir ve hemen yeni padişahın cülus, yani tahta oturma işlemlerini başlatır iken, yetenekli genç Sultan namzedi, babası 3. Mehmed'in ölümünü sadrazamdan veya sadrazam kaymakamından bile erken öğrenmiş idi. Serdar-ı ekrem sıfatıyla Belgrad'da olan Sadrazam Malkoçoğlu Yavuz Ali Paşa'nın yerine bakan Sadrazam Kethüdası ve Dersaadet Kaimmakamı Kasım Paşa, hiçbir şeyden veya her şeyden habersiz, mutad üzere divana gelip oturmuş ve henüz müzakereler başlamamış iken, şaşkın şaşkın kubbealtında aniden görünen bir gölge içindeki taze ölü Şehzade Mahmut'un silüetini gözlüyordu. Zihni karışmış, korkmuştu lakin belli etmemeye çalışıyordu. Kapı gıcırdayarak çarptı. İbrişimden çizmelerin boğazındaki kurşun tokaların birbirine çarptıkça çıkardığı sesler arasında, Kapıcılar Kethüdası Hüseyin Ağa içeriye davet edildi. Kendisine bir peşkir içinde Kasım Paşa'ya iletilmek üzere bir tezkire verilmiş idi. Tezkereyi ürkmüş Kasım Paşa'ya iletti. Tezkireyi alan Kasım Paşa, katiyetle okunamayacak kadar fena yazı ile yazılmış olduğunu gördü ve okuyamadığı için onu dönemin Reisü'l-Küttab'ı Abdurrahman Çelebi'ye verdi. Kendisine getirilen bu hatt-ı şerifi bir türlü sökemeyen Kasım Paşa'nın bildiği tek bir şey varsa, bu da padişah 3. Mehmed'in hattı olmadığıydı. Tezkirede şunlar yazılı idi:

"Kaymakam Beg, sen ki Kasım Paşa'sın. Bilesin ki babam, Cenab-ı Hakk'ın verdiği nefes sayısını tamamladı. Dâr-u Beka'ya intikal etti, Allah emriyle vefat eyledi. Ben ise Taht-ı Saltanata cülus eyledim. Senin efendin oldum. Şehri muhkem zabteyleyesin (şehirde düzeni sağla), bir fesat olursa senin başını keserim."

.....

Görenler tanıklık eder, sulak yerde büyümesinden olsa gerek, ten rengi nedeniyle Ala Kazım diye çağırılan Kasım Paşa'nın yüzü kireç beyazı kesilmiş, ardından hızla sararmış idi. Sıkıntılı Paşa, acaba beni tecrübe mi ediyorlar diye telaşa düşmüş ve keyfiyyeti Darüssaâde Ağasından sormuş idi. En netice, arz odasına davet edilen Kasım Paşa, orada on dört yaşındaki genç padişahı görünce işin hakikatini anlamış idi. Durum böyle olunca genç şehzade, Sultan Ahmed-i evvel ya da 1. Ahmed olarak anıldı; kefere takvimi ile işimiz yoktur, 17 Receb 1012'de cülus aldı, Eyüp Sultan'da kılıç kuşanarak 14. Osmanlı padişahı ve 93. İslâm halifesi olarak tahta oturdu.

Aynı gün Venedik ailesi Bafo'ların cilveli, hoş ve ihtiras şeytanlı kızı Safiye Sultan'dan doğmuş olan babası 3. Mehmed'in cenazesi Ayasofia Camiine götürülmüştü. Cenaze namazı kılınacaktı. Mahşer-i âlem bir kalabalık toplanmıştı. Tüm saray erkânı, madrabazlar, sinsiler, kâfirler ve hatta katiller, bir sonraki padişah cenazesine kadar olacak olan son cenaze için cami avlusundaydı. Lakin bir tek, oğul, on dört yaşındaki genç padişah gelmemişti. Şeyhülislam birkaç kişiyle padişahı davet etmeye gitti. İçeri girdikleri zaman genç padişahı, iki elinin arasına başını almış düşünür buldular. Genç Sultan'ın ak benizli yüzünü saran sarığında siyah bir şerit vardı. Üzgün ve düşünceli olmasına rağmen, 14 yaşındaki bir çocuk ne kadar vakur ve heybetli ise, o kadar heybetli ve vakur duruyordu. Şeyhülislâm'ın cenaze namazını kılmak için davetini duyup

narin ve ince boynunun üzerinde duran başını havaya kaldırdı. Kumral kaşları çatıktı. Şimşek gibi çakan mavi gözleriyle Şeyhülislâm ve yanındaki taifesini delen bakışlarıyla, daveti şu sözlerle geri çevirdi:

— *"Taht sahibi olmak için on dokuz kardeşini ve bir oğlunu öldüren adam, babam da olsa kâtildir. Biliniz ki ben Sultan Ahmed Hân, katil bir adamın cenazesini kılmam. Varın siz kılın ve defnedin."*

Şeyhülislam ve yanındakiler ayaklarını geri geri sürüyüp huzurdan ayrılırken, bu genç sultanın başka bir adam olduğunu idrak etmişlerdi.

I

Ahmed Han henüz beş yaşında iken sıkı bir tâlim ve terbiyeye tâbi tutulmuştu. Zamanın ileri gelen âlimlerinden Aydınlı Mustafa Efendi bu işle vazifelendirilmişti. Hocazâde Mehmed ve Es'ad efendilerden de ders alan Ahmed Han, bilhassa fıkıh ilminde ince bilgilere sahip olup, Arapça ve Farsçayı da mükemmel öğrenmişti. Ok atmak, kılıç kullanmak, ata binmek gibi savaş ve askerlik eğitiminde de olağanüstü başarılı olan Sultan Ahmed Han, zamanın evliyâsı Abdülmecid Sivasî ile Aziz Mahmud Hüdâî Üsküdârî hazretlerinden feyz alıp kemâle gelmiş bir adamdı. Çok merhametli, tebeasına karşı ziyadesiyle şefkatli idi. Allahü Tealâ'nın emir ve yasaklarına uymakta, Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem efendimizin sünnet-i şerifine yapışmakta pek titiz, insanların ve diğer mahlûkâtın hakkını gözetmekte çok dikkatli idi.

Lakin Ahmed Han'ın derin bir düşüncesi, zihnine saplanan bir sorunu vardı. Her ne kadar devlet tedrisatında, "Osmanlı

Devleti öyle namuslu bir gelindir ki, iki damat istemez", "Taht uğruna değil, baht uğruna, ülkenin bekâsı için" gibi sözler dolaşıp dursa da kısacık hayatı, saltanattaki kardeş, amca, baba ve oğul katliamları ile geçmişti. Babası 3. Mehmed, içlerinde kundakta olan çocukların da olduğu 19 kardeşini tahta çıktığı günün gecesi, önce sünnet ettirip sonra öldürtmüştü. Katledilen şehzadelerin cansız vücutları Hırka-i Saadet dairesinin önüne konulduğunda, şehzadelerin annelerinin canhıraş, iç parçalayıcı feryatları, Topkapı Sarayı'nın tüm duvarlarında yankılanmıştı. 3. Mehmed'in annesi Bafoların Safiye Sultan'ının ise bu dehşeti, dairesinden safran şerbeti içerek keyifle izlediği rivayet edilirdi.

Yaşamak zaten zordu, Osmanlı olmak ise bedbahtlıktı!

.....

Safiye Sultan bir deniz yolculuğunda Osmanlı korsanlarına tutsak düşmüş, daha sonra 3. Murad olarak bileceğimiz padişahın şehzadeliğinde saraya cariye olarak satılmıştı. Kaynanası Nurbanu Hatun, beline kadar uzanan sarı saçları, iri gözleri, uzun boyu, beyaz teni ve parlak zekâsıyla oğlunu kendine köle eden Safiye'yi öldüresi yle kıskandığı için, oğlu 3. Murad'a yıllar boyu, onu unutturacak bir sevgili arayıp durmuştu. Söylentilere göre, bu yüzden tutsak pazarında cariye fiyatları 2 yüz-3 yüz altından, 2 bin-3 bin altına çıkmış idi, bu da Dersaadet'te ahali için bir facia manasına geliyordu.

Herkes ettiğini bulur derler, Valide Safiye Sultan, oğlu 3. Mehmed'in ölümünün ardından Topkapı Sarayından çıkarılarak Eski Saraya gönderildi. Eski Saray'ın rutubetli ortamında kasvetli bir yaşam sürdükten sonra ikbal ve saltanat günlerini düşüne düşüne aklını kaybetti. Elhak, kader bizi yanıltmadı ve ancak bir yıl kadar yaşayabildi. İnsanlar, acılar içinde ölen Safiye Sultan'a Sokullu Mehmed Paşa'nın kanı değdi dediler. Malum olduğu üzere

bu yüce devlet adamını, Safiye Sultan tarafından tutulan ve derviş kılığına girmiş bir yeniçeri, bir ikindi divanı çıkışında kalbinden hançerleyerek öldürmüştü. Sokullu'nun şehit edildiği zamanki kanlı gömleğini ailesi tam iki buçuk asır sakladı. Hatta bu gömlek, her sene mevlüdü okunup ziyaret edildi. Gömlek daha sonra Karaağaç'taki yalılarıyla birlikte yandığında, civarda beline kadar uzanan sarı saçları, iri kanlı gözleri ile bir kadının acı acı feryadü figan bağırarak dolaştığı, *"Ettim nice hata, sen etme, musibetten gayri hikmet ve rahmet-i İlâhiyye dilerim"* dediği rivayet edildi.

Neyse sabilere dönelim. Küçük mevtaları urgandan çuvallara koyan Kanlı Sultan 3. Mehmed, daha sonra onları Samatya'da sulara gömmüştü. Bununla da yetinmeyen Padişah, 20 kız kardeşini de aynı gece boğdurtmuştu. Seri katliamı sürdüren Padişah Baba Mehmet, kendi babasının gebe eşlerini ve kundaktaki kardeşlerini de katletmişti. 3. Mehmed'in padişahlığı kutlandığı sıralarda haremde dilsiz cellatlar; kucaklarındaki bebeklerden ayrılmak istemeyen cariyeleri, sille tokat yerlere yıkarak feryat figan içinde bebekleri tek tek boğmaya uğraşıyorlardı. Neticesinde ergenlik çağındaki iki kardeşinden gebe kalmış olan yedi cariye de onun emriyle ayakları kül bloklarına yerleştirilip üstlerine bir de çimento dökülüp Sarayburnu'ndan denize fırlatılmıştı. Cariyeler balıklara yem edilmeden önce çocuklarını doğurmaları beklenmişti. Çocuklar da doğar doğmaz özel geliştirilmiş bir yöntemle, göbek bağları kopartılarak öldürülmüştü.

Derler ya kan kanı çeker, 3. Mehmed olayların zincirini öldürdüğü 16 yaşındaki oğlu Şehzade Mahmut'un kanıyla tamamlayacaktı. Bu olay da şöyle zuhur etmişti:

Topkapı Sarayının kubbelerine gecenin karanlığı çökerken, koridorlarda ölüm sessiz sessiz ilerliyordu. Süzülerek ilerleyen katil gölgelerin hedefi Şehzade Mahmud'un veliaht odasıydı. Katil ellerin usulca açtığı kapıdan bir anda canhıraş feryatlar işitildi.

Dilsiz cellatlar, yarı karanlıkta bir kez daha harekete geçmişler ve ibrişim kemerleri gül yüzlü Şehzade Mahmut'un boynuna dolanmış, şehzade çırpınırken, boynu kırılmış ve can vermişti. Şehzade, Padişahın emriyle kendisini boğmak için üzerine atılanlara şöyle beddua etmişti:

— *"Bire gafiller, anlarım ki sizler emir kulusunuz. Fakat dilerim ki babam olacak me'lun, ömrü devletin berbad olup, beni ömrümden nice mahrum eyledin ise sen dahi behremend olmayasun".*

Böyle iken Hadım Hasan Paşa, Yemişçi Hasan Paşa, Ferhad Paşa gibi üç sadrıazamın hayat defteri de dürüverilmiş, zavallı adamlar arada kaynamış ve baş ile can vermişlerdi.

Sadece bu da değildi. Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'de 1299'da başlayan kardeş katliamı, 1603'e kadar 304 Allah yılı devam etmişti. İlk olarak I. Osman, amcası 90 yaşındaki Dündar'ı bizzat kendi eliyle ve okla öldürmüştü. Oğlunu öldürten ilk padişah ise I. Murat Hüdavendigâr olmuştu. Her ne kadar Fatih Sultan Mehmed, henüz süt emen kardeşini "teamül mucibince" öldürse de, ünlü Fatih Kanunnamesi'ni bundan 27 yıl sonra kaleme almış ve bu kanunnamede "Nizam-ı âlem için şehzadeler öldürülebilir" izni çıktıktan sonra; kan, saltanat tahtının her yanında oluk oluk akmıştı.

Fatih'in emriyle Nişancı Leyszâde Muhammed İbn-i Mustafa Paşa tarafından yazılan *Kanun-nâme-i Âl-i Osman*'ın Bâb-ı Sâni faslında; "Evladımdan her kime saltanat müyesser ola, karındaşların nizam-ı âlem için katletmek münasibdür. Ekser ulemâ dahi bunu tecviz etmişdür, bununla amil olalar" diyordu, ama bu tarihe kan olarak yazılmış idi.

Bunu da diyelim bari; Bizans İmparatorları, kendine rakip gördüğü akrabalarını kör ederek, kulak ve burunlarını keserek yaşayan ölülere çevirmiş ise de İran Şahları, Hânedan üyelerinin ağzına, burnuna ve kulaklarına "eritilmiş sıcak gümüş" döküp ya da

kaynar su dolu bir kazana canlı canlı atıp pembeleşinceye kadar pişirerek katletti ise de, Fatih'in eski bir Moğol geleneğine sadık kalarak oluşturduğu, daha sonradan zati "Cengiz Yasası" olarak anılan kanunname ile Osmanlı Hânedanlığı da bu konuda haklı bir kötü şöhrete kavuşmuştu.

Babasını öldüren Yavuz Sultan Selim, kardeşleri Ahmed, Korkut, Abdullah, Şehinşah, Şahsultan, Alemşah, Mahmut ve Mehmet'i boğdurarak öldürtmekle kalmamış, bunların tüm eş ve çocuklarını da mevta kılmıştı. Öyle ki, Yavuz Sultan Selim'in kardeşlerini ve yeğenlerini boğdurduktan sonra çektiği acıyı, dedesi Fatih Sultan Mehmet'e ithafen söylediği öfke ve acı dolu sözlerle hatırlamak mümkün idi:

— *"Neslümüzde bu bidati çıkaran Rahmet-i Hakk'tan baid olsun"*

3. Murad'ın şeyhülislamlarından Mehmed Efendi'nin oğlu Bostanzâde Yahya Efendi'nin *Tarih-i saf Tuhfetu'l-Ahbap* adlı eserinde Padişah 3. Murad için: "Orta boylu, güzel yüzlü, kumral ve uzun sakallı olup, iyi huyluydu. Bağışta cömert olduğu kadar, bilgili, erdemli, nüktedan, lütufkâr bir padişahtı. Tahta çıkar çıkmaz beşkardeşine şehitlik şerbeti içirmiştir" yazmış idi. Öyle ki, dönemlerinin padişahlarına yaranmak zorunda olan vakanüvisler, kardeşlerini öldürmüş olan padişahlardan genellikle, "kardeşlerine ecel şerbeti içirmişti" diye söz ederlerdi. Tıpkı "düğün şerbeti içirmişti" der gibi. Ama demek lâzım gelir ki, neresinden bakılırsa bakılsın Türk padişahlarının oğlu olmak büyük bir belaydı. Bir şehzade sultan olduğunda, diğeri sona yaklaşıyordu. Böyle bir durumun ortaya çıkmasında Yeniçerilerin katkısı ise kuşkusuzdu.

Bir Osmanlı padişahının hayatta bir karındaşı var ise, Yeniçeriler padişahtan dünyaları ister, diledikleri şey olmaz ise; "Allah kardeşini eksik etmesin!" diye tepişir, bağrışırlardı. Zira derlerdi

ki, sen dileklerimizi vermezsen, biz de seni devirir, kardeşinden isterük! İşte Ahmed Han'ın derin düşüncesi buydu. Buna bir son vermek istiyordu ve böylece "ekber ve erşed", yani "büyük ve akıllı" sistemini getirerek, Osmanlı ailesinin en yaşlı üyesinin tahta çıkması kuralını koymuştu. Demek gerekir ki, Ahmed Han bu kararı verirken Kırım Hanları ile ecdad-ı izamının yapmış olduğu antlaşmayı da derhatır eylemişti. Sözünü ettiğimiz anlaşma ise meâlen şöyle idi:

— *"Eğer Hânedanı Al-i Osmanda erkek fert kalmazsa, Kırım Hanlığı devleti Osmaniyye tahtına iclâs olunacaktır, yani devletin başına Kırım hanlarından biri geçecektir. Yani devleti Cengiz'in soyundan gelen biri yönetecektir. Şayet Kırım Hanları da birini gösteremezse, Mevlevi dergâhının postnişini, Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'nin başı olacaktır."*

Ahmed Han belli ki, özellikle Kırım Hanı şehzadelerinden Mehmet Giray Han'ın kendisine tertip ettiğini düşündüğü suikasttan sonra aklını başına almış, devlet gemisinin batma tehlikesini, parıldıyan Osmanlı yıldızının gölgelenebileceğini görmüş, belki de Allah korusun neslinin Osmanlı tahtında kuruyacağını, kararacağını düşünerek bu kararı vermişti.

II

Ekber ve erşad usülünde şehzadeler haremden alınarak sarayda Kafes, Şehzadegân Dairesi ya da Şimşirlik denilen bir bölümde kendilerine ayrılan dairelerde yaşamaya başladılar. Aslında bunlar da birer zindan gibiydi veyahut en azından birer altın kafes. Adını civarlarındaki şimşir ağaçlarından alan ve yüksek

duvarlarla çevrili olan bu odalar, kaideli birer kale usulündeydi. Çift taraflı demirlerle kilitlenen ve iki kapısı olan kafeslerin hem önünde hem de arkasında zenci hadım ağalar nöbete dururlardı. Şehzadelerin cariyeler ve anneleri dışında başka insanlarla görüşmeleri, gün yüzü görmeleri yasaktı. Cariyeler aynı zamanda bu kişileri okutur, şehzadelerin geneli de fildişi ve abanoz işleri yapar, nakış ve hatla uğraşır, mücevhercilik, kuyumculuk, tornacılıkla didinir, Ahsen-ul Hadis istinsah ederlerdi. Böylesi bir inzivada kardeş katli kalkmış, ama bir başka elemli katlin ortaya çıkması vuku bulmuştu.

Cariyelere, şehzedelerle temastan önce ve sonra, türlü türlü gebeliğe engel olucu ilaçlar içirilirdi. Olur da yine çocuk olursa, doğar doğmaz hemen katledilir, cariyelerin sonu da ekseriyet bebeği ile aynı olurdu. Yasaklar o kadar çoktu ki, padişahlık alameti denildiği için şehzadelerin sakal bırakmalarına bile izin verilmezdi. Tahta oturmayı başaran şehzade, "irsal-i lihye" adı verilen bir gürültü ile sakal bırakmaya başlardı. İnziva ve tutsak hayatı, birçok şehzadenin delirip genç yaşta ölmesinin sebebiydi. En önemlisi de, ölümlerinin onlara bir ayak sesi kadar yakın olması idi. Her ayak sesinde celladın kemendini boynunda hisseden bir insanın hali nice olur siz düşünün? İşte Osmanlı şehzadeleri böyle idi. Veziriazamların arada sırada boğazlatılmasına devam edilse de, şehzadelerin öldürülmesi artık mayna olmuştu. Şehzadeler tıkıldıkları kafeslerde yaş sırasına göre padişah olup, hızlıca devrilecekleri günü bekliyorlardı.

Lakin "ekber" ve "erşed" kuralı da, tam olarak kana, karmaşaya çözüm olmamıştı. Bu usül, öyle ki şimdi anlatacağımız bütün garip olayların başlamasına neden olmuştu. Dememiz gerekir ki, bu olayların da kalbinde Genç Sultan Ahmed'in abisi Yahya ve onun yanındaki mahlûkat yer alıyordu.

Vaka-i İblis denen menhus bir hadiseydi bu...

Ahmed Han'ın tahta oturmasının ardından abisi Şehzade Mahmut sıcağı sıcağına katledilmiş, bir başka abisi Yahya ise hayattaydı. Şehzade Yahya'nın tahta çıkarılmamasının sebebinin ise, Ortodoks bir Hristiyan olduğunun söylenmesidir. Haksızlığa uğradığına inanan Yahya, ömrü boyunca Sultan Ahmed'e karşı mücadele vermiş, tevatüre göre tahta çıkınca yapacağı ilk işin Osmanlı'yı Hristiyan bir devlet yapmak olduğunu ilân etmişti. Şehzade Yahya'nın annesi, Trabzon İmparatorluğu ya da Komnenos Despotluğu deden devletin kurucusu Komnenos hanedanındandı. İhtiyatlı anne, Kanlı Sultan 3. Mehmed tahta erişince, oğlu Yahya'yı saraydan kaçırmış ve Makedonya diyarında bir manastıra bırakmıştı. Yahya, Hristiyan olarak vaftiz edilmiş ve gerçek bir cengâver olarak büyümüştü. Serpilip büyüyünce Floransa, Madrid, Roma, Krakov ve Prag başta olmak üzere çok sayıda şehri ve ülkeyi gezip, davasına destek aramıştı. Her nevi mücadeleden vazgeçmemiş, Sırp Ortodoks Kilisesiyle birlikte Nobırda ve Şar Dağlarında çeşitli ayaklanma girişimlerine karışmıştı. Bilhassa vurucudur ki, Kazak Leventlerinin desteğiyle bir donanma meydana getirip İstanbul'a saldırmıştı. Hicri 1026 yılının 22 Zilkade Çarşamba gecesi ise talihin ve tarihin enteresan bir şekilde tecelli ettiği bir gün olmuştu. Yahya bir donanmayla ilk kez İslambol'a gelirken, Sultan Ahmed İslambol'dan ayrılıp, dünyaya gözlerini kapıyor ve ahiretine kavuşuyordu.

Bu çabuk bir ölümdü. Sebep olarak tifüs dedilerse de, buna inanan az olmuştu. Yirmi sekiz yaşında vefat eden ve Osmanlı tahtında oturmuş olan bu padişahın cenazesi Darüssaâde kapısı önünde teneşir tahtasına bırakıldığı zaman, halkın fikr-i fâsidini izâle için yeni padişahın emriyle vezirler, ulema ve ocak ağaları, cenazeyi açıp baktıktan sonra gasl olunmuş ve bir suikasde uğramadığı görülmüştü.

Padişah Ahmed-i Evvel'in ölümünde payı var mıdır bilinmez ama, daha sonra söyleyeceğiz Şehzade Yahya bu seferlerin hiçbirinden sonuç alamayınca Nobırda'ya dönmüştü. Tarihçi Kritovulos'a göre, Karadağ'da çatışmaların içinde hastalanarak hayatını kaybettiği tevil edilir. Ancak bir söylentiye göre de, onun vaatlerinden bir sonuç alamayan ayak takımından bazıları, maktulün ayağına ip takmışlar ve zorla üç yüz kadar Hıristiyan'ın eline verip papazlara ayin yaptırarak bir buçuk saatlik yerden sürükleye sürükleye cesedi Drina Nehri'ne atmışlardı. Gövdesinden ayrılmış başı da bir kürek sapına takılıp gezdirildikten sonra, Mimar Sinan tarafından Sokullu Mehmet Paşa adına 1577'de Vişegrad'da yapılan 11 gözlü köprüden, aynı adlı nehre atılmıştı. Ya da en azından böyle söyleniyordu! Niye böyle dediğimi anlatayım da dinleyin.

III

Tüm bu karmaşa yıllarında Şehzade Yahya'nın mevta olduğu haberi Dersaâdet'e ulaştıktan sonra türlü türlü garip şeyler olmuştu. Bunlardan birinde, babasının Karagümrük'te öküz nalbantlığı yapmış olması dolayısıyla, icra ettiği mesleğe nisbetle anılan Öküz Mehmed Paşa, Şehzade Yahya olduğuna yemin edeceği bir adamı Hırka-i Saadet dairesinin önünde, babasının 19 kardeşini katlettiği yerde sipahi kılığında gördüğünü belirtmişti. Üstelik bununla da kalmamış, korkudan sayamadığını ama Şehzade'nin yanında en az 19 tane küçük çocuk gördüğüne dair Allah adını anacağını kekeleyerek söylemişti. Sicill-i Osmani'de edepli, vakur, şefkatli ve çok âkil olarak değerlendirilen Öküz Mehmed Paşa'nın bu beyanı, başkentte büyük bir infial yaratmıştı.

Lakin konu anlaşılmıştı. Bu olayda acaibü'l-mahlukât ve garaibü'l-mevcudât'ın, yani olağandışı yaratıklar ve garip varlıkların bir oyunu vardı. En azından eskiden Şehzade Yahya olan bir mahlûk ile birlikte peydah olan bir grup mahlûkat, 1. Ahmed'e, aslında Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'ye öç almak için musallat olmuştu. Bu musallatlık durumunu o zamanlar kimse anlamamıştı ama 1. Ahmed, mührü hümayunu en son teslim ettiği sadrazamı Halil Paşa'ya ölüm yatağında söyledikleri her şeyi açık saçık meydana dökmüştü:

— *Ey ahali, görmez misiniz? Nizâm-ı âlem için kardeş katline son verdim. Lakin karındaşım beni öldürmeye gayret eder. 14 tane ne idüğü bilinmez mahlûkuyla başımda durur iflahımı kesmek için. Görmüyorsanız, duymaz mısınız? Yavuz devletlünüz gidiyor, ne hâlime kimse inandı, ne kimse kadr-ü kıymetimi bildü!*

1. Ahmed'in ölüm döşeğindeyken söylediği gibi, hayatında da 14 rakamının tuhaf bir tecellisi var idi. Hicrî takvim hesabıyla tam 14 yaşında ve 14. Osmanlı padişahı olarak 14 yıl saltanat sürdükten ve iki kere 14 yıl, yani 28 yıl yaşadıktan sonra hayata gözlerini yummuştu. 14 yaşında sünnet olmuş, 14 yaşında ekber ve erşediyet kanununu çıkarmıştı. Ve şimdi anlıyoruz ki, 14 gölge cellat tarafından ömrü alınmıştı.

IV

İşte bu böyledir. Bazen iyi ile kötü, şer ile fer, iblis ile melek birbirine karışır. Bu da böyle bir şeydi. Öküz Mehmed Paşa, gördüğünde haklıydı. Şehzade Yahya, intikam hırsı yüzünden yemin eylemiş, 3. Mehmed'in masum 19 mevta şehzadesi ile ifritlerin

ölümsüzlük suyundan içmişti. Ebediyete gitmeden dünyaya dönmüşler, kendiyle birlikte 20 ruh, bedenleriyle birlikte dirildikten sonra yattıkları topraktan kan gelmiş ve lânetlenmişlerdi. Bu lânete göre toprakta yetişen hiçbir şey onun soyundan gelenleri besleyemeyecekti. Bir tek kan dışında! Nihayetinde ne denir ki? Bir tercih yapılmıştı ve masum ruhlar, melânet var oluşlara satılmıştı. Ve artık her şey karışmıştı. Ve bu mel'un yaratıklar, Dersaadet'i karıştırmak için hazırlanmışlardı.

İşte bu şekilde, saray efradı başta olmak üzere pâyitaht tir tir titreyedursun, Kânunuevvel'in 17'sinde Dersaadet'te olağanüstü şeyler olmaya başlamıştı. En nihayet, bu güne tanıklık edenler şöyle nakletmişlerdi:

"Ahmed Han sonrası padişah 1. Mustafa'nın, saray bahçelerinde veya Kağıthâne'de sadece münzevi sohbetler ile uğraştığı, tüm meşguliyetinin kalemleri, divitleri olduğu zamanlardı. Aslında gün sıradan gibiydi. Gök yarılmış, oluk oluk yağmur yağıyordu denemezdi. Ancak yine de tüm Şehremini, yerle yeksan olmuş; sokaklar Haliç Gölü kıvamında, alanın rengi ise Galata Kadısının cübbesi gibiydi. Öyle ki, Hendesehâne ve Su Nezareti binası bile yağmurda zarar görmüş, haraba dönmüş, meydanda bin yıllık olduğu söylenen sütun kaide bitap düşmüştü. Bu durum biraz da, şehrin düzenini bir türlü kuramamış olan İntizam-ı Şehir Komisyonu nedeniyleydi. Komisyonda nasıl bir beceriksizlik vuku bulduysa, en az doksan Allah günü yeni şehir subaşısı seçilememişti. Onun yardımcısı ünvanındaki Tahir Subaşısı, nam-ı değer Çöplük Subaşısı Köse Necip ise zaten kendinden istifa etmiş bir kayıp adam olduğundan hiçlik sınıfından sayılıp, belki de burada sözünü etmeye değmezdi. Böyle olunca, onun adamları olan Acemioğlanları da, zaten Arayacılar Esnafını haraca bağlamaktan başka da bir işe yaramıyordu. Divan-ı Hümayun'dan İslambol Kadısı Kabakulak Ragıp Paşa'ya gönde-

rilen bir hatt-ı şerifte, Şehremini Meydanının ayda en az iki kere köşe bucak temizlenmesi, paklanması gerektiği belirtiliyor, bu yapılmazsa Kadı emrindeki Subaşı'nın –bu durumda Çöplükçü Köse Necip'in– İhtisab Kanunnâmeleri uygulanarak cezalandıralacağı yazıyordu.

Köse, doğrusu kendinden istifa etse bile, Heyet-i Sıhhıye'de görevli olan Mümeyyiz, lakabına Moralı derler, Seyyid Ali'nin getirdiği Mora şarabından vazgeçememiş olsa gerek, nasıl yaptıysa bir anda beş yüz kadar Acemioğlanı toplamış, bu acemilerden iki yüz tanesi de eline aldıkları kürek ve süpürgelerle şehri süpüreceklerine, birlik olduklarından olsa gerek, Eftal, Haseki Nisa, Nuh Kuyusu, Servi Burnu Tahaffuzhânesi ve Beyoğlu Zükûr gibi hastanelere giderek mağdur, mahzun, dermansız ve çaresiz hastaların kanını içmişlerdi. Evet, aynen öyle. Zinhar demeyin, ruhların şahitliğinde doğru söylüyoruz, bu me'lun adamlar küreklerle kafalarını yardıkları yarı yatalak biçarelerin hayat sularını kana kana ağızlarına dikmişlerdi. Böyle olunca da, bu namlı şeytanların azapları şehri bir anda kara bulut gibi sarmış, vilayeti korkudan kurtarmak üzere düstur alan Baş Komiser Kavanoz Ahmed Efendi, yanına subaşılarını da alarak, içtikleri kandan olsa gerek, iyice ağırlaşan adamları bir bir yakalamıştı. Ardından, bu iblis işleri ile evvelden beri ilgilenen Şehremaneti'nin Kontrato Memuru Nikolaki Efendi'nin tavsiyesiyle adamları Dersaadet Su Şirketinin Bayezıd Gedikpaşa'daki ahırına toplamış, dev ahırın içindeki koca yalaklara oluk oluk sıçanotuna katılan baldıran otu asidi dökülerek adamlar veya her neyselerse artık, bir güzel eritilmişti. Zifiri karanlıkta elli paralık sıçanotunda eriyen adamların hiç birinden acı namına çıt çıkmamış, olaya şahit olan Belediye Çavuşu Turnacı Sefir, adamların erimeden önce bir havai fişek misali patladığını söylemişti.

Anlaşılmıştı ki Şehzade Yahya ve mahlûkatı, yanlarına birçok iblisi çekmişti. Bu habis sapıkların yarattığı dehşetli hadiseler, şehr-i Kostantiniyye tarihinin küllü sahifelerine Vaka-i İblis olarak yazılmıştı.

Daha bu nakledilenin üzerinden küçük bir an geçmişti ki, bu sefer ulûfeleri geciken sipahiler, sipahi ağasının konağını taşlamışlardı. Zavallı adam kan revan içinde limanda demirlemiş bir mavnaya sığınmıştı ve çok şükür birkaç dünya nefesi daha alabilmişti. Ta ki, onun mavnada olduğunu öğrenen Yeniçeri Ağası Cenaze Mustafa'nın adamlarının kendisini beş tam parçaya ayırıp, saray kaymakamının bahçesinde beslediği koca dişli ite yem olana dek! Derken aynı taife-i iblis, bu kez defterdarın konağına hücum edecekken, 6 mavna, 30 kalyon, 8 kadırga, 6 burton ve çok sayıda ateş gemisinden oluşan Donanma-i Hümayun belki de eşi görülmemiş bir şekilde Sarayburnu sahilinde toplanmış adamları top ateşine tutmuştu. Yüzlercesinin ölümünün kan davasını güden kalanları Üsküdar'a geçerek, sivil halktan 114 tanesini meydandaki fetih çınarına çıplak soyarak astılar. Ölülerin ne garip ki, iki gün içinde çürüyüp parça parça dökülen cesetleri, el arabalarına koyularak Miskinler Mevkiine gömülmüştü, belki de sadece toprağa dökülmüşlerdi, bilemiyoruz. Zaten dehşete düşmüş halkta zuhur bulan söylentiler ise gerçeğinden de ürkünçtü. Üsküdar halkından kişiler dediler ki, fetih çınarlarına bu zavallıları asanlar, kafalarındaki peçenin altından sadece tek gözü açıkta olan zebaniler, ya da o kılıkta bir şeylerdi!

Bir de düşük ayarlı meyhane akçesi, tam bu esnada piyasaya sürülünce bu kez tarihte ilk defa İstanboli'nin tümünde bir esnaf ayaklanması başlamıştı. Bunun üstüne İstanbul çarşılarına yakın Esir Hanı'nda çıkan bir yangın, pâyitaht çarşılarının yığılı olduğu Sultanhamam, İstabl-i Amire, Cebecihâne ve Mercan'da-

ki halkı pürü perişan etmiş, öyle ki çıkan karmaşanın ortasında parçalanan zavallının yerine gelen yeni defterdar, kısa vadeli finans bulmak için 14 kese borç alıp Mum Eminliği imtiyazını Artin Bey adlı bir gayrimüslime vermiş idi. Saraydan ve rical konaklarından baltacılar, Artin Bey'in idare merkezi olan dükkânını kahve, mum, şeker istekleriyle aşındırmaya başlamışlardı. Bu yüzden baltacılar ile Artin Beyin adamları arasında çatışmalar çıkmış ve Artin Bey şahsen işkenceyle tehdit edilmişti. Nitekim bu da olmuştu. Sonunda sorunlarla baş edemeyeceğini anlayan Artin Bey, defterdara verdiği nakit krediyi geri alamadan kaçacakken, tahtaya bağlanmış, hâlâ yaşıyorken, bedeninden parçalar kesile kesile etlerini kemikten ayrılmıştı. Tüm bunlardan sonra 1. Mustafa, sohbetlerinden ayrılarak esnafın karşısına, hem de ayak divanına çıkmak zorunda kalmıştı. Alelacele bir hatt-ı humayun çıkartılmış, hiçbir kanuna aykırı vergi alınmayacağı ilan edilmişti. İsyanın elebaşlarına yüksek akçelisinden rüşvetler sus payı diye verilmiş, korkunç iki gün sözde böylece sona ermişti.

Aslında bilinir ki, hiçbir şey bitmemişti. İşbu ahvalde tüm İslambol'da, korkudan üşümüş, uzun zamandır varlığı dillendirilen ama zihinlerde bir türlü olmasına ihtimal verilmeyen türlü mahlûkat gerçekten kanlı canlı ortaya çıkmıştı. Dönemin yevmi gazetelerinden Ruznâme-i Havadis bu olayı, korkuyla karışık şöyle duyurmuştu:

"Kânunuevvel'in 17'sinde, saat bir buçuk ile on iki buçukta türlü habis cadılar, iki def'a Kabakoz, Çarşıkapı, Gedikpaşa, Çemberlitaş, Mahmutpaşa, Bayezit ve Mercan'da cümle halka tecavüz etmiş ve aynı vakitte Naranciye'de en az on üç kadın ve altı çocuk hunharca katledilmiştir. Emniyet-i Umumiye Müdürlüğüne bağlı kollukçular, cadı milletinin etrafını sarsa da, gecenin zifiriliğinden faydalanan bu me'lun yaratıklar, izlerini kolayca

kaybettirmişlerdir. Laf aramızda, söz meclisten dışarıda, Emniyet-i Umumiye'nin kollukçuları da zaten iz sürmeye pek meraklı olmamışlardır."

Herkes bu halin çaresi nice olacak der iken, Sadrıazam Öküz Mehmed Paşa'ya durum nakledildiğinde, demiştik kendisi ileri görüşlü, tedbirli bir adam olarak bilinir, hurafeleri çözecek birini tanıdığını belirtip önce işe, sonra da yola koyuldu. Paşa, Karagümrük semtinde doğup bir yolunu bulup Saray Enderun Okulunda eğitim yapıp sadrıazamlığa yükselecek kadar becerikli bir adamdı. Üstelik tarihteki bu görevi yapan tek devşirme olmayan kimseydi. Kaptan-ı Derya'lık ettiği dönemlerde Sakız Adası'nda tanıdığı eski bir martaloz olan* Uryanizade Hacı Efendi, Acâib'ül-Mahlukât adlı bir kitabet yazmış ve bu işin ilmiyle uğraşıyordu. Sultan 3. Mehmed devrinde devşirilmiş Târgovişteli bir Romendi. Büyükdedesi Deli Yanoş, küffar fesatçıların bir ayinini basıp, Kazıklı Voyvoda denen canavarın oğlunun hortlamasını engellemişti. Bu sebepledir ki, ailesi Târgovişte'de yarı kahramandı. Uryanizade, bildiği pek çok şeyi büyükdedesinden öğrenmişti ve aslında göklerdeki melekler, günler, aylar, rüzgârlar, nebatlar, denizler, deniz canavarları ve denizdeki mahlûkât, çeşmeler, mâdenler, insan âzâları, cinler, kuşlar, haşerât gibi her nevi mahlûkatın sırrını ifşa etmeye çalışan bir gezgin idi. Öküz Paşa, Sakız Adasına önce karadan, sonra denizden iki günde ulaşıp, olan biteni Uryanizade'ye uzun uzun anlattı. Gördüklerini söyledi. Ahmed Han'ın başına gelenleri not etti.

---

* Eski Sasaniler'de "Şah'ın Gözü ve Kulağı", Abbasi ve Selçuklularda "Berid" teşkilatı varsa Osmanlılarda da istihbarat teşkilatı olarak "Martalozlar", vardı. Bilirsin doğa sırlarla dolu mühürlü bir kutudur; bu kapalı kutunun anahtarları da bilim ve dine verilmiştir. Tanrı, en büyük gizem taşıyıcısıdır. O yüzden kendini de saklar. Senin ona yükselmeni bekler. Bundan ilahi bir zevk duyar. Ama evrenin ilk sırrını kimseye açmaz. Çünkü o açıldığında evren diye bir şey kalmaz!

Uryanizade Efendi'den bilinmezleri ifşa etmesini diledi. Uryanizade de kendisini beklediğini, hadiseleri zaten bildiğini belirtip kendi adlandırmasıyla Arzın Hâmileri dediği bir münhasır ordu klandan bahis etti. Bunlara Alınyazıcılar ya da Kehanet Bekçileri de denir idi. Hepi topu 14 kişi idiler. 14 veli idiler. Sırlarla dolu mühürlü bir gruptu bu. Bu sırların anahtarlarını silahta, topta değil, bilim ve dinde biliyorlardı. Uryanizade'ye göre Arzın Hâmileri, en büyük gizem taşıyıcısı idi ve hep bu sebeple tüm gizemleri kendilerine saklamışlardı. O sebepledir ki, kendini de saklayıp, onları anlayanların kendilerine yükselmelerini beklerlerdi.

Uryanizâde Efendi, Öküz Paşa'ya şehr-i Kostantiniyye'ye geri dönmesini ve 14 gün süresince beklemesini salık verdi. Paşa'nın Sakız'dan ayrılmasından tam 14 gün sonra Kanunuevvel'in 29'unda şehirde büyük bir sessizlik, korku ve kesif bir koku hâkimdi. Aradaki günler boyunca ufak tefek denilecek bazı habis hadiseler olmuştu, ama dedikodusu aslından beterdir derler, bu hadiselerin hepsi belirttiğimiz ruhsuz eşkiyalara bağlanmıştı. O sabah Öküz Paşa, kaldığı av köşkünün kasvetli koridorlarında koşar adımlarla yürüyordu. Sanırsın ki, peşinde yağlı ilmikle dolaşan Zübeyir celladı var idi. Hoş böyle olsa da sürpriz olmazdı ya. Kadifenin üzerine altın varaklı kaftanıyla parlayan paşa, yere sert vuran çizmeleriyle bir ateş topu gibi zangırdıyordu. Kapı ağasına seslendi:

— *"Atımı tez hazırlasınlar, Saray-ı Hümâyun'a at süreceğiz. Cümle neferlerime haber eyleyin, saraya koşsunlar."*

Atına binerken hırıltılı bir ses tonuyla haykırıyordu:

— *"Bre densizler... Bre densiz iblisler... Bre haddini bilmez mahlûkat sürüleri... Demek Saadet Sarayını işgal edeceksiniz... Göstereceğim ben size..."*

V

Paşa atına binmiş son hızla giderken, az önce Paşa'nın odasının kapısında olan Kapı Ağası ile Kızlar Ağası, kendi arasında konuşuyordu. Konu anlaşılmıştı. Uryanizade Hacı Efendi, Paşa'ya gizemli bir ulak göndermişti. Peçesinin arkasına gizlenen ulak kadın, zamanın geldiğini söylemişti. Şehzade Yahya ve yanındaki iblisler sürüsü, Salı Pazarı'nda Eminabad'ta, ardından Alibeyköy yakınlarında Hüsrevabad'ta ve en son Defterdar içinde Neşatabad'ta görülmüşlerdi. Kendi aralarında üç ayin yapmışlar ve hazırlıklarını tamamlamışlardı. Planlarını Arzın Hâmileri ortaya çıkarmıştı. Dehşet-i azamdı ama iblisler, Saray-ı Hümayun'u ele geçireceklerdi. Sur-u Sultani içerisindeki saray alanına Bâb-ı Hümâyun'dan girecekler, dama çıkıp Padişah 1. Mustafa'nın kubbesini delecekler ve Sultan Mustafa'yı damdan dışarı çıkaracaklardı. Dertleri Osmanlı padişahını hakirleştirerek halkın önünde katletmekti. Bir hamal beygirini ayarlamışlardı. 1. Mustafa'nın boğazına bir ip geçirecekler, ipi atının kuyruğuna bağlayacaklar ve zaten yarı deli idi derler, zavallı padişahı sürükleyerek abisinin Sultan Ahmed meydanına getireceklerdi.

Ancak şeytanın aklına gelecek bir plan, ama bu adamlar da şeytan zaten; bu, işgal için harekete başlamak içindir, gözlem etmek üzere Ayasofya Camii'ni kullanacaklardı. İşte Şehzade Yahya yerindeki mahlûk ve 19 dönüşmüş şehzade, öğle ezanını mütakiben Ayasofya'ya saldırmışlardı. Hiç korkmadan gün ışığında hem de! Sabah saatlerini seçmemeleri ise tesadüf değildi. Müslüman itikadına göre, iyi tanırsınız kendisini Hızır, Ayasofya'da top kandilin altında namaz kılardı. 40 sabah aynı yerde namaz kılanların Hızır'a rastladıkları duyulmuştu. Mahlûklar bundan kaçınmışlardı. Bilahare Hızır genelllikle bir derviş kılığında görünürdü. Eğer o anda biri onu tanırsa ve o kötü ruhlu biriyse, zatı büyük

acılarla cezalandırır, zerzavata çevirirdi! Diğer yandan kapıya da yönelmediler. Ayasofya'nın cennet kapısı derler, ön kapısındaki kutsal bekçileri de mahlûkları ürkütmüştü. Camiin arka duvarını yıkıp içeri girmeye çalışmışlar, ancak dişbudak harcından yapılmış duvarı kırmak hiç de kolay olmamıştı. Söyleyelim, Ayasofya, dişbudak ağacının yapraklarından elde edilen sıvının karıştırıldığı harçlardan inşa edilmişti.

İşte caminin 361 kapısı var iken, habis sapıklar yüzünü büyük kapıya çevirdi. Çünkü caminin yüzü büyük kapı idi ve cümlesi tılsımlıydı. Defalarca sayılsa bir kapı daha meydana çıkar, ona dahi nişan koysak görmediğimiz bir kapı zahir olurdu, ayan beyan görünürdü. Bu tuhaf bir hikmetti ve habislerden Kudsü Şerif'in eski kıblesine dair bir dua duyuldu ve tılsım çözüldü. İçeri gimişlerdi.

Mahlûklardan biri doğrudan Ayasofya'nın güney tarafındaki dehlizlerde bulunan oyuk bir taşa doğru atak yaptı. Bu oyuk taş, Hz. İsa'nın beşiği olarak gösterilmekte idi ve onun kutsal gücünü yok etmek için taşı balmumundan yapılmış bir tılsımlı sanduka kapağıyla kapattılar. Dört tanesi ise bir tılsıma, Ayasofya'daki dört sütunlu anıta üşüştü. Azrail, Cebrail, İsrafil ve Mikail resimleri bulunan bu sütunların her biri birer tılsımdı. Buna göre, Cebrail kanat çırpıp bağırınca Doğu'da bolluk olur derler idi. İsrafil resmi kanat çırparsa, Batı'da kıtlık olacağına inanılırdı. Mikail resmi kanat çırparsa, kuzeyden bir kahraman çıkar derler idi. Azrail resmi kanat çırptığındaysa dünyanın her yanında veba salgını başlar derler idi. Me'lun amaçlarından biri buydu, büyük bir veba salgını başlatmak! Ancak habisler bunda muvaffak olamadı, anıttaki melek resimlerinden hiçbiri canlanmak istemedi, evren de büyük bir yıkımdan kurtuldu. Bir diğeri de hemencecik minareye yöneldi. Ayasofya, Fatih Sultan Mehmet Han devrinde temizlenip kiliseden camiye çevrilmiş, ardından bir minare eklenmişti. Diğer minare de Sultan II. Bayezid tarafından eklenmişti. Bu

minarelerden Saray-ı Hümayun, tabiri caizse kabak gibi görünürdü. Habisler, bu minareden sarayda yeterli hazırlık olmadığını gördüler ve içlerinden bir grup çekirge sürüsü gibi saraya üşüştüler. Kalanlar ise minareden sarayın birinci avlusunda ve Gülhâne Parkı'na inen yolun kenarında bulunan saray karakolu hükmündeki Koz Ocağının kırk nefer bekçisini ateş oklarıyla bir kalemde yaktılar. Diğerleri de Alay meydanını hızlıca, bir engelle karşılaşmadan Bâbü's-Selâm'e ulaştı. Hazine-i Hümâyun'a girseler, Sultan 1. Mustafa'nın dairesine girmeleri içten bile değildi. Ancak o an olanlar olmuş ve Öküz Mehmed Paşa, yanında Ordu-yi Hümâyûn'dan kim varsa; lağımcılar, sakalar, sipahi, silahtar, sağ ulufeciler, müsellemlerle birlikte sarayın ön kapısından girmişti. Paşa'nın yanında yaklaşık 1200 nefer vardı. Bu neferlerin arasındaki 60 kişilik solaklar ordusunun durumu ise hayli garipti. Törenlerde cemaat ortalarında yer alan, padişahın merasim günlerinde maiyet askerlerimi teşkil eden ve solaklar denilen bu askerler, kansız, cansız bir gölge gibilerdi. Renkleri çekilmiş, yüzlerinde can, bedenlerinde kan yok gibiydi. Arzın Hâmileri ise onların gölgesindeydi. Paşa, yüzlerinde halavet bulunmayan, kara yüzlü, nursuz silüetli bu gaddar mahlûklarla arz odasının karşısındaki avluda denkleşmişti.

Sırr-ı vahdet ile kâinat öyle cesîm ve cismanî bir melâike hükmünde olur ki, Şehzade Yahya kılığındaki şeytanın kayırdığı bu mahlûk, Öküz Paşa'ya, "Mehmet Agam eline doğmuştum, ilk mavi tülbendi sen bağlamıştın bana, hayat ne garip di mi? Şimdi birlikte ok atmak vardı, ancak yıllar sonra ilk karşılaşmamızda tatlı canından olacaksın" dedi.

Öküz Mehmet Paşa'ya birisi tarafından "Mehmet Ağam" denilmeyeli belki 15 Şevval geçmişti. Derin bi iç çekti ve: "Bre Küffar Mahlûk, senin canın mı var ki, canını alayım" dedi. 19 şehzadeden on birinci olan isimsiz mahlûk cevap verdi:

— *"Mehmet Ağam, eğer yaşayabilseydim ismim Hüseyin olacakmış, gaipten aldım haberini. Ölmeyi ben mi istedim? Peki, katilin vekili olmayı sen mi istedin".*

Öküz Paşa'nın içinden bir parça kopmuştu aslında. O an öküzden çok bir ceylan gibiydi. Kalbi parçalanarak atıyordu. Sertti elbette, yine de imtizamını ve istifini bozmadı:

— *"Sen gerçekten Hüseyin olacak olsaydın, karşımda bu hal ve vaziyette bulunmazdın bre zındık! Ahret hakkını alır, ilk menzilin olan ecel beşiğinde yatıyor olurdun. İnsana elveda demeyeni bilmeyen, Allah'a merhaba demeyi de bilmez."*

Mahlûkların oyunları, saraydaki kızlarağalarının entrikaları gibiydi, bitmek tükenmek bilmiyordu. Öküz Paşa, tam Arzın Hâmileri ile birlikte harekete geçecekti ki, bir başka şehzâdeden dönme, elindeki kirazları ve gülleri Öküz Paşa'ya uzattı:

— *"Tek kıymetlin Anneme sen vermiştin kör cellatlar onu boğazlamazdan önce. Zati Mehmed ve babamız olacak katilimiz kefere, onu cariye de etmişti, sevgine kıymet vermeyerek. Neresinden bakarsan bak felaket, değil mi Zavallı Mehmet Paşa"* dedi.

Cinci Hoca'nın duası sonrası gibi kalbi karışmıştı, zihni bulanıklaşmıştı. Hiç biri yalan değildi. Niye hiç de zat-ı şahane olmayan Hünkârların peşinden koşmuştu? Aslında Ahmet de birdi Mehmed de! Hatta Yahya da...

Öküz Paşa saniyeler içinde olan bu hadiseleri, sanki asırlar sürmüş gibi hissetmişti, ağırlaşmıştı. Daha doğmamışken kendi göbek bağıyla boğulan şehzade dedi ki:

— *"Ağa Hazretleri. Cümle maktüllerin ve masumların size selâmını getirdim. Zulümkârların hal'inde birleşilmiştir ve yüce fetva alınmıştır. Artık süre dolmuştur. Taraf olmayan bertaraf olacaktır. Nice tarafını seç ve helâk olmaktan kaçın."*

Halifler her daim korkan Fabiş Ahlâklerin
temsili resmidir!

Öküz Paşa artık bu küffarın hilelerinden sarsılmış, tam kalbi boşalıyordu ki, gözü ve ruhu Arzın Hâmileri'nden birinin parlayan çehresine takıldı. Aklına babası geldi, her zamanki gibi nalbanttı ve kan ter içinde, emekle nal vuruyordu. Babası ona döndü: "Elhamdüllillah din-i İslam ehli bir yiğit cengâver yetiştirdim, rütbe ve mansıb'ı ne olursa olsun hak yolunu bilir" dedi. Paşa bunun üzerine samur kürkünün içine kadar uzanmış zincir ucunu kavrayarak boynundan baba yadigârı mührü çekip tuttu. Sıcaklığını ta kalbinde hissetti. Şam çeliğinden imal, yatağanlı 1,5 metrelik dımışkı kılıcını kınından çıkarıp omuzundan aşağı sallayarak bir tane mahlûkun üzerine atıldı. Kılıcı boşlukta savrulunca kendisinin sendeleyip düşmesine neden oldu. Bu manzara, yakasına kadar düğmeli, sade redingot benzeri bir şey giymiş olan Öküz Paşa'nın nezaretini yapan iki sipahisini gerçekten ürkütmüştü. Ancak ikisi de en güçlü ve en haysiyetli sipahilerdendi, saygıda kimse kusur etmezdi onlara. Yaman kuvvetlerinin yanında meşrepçe de gayet cesurlardı. Birbirlerine baktılar ve iki hamle de onlardan geldi. Şehzâde Yahya kılığındaki gafil, tek bir vuruşla ikisinin de başlarını gövdesinden ayırdı. Etraf kan revandı.

Şimdi elindeki günahkâr kılıcın ucunda taze kanları damlayan iki baş birden vardı. Başların ölü gözleri yere bakıyordu. Yahyamsı adam hiddetle karşısındakilere baktı:

— *Kendini bilmez deyyuslar! Cümle Osmanlı memâlikinin hali bu olacak. Size bir şans veriyorum. Aman dileyin, önümde diz çökün. Size sonsuz yaşamı vereyim. Ya da siz başlarınızı verin!*

Öküz Paşa, "madrabaz ve dahi zulümbaz taifesine ne papuç ne baş bırakacak değiliz" deyip önce kendisi, sonra yanında neferleri, habis sabıklara sardı. Her yanı kan, her yanı et, her yanı kemik, bir yanı gurur olan bir vuruşma başladı. Kırmızıya çalmış başlar, bi-

rer beşer havada uçuşuyordu. Onu kollar, bacaklar takip ediyordu. Dipsiz ormanlara balta vurursun da, ağaçlar irili ufaklı devrilir ya, dünyevi dehşet bu olsa gerek, taife-i mahlûkat büyük bir arzuyla kesiliyordu. Kesilen, baş veren neferlerden çıkan ses, ahiretin ürküng çağrısıydı sanırsın. Öküz Paşa bir ara önünde bağıra bağıra İhlas Suresi'ni okuyan müsellimin kafası uçtuğunda bile sureyi dilinin söylediğini duymuş, dehşete kapılmıştı. Yahyamsı yaratık, bu hengâmede Paşa'yı ayırt etmiş, bir arşına kadar sokulmuş, muhteris gülüşüyle kılıç sallıyordu. Paşa'nın eline Maveraünnehir'de serdarlık yaparken geçen eski Memluk Sultanı Barsbay'ın Emirlerinden Feris el-Muhammed'in halis Türk yapımı parlak yatağan kılıcı, bir sağa bir sola, her yere vuruyordu. Öküz Paşa, takatı kalmayıncasıya kadar kılıç salladı. Takiben önce kolları, sonra başı düştü. Düştü dediysek, gerçekten düştü; kesile kelise, biçile biçile! Bir anda tüm sarayı Paşa'nın ölüm sessizliği kapladı.

VI

Ceset levazımatçısı günahkâr kılıç, bir kahramanı, bir edib-i vakuru, bir vezir-i sahipşuuru kanatmıştı. Öküz Paşa'nın Sultan I. Ahmed'in sevgili kızı Gevherhan Sultan ile evlendiğinde yapılan düğünleri nasıl hemen hemen eşine az rastlanır bir debdebe ile olduysa, ölümü de bir o kadar sessiz olmuştu. Mısır'daki asi Kölemenlerden bin tanesini tepelemesi nedeniyle Öküz Paşa'ya "Kul Kıran" da derlerdi, ama bu sefer kendisi kırılıp kopmuştu. Kanayan zihinlerden artık her şey bitti diye geçerken, olanlar olmuş; önce büyük bir ışık, ardından tepeleme bir haşmet ve fazilet ile tüm Dersaâdet aydınlanmış; Arzın Hâmileri âdet olduğu üzere kehanetlerine bekçilik yapıp Öküz Mehmet Paşa gibi kulla-

rın alınyazılarını bir kez daha yazmışlardı. "Küfr ile dünya durur, zulm ile durmaz" derler, Şehzâde Yahya ve 19 şehzâde kılığındaki mahlûkat hiç uyanmamış gibi, her birimiz gibi kabirlerine çekilip, sür'at köprüsünden geçecekleri zamanı beklemeye koyulmuşlardı. Laf-ı mucize diyelim, öyle olsun!

Arzın Hamileri'nin hamiliğinde hiçbir şey olmamış gibi olunca, "her şerden hayır çıkar" derler ya, hased illetine müptela olan Kaptan-ı Derya Güzelce Ali Paşa, genç padişah 2. Osman'ı ikna etmiş, sadrazamlığı kapmış, Öküz Mehmed Paşa'yı kervanını süren öküzler ve Halep Beylerbeyliği vazifesi ile İstanbul'dan uzaklaştırmıştı. Evet, ne acı gerçektir ki Mehmed Paşa sadakatinin, namus ve faziletinin azizliğine uğramıştı. Güzelce Ali, o namus âbidesi selefinin bütün malını mülkünü zaptettirip, "uryan ü nalân" Halep'e doğru göndermişti. Şerden hayıra lafına dönelim, aslında paşayı huzurla kurtarmıştı. Öyle derler, Arzın Hamileri, bir şeyi yapmak için hep vesile bulurlar, vesile olurlar.

Sonucunda da Paşa, Hakk'ın rahmetine kavuşmasıyla Halep'te Şeyh Bekir Zaviyesi yanında bulunan türbesinde ebedi istirahatgahına vuslat eylemişti. Türbenin girişinde ise şunlar yazmaktaydı:*

Sonsuzluğun sırrına ererek biz denizde,
Sonsuzluğu yaşatmak istedik sevgimizde,
Saçımız ağarmadan toprak olunca biz de,
Gezecek maceramız dillerde masal gibi.

---

* Ne ulu bir tesadüftir ki, Paşa'nın türbesinin girişindeki plakadaki dörtlük Faruk Nafiz diye adlandırılan şairin "Han Duvarları" şiirindendir. Bu şiir şair tarafından Ulukışla Öküz Mehmet Paşa Külliyesinden ilhamla külliye'de kaleme alınmıştır. Bu Menzil Külliyesi, 17. yüzyılda Osmanlı Devletinde başlayan gerileme ve sonrasında başta Celali isyanları ve doğuya yapılan seferler sonucunda, Öküz Mehmet Paşa'nın 1615 yılında çıktığı İran Seferi sırasında bu yerde konaklama için kışlak olmadığını görünce, sefer sonrası bu külliyeyi yaptırdığı denilmektedir.

Böylece, Dersaadet'in iblis yılları onun için çok geride kalırken, "eden bulur" desturuyla kaderin ve sanırsak alınyazıcıların cilvesidir ki, Paşa demeye dilimiz varmıyor, bu entrikacı Güzelce Ali, Kasımpaşa'da Kulaksız'da Saçlı Emir Efendi tekkesinin köşesinde kendisi adına yapılan çeşme önünde ne olduğu bilinmeyen bir mahlûkun saldırısına uğrayıp telef olmuştur.

Bunun üzerine olayların tekrar alevlenmesinden çekinen dönemin Şeyhülislâmı Esad Efendi, biraz da ısrar üzerine İslambol Kadısı Kabakulak Ragıp Paşa'nın uygulaması için bir fetva yayınlamıştı:

"Kabakulak Ragıp Paşa Kadı Efendisine,

*Duyduklarımıza ve bildiklerimize göre esasen hükümete malumat verilmeksizin şehirde ölen kişilerin cadı olduklarına inanılarak mezarları açılıp yakıldıkları anlaşılmış ve yapılan bu hareket, her ne kadar medeniyetle ve insanlık şerefiyle izah edilemez gibi görünse de mevcut hal ve durumda kanunen ceza gerektiren fiillerden değildir. Siz de tabutlarda yatan veyahut mezar açıldığında bulunan kefensiz ve vücudu mevta iken yanmış cesetler hakkında ahk*âm dilemektesiniz. Bu ahvâl-i şer*ait iyi değildir. Artık ne derseniz, cadı olsun, büyücü olsun, sehhâr olsun, cin gibi gezen hayal olsun, ne yazar; bu kişiler iblistir. Bu,* o kişinin yaşarken şer bir kimse olduğuna d*elalettir. Bu vaziyette bir var oluş, ya yok oluşa ne yapılması sualinize gelince;*

*... Biliniz ki ne etseniz vaciptir. Belayı savmak içün karna ok saplama, baş kesme, delici bir tırmıkla cesedin göğsünü yarıp kalbini çıkarma, yakıp kireç dökme, kazıklama, değirmende öğütme, üzerine sa*rımsak parçaları serpme gibi *yolların tecrübe edilebileceği kati derecede münasiptir."*

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 12

Osmanlı'yı Sona Erdirmek İsteyen Bir Çılgın Padişah: Sultan Murad Hân-ı Râbi

2 Safer 1050 tarihi, Çılgınların şehri Darüs-Saltanat-ı Aliyye!

Bismillahirrahmanirrahim!

Elhamdü lillahi rabbi'l-âlemin ve's-salâtü ve's-selâmü ala hayri halkihi Muhammedin ve âve sahbihi ecmaîn... emma ba'd!

Rivayet edenler şöyle anlatırlar ki, sene 2 Safer 1050 tarihinde Sultan Murad Hân-ı Râbi ki; Dördüncü Murad Hân'dır, Devlet-i Âliyye-i Osmâniyye'yi kendi elleriyle yıkmaya karar vermiştir!

Dediğimiz yalan da değildir, fitne de değildir, tahayyül de değildir! Hepsi tamam koca bir gerçektir.

Şöyle ki...

Osmanlı sarayında bîrun erkânından olan Osmanlı Nostradamus'u diye anılan Müneccimbaşı Hüseyin Efendi, zâyiçeleri-

nin isabetiyle tanınmış bir ulemaydı. Kendisi Fatih Camii Muvakkıthânesinde bir harita hazırlığındaydı. Önünde Sultan III. Murad'ın müneccimi Takiyüddin Râsid'den kalma âlet edevatlar vardı. Zâtü'l-halak (armillae zodiak) vardı. Kadran (mural quadrant) vardı. Zâtü's-semt ve'l-irtifâ (azimuthal semicircle) vardı. Zâtü'ş-şubeteyn (triquetrum) vardı. Rub'u mıstar (rub-u deffe), Zâtü's-sekbeteyn (dipotra), Zâtü'l-evtâr ve El-müşebbehe bi'l-menâtik (sextant) vardı.

Nücûm (gelecek) âlimi bu zat aylardır yaptığı ince hesapların sonucunda takvim hesabını bitirdi ve yukarıdaki usturlap aletlerine baktı. Yıldızların ve burçların tabiatlarını gördü, mizaçlarını değerlendirdi. Yıldızların hareketlerini hesap etti, zîc yaptı, yıldız konumlarını gördü. Hey'eti, yıldızların hareketlerine dair teknik ve matematik delillerini ölçtü ve biçti. Ve hazırladığı ahkâm takvimine şunu yazdı:

"Sultân Murâd Hân-ı Râbi'dir devletümüzün başı. Lakin gene de demek gerekir ki, bu ağızdan çıkan söz yalan olmaz. 7 Safer 1050'de Devlet-i Osmaniye-i Nâ-Murad ve Hüseyin-i Nâ-Murad olacaktır. Ol bu tarihte Yüce Sultan, dünyadan terk-i diyar eyleyecek, ömür defterini ikmâl edecektir. Fî emanillâh!"

Murad'sız Hüseyin diye, ahkâm takviminde ahkâm kesen Müneccimbaşı Hüseyin haklıydı. 7 Safer'de Sultan 4. Murad can veriyordu. Kaderdir, padişahın ölümünün başlangıcı ise kendi elinden bir satranç oyunu sonrasında oluyordu! Satranç adam mı öldürecek diyeceksiniz? Dedik ya, kaderdir, dinleyin de görün.

I

Henüz on iki yaşını ikmal etmeden geçtiği tahtta İslâm tarihinin en büyük devletlilerinden olan bu hanedan devam ederken, Sultan Murad Han zamanında İstanbul'un Cibali semtinde çıkan

bir yangın günlerce devam etmiş, Sultan bu yangında bir itfaiye eri gibi koşuşup durmuş ve bilfiil muhtelif yerlerinden yaralanmıştı. Yangın söndüğünde yirmi bin evin kül olduğu görülmüştü. Hele bunun sebebi bir kahvehaneden bilinince, bütün kahvehaneler kapatılmış, tütün yasaklanmıştı. Daha sonra da alkol yok ilan edilmişti. Ardından afyon fesat yapılmıştı. Padişahın Hekimbaşısı Emir Çelebi ise Murad Han'ın dünya nefesini uzatan zat idi. Bir de afyon yutmaya müptela idi.

.....

Silahdar Paşa bu iptilayı öğrendiğinden kendisini padişaha ihbar etti. Padişah, nezdine getirttiği Emir Çelebinin kendisi ile satranç oynamasını istedi. Henüz oyuna başlanmıştı ki padişah: "Bak hekimbaşı, sen afyon yutarmışsın" deyince Emir Çelebi: "Hâşâ, hâşâ Padişahım" diye cevap verdi. İhbar o kadar mükemmel yapılmıştı ki, zarif kutunun bile yerini bilen padişah; hapların kutusunu çıkarttırdı.

"Bunlar nedür?" diye sordu. Hekimbaşı suyu alınmış afyon olduğunu ancak zararı olmadığını, bir avuç bile yutulsa bir şey olmayacağını söyledi. Padişah "O halde hepsini yut bakalım" diyerek hepsini yutturdu. Arkasından hiç birşey olmamış gibi taşını oynayıp hamle sırasını Emir Çelebi'ye verdi. Oyun uzun süre devam edip afyon tesirini göstermeye başladı. Padişah git dinlen dediği zaman iş işten geçmişti. Ne var ki bu iş işten geçme, padişah için de geçerliydi. Son bir hamle ile odasına giden Hekimbaşı, padişahın o zaman ismi konmamış rahatsızlığının ilacı olan ve ta Himalaya dağlarının altıbin metre yüksekliğindeki kayaların arasından getirdiği nadir bulunan ve kimseye söylemediği otları yok etti. Bu sırada talebeleri hocalarına iyileşmesi için ilaçlar hazırlamışlar ve içmesini teklif etmişlerse de Emir Çelebi, "Silahdar Paşa gibi düşmanı olana hiçbir ilaç kâr etmez" diyerek aksine af-

yonların tesirini hızlandıracak olan soğuk ve tatlı bir şerbet içti ve uyanmamak üzere yatağa uzandı.

Böylece Padişahın da uyuyacağı günlerin ilki başlamıştı!

Sultan Murad'ın aşırılıkları bilinirdi. Tüm anlarını soytarılarla, çalgıcılarla ve hadımağalarla âlem yaparak geçirdiğini demek, bu şekilde sağlığını bozduğunu söylemekte boşa değildi. Her ne kadar, ne varsa bizzat yasaklasa bile Sultan Murad Hân-ı Râbi, kendisinden önce bu sıfatla anılan tüm sultanları da geride bırakan bir ayyaşlığa sahipti! Daha sonraları Türk Padişahına, daha çok umut bağladığı Çar'ın yararı için hainlik edecek olan Romen Prensi Dimitri Kantemiroğlu vardı, işte o, Sultan Murad'ı ölüme götürecek şarap illetine alıştıranın Bekri Mustafa olduğunu derdi.

.....

Sultan bir gün tebdil-i kıyafet çarşıda gezerken, geberesiye sarhoş bir halde çöpler arasında yuvarlanan Bekri'ye rastladı. Bekri tatlı dillidir, padişahı kandırarak onunla birlikte saraya gitti. Şarabın zevklerini bir anlattı, pir anlattı. Padişaha hayat ilacı olarak akşamdan kalmalığı gösterdi ve akşamdan kalmalığın tek ilacının dünkünden daha çok içmek olduğunu gösterdi. Şarap testisi şarap yolunda kırılır derler, önce Bekri Mustafa siroz yüzünden kırılmış, ardından gelecek olan Sultan Murad Han Râbi'yi yanına beklemeye başlamıştı!

Bir de derler ya hikâyedir bu, hayat gibi iç içe geçmiştir; başka bir mevzuda kendisinden Kesikbaş Evliya diye söz ettiğimiz şeytan Mirgûnaoğlu, IV. Murad'ın Bekri'den sonra içkiye müptela olmasına sebep olan emirdir. Dördüncü Murad'ın İran Seferi sırasında Revân Kalesi kumandanı olan Mirgûnaoğlu'nun talihi yaver gitmişti ve müthiş bir dalkavukluk sergileyerek nice kelleler uçuran Sultan Murad'a kendini affettirmişti. Daha önce Kesikbaş Evliya olarak adını duyurduğumuz bu ifrit, hatırlayacaksınızdır, şiilik propagandası yapmamak koşuluyla affedilerek Paşa ilan

edilmiş ve İslambol'da oturmasına müsaade edilmişti. Bu kara zat, bununla da kalmayıp, iflah olmaz bir şarap âşığı olan Murad'ın zayıf noktasını işlemişti: Şarap!

Eğlencenin, işretin piri olan Emir Gune, padişahı azdırdıkça azdırmıştı. Sultan Murad Han Rabii'dir, zaten ölümle haşır neşir bir şekilde büyümüştü. Abisi Genç Osman'ın başta derisinin yüzülüp sonra kafasının parçalanarak kesildiğini görmüştü! Bunlardan sonra öyle bir ruh iklimine girmişti ki; ha bir gün eksik ha bir gün fazla yaşamanın ne manası olabilir ki diye düşünüyordu. Bundandır ki biraz fazla içiyordu! Padişahın buraya sık sık gelmesi öylesine ayyuka çıkmıştı ki, zevk ü safa üstadı bir kâfirin ismi İstanbul'un Boğaz üzerindeki pırlantalarından birine, asırlar boyu kendi adını veriyor ve Osmanlı'nın en büyük padişahlarından biri olmaya namzet bir Han'ın hayatını alıyordu. Hz. Murad Râbi buradaki bitmez tükenmez sofralarda ileri derecede karaciğer sirozu oluyor ve sonunda 1640 yılı Şubat ayında Emirgûne'yle içkili bir ziyafetteyken fenalaşıyordu.

Tarih Hicri 1050 yılını gösterirken, daha önce anlattığımız Hekimbaşının padişahına iyi gelen ilacı ölmeden evvel yok etmesi, Murad Han'ın ölümünün başlangıcı oluyordu. Bağdad Fatihinin seferden dönüşünü müteakip rahatsızlıkları artıyor ve bunlar krizler haline dönüşüyordu. Bu arada küffar Mirgûnaoğlu'nun saraya sık sık ziyaretleri de dikkati celbediyordu!

İşte bu esnada Dördüncü Murad'ın ölüm yılını doğru tahmin eden Müneccimbaşı Hüseyin Efendi bir şey daha yumurtluyordu:

- Devlet-i Âliyye-i Osmâniyye de bu padişahın ardından sona erecek!

Bu dehşetli hüküm Müneccimbaşını himayesine almış Sadrazam Kara Murad Paşa'yı da zora sokuyor, neticesinde o da fazlaca zorlamayıp Müneccimbaşını Rumelihisarı'ndan başsız olarak denize yolcu ediyordu!

II

Aslında bilir misiniz? Müneccimbaşı Hüseyin boşa ötmemişti! Müneccimbaşı en azından ölümünü bildiği Hz. Murad Râbi'nin planını da yıldızlardan görmüştü!

Biz bir kez daha diyelim: Rivayet edenler şöyle anlatırlar ki, sene 2 Safer 1050 tarihinde Sultan Murad Hân-ı Râbi ki; Dördüncü Murad Han'dır, Devlet-i Âliyye-i Osmâniyye'ye kendi elleriyle son vermeye karar vermiştir!

Olay da şöyle vuku bulmuştu. Pek yumuşak bir padişah değildir, Sultan IV. Murad'ın idam ettirdiği şehzadeler münasebetiyle tahtının tek vârisi, en küçük kardeşi İbrahim kalmıştı. Sultan İbrahim'i de daha önceki hikâyede demiştik, deli derler, Hanedân-ı Âli Osman'ın alelacele taht vârisine ihtiyacı vardı. Zira Allahuâlem bir felâket Osmanlı devletinin sonu olurdu. IV. Murad Han da sirozun etkisi ve damla hastalığının bitiriciliği altında ölüm döşeğindeyken kardeşi İbrahim'in yetersiz olduğunu ve devleti yönetemeyeceğini düşünüyordu. Ama dedik ya, ardında başka şehzade yoktu. Bu demektir ki Sultan İbrahim olmazsa, Osmanlı tahtına daha önce yapılan anlaşma uyarınca Rodos'ta sürgünde bulunan eski Kırım Hanı Şahin Giray geçecekti. Sadece zevk ü safa üstadı bir kâfir olmayan, aynı zamanda uslanmaz bir Osmanlı düşmanı olan küffar Mirgûnaoğlu da sık ziyaretlerinde bu konuda Sultan IV. Murad'ı etkilemeye çalışıyor ve Şehzade İbrahim'in öldürülmesini salık veriyordu.

Evren takdir eder ki, Osmanlı hanedanının olmadığı bir Osmanlı düşünmek pek zordu. Yüce devlet kurulduğu günden yıkıldığı döneme kadar tek bir hanedan tarafından yönetilmişti, malum. Buna karşın Osmanlı padişahlarının on yedincisi ve İslâm halifelerinin seksen ikincisi, Birinci Ahmed Han'dan olma, Mahpeyker Kösem Sultandan doğma Sultan IV. Murad, şeytana da

uyarak Osmanlı hanedanını ve Devlet-i Âliyye-i Osmâniyye'yi sona erdirmeye karar vermişti bir kere. Osmanlı'nın son büyük sultanı kendisi olacaktı ve tarihe böyle yazılacaktı!

Hasta yatağından son seslenişi kardeşi İbrahim'in öldürülmesine ilişkindi:

— *"Tiz bu ucûbe ortadan kaldırıla!"*

Sultan, emrinin yerine getirilip getirilmediğine göz dikti! Baktı ki yerine getiren yok, ölüm döşeğinden kalkmaya çalıştı ama nafile! Efendisini çok seven, onun bir dediğini ikiletmeyen Sadrazam Mustafa Paşa, bu isteği de yerine getirebilirdi. Lakin akıllı adamdı! Osmanlı Hanedanı münkariz olur, Devleti Aliyye'nin tahtına otomatikman Kırım Hanı otururdu. İşte bu anda bazı kötülükleri olsa da, devlet anne Kösem Mahpeyker Valide Sultan yetişti ve "Paşa, paşa devleti düşün" diyerek sadrazamın önüne geçti. Vücutça bitmiş olan Sultan 4. Murad da olduğu yere yığıldı, Müneccimbaşının kehaneti gerçekleşti ve bu süratle hükmünü de yürütemedi.

Sultan İbrahim de tahta oturdu, tabiri caizse, ki caiz, batmakta olan devlet gemisini ona sadece şehzade vererek selâmet sahiline yanaştırdı ve kalan ömrünü tamamladı. Ne derler bilirsiniz:

Ölüm gecikir ama yaşlanmaz!

Ama bazıları için de gecikmez! Yine bir önceki mevzudan hatırlarsınız, Sultan İbrahim Han'ın emri ile Mirgûnaoğlu ve on iki Hurûfî, Atmeydanı'nda asılarak idam edilmiş ve bedenleri Ahırkapı'dan denize atılmıştı. Hatta daha önce anlattığımız rivayetlere göre Mirgûnaoğlu'nun denizdeki bedensiz başı "Allah"ı zikretmeye devam ediyordu. O artık bir kesikbaş evliya olmuş idi! Münccimbaşı içinse durum öyle değildi. Aslında Mirgûnaoğlu ile aynı kıyıya vurmuştu. Belli ki dalgalar yardım etmişti! Bu mevta

diğer iblis soyları gibi şeytanca pisliklere kapılmadı ve kendisini, yani bir zamanların şanlı müneccimbaşısını tanıyanlar Hüseyin Efendi'yi intizamlı bir şekilde defnettiler.

Bazı mevzularda bir zattan söz ediyoruz, Evliya Çelebi'den... Yine onun sözleri ile bitirelim. IV. Murat ile karşılaştığında 24 yaşında olan Çelebi o anı şöyle anlatır:

"Kendileri burçtan doğan güneş gibi haremin kapısında belirdi. Her yanlarım titriyordu, ancak çok şükür o an hatırıma onu öven birkaç beyit geldi de söyledim. Çılgındı ama, Osmanlı Sultanıydı. Devletin bekasıydı, ama katili de olabilirdi. İşte buna ne diyorlar: Kader! İşin neticesine ne diyorlar: Kaderin tecellisi! Ne diyelim, Al-lah'ın rahmeti Peygamber*'in şefaati Hz. Murad Râbi'nin üzerine ve bütün Müslümanlara olsun."*

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Kanlı canlı olayları, Sultan IV. Murâd Hân-ı Râbi'nin
temsîli resimler!

Mevzu 13

A'cebü'l-Acâib! İsrafil'in Sur'unu Çalmaya Niyet Eden Gafil İfritler

Cemaziyelulâ sene 982 (Ağustos 1571), Bursa Bey Sarayı'nın Kule Köşkü

Serendip Dağı'ndan gelen gizemli adamı Rehber-i Âlem diye çağırırlardı. Orta boylu, tıknaz, kızıl sakallı, soğuk yüzlü, sıcakkanlı adam, alışkın olduğu üzere laflarının arasına kimsenin anlamadığı dilden bir şeyler katar, "Şarrı aldan, kablu ninlil, enki. Kü'reye taimat nanna dingir en-zu" gibi laflar ettikten sonra, kendisi bunun farkına varıp herkesin anladığı dile geri dönerdi.

Artık âlemde bir tane bile kalmamış olan bir Maji Bilgesi olan bu adam, Bursa'da Orhan Bey zamanında inşa edilen Bey Sarayı'nın Kule Köşkünde yirmi kadar ulemânın saf tuttuğu cemaatte bir gün tuhafca şeklinden hurafe hikâyesi deyiveriyordu:

"Bir şehir vardır ki, ona Rumiyye denir. Yine denir ki, ahir zamanda inananlar her yere sahip olacaklar ama buraya değil! Orası öyle gizemli, öyle muamma bir yerdir ki, içinde binlerce soru, binlerce cevap barındırır. Giderseniz, o şehirde parmağı kulağında bir heykel göreceksiniz, yüzü Zülkarneyn'e benzer. Bir diğer heykelde at üzerinde duran dev ölüler vardır. Eski Ahit olan bir kitapta bunlara Nefilimler derler. Bunların bir kolu minare uzunluğundadır. Bir başka heykelden de söz edeyim; bu heykelin ise dört eli vardır. Bir eli ateşler yakar. Öteki eli ise bir ifrite dua eder. Üçüncü eli de ait olduğu bedenin böğründe, onun kalbini çıkarır. Diyeyim; aslında kalbini çıkardığı tüm âdemoğullarıdır. Dördüncü el ise bir kuş tutmaktadır. Zürafadan uzun bir kuştur bu. Öteki kuşlar gelip üzerine konunca kanatları yanar ve düşerler. Kimse bilmez ne menem bir şeydir!

Herkes nefessiz dinlemekteydi ki, Rehber-i Âlem bir laf daha ediverdi:

"Bir ulu kişi; "Benden sonra halisler dışında bunlar da olacaktır" demişti. Bu heykeller harekete geçtiğinde hangi yönü işaret ederlerse, o yöndeki ülkeler ve şehirler harap olacaktır. Mağrip'te bir şehir vardır, adına Kurvat denir, şimdi yıkıktır. Oradan gelecek ifritleri beklerler hareket için... Dertleri de Sûr Meleğidir."

Rehber-i Âlem haberli bir kişiydi. Bey Sarayında söylediği bu muhabbet, bundan tam 127 Allah yılı sonunda, *Cemaziyelûlâ sene 982'de (Ağustos 1571)* Dârü's-Saltanât-ı Aliyye'deki Serasker tutanaklarına akla hayale sığmayacak bir şekilde girmişti.

"Bugün yakayı ele veren bir iblis soyu, Nefelimler Habisleri denilen bir cemiyete mensup olduğunu deyip, abuk subuk işlere giriştiğini, ölmeden son nefesinde ötmüştür. Gökten düşmüş olduğunu söyleyen mendeburun iki üç metre gibi bir boyu, o oranda iriliği olup, korkutucu bir silueti vardır. Bunun gibi on

dokuzunun daha olduğunu da söylemiştir. Güya âlemi kıyamete boğacak bu densizler, şeytanın azabını tüm ahaliye göstereceklermiş. Göstereceklermiş de, olmayınca olmuyor! Bu tuhaf varoluş, Güngörmez Kilisesi Baruthânesi'nde yakayı ele vermiştir. Baruthâne patlamış gitmiş; diğerleri de yanıp kül olmuştur."

Her ne kadar Serasker Tutanağı böyle dese de, ortadaki iblislik bunun çok daha fazlasıydı. Anlatalım da bilin. Derler ki, Ulu Tanrı 16.000 âlem yaratmıştır. Birçok mahlûk ile âlemleri doldurmuştur. Kiminde melekler, kiminde türlü türlü mahlûklar bulunmaktadır. O âlemlerden biri Ülker âlemidir. Bu âlemde insan olmayanlar vardır. İnsan olmayanlar, uça uça kendi âlemlerinin hududuna gelirler ve başka bir âleme geçmeye karar verirler. Havaya akarlar, süzülürler, küreleri geçerler ve nihayetinde asla geri dönmezler. İşte sözü geçen Nefilimler, bu geri dönmeyenlerdendir. Onlar, bilenler tarafından Âdem ile Havva cennetten kovulup dünyaya gönderilmeden önce dahi yeryüzünde varlıklarını sürdürdüklerine inanılan iri adamlar olarak söyleniyordu. Onlar, nun-fe-lamed idiler. Yani düşmüşlerdi. Gökten düşmüşlerdi! Çift soyluydular. İnsan bedeni almış melekler ile insan kadınlarının çiftleşmesinden oluşan, yarım akıllı, zorba, kısır erkeklerdi bunlar. Zamanın çetelesinin tutulmadığı unutulan çağlarda insanlara hükmetsin diye gönderilmiş, gizli yetenek ve bilgilere sahip meleklerdi aslında.

Hikâyelerinin temelinde de Azazel vardı. Allah'ın emirlerine itaat etmeyen ve kendine ordu yaratmaya çalışan sarı gözlü şeytan Azazel, melek boyutundan düşürülerek iblisleşince, lânetli olarak âdemoğullarının peşine düşmüş; Âdem'i cennetten kaydırdığı gibi oğullarını da "hak yol"dan saptırıp, şeytanlaştırmak için elinden geleni arkasına koymamıştı. Durmamış, elini Nefilimlere de atmıştı! Azazel öylesine bir ifritti ki, kendisine tabi

olan Nefilimlerin ileri gelenlerinin de akıllarını çelerek, onları da kendisi gibi şeytanlaştırmıştı. Arkasından da bu sarı gözlü iblis, Allah'a olan teslimiyetlerini bozan bu şeytanlaşmış melek artıklarını, âdemoğlunun kızlarıyla yasak olan ilişkiye teşvik etmişti ve bu sapkın ilişkiler böylece başlamıştı. Bunlar da yeryüzüne düşüp, yasak olmasına rağmen insan kadınları ile çiftleşmiş ve lânetlenmişlerdi. Artık sapkındılar, sapıktılar!

Boyları üç bin arşına varan bu habisler; kuşlara, kurtlara, balıklara, hayvanlara ve tüm sürüngenlere karşı günaha başlamışlardı. En nihayetinde onların bedenlerini yiyip bitirmişlerdi. Durmamışlar, kendi bedenlerini bile yiyip kendi kanlarını içmişlerdi. Çift soylarına biri daha eklenmiş ve vampirleşmişlerdi!

Ve dünya bu adaletsizlikten şikâyetçi olmuştu. Bu onlar için sonun başlangıcı idi.

Büyük tufandan önce ve sonrasında dünyada var olmuşlar, fakat tufan sonrasında bir daha ortalıkta görünmemişlerdi. Halbuki Maji Bilgesi gibi haberlilerin onlardan her daim haberleri vardı. Onlar uzun bir hazırlıktaydılar. Hâkimiyetleri ellerinden alındığı için binlerce yıldır çok kızgınlardı. Bunun intikamı için hazırlıkları yine binlerce yıldır sürmüş ve habis planları olan "kıyamete neden olmak" ortaya çıkmıştı.

Nefilim Habislerinin şeytanca hazırlığı Sûr Meleği İsra-fil (as) üzerineydi. Kıyamet günü Allah'ın emri ile iki defa Sûr'a üfleyip, fani olan her şeyin sonunu, baki olan her şeyin başlangıcını yapacak olan İsrafîl'in boynuzlu Sûrunu çalma planını yapmışlardı. Malumunuzdur, bu Sûr üflendiğinde Allah'ın dilediği bir yana, göklerde olanlar, yerde olanlar hepsi düşüp ölecektir. Sonra Sûr'a bir defa daha üflenince hemen ayağa kalkacak, bakışıp duracaklardır. Yine malumunuzdur, dünyanın en has sırrı da budur... İşte bu yaratıklar, ihya ile de o görevli olan İsrafîl'in Sûrunu çalıp

dünyaya kargaşa getirme planındaydırlar. *Sûr'u erken çalıp* kıyameti çağırsalar ayrı bir *kargaşa, Sûr'u üflemeyip dursalar ayrı bir kargaşa olacaktı.* Tüm plan da, işte bu karışıklık üzerine idi.

Bize bildirilenlerden biliriz ki, İsra-fîl (as), Allah kendisini yarattığından bu yana, Sûr denen şeyi ağzına dayamış, Sûru çal emrini bekleyip durmaktaydı. Âdemoğluna hayatı getiren, ölümden sonra yeniden canlanmamızda da görevli, ayrıca ihya görevi ile görevlendirilmiş tüm meleklerin reisi olan İsrafil'in binlerce yıldır peşinde olan ifrit cemaati, bu planı âlemin incisi Dârü's-Saltanat-ı Aliyye'de uygulamaya karar vermişler, Azazel'in işaret ettiği İslambol'da Güngörmez Kilisesi Baruthânesi'nde büyük bir patlama gerçekleştirerek emellerine ulaşmaya çalışmışlardı. Barut gazlarının kuvve-i dafiasıyla mermiyyatı remy etmekte istimal olunan âlât-ı nâriyye'yi patlatmaya çalışan iblisler işi, olmayan ellerine yüzlerine bulaştırmışlar, Allah'ın gücü karşısında kâinattaki bir toz zerresi kadar değersiz, güçsüz olduklarını anlamışlardı! Her zaman olduğu gibi Azazel şeytanı bir kez daha hüsran ile karşılaşmıştı.

"Hasbunallah ve ni'mel vekil, tevekkelnâ alallah" (Allah bize yeter, o ne güzel vekildir. Biz Allah'a dayanıp güvenmişizdir) ki, zabıta raporlarına bir polisiye olay gibi geçse de, olan tüm mel'un şeyler bundan ibaretti. Bir habislik daha Haliç'in derin sularına gömülmüş ve eriyip gitmişti.

Anlattığımız bu menkıbe akla, İslam'ın gönül dostlarından Huzeyfe bin Yeman'ın (r.a.) bir rivayetini getirir. Dokunmadan bunu size diyelim de, dersin sonu bu olsun...

"Resulullah (s.a.v.), şöyle buyurdu: "Ye'cuc bir ümmettir. Me'cuc da bir ümmettir. Her bir ümmet, dört yüz bin ümmettir. Anlardan bir adam, Sulbünden eli silahlı tam bin erkek görmeden ölmez."

*Dedim ki: "Ey Allah'*ın resulü! Onları bize anlatır mısın?"

Dedi ki: "Onlar üç sınıftır. Bir sınıfı 'erz' gibidir."

Soruldu ki: "Erz ne demektir?"

Resulullah (s.a.v.) dedi ki: "O, Şam'da bir ağaçtır ki, uzunluğu yüz yirmi arşındır. Göğe doğru yükselir."

Ondan sonra Peygamber (s.a.v.), şunu ilâve etti: "İşte bunlara ne dağ d*ayanır ve ne de demir. Onların ikinci sınıfı da kulaklarının birini serer, ötekini de kendisine yorgan yapıp öyle yatar. Fil, yabani hayvan, deve ve domuz ne görürlerse yerler. Onlardan birisi öldüğünde de onu yerler. Onların bir ucu Şam'da, bir ucu Horasan'da olacaktır. Doğu nehirlerinin tümünü ve Taberiye gölünü de içeceklerdir."*

Sonunu da biz ekleyelim.

Lâkin görüldüğü gibi, birgün sırası geldiğinde hepsi boğulacaktır...

Ne diyelim; Allah yıstır mınkıl kada u mınkıl bele! (Allah tüm kaza ve belalardan korusun)

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 14

Mukarrebûn Meleklerinin Hafızalarının Silinmesi Operasyonu: Kitabu't-Tecelliyât ve Ecelin İhsanı, İkramı

Asr-ı Evvel, Asr-ı Hâzır, Asr-ı Ahir ve Asr-ı Cin

Önemli olan tecelliyattır. Ecelin ihsanı vardır. Ecel bir ikramdır!

Bâb-ı Ali'deki bir mecmuaya havale buyrulan 7 Şevval 1309 (Miladi 05 Mayıs 1892) tarihli, takriri Dâhiliye Dairesi'nde kıraat olunan bir haber vardı. Bu haberde beşikli ulemadan Assia Kâtip Rufai'nin ilginç düşü neşrediliyordu:

Assia Kâtip Rufai hazretleri, bir gece Kireçburnu sahilinde yürürken, denizden canavara benzer bir şey zuhur ettiğini görür. Yaratığın ağzında dev gibi bir inci vardır. İnci, etrafına korkunç bir ışık vermektedir. Canavar, Rufai Efendi Hazretlerini görünce inciyi yere koyup karaya çıkar. Etraftaki balıkçı barınaklarındaki ahaliyi görünce de inciyi bırakıp suya girer. Halktan adamlar in-

ciyi alıp, Rufai hazretlerine verirler. Rufai, inciye bakar ve içinde önce yedi iklimi görür. Dağlar, denizler, şehirler, adalar hep oradadır. Sonra insanları görür. Halisleri görür. İfritleri görür. Hepsini incinin içinde görür. Gördüğü bir şey, akla zarar cinstendir: İncide hortlağı, perisi gırla olan bir yer vardır. İyi soydan periler bir gün insan, bir saat sonra ürkünç varlıklar olurlar. Bunlar insan da olabilir, cin de olabilir. Cin tayfası göğü delip çıkmak ister, yer ve gök arasında duran gözcü melekler onlara mani olurlar. Meleklerin ellerinde kıvılcımlar vardır. Cinleri kıvılcımlarla düşürüp, öldürürler.

Assia Kâtip Rufai hazretleri bakmaya devam eder.

Derken görüntüye insan ölüleri gelir. Bu ölüler defnedildiğinde, onları gök gözlü simsiyah iki melek karşılar. Birine Münker diğerine de Nekir denen bu melekler, ölülere sorular sorup verilen cevaplara göre onları, sonsuz uyanış için kabirlerine yolcu ederler. Mukarrebûn Melekleri de denilen bu melekler, yazıcı meleklerdir ve onlardan hiçbir şey saklamak mümkün değildir.

...

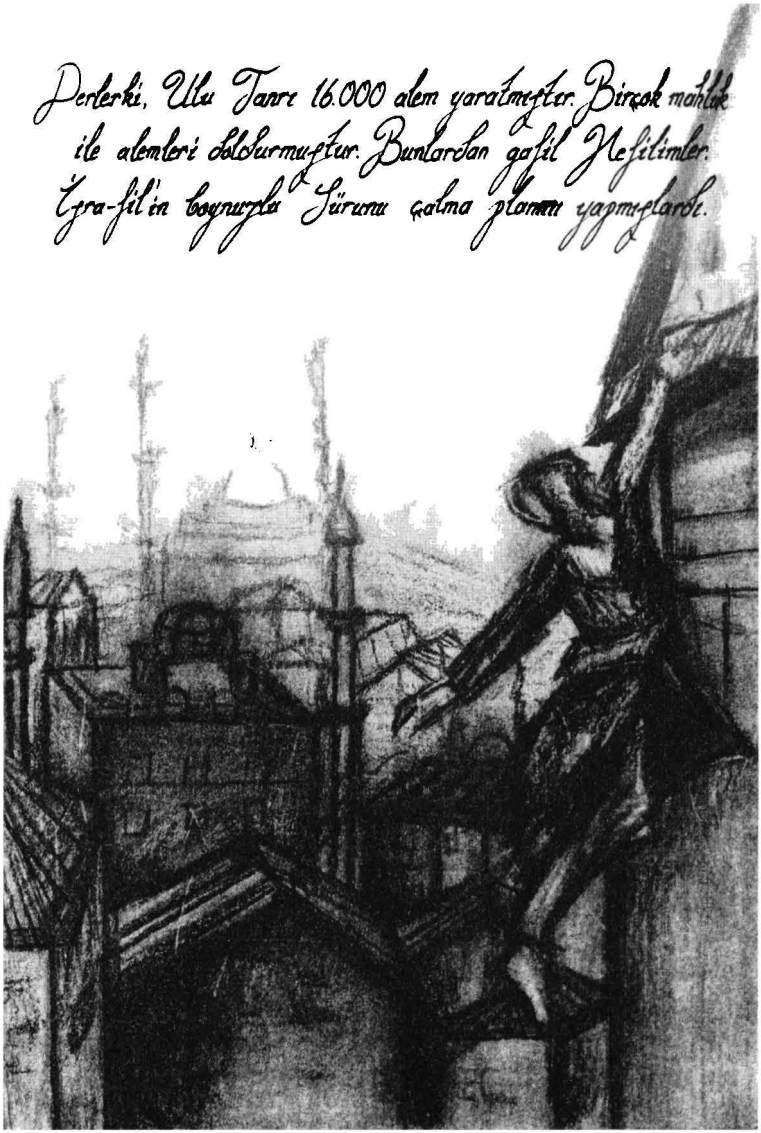
İşte incide Rufai hazretlerine görülen bir iblis grubu, delice bir plan yapıp Münker ve Nekir'in hafızalarını silmeyi amaçlamaktadır. Bu şeytanca planın, bu kötü zaman rüyasının gerçekleşmesi akıldan dahi geçmezdi, geçmedi de zaten. Lâkin ifritlerin neler hesapladığını göstermesi açısından kıymetliydi.

Sonuçta önemli olan tecelliyattı. Ecelin ihsanı vardı. Ecel bir ikramdı.

İşte bu yazı da bu jurnal üzerine ma'ruzdur. Ol babda emr ü ferman hazret-i men lehü'l-emrindir, bunu da hiçbir şey değiştiremez. Bu da biline...

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Derler ki, Ulu Tanrı 16.000 alem yaratmıştır. Birçok mahlûk ile alemleri doldurmuştur. Bunlardan gafil değildirler. İsrafil'in boynuzla şuruna çalma planını yapmışlardır.

Mevzu 15

Trablus-ı Şam'ın Sahte Mehdisi Dede Sultan ya da Ölü İsa Rûhullah

3 Rebîülevvel 1189 (28 Ekim 1771) Mir Beşer Valisi'nin Kenti Trablus-ı Şam

Eski muteber kitaplarda rivayet edilir ki; hidayeti bulmuş, doğru olan kişi Mehdî, ıstılah olarak Ahir Zaman'da, kıyamete yakın bir dönemde zulüm ve adaletsizliğin tüm âlemi kapladığı bir devirde gelip yeryüzünü adaletle dolduracaktır. Ehl-i Sünnet hükmü derler, ona göre Kütüb-i Sitte'de mevcut bazı hadisler, Hz. İsa'nın gökten inerek Mehdî'ye tabi olacağını ve birlikte Deccal'ı öldüreceklerini anlatır.

I

İşte hikâyemiz de burada başlar. Lübnan'ın Şimal vilâyetinin Trablus-ı Şam şehrinde bir Alevi Arap olan Dede Sultan da kendisini alışıldığı üzere Mehdî ilân eder! Adam çılgındır, nitekim mehdî-i sâhib-i zuhûr olduğunu söyler. Ama çılgındır işte, ne diyelim?

O gün Trablus-ı Şam eyaletinin Cebeliye Sancağı'nda eski kıraathanelerinden birinde Allahkerim Yerinde bir grup ahali toplanmış, Dede Sultan'dan laf ediyordu. Bu arada hikâyeye başlamadan, bu Allahkerim Yerleri nedir, onu da söyleyelim. Malum, bu kıraathânelerde gelen giden çayın, nargile, tütün ve çubuğun haddi hesabı yoktur. Bu ihsan sahipleri oturur, sohbet ederler. Çulsuz takımı garip gurabalar ise kahvenin en kuytu köşesine çekilir, kendilerini görünmez zannedip gölge kıvamına dönerlerdi! Kuytudaki bitli şiltede hiçbir şey içmeden (yoktur ki garibanların paraları) pineklerler, şayet kahvecinin keyfi yerindeyse geceyi de orada geçirirlerdi.

İşte bu gariban köşesindeki herifler konuşuyordu. Bilirsiniz, avamın itikadı da cahilcedir. Cahilanesince (halkın cahilce inanışlarına göre) güya Dede Sultan denen bu adam gökten zembille inip, bir suret-i mahufede (korkunç bir şekilde) İsa peygamber olarak zuhur etmişti. Kökten kayıp Tığlı Gülnuş ve cellat eskisi Berduş Kemal, kendi aralarında konuşuyordu:

— *Dede Sultan'ın gaipten aldığı haberlerle harekete geçtiğini bilir misin? Öyle derler. İdareyi ele aldıktan sonra nizamı sağlayacak ve bazı haramları helal kılacakmış!*

Herkes kendi derdinden mesul tabi. Böyle olunca Gülnuş, "Bari şu Allahkerim Yerlerini sınırsız açık yapsa da kıçımız korkmadan sıcak görse" diye ekledi.

İşte herkes cahillerin itikadındandır diye bilir, bu zat, sadece Gülnuş ve Berduş'u değil, bölgedeki binlerce köylüyü de etkisine almıştı. Bunu iyi bilen Dede Sultan da, tabiri caizse, vur deyince öldürüyordu.

Derken, Allahkerim kahvesinin önünde bir hengâme ve karışıklık meydana geldi. Dışarı çıkanlar, Dede Sultan'ın yanındaki bin kadar taifesiyle birlikte Balıkpazarına ilerlediğini gördü. Yanına yaklaşanlar onun garip görüntüsüne bakıyorlardı. Bu adamın sol bacağı, ayak bileğinden diz kapağına kadar keçi kıllıydı. Kaba bir görüntüsü vardı. Uzun boyluydu. Çöküк avurtlu, kara abanoz sakallı, solgun, yanık tenli, yalım karası ışıltılı adamın zümrüt yeşili gözleri de dikkat çekiciydi. Ha, bir de sorgucunun yanına mevsimlere göre her gün başka bir çiçek takardı. Gerçi yanındaki adamlar da normal değildi. Bunun sağ kolu vardı, Aşşum Kafa derler, adam her gün üç dört tane eleğin tellerini koparıp kâğıt helvası gibi afiyetle yerdi. Sorana da "dünyanın pisliklerini her gün eleyeceksin ki tertemiz olsun" gibi garip laflar ederdi. Neyse ne diyelim buna ve konuya dönelim.

II

Bu güruhun başındaki Dede Sultan, Balıkpazarındaki istif kalabalığa seslenmek için tahta sandukalardan birinin üzerine çıktı. Ve öyle şeyler öttü ki, bir devlet fırtınasının kopacağı belliydi:

— *Şehr-i Atik ahâlisi, şöyle malûm ola ki, kâğıd size vusûl buldukta, yüz yirmi yıllık haracınızu bi't-temâm, kendinüz içün bir ayluk zahîre alıkoyup ziyâdesini bilcümle gönderesiz. Ve illâ taallül ederseniz üzerinize âdem gönderüp katl olunmanız mukarrerdir. Bunu ben söylerim, bilesiniz. Ben!"*

Dede Sultan'ı kan çekmiş olacak ki amacını büyüttü, Dürzî ve Marunîlerin yaşadığı Cebel-i Lübnan'a sahip olma iddiasını da konuşmasının sonuna ekledi. Artık zuhur ve huruç eylemişti, onu kimse durdurumazdı!

Nitekim de öyle oldu. Dede Sultan'ın taifesi de yoldaki kervanları, askerleri durdurarak itaat vaazları vermeye başladı. Kendisine itaat etmeyen halkı bu durum huzursuz etti, devletin haberi oldu. Valilik, üzerine iki kez ağır asker gönderse de Dede ve taifesi bunları püskürttü. Böyle olunca, Dede Sultan artık Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nin de dikkatini çeken bir hal almıştı. Trablus-ı Şam Valisi Mir Beşer, Sadarate de haber vererek yanına Serasker Kazım Paşa'yı alıp Dede Sultan ile bizzat görüştü.

Görüşmede söze Mir Beşer başladı:

— *Dede Sultan, padişahımızın selamlarını getirdim sana. Kendisi der ki, "Gidin, selâm söyleyin şeyhe, ona bir soylu at, bir hil'at kürk, bir de vezirlik tuğu gönderiyorum."*

Dede Sultan, "İmkânı yok evet demem", dedi.

Diğerleri şaşırmıştı; "Ne dersin Dede? Vezirliği mi kabul etmezsin?" dediler.

Dede, "Evet, dedim ya, edemem" diye cevap verdi.

Mir Beşer, "Ama bilirsin ki, etmezsen biz de seni burada burnumuzun dibinde Trablus-ı Şam'da yaşatmayız, sağ koymayız" cevabıyla hümkürdü ve devam etti:

— *Senin üç beş bin taifen var, sadece Trablus-ı Şam ordusunun yekûnu neredeyse yüz bin kişi, farkındasın değil mi?*

Dede sakindi; "Bilirim" dedi.

Vali Beşer; "Madem her şeyi bilirsin. Üzerine orduyu salacağım. Yenileceksin. Adamların ölecek. Seni yakalayacağım ve sen yakalanınca Cibâl-i Nusayrîyye meydanında bir eşeğe ters bin-

dirilip çırılçıplak dolaştıracağım seni" diye son sözünü söyleyip yerinden hışımla kalktı.

Dede; "O zaman ben de son sözümü söyleyeyim" dedi ve konuştu:

— *Vali Beg, bir sormadın ki derdin ne diye. Bari ben diyeyim. Kaderim yazılmıştır. Ben, zuhur ve huruç etmeye mecburum!"*

İşte adı üstünde mecbur adamdır, mecbur adamlığını yaptı. Kapıda dikilen kır atına atladı ve Trablus-ı Şam'ın beyaz dağlarına doğru uçup gitti.

III

Sonra, 3 Rebîülevvel 1189 oldu. Kıran kırana bir cenk başladı. Tam sekiz saat sürdü. Sonunda da beklenen oldu. Dede Sultan'ın adamları kırıldı, o da Lazkiye Sancakları idaresinde bulunan Cibâl-i Nusayrîyye'de yakalandı. Diyelim de bilin, yalım karası kaşlarının ardındaki zümrüt yeşili gözlerinde korku, soluk mecbur yüzünde keder yoktu. Sipahiler bir dövdüler ki anlatmayalım, insanım diyenin gözü acır! Meydana getirdiklerinden çökük gözleri daha da içe çekilmiş, baş derisinin bir kısmı arkaya doğru sıyrılmıştı.

Sipahiler bu Trablus-ı Şam Şeyhini, başında yalnızca kara sarığı kalacak şekilde çırılçıplak soyup bir eşeğe ters bindirerek ahalinin önünde dolaştırdılar. Sonra da meydanda kurulan iskeleye götürdüler ve bölgenin en namlı celladını başına diktiler. Anlatanlar, Dedenin iskelenin üzerine çıkarıldığında, daire şeklinde bir kara bulutun belirip bu buluttan kan gibi kırmızı bir yağmur yağdığına şehâdet etmişlerdi. Öyle ki, bu bulutların her birinden

beş-altı kantar ağırlığında kara taş güllenin meydanın hemen yakınına düştüğünü de ekliyorlardı. Bu durum korku da yaratmıştı, ama infaz töreni hız kesmemişti. Cellat hiç acımadan Dede'nin önce burnunu, ardından kollarını ve nihayetinde ayaklarını, bildiğiniz ince kıyım kesti. Taş balyozlarda vücudundaki her kemiği, onların eklem yerlerini hafif hafif kırdı. Durmadı da, acımadı da. Kalan bedeninin mafsallarını da kanırttı. Eline ince uçlu keskin bıçağı aldığında ise, herkes en sonunda neyin yapılacağını anlamıştı:

Derisini ağır ağır yüzecekti.

Yüzdü de!

Peki, bunlar olurken gariplikten de öte olanı söyleyelim mi? Parça parça kıyılırken, zümrüt adamın sesinde hiçbir belirti, bedeninde ya da görünen yüzünde en küçük bir sızlanma gözükmedi. Ağzından en küçük bir şikâyet sözü, inilti çıkmadı. Ölene kadar sessiz ve dilsiz kalan Dede'nin ağzından tüm kalabalığı dehşete düşüren iki harfli bir küçük kelime döküldü:

— *Su!*

Cellat kırmadı sözünü, artık eli ve kolu olmadığı için maşrapayla suyu Dedenin ağzına uzattı. Suyunu içmeden bir son laf daha etti Dede.

— *Mehdim! Ben İsa Rûhullah. Çarmıha gerilmiştim, şimdi de on parçaya bölündüm. Eriş ya Dede Sultan!*

Adam, suyunu içti, sonra "ööögh, aaagggh gibi sesler çıkardı. Ve celladın son vuruşuyla kafasını kesmesine gerek kalmadan, bu dünyadan göçtü gitti!

Bu zat, Dürzî ve Marunîlerin yaşadığı Cebel-i Lübnan'da yirmi dokuz yıl sandalcılık yapmış, ömrü boyunca yirmi dokuz kez

de deniz kazası geçirmiş, her seferinden de sağ kurtulmuştu. Ve en sonunda bir yudum suda boğulmuştu. Üstelik kendisini parça parça eden binbir işkenceden ölmemişken!

O'nun son sözü de doğrusu ahalide büyük infial yaratmıştı. "Mehdim! Ben İsa Rûhullah. Eriş ya Dede Sultan" demişti ya! Ama nasıl olur, kendisi Dede Sultan değil miydi? Kime sesleniyordu? İdam sehbasındaki kimdi? Nasıl olmuştu da parça parça işkence görürken, gıkını bile çıkarmamıştı? Acaba olanlar bir fani zaman mucizesi miydi?

Peki, doğru söylüyor olabilir miydi?

Bakmayın, Sadaretin ve devletin soğuk elinin mülhid ve zındıklar listesinin başı dediğine; Dede Sultan adıyla malum bu adam, bundan sonra Trablus-ı Şam Şeyhi, daha çok da suallerin efendisi olarak anıldı.

Velhasıl cellat, âdet yerini bulsun, kalabalık da heyecanlansın diye, tek bir pala darbesiyle Dede Sultan'ın başını yarım gövdesinden ayırdı. Sonra cesedi sırt üstü yatırarak koltuğunun altına koydu. İşte bu andan sonra insanların söylediği "kelle koltukta geziyoruz" sözü ağızlara düştü. Dede Sultan'ın infazı da bu söze vasıta olarak tarihe geçti!

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Ölü Ayetullah Ruhullah devrindeki Eyalet-i Trablusşam eyaletinin temsili resmidir!

Mevzu 16

Aynalar Dünyasına Hapsolan Halk ve El-Hâkim bin Hasan el-Esret

Muamma Bir Zaman, Muamma Bir Yer...
Enderûn-ı Hümâyn Önündeki Seng-i Arz ve Seng-i İbret Ağacı

Amu Derya (Ceyhun) ile Siri Derya (Seyhun) nehirleri arasında kalan gizemli ülke Maveraünnehr'den gelen hayalperest bir çocuk, El-Hakim bin Hasan, elindeki rulo çizimlere bakıp, o ağacın altında gölgeleniyordu. Düşündüğü şey, geldiği yer Maveraünnehr'de tanıştığı gizemli adamın, adına Kâr-ı Üstat Muhammed Siyah Kalem derler, çizdiği korkutucu minyatürlerdi. Onlardan birini, ayna büyüsünü gösteren altın varaklı bir minyatürü elinde tutuyordu ve bunun sihrindeydi. Ağacın altındaki keskin çakıl taşlarına aldırış ettiği söylenemezdi. Bu, silüeti kapkara, dev, ürkütücü, insanların yanına yaklaşmaktan pek de haz almadığı bir

ağaçtı. Silüeti kapkara olmasına rağmen, ilginç bir şekilde gövdesi mor, salkımları turuncuydu.

Doğaya isyan hükmünde olan, söylentilere göre dünyada henüz zaman diye bir kavramın olmadığı dönemlerden kalma olduğu söylenen bu ağaç, ne zaman akla gelse insanların zihninde soğuk rüzgârlar estirirdi. Matbah-ı Amire'deki (Saray Mutfağı), seng-i arz ve seng-i ibret önünde bulunan ağaç, saray efradı tarafından, niyedir bilinmez, Aynalı Dal olarak anılırdı. Aslında ise bir zakkum ağacıydı. El-Hakim bin Hasan daha sonra elindeki rolü minyatüre baktı ve inanılmaz bir şekilde bu ağacın kara silüetini görselde gördü. Bu nasıl olabilirdi ki?

Ağacın bir koruyucusu varmış gibi yüzlerce yıldır ayakta olduğu gibi, ne bir dalına ne de bir yaprağına bir şey oluyordu. Belki doğanın kendisi değil, ama birşeyin ona kol kanat gerdiği kesindi. Hatta vakti zamanında saray bahçesiyle ilgilenmekle görevli olan Gılman-ı Bağçe-i hassa diye çağrılan bir bostancıbaşı, biraz dallarını alayım da daha güzel olsun diye elindeki baltayı ağaca vurunca hemen orada taş olup kalmıştı. Başka deneyenler de olmuş, nihai sonuç değişmemişti. Görüp duyanlardan rivayet edenler, Tırnakçı isimli bir bahçevanın bu niyetle ağaca yaklaştığında, daha ağacın dalına dokunmadan köz ve kızgın demir yuttuğunu ve mor ağaçta bir ateş haline geldiğini diyorlardı. Ağaç, adeta günahkârların yemeğinden bir parça idi. Pota gibi, ona dokunanların karınlarında kaynardı.

I

Enderûn-ı Hümâyun'un içoğlanlarından genç Cemal Ali, hızlı adımlarla El-Hakim'in yanına geldi. *"Ehl-i hıref-i hâssamız seni çağırır. Doğancı koğuşunda hüsn-i hat dersi başlayacaktır"* dedi.

Gılamân-ı Enderûn'lar, özellikle büyük sınıflar, Enderûn'da çok sayılırdı. Orada kıdemli olmak büyük bir meziyet teşkil ederdi. Öğrenciler bir yana, her ağa kendinden eski olana hürmet etmek mecburiyetinde idi. Kanun, küçük bir ihmalkârlığa bile yer vermeden tatbik olunur, en küçük bir disiplinsizliği görülen, derhal saray dışına çıkarılırdı.

Zihni muhayyelelerle iç içe olan çocuk ikiletmedi, hemen ayağa kalktı. Elindeki minyatür rulolarını gizlemeye çalışır gibi bir şey yaptı. Koltuğunun altında dönemin aydınlarından Şehbenderzâde Filibeli Ahmed Hilmi'nin özlü bir dinler ve tasavvuf felsefesi sunan baş tacı fantastik kitabı Amâk-ı Hayal vardı. Efsunların, ifritlerin, dervişler ve fantastik hikâyelerinin doldurduğu bu kitabı o yaştaki bir çocuğun okuması bile cesaret isterdi. Lâkin okuyordu işte.

Edirne Sarayı'nda Enderûn-ı Hümâyun'da tahsil için bulunan El-Hakim, Maveraünnehr'deki Samani Devleti Valisi Keyser'in oğluydu. Soyları Evlâd-ı Fatihan'dan geliyordu. Evlâd-ı Fatihan, Âl-i Osman'da Balkanlar'ın fethine katılan beylerin, fetihçilerin soyundan gelenlere verilen addı. Keyser'in büyük büyük dedesi de Evranoszâde Gazi İshak Bey soyundan gelme bir akıncı beyiydi. Aslen Dobruca ve Köstence arasındaki Uyvar adlı bir köydendiler.

Uyvar'da Keyser'in dedelerini tekinsiz âdemler diye tanırlardı. Malumunuzdur, bu bölgeler şeytanla perilerin, ifritle üç harflilerin raks ettiği yerlerdir. Anlatmalara göre Keyser'in dedesi bir Cuma günü, Müslümanların Cuma namazını kıldığı bir vakitte, Nitra nehrinin kıyısındaki Uyvar Kalesinin dibindeki oyukta binlerce küçücük balığın, berrak suların içinde coşkuyla raks ettiğini görüp ayağa kalkmıştı. Sonra elinde tuttuğu küçük aynayı geride ağaç kesen odunculara göstermiş ve: "İçinde kendimi gördüğüm,

ruhumu fetheden, o meçhul yansı âlemine gidiyorum, Ak Sultan'ı göreceğim" deyip, bir anda bir parlama ile yok olmuş, bir daha da kendisinden haber alınamamıştı!

II

Enderûn-ı Hümâyun namını alan Sarayağası, o sabah hasoda, hazine, kiler ve seferci odası, doğancı koğuşunun muhafazasına nezaret etmek üzere sarayda dolaşıyordu. Maiyetinde de ağalardan kırk nefer bulunuyordu. Aynı anda Kilercibaşı, hizmet-i hümâyunda bulunan kilercilere nezaretle beraber sofra edevâtını muhafaza ediyordu. Sarayağası ile Kilercibaşı'nın gözleri El-Hakim'e takıldı. Çocuk başını tavana kaldırmış, elindeki aynayı sıkı sıkı tutmuş, şaşkın şaşkın sarayın kubbesini izliyordu. Dilinde, bilinmedik lisanla bir şeyler mırıldanıyordu. Arada bekliyor, karşıdaki birinden cevap almışçasına davranıyordu. Sanki bir şeyle diyalog halindeydi. Sarayağası, "Bu ne yapıyor?" gibilerden işaret edince Kilercibaşı, El-Hakim'in yanına gelip, "Senin meselen nedir?" diye sordu. El-Hakim büyük bir sakinlikle gizemli şeyler mırıldanmaya başladı:

— *Onların hikâyesini dinliyordum. Bu kubbenin inşasını yapan kalfa, bir süre için burada yaşayan üç harflileri ele geçirmiş. Bunlar kadimlerden hüddamlarmış. Ve bir şekilde hep birlikte devlet hazinesini soymaya karar vermişler. Tam soyacakları sırada muamma hocalardan birinin bundan haberi olmuş ve onları dünya meclisinden kovmuş. Hocanın lakabı "Efendimiz"dir ve hâlâ bu kubbe altındaki aynaların arkasında yaşamaktadır. Lâkin siz görmezsiniz. Bu kişilerden geri kalanlar kaybolmuş, ama kalfa yaptığı bu bina hatırına şu dışarıdaki zakkum ağacının*

kovuğunda yaşamaya mahküm edilmiş. Tam 33 sene burada çile çekmiş. Hüddam cinleriyle akraba olmuş, daha sonra da Ak Sultan'ın izinden giderek yoklara, yansılar âlemine karışmış.

Kilercibaşı'nın kafası karışmıştı. Çocuğun da karışık olduğunu düşündü ve oradan ayrılmak istedi, yaptı da.

El-Hakim ise Kilercibaşının ardından "Bir gün savaş yeniden başlayacak" cinsinden laflar gevelemeye devam etti. Bir yazarın dediği gibi: "Aynalar ve babalık tiksinçtir; çünkü her ikisi de, Evren'i çoğaltıp dağıtırlar" dedi ve devam etti:

— *Âdemler çoğalmamalı. Onların evreni dağıtmasına, yasakları delmesine izin vermemeli. Onlar nankördür! Onlar beyinsizdir! Derim ki, seng-i arz ve seng-i ibret ağacıdır, öte yakada, gizli ve gerçek olan. Tepede aynalar, alacakaranlıkta ruhlar var. Boş aynalar geceleri, gündüzleri; görüyor ölülerin silüetlerini. Ak Sultan'ın gelişi yakın, çevirecek bir gün kilidini dünyanın ve itip girecek ağır kapıdan. Kimileri ona aynaların sihirbazı der. Ve fani dünyanın en acımazsız hükümdarı Kasvetli İnsan'ın hiç hükmü olmayacak. O gün yakın!*

İlginçti, El-Hakim insanoğluna düşman gibiydi!

Ve El-Hakim bin Hasan, "Bugün hepimizin, geri kalan ömrümüzün ilk günü" deyip, kubbenin camından inen güneşin ışığının vurmasının ardından anlamsız bir şekilde elinde tuttuğu aynanın yansımasıyla gözden kayboldu gitti.

Bu olaydan tam 98 yıl sonra Muamma adamlardan Abdülmelik Bin Kasım, Muhayyelat adlı el yazması eserinde El-Hakim'in esrarına ilişkin şunları yazıyordu:

"Vaktin bilinmez zamanlarında aynaların dünyası diye bir dünya vardı. Kendine has bir dünya idi. Halkı vardı. Lâkin ayna insanları ile âdemoğlu birbirinden ayrı düşmemişti. Bu iki krallık,

aynaların ve insanların krallığı içinde yaşıyordu. Öyle ki aynalara giriliyor çıkılıyor, bu iki dünya arasında sevgi hâkim oluyordu. Ne olduysa o gün oldu. Tam 98 yıl önce Köstence'de Drakuloğulları soyundan gelen sahte Evlâd-ı Fâtihan El-Hakim adındaki bir şeytan, aynalar dünyasına girdi ve bu iki halk arasına mel'un bir nifak soktu.

El-Hakim gerçek bir sihirbazdı. Bir ayna sihirbazı. Büyük büyük dedesi de aynı yoldan geçmişti. Bu fani dünyanın yansımasında yeniden doğmuştu. Bir gece, El-Hakim iblisi önderliğindeki aynalar halkı, dünya insanlarını tarumar etti, acımasızca kesip biçti. Aynalar halkı dünyayı ele geçirmek üzereydi. Sahip oldukları tılsım, büyü ve sihirle çok güçlüydüler, lâkin hayata dair imanları yoktu. Kanlı çatışmalar sonucunda, İslâm'ın Alemdar Şems El-Şemal Taburu, aynalar insanlarına büyük zararlar verdiler. El-Şemal neferleri, kuşatmacıları geri püskürtmeye çalışıyordu ki, El-Hakim delilik ötesinde bir hata yaptı. Aynalı Dal ağacının gövdesini bir baltayla açmaya çalıştı. Büyük büyük dedesi Ak Sultan'ın ağaçta yaşadığına inanıyor ve onu özgür kılıp âlemi fethedebileceğine inanıyordu.

Ancak anlaşıldı ki, o üç harfliler izin vermiyorlardı ağacın kesilmesine. Yine izin vermemişlerdi. Zati bu ağaç, cinlerin yuvası olarak dillere dolandı o günden bugüne. İnsanlar da fırsatı kaçırmamış, ayna insanlarını ait oldukları yere, aynalar içine tutsak etmişti. Ağacın sahibi Hüddam cinleri de bu olanlara, rahatsız edilmelerine çok kızmıştı. Onların sihri o kadar güçlüydü ki, ayna insanlarına sanki bir düşteymişcesine, onlara insanların bütün eylemlerini yineleme cezası vermişlerdi. Onlar artık basit yansımalar olmuştu. Lak lak kuşu gibi olmuşlardı. Kendi varlıkları kaybolmuştu. Aslında köle olmuşlardı. Artık sesin tekrarı ya da sudaki akis gibi olmuşlardı. Bugün hâlâ ayna halkı güçlerinden ve

görüntülerinden yoksundur. Uysal ve biricik olmayan görüntülerdir. İşte bu olaydan sonra aynaların arkası hep kapkaradır. Ayna halkı uyanana kadar da kapkara kalacaktır."

...

Ulemalardan Abdülmelik Bin Kasım'ın Muhayyelat'ının konuyla ilgili son cümlesi ise insan kralları için ürkütücüydü:

"Irmaklar, ay, aynalar, labirent, kaplanlar, oyun, öteki, kılıçlar... Bilmez misiniz ki, aynalar halkı günün birinde bu büyülü siliklikten, hiçlikten silkelenecektir. Uyandıklarında artık insanları taklit etmeyecekler. El-Hakim uyandığında, Ak Sultan geldiğinde bir daha yenilmeyecekler!"

Bu ürkütücü durum böyleydi... Aynalar bir yana, yüce kitabın işaret ettiği ağaç, kalplerin korkulu rüyasıydı. Nerede olduğu da bilinmiyordu. Sadece lânetine işaret ediliyordu:

"Vaktiyle sana şöyle vahyettiğimizi hatırla: Şüphesiz Rabbin insanları kuşatmıştır. (İsrâ gecesi) sana açıkça gösterdiğimiz o temâşâyı ve Nebe-ul Azim'de lânet edilen ağacı da, yalnız insanlara bir imtihan için yapmışızdır. Biz onları, korkutuyoruz, fakat bu onlara ancak büyük bir taşkınlıktan başka bir sonuç vermiyor."

Sen bil ki, Rabbin, göklerde ve yerde olan herkesi en iyi bilendir. Allah'ın hikmeti üzerimize olsun...

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Ormanlar; ay; aynalar; labirent; kaplanlar; oyun; öteki; kıtalar... El-Hakim uyandığında. Ak Sultan geldiğinde bir daha yenilmeyecekler! Aynalar Dünyanın tersine çevrilmiş resmidir...

Mevzu 17

Bir 16. Yüzyıl Şarlatanı! III. Murad'ın Rüşvet Eli Şeyh Şücâ

8 Ramazan 982 (22 Aralık 1574) Rum Meliki Timaoş'un kurduğu Konstaniyye-i Kübra

Hz. Âdem'in oğlu Kabil, kardeşi Habil'i öldürdükten sonra Âdem Aleyhisselâm, Kabil'e şöyle dedi:

— *"Git! Artık sen hiçbir zaman korkutulmaktan uzak kalamayacak, gördüğün hiçbir kimseden de güvenlikte ve selâmette olmayacaksın!"*

Âdem Aleyhisselâm; Kabil oğullarının ahlaki çöküntü, rüşvet, hatır, zina ve içkiye düştüklerini, onların kalplerinin bozulduğunu görünce, üçüncü kardeş Şit Aleyhisselâmın oğullarına da Kabil soyu ile evlilik bağlantısı kurmamalarını tavsiye etti.

Kabil'e Habil'i öldürten neden ne olursa olsun gerçek sebep kötülüğü bilmesiydi. Ve o andan itibaren Kabil ve soyu, Allah (CC) tarafından lânetlenmişti. Onlar da kendilerini binlerce yıllık insanlık tarihinde farklı biçimlerde gösterdiler ve göstermeye de devam edecekler... Bazen bir şarlatan olarak, bazen de bir sultan olarak... Nadiren de her ikisi kılığında! Bu hikâye de bazılarınca koca Osmanlının amansız cellâdı olarak denen bir adama ilişkin olacak. Şeyh Şücâ'yı diyoruz. Anlatalım, dinleyin de ibret alın...

Hikâyede her şeyin başında bir doğum var idi. Sonu da her zaman beklendiği gibi bir ölüm olacak idi ya, neyse!

Sultan II. Selim Han Hazretlerine oğlunun doğum müjdesi verildiği zaman, hazreti Padişah pek memnun olmuş ve şu sözlerle şehzâdenin adını ilan etmiş idi:

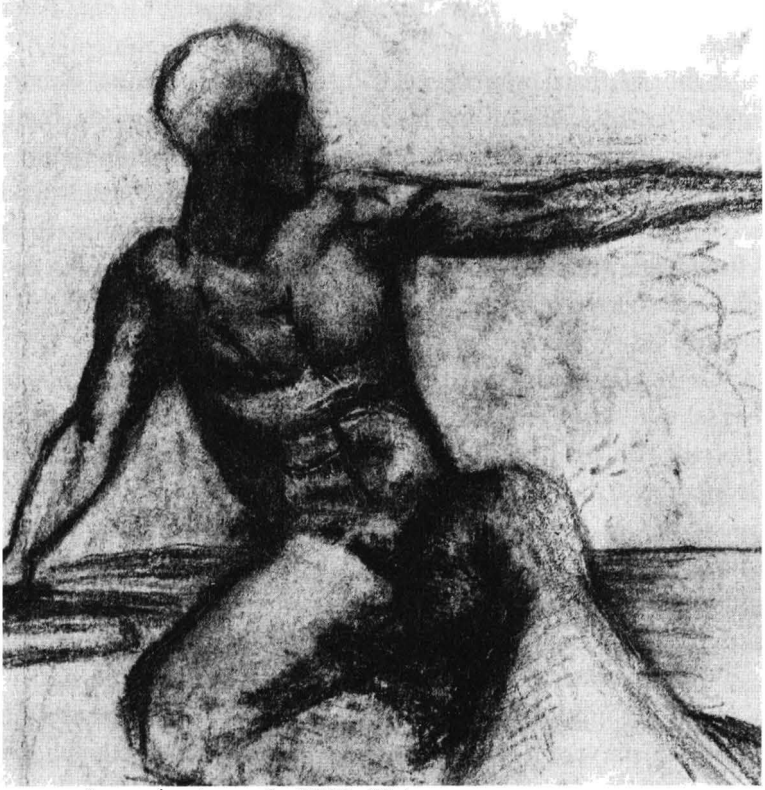
— *"Ecdad-ı kiramımızda Selim oğlu daima Murad olagelmiştir."*

Devleti Osmaniyyeyi yirmi milyon kilometrekarelik bir mesaha ile Manisa'da vali olarak devlet hizmetlerinde bulunan Veliahd Şehzade Murad Han'a bırakan merhum padişah Sultan II. Selim Han vefat ettiğinde, tarihler Hicri 955/Milâdî 1549 yılını ve haritalar altı kıtayı gösteriyordu. Lâkin bu bilindik bir hikâyeydi. Bir veliahd doğuyor ve büyük bir gürültü patırtı kopuyordu. Gerçi patırtının sonu taht mı olur, tabut mu olur bilinmezdi. Ama âdettendi, yine de kopardı işte!

I

II. Selim'in vefatı üzerine veziriazam Sokollu Mehmed Paşa bir mektup hazırlayıp, Hasan Çavuş ile Manisa'ya göndermişti. Devrin Kaptan-ı Deryası Kılıç Ali Paşa da bir baştardayla Mu-

Şeyh Şücâ'nın Üçlambol'un bir tepeşinden "Tıhtıf halıçkathud hilçıkthur bahıf tayhuş hin Lahçtafıjar kelçi li içmini je ecabe küllü hayyin Lidavetihi terfikuç hiçrat veytaç küllü çeyin hilbaki eçlimut hutçuhuç..." diye muşka dkumaçının temçili reçmidir!

metin-yerlestirme-3_0008_23.jpg

rad-ı Sâlis de derler, yeni padişahı getirmek için Mudanya'ya hareket etmiş, lâkin zaten Mudanya'ya ivedilikle gelmiş olan Murad, baştardayı beklemeden iskelede bulunan Feridun Bey'in 18 oturaklı forsa kalyete zahire gemisine, silahdar, rikâbdar, çuhadar ağaları ve bir de tüm bu hikâyete sebep olan Şeyh Şücâ'yı alıp, gece yarısına doğru Sarayburnu'na gelmiş idi. Murad-ı Sâlis çok sakin bir şekilde Bâb-ı Hümayun'u açtırmış, vezir-i azam Sokolluyu çağırtmış, Hasoda'ya geçip iki yanında ağalar ve çaşnigirler olduğu halde erkânı selamlayıp tahta oturmuş, iç biatı tesis ettirdikten sonra ne eli, ne kalbi titremiş; beş kardeşini de Cellat Kara Hamal'a boğdurtmuştu.

Sabi günahsızlardan biri celladın kemendi boynuna dolanmadan koşup Cellat Kara Hamal'ın yanağından öpmüş, buna dayanamayan Kara olduğu yere düşüp bayılmış, vazifeyi yamağı Arnavutlardan Hüslem ikmal etmişti. Etmesine etmişti de onun da gözüne kan durmuş, ondan sonra da bir türlü geçmek bilmemişti. Hüslem'e de bu vakadan sonra Hamal Hüslem demişlerdi. Ne de olsa günahsızların günahlarını onlar adına taşıyordu ya!

Gelgelelim hazır baba II. Selim'in matemi var, üzerine bir de beş sabinin acısı (!) eklenmiş, uzun yenli siyah çaprastlı nimten ve mor atlas dolamalarla devlet erkânı mateme durmuş idi. Serviler arasında tahtadan bir taht üzerine konulan tabutlardaki cenazeler, ağıtlar ve Şeyhülislâm Hamid Mahmud Efendinin duaları arasında defnedilmiş, diğer taraftan iç hazineden her biri 10.000 altınlık 110 kese altın çıkartılarak cülus bahşişi dağıtılmıştı. İşte tam burada Sultan III. Murad, camiyi dolduran cemaati, hünkâr mahfilinin kafesinden selamlarken, yanında getirdiği Şeyhi Şücâ'nın, yani bir ulemânın, cülus bahşişi dağıtımı ile ilgilenmesine kimse anlam vermemişti. Şücâ elinde tuttuğu sedef kakmalı af-

yon kutusu benzeri bir kutuya bir taraftan pat pat vuruyor, diğer taraftan "*Biz veledizina mıyız? Sanki yetimin hakkı hazine bizim korumamızda olmaz mı?*" diye lakırdıyordu. Şücâ bunun üzerine bir de yanındaki şehzadenin eski musahibi, padişahın yeni vekilharcı Raziye Kalfa'ya seslendi:

— *"Hazine mühimdir, ümerâ ve hükkâm elinde hâsıl olmaz, kendülere sa'y ederler, hazineye Şücâ gibi bir emin gereklidir."*

İşte Asitane-i âliye şarlatanının şehirde ilk görünüşü bu şekilde olmuştu, bu şekilde kendini belli etmişti.

Şücâ'nın ne menem bir şey olduğunu ve Devlet-i Aliyye'ye ne türlü fecaatlar yaşattığını hikâyetin bundan sonrası anlatacak. Anlatalım da dinleyin, dünyada Kabil soyunun ifritleri sadece ölümle, kanla bir araya gelmeyecek ya! Koca imparatorluğun başını yakan afyon, ahlâksızlık, zina, rüşvet gibi belalar, türlü nifak tohumları, bazen şeytani mahlûklardan, toptan, tüfekten, kılıçtan ve onların getirdiği ölümden bile daha yıkıcı bir şey olurmuş. Buradaki de böyle bir şeymiş.

II

Şücâ, aslında Manisa'da Ümmi Sinan sofularından bir derbederdi. Kendisine eskiden Lüleci Şücâeddin derlerdi de ne ettiği pek de bilinmezdi. Hânesi ittisalindeki dükkânında güya lüle yapıp satarken; geçinmesi dükkânda lüle satmaktan değil idi. Amma kendisini akirayanlar dükkânda bulsun deyu orada resmen oturur, küçük üfürükler yapar idi. Ya, öyleydi işte. Ahali tarafından nefesi kuvvetli, tabirleri derin, zevki, cümbüşü bilir bir zat olarak bilinirdi. Bilenlerin ne dediğine bakmayın, bu Şeyh Şücâ,

Manisa'dayken fakir, perişan kılıklı, cahil, okuması yazması olmayan bir kelekçiydi. Sine uryan, yalın ayak bağ bahçe bekçiliği yapan, kadına kıza oğlana şirinlik muskası yazan, rüya tabiri yapan bir kayıptı. Demesi ayıp değil, akıl dengesi olmayan bir fani idi de. Lakin cinlerle iletişim kurduğu gerekçesiye ünü her yere yayılmıştı. Şeyh lafı da zira oradan gelmiş idi ve Lüleci Şücâeddin, böylece olmuştu Şeyh Şücâ. Kendisini de, Cenabı Hakkın ateşten halk ettiği cinleri hükmü altına aldığı ve onlarla dostluklar kurarak olmasını istediği bir işte yardımlarını ve bilgilerini alarak sonuca ulaştığı tantanasıyla ahaliye tanıtıyordu.

Veliahd Şehzâde Murad'ın bu tür işlere inancı çoktu, üç harfliler dolayısıyla büyücülük ve şirinlik muskası yazmakla ünlü bu adam bir gün: "Şehzadem! Üç harflilerden haberi aldım, üç vakte kadar Devlet-i Aliye'ye Sultan olacaksın, öyle ki, yirmi otuz basamaklı bir merdiveni çıkıp, sonra dört basamak inip duracak, müjdeni de dört güne ya da dört haftaya alacaksın" kehanetini etti diye, adamı yanında çalıştırmaya başlamıştı. Kehanet bu ya, bazen tutacağı olur, tutmuştu işte. Böyle olunca sahtekâr Şeyh Şücâ, bu kez de Sultan Murad'ın dünya ahiret hocası olmuştu. Bir de Şücâ Efendi!

Sultan Murad tahta çıktığında, Manisalı Şücâ Efendiyi yanında İstanbul'a götürünce, bu âdemin kılık kıyafeti padişah tarafından düzeltilmiş, makam ve nüfuz sahibi yapılmış idi. Büyücülük ve muskacılığa sarayda devam edip, çocuk doğuramayan kadınlara muska yazmış, kimlerden kimlerden aranır olmuştu. Vüzera, rical, kibar konaklarında kendisini sevdirmiş, alâ münasebetle sohbetlerle, arada hoşça tebessüm, bir de tuhaf mazmun fıkralarla insanları eğlendirmiş ve kendisi dahi eğlenib vakit geçirir olmuş idi. Hadi bir yandan da diyelim, "Padişah Şeyhi" sıfatıyla bulaşmadığı rezalet bırakmamış idi.

Sultan Murad'a yakınlığının sağladığı dokunulmazlıkla, din adamı kimliğine uysun veyahut uymasın para getiren her işe el atmıştı Şücâ. Bir de Padişah'ın Şeyhi diye ün yapmıştı ya, başı sıkışan ona koşmuş, o da müşkülü olanın işini padişah sayesinde görmüş idi. Böyle olunca da hediyeler sel gibi akmış, akan hediye olunca, Şeyh de bahçeler, irat mahzenler, kayıkhâneler, mükellef kahvehâneler, meyhâneler yaptırmış idi. Şeyh aslen medresede olur ya, bu madrabazın herhangi bir medrese paspasını onurlandırdığı ise görülmüş vaka değil idi.

Bu yetmez, bir de "afyon" işine bulaşmıştı. "Off! Bu afyon pek iyi kafa yapıyor" deyip, artık nasıl oluyor bilemiyoruz, olan bir iki vak'adan hareketle, "Bre, bu afyon denen meret, sakın şu cinlerin de şifası olmasın?.." deyip, huzuruna "cinlendim" diye gelene dayamıştı afyonu. Afyonu çeken uçmuş, herkes pek mutlu olmuştu. Böyle olunca şöhreti kulaktan kulağa yayılmış "Padişah Şeyhi Şücâ offf...Asitane..." dedin mi, akan sular durur olmuştu! Bu nâmert de parsayı toplayacak ya, afyonun ticaretine başlamıştı. Hem de öyle sıradan afyon da değil; cin tesirli, okunmuş afyon satar olmuştu Şeyh! Eee, bunun para karşılığı olur mu, akan sular para olmuştu. Şeyh Şücâ durur mu? Durmamıştı...

Kurduğu meyhânelerin sayısını bilen yoktu. Bir pislik daha sayalım ki bilesiniz, öylesine sıradan meyhaneler değildi bunlar. Genç delikanlılara düşkünlüğün yaygın olduğunu bildiği ve kendisi de yatkın olduğu için 'dalyan' diye adlandırılan meyhane ve kahvehaneler dizisi sahibi olmuştu.

Tamam, kimse pir-u pak değildi de, bu dalyanlarda da rezaletin bini bir para idi. Kadınlar denizi gibi olan haremde zati her türlü çılgınlığın ardı arkası gelmiyordu da, dalyanlar da haremlerle atbaşı gider olmuştu! Sultan III. Murad'ın dedesi Kanunî Sultan Süleyman döneminde İstanbul'da ün yapan Arap Fatı, Giritli Narin, Atlıases Kamer, Kirteli Nefise ve Balatlı Ayni gibi

kadın fahişeler burada çalışsa, mekân bir tür kârhane olsa yine iyi! Bu dalyanlardan Samatya'dakinde, haremde kadınların oynaşı olan Zülüflü baltacılardan, el, ayak parmakları kınalıdır, Rıdvan Bey adındaki yakışıklı delikanlı gibi pek çok kişi, bu sefer Şeyh Şücâ'nın oyuncağı olmuş idi! Derler ki, Şücâ mahbûb-ı ziba diye andığı Rıdvan Bey'i Kılıç Ali Paşa Hamamı'nda camekân odada görmüş, artık neresinden vurulduysa peşini hiç bırakmamıştı. İlk yakaladığında da o nazlı oğlanın firuze kâsesini ejder misali kazığıyla oymuştu! Şeyh demekten de utanırız Şücâ, bir yaşlı Kethüda Efendi'ye bu âdem ejderhasının hamam muamelesini anlatırken gevrek gevrek gülerek, çokça sırıtarak en fazla da kendinden geçerek şöyle deyivermişti:

"Efendim, tokmağın şahbazı bende. Bizim sülâleye Manisa'da Uzun Sinanlar derler. Ne diye sanırsınız? Ejderhanınki zaten ortalık yoludur. Uzan beyim, paşam deyip nicesini baldır bacağa attı, kıvamı geldikte kendi peştemalını fora edip daşş...a inerek, sonrasında Efendisinin ayaklarını öptü. Oğlanın başını tutmam gerektir deyip Rıdvan'ın o lain boynuna kol kemendimi attıkta, oğlanın orası nur topu misali ortaya çıktı ki, beni tutana aşk olsun."

Şüca'nın lânet olasıca ağzı bu gibilerini o kadar fazla deyivermişti ki, bir yandan sarayda kıskananları mı ararsın, müteddeyyinlerden beddua edeni mi duyarsın, yoksa karıştırdığı haltların padişahı küçülttüğünden dem vuranı mı? İşte olunca durum bu, Rıdvan'ın ölüm emri, Nurbanu Sultan'dan mı, İsmihan Sultan veya Safiye Sultan'dan mı geldi bilinmez, ama oğlancılığın arkası hiç mi hiç kesilmemişti. Bunların en namlılarından olan Sultan Murad'ın Manisa'dan yanında getirdiği iç oğlan Halil, padişahın gücünü, Şeyh'in desteğini almış olmuş ya, bir de kendisine Yenikapı'da herkesten uzak, gözlerden ırak bir köşk yaptırmış, adını da Forsa Halil koymuştu. Bakmayın köşk dediğimize, bildiğiniz kerhâne idi bu. Bu habis mekân

kısa bir sürede, yakışıklı delikanlılar ve güzel kızlarla dolu, çifte konak saraylıların en gözde eğlence yeri olmuştu. İç oğlan Halil'in hamamda soyunduğu dönemdeki tarifesiyle ilgili bilgiler, Dellaknâme-i Dil Küşa adıyla Forsa Halil'e konuk taşıyan zarif arabalarda bile asılı olmuştu:

"Gece ve gündüz seferi 30 akçedir. Dellak ise ortak olarak 15 akça dahi alır. Zevk-i sefa, gece döşek yoldaşlığı ister ise 250 akçadır. Hadi onu da demiş olalım; kulamparası kaç sefere takati varsa 250 akçaya o da dâhildir."

Gönül gözü görmeyen, can gözünü neylesin derler, İslambol'un bu terekesi, artık zengin dul kadın mı ararsınız, yaşlı vezirlerle evli genç kadın mı bakarsınız, ya da 'mahbub oğlan' meraklısı mı sorarsınız, her şer zevke hitap eden bir müdavimhâne haline gelmişti. Arapça "zarif" kelimesinden gelme olduğu için zürefâ derlerdi, özellikle yüksek kesimde revaçta olan kadın seviciliği de almış başını gitmiş, zürefâların sayısı da hayli artmıştı.

Rezaletler kendi seyrince böyle sürüp giderken, derken bir de bakmışlardı ki, bu felâket mekânın sakinleri yavaş yavaş ortadan kaybolmaya başlamıştı. Kişiler sigaya çekildiğinde sorguculara bir bir ötmüşler ve o zaman anlamışlar ki, tüm servetlerini buradaki sevgililerine, daha doğrusu Halil'e aktaran kişiler, sevgilileri üzerinde hak iddia edip tehdide başlayınca öldürülmüşlerdi. Eee, bir de Halil'in müdavimleri arasında vezirler, paşalar olunca, Halil'in ağzı torba değil ki büzesin, başlamıştı Malta papağını gibi ötmeye! İtibar sahibi kadınlar, saray halkından kimseler bulunduğunu ifşa edip isim vermeye başlayınca, Halil konakta kalan 'kirli oğlanlar'la birlikte boğdurulmuş, leşi de atılmıştı Kireçburnu'ndan denize!

Hadi bari dedik, bunu da söyleyelim: Bu asrın devamında İstanboli'nin ünlü hamamları ve bu hamamlarda kulamparaya peştamal çözen nâzenin oğlanlarının sayısı öyle bir artmıştı ki

sormayın. 2 bin 245 parlak dellak, ahaliden efendilere kovuk olmuştu. Kadızâdenin gönül eğlencesiyken sokaklara düşen Kapıkulu Efkan'ı mı sayalım, Kanlıca sırtında baş kesen Kıllı Domuz namlı bir hayduda peşkeş çekilen Zülfiyar'ı mı veyahut Kaymakamlık onu kasap edecekken istemeyip firar eden eski mumcubaşı Küçük Efendi'yi mi? Öyle ki, Kostantiniyye el-Mahrusa'da farklı mekânlarda oğlancıkları kıllı sineye çekip gözleri yaşına bakmayıp gümüş kümbetine kazık çakanların sayısı bir hayli artmıştı! Kostantiniyye haydutları diyelim artık, bu adamlar tecavüz ettikleri parlak dellakları yürümeye mecali kalmayasıya kadar zorlamışlardı. Böyle olunca da, İslambol'da tezgâh arkası, dükkân, yangın yeri, mezbelelik birçok yerde soyunan, nihayet Müftü Efendi Hamamı, Piyalepaşa Hamamı, Kılıç Ali Paşa Hamamı, Yıldızbaba Hamamı gibi çeşitli hamamlarda üstüne peştamalı, beline tokmağı saran defterli oğlanların sayısı da bir hayli artmıştı. Paspas Şücâ bir de tüm bu işlerden ondalık almasın mı? İşte bunu da yapınca, olmuştu onun adı bu sefer Pezo Şücâ!

III

İslambol'da öyle anlar yaşanır olmuştu ki, ortalık mahşere dönmüş, "er ile avrat" seçilemez olmuştu. Güneş görmeyen hatunlar, ta yatsu namazına değin evlere varmıyorlar, bazen tanıdıklarına konuk oluyorlar ya da zaman zaman yollarda zamparaların tuzağına düşüyorlardı. Hatta bir gece infialden binlercesi var derler, hatunlar çaresizlikten Sultan Bayezid Hamamına girip sabahlamışlardı. Evlerde nahoş olaylar geçmiş, eşlerin araları açılmış, kimileri boşanmıştı. Zendostlar içinse o zamanlar bulunmaz birer fırsat olmuştu. Hele birkaç hatunun iç organları boşaltılmış

halde cesedleri Baruthâne, Ahırkapı ve Çatladıkapı semtlerinde bulununca ahali arasında infial artmış, duruma acilen müdahale edilmesi gerektiğini düşünen İslambol Kadısı Çivizâde Ali Çelebi alelacele birilerini zincire vurdurmuştu. Başlarına piyango vuranlar, Anadolu'yu saran Celalî kalabalıklarının ünlü sergerdelerinden olup Mehdi Kethüdası diye ün yapan Mahmur, Bedestende Kuyumcular kapısında misk amber satan Acem Fırat olmuştu. Acılı ve yavaş olsun diye başları kör bir satırla parça parça, küçük küçük kesilmiş, kesilmeden önce de derileri boyundan göbeğe iyice açılıp, taş tuzu basılmıştı. En sonunda da, iç organları boşaltılmış cesedleri Bayezid Camii avlusuna getirilerek Mahmur'un eskiden remmallik yaptığı yerde kazığa asılıp teşhir edilmişti.

Halkın da cümle âlemi başlamıştı, ulemaya, padişaha şikâyete:

–Sülalesi kuruyacısa Şeyh, filan yerde civan sefasında... Nigar sefasında... Afyon'u basmış cümle âleme, oğlancılık etmekte!

Padişah Murad-ı Sâlis inanır mı lakırdıya: "Şücâ Şeyh'im halkın bildiği gibi değildir. Pak damedir" deyüp yüz vermemişti. Oysaki bu durumun tanığı olan Osmanlı tarih yazıcısı bir Peçevili vardır, o aynen şöyle demişti:

> — *"Şeyh Şücâ padişahla her buluştuğunda, gördüğü işlerin hasılatından birer ikişer kese flori getirirdi."*

Peçevili'nin dediği bu lakırdı pek önemliydi. Bu cümlenin tercümesinde der ki; İblis Şüca koskoca Cihan İmparatorluğunun padişahını bildiğin rüşvete alıştırmıştı. Ya aynen öyle!

Ne derler bilirsiniz, "Ağalar, davul dengi dengine çalar, armut da dibine düşer!"

Diyelim de duyun!

IV

Bu padişahın babası Sarı Selim ki, Ayyaş Selim olarak bilinir, bir sazlı köçekli âlem sırasında Kıbrıs şarabıyla sarhoş olmuş bir halde saray hamamında bir cariyeyi kovalarken ayağı kaymış ve düşmüş, hiçbir işe yaramayan başını eski sarayda hamam mermerlerine çarparak parçalamış ve birkaç gün sonra da geçirdiği beyin sarsıntısından ölmüştü. Diyebilirsiniz ki, bu suretle lâyık olduğu manevî cezayı görerek vücudunu dünyadan kaldırmıştı. Sadece kendi vücuduyla çekip gitseydi, bir zulü olmazdı da, bıraktığı yozlaşmaya ne demeli?

Gece gündüz içip, hazinesinden altın ve mücevher taşan bir imparatorun o zevk meclisleri, siz fanilerin zamanının muhayyel sınırları ötesinde, bir peri masalı hayatı olsa da, yüce Osmanlı'nın nifak tohumlarına yenik düşmeye başlamasının resmiydi. Artık bundan sonra sefahat, işret, şehvet ve israf devri başlamış, felâket yollarına doğru büyük adımlar atılmıştı. Bu vakitten sonra uğranan her çeşit belâ, fedâkâr ahaliye yüklenmiş, refah ve saadet gözlerden ırak olmuş, üç vakitte bir yüzünü göstermiş ise de, akşam güneşi gibi durmayıp batıp gitmişti!

Armut da pek farklı olmamış, dibine düşmüş ve babasından pek de farklı bir saltanat sürmemişti. Manisa'dan gelip tahta çıktığında herkes onun yazdığı şiirlere bakıp duygusal, halim selim birisi olduğunu sanmıştı, lâkin umulmayan taş baş yarmış ve onun saltanatı temaşa, düğünler, şenlikler, saray protokolü ve görkem ile geçmişti. Sultan III. Murad devrinde Osmanlı Devleti en geniş sınırlara erişmiş olsa bile, kendisi saltanatı boyunca İstanbul'dan hiç ayrılmamış, bırakın cihanı imparatorluğa katmayı, Edirne'ye bile gitmemişti. Sayısı kırkı aşan hasekilerden başka saray dışındaki kadınlarla da ilişki kuran hünkârın, öldüğünde erkekleri er-

kenden boğulacak 135 çocuğu bulunurken, yedi cariyesi de gebe haldeydi. Hasekisi Nurbanu Sultan, oğlunun karısı Safiye Sultan'ı öldüresiye kıskandığı için oğlu III. Murad'a yıllar boyu onu unutturacak bir cariye arayıp durmuştu. Bu nedenle bu sultanın döneminin, avradın en pahalı olduğu zamandır diye söylenir! Bir rağbet, bir rağbet, sormayın derlermiş duruma tanıklık edenler. Aşırı rağbetten dolayı 200 altınlık cariyelerin fiyatı 1000 altına çıkmış, azlığından olsa gerek inmek de bilmemişti.

Nurbanu Sultan, oğluna Safiye'nin büyü yaptığından da şüphelenmiş, hayatını büyüyü çözmeye vakfetmiş âdeta. Neticede "ukde-i murad ber-mukteza-yı fuad" büyüsü, fena bir şekilde çözülmüştü! Öyle ki, Sultanoğlunu tutabilene aşk olsun! Eee, başka ne beklenir ki, Şeyhi Şücâ padişaha otu dayıyor, Sultan III. Murad, terkipten memnun, kafası iyi olacak diye içiyor, içtikçe yine istiyordu. Keş Şücâ, olmadı biraz da afrodizyak katıyordu işin içine. Sultan, terkibi aldıkça dalıyordu hareme. Kendisine denk gelen cariyeler çığlık çığlığa, kaçıp saklanmaya çalışıyorlardı, ama nafile... Kanı bozuk Şeyh de durumdan memnun tabi. Cebi para, ismi şöhret, sırtı yastık görüyordu. Yani düzen bildiğin işliyordu!

Sultan III. Murad sefaya berdevam malum, öldüğü gece bile sazendelerden "Bimarım ey ecel, bu gece bekle canım al" şarkısını dinleyerek göçüp gidiyordu. Sadece kadın düşkünlüğü olsa tamam da, daha kötüsü, yolsuzluklar yaygınlaşmış, Devlet-i Aliyye'de ilk yüksek enflasyon görülmüş, daha sonra ülkeyi yıkıma götürecek kapıkullarının saraya isyanları başlamıştı. Şeyh Şücâ gibi adamlar vesile olmuş, Osmanlı padişahı bile rüşvetçi durumuna düşmüştü. Hani yukarıda demiştik ya Peçevili'den alıp, "Şeyh Süca, Padişah ile her buluştuğunda, gördüğü işlerin hasılatından birer ikişer kese florin getirirdi" diye. İşte Padişah III. Murad'ın en büyük rüşveti Sadrazam Koca Sinan Paşa'dan aldığını, Osmanlı Sultanı-

na ilk rüşvet verenin ise Kızılahmetli Şemsi Paşa olduğunu derler. Bunu da anlatalım da bu tür bir ifritlik nasıl olur ahali görsün!

Bu rüşvetçi Şemsi Paşa, İsfendiyaroğulları soyundandı. Belki bilirsiniz Osmanlı İmparatorluğu, İsfendiyaroğulları Devletini ortadan kaldırmış, ülkesine katmıştı. Osmanlı Padişahı da o soydan gelen Şemsi'ye paşalık unvanı vermişti. Hatta Gelibolulu Mustafa Âli vardır, kendisi Şemsi Paşa'nın Padişaha rüşvet verip ikamet ettiği saraya döndüğünde şunları söylediğini rivayet ediyordu:

"Onlar bizim ocağımızı söndürdükleri gibi, ben de onların ocağını söndürecek bir mukaddeme tertip ettim. Bugün Kızılahmetli'nin intikamını Al-i Osman'dan aldım".

Gelibolulu Âli bir tavr-ı hüzün ile "nasıl?" diye sorduğunda cevap şöyle geliyordu:

> — *"Padişah'ı bizzat bey-i avatıfa (sevgi, teveccüh satın almaya) ikna ettim. Vakıa, kendisine arz eylediğim cazibe çok müessir idi, kırk bin altın az şey değildir, bu günden sonra Padişah bizzat rüşvetçilik örneği olacak, artık rüşvet almaktan el ayak çekemeyecekler. Rüşvetçilik ile de devletleri sebat bulmaz."*

Kara Şemsi Paşa'nın laf ettiği aşikârdı ve bunun oluşunda Şeyh Şücâ gibi bir iblisin payı büyüktü. Pişkeş denilen atama armağanları rüşvet sayılmazdı ve bu da şu anlama geliyordu: Ne kadar sık değişiklik, o kadar para demekti. İltizam, vergi toplamalar artık hep pişkeşle veriliyordu, satılıyordu. Şeyh Şücâ bu pişkeşle mevki alım satımında esas kişiydi. Diyelim de bilin, Şeyh Şücâ vakayı çözmüş idi. Yeni atanan voyvoda, padişaha, vezirlere ve kendisini resmen görevlendirmek için gönderilen kapı memurlarına para armağanları verdiği için Eflak, Boğdan ve Erdel voyvodaları bile her dönem değişiyordu. Şeyh Şücâ da bundan sürekli nasipleniyordu. Bu hareket öyle bir hale gelmişti ki, hicri 1000 yılından sonra adaba uygun davranır gibi görünmeye bile çalışmamışlar,

rüşvet sipahinin yasal hakkı olan öşür gibi bir hak olarak görülmeye başlanmıştı. Hatta mesela Avrupalılar rüşvet vererek kapitülasyonları istedikleri gibi imzalattırıyordu.

Şeyh Şücâ bu ya, marifetleri saymakla bitmezdi. Vakti zamanında halk tarafından başıbüyükler olarak anılan muktedir ve madrabazlar var idi. Bu deyyüsler şehre gelen yiyecek maddelerini hile hurda ile zamlandırarak halka kakalamaktaydılar. Bu hilebazların Haliç'teki iskelelerde büyük mahzenleri ve ambarları vardı. Bu durumu öğrenen III. Murad, ne kadar madrabaz mahzeni varsa hepsinin yıkılması için emir verdi. Madrabazlardan biri malların böyle fâhiş olmasının sebebi diye Şeyh'i demesin mi?

— *"Ey Devletlüm, biz bu malların yekünü üstünden hocanız Şeyh'e ondalık verürüz. Ondandır kıymetlerinin yüksek oluşu."*

V

Şeyh Şücâ, zevktir işte, bir de akacak kan damarda durmaz derler, üstüne kâğıt tacirliği yaparak, bunun yanında fesat ve kötülüğü ile bilinen Frenk Fesad efendinin şekavet, sahtekârlık, hıyanet ve rüşvet suçlarına karışınca cümle ulemâ, "Gitti âl-i Osmanî" diye saçını başını yolar olmuştu. İslambol'daki ulemâ efendileri, danişmendleri ve suhteleri kahvehânelere elçilerini salıp, "ulemâya bu ihanet nedür? Cümlemize sirayet ider!" dedirttiler. Padişahın kapısına dizi dizi isyancılar uğrar olmuş, kendisinin Halvetî şeyhi Şücâ, saray ve kadınlar sultası için bildiğiniz bela halini almıştı.

Peki, sonra ne oldu?

Adet olduğu üzere su testisi su yolunda kırılmıştı! Su testisi hep su yolunda kırılır da, bunun için vesilelerin zuhur etmesi ge-

rekir. Kaderin cilvesi de hep cilvelidir, bu nedenle cilve kendini rüşvet şeklinde göstermiş, Şüca rüşvet kurbanı olmuş, baş vermişti.

Nasılını kısaca anlatalım, bunu da dinleyin ve ibret alın.

Efendi cukkayı genişleteyim diye yüksek mevkideki kişilerin hekimi olmak için III. Murad'ın harem kethüdası Canfeda Kadın'ın kardeşi Diyarbekir Beylerbeyi Deli İbrahim Paşa'yı bildiğiniz maaşa bağlamıştı! Şücâ'nın kıymetli nefesinden ancak bu şanslı faniler nasiplenebilirdi. Nitekim eski şark serdarı, yıkık da olsa hâlâ kahraman olan veziriazam Ferhad Paşa, Hekim Şeyh Şücâ Efendi'nin tedavisi altındayken 7 Safer gecesi sonsuzluk âlemine yolculuğa çıkınca İstanbul hekimleri ile Şeyh de bir itham karşısında kaldı. Şeyh, papuç pahalı anlamış, onu uyandırmak için ne muskalar yapmış, ne üfürükler etmişse de nafile olmuştu. Görenler Şücâ'nın 518 kez aşağıdaki muskayı okuduğunu naklederdi:

"Tıhtıf halışkathud hilşıkthur bahif tayhup hin Lahştaf ifar kelşi li ismini fe ecabe küllü hayyin Lidavetihi tırfıkış hışrat veytaş küllü şeyin hilnali'eşllimut hutşuhış..."

Şeyh'in de malum binler dolusu düşmanı var, bunlardan biri olan münafık, dönme ve düzmece bir hekim, Divan-ı Hümâyun'a başvurarak Ferhad Paşa'nın mesirditos verilerek zehirlendiğini iddia ediyordu. Kaçınılmaz sona adım adım yürüyecek ya, Ferhad Paşa'ya mesirditos veren Şeyh Şücâ tutuklanıyordu. Hazır fırsat bu fırsat ya;

"Gülmezdi yüzü mahşerde dahi gülmeyesi, Çoğ iş etti bize sağlıkla olmayası" diyen sadrıazam, bir karanlık gömülsün diye emri veriyordu:

— *"Kaldırın bu kâfiri!"*

Yalnız *"Yağma yok, böyle olmaz"* diyenlerin de sayısı bir hayli fazla oluyordu. Şeyh önce güzellikle haksız kazancını versin, öyle

nereye gidecekse gitsin istiyorlardı. Şeyh Şücâ yeminler ediyor, billahlar diyordu. Öyle bir kazancım yok diye ağlıyordu. Divan çavuşları bunu sorguya alıp, günlerce dövüyorlar, yine param yok diye yeminler ediyordu. Namlı sorgucu, zevke işkenceci Kıpti Dirhem Faslı'ya teslim edilmesine rağmen Şeyh hiçbir şey üfürmüyordu. Evi barkı arıyorlar; 350 kese akçe, 5 sandukada altın, dirhem dirhem Hind kumaşı, bohça bohça hediyeler ve 30 kadar samur kürk bulunuyordu. Hadi bir de 36 baş katırı, 100 koyun, 10 kilo şeker, 100 parça bal mumunu da unutmayalım. Bunları hızlıca müsadere ediyorlardı.

Bundan sonrası ise mâkus talihin doğurduğu cezaya geliyordu. Lâkin kaldıracaklar ortadan da, o da kolay değil. Ne de olsa Şeyh Şücâ, padişahın eski halveti şeyhi. Sadrazamın emrini uygulayacak olan geceleri sarhoş veya fenersiz gezen ahaliyi falakaya yatıran bir nevi düzen sağlayıcı diyebileceğimiz Mumcubaşılardan Tıflıbozzâde Arif. Arif akıllı tabi. Düşünüyor. Sadrazam bu emri verdi, ama üç vakte çıkar mı belli değil. Sonra başıma ne gelir, Allah bilur deyip, biraz da korku belasıyla Şeyhi temcit vaktinde bırakıyorlardı.

Tıflıbozzâde, Gürcü kırması bir adam. Ağzı da pek bozuk. Bozuk lehçesiyle:

— *"Bre adam, Şeyh derler sana, bunun yüzü suyu hürmetine ve serbestsin git. Sürgünsün, bir daha da İslambol'da gelme. Haaa, yolda kimseye adını da dime, burada bir kez daha görürsem derini ben soyar, dişlerinden kemerime toka yaparım!"*

Tıflıbozzâde bir aracı; can almak, vermek, Yüce Allah'a mahsus, bilirsiniz ya. Efendi sürgüne gider olsun, ganimet amacındaki bostancılar da peşinden gidiyordu. Burhaniye'de Kabak Meydanı'nın arkasında bir ormanlık vardır, orada bir istirahat anında enseliyorlardı. Önce bir hayli hırpalıyorlardı.

Dertleri ganimet mi öç almak mı bilinmez, ama adamlar ellerinde baltalar ve nacaklar;

"Hukuk-ı nas görülsün! Biz bu heriften öcümüzü almaz mıyız?" diyorlardı.

Şeyh'in yanındaki yaveri, çocuk yaşta eski bir iç oğlanı. Bir zavallı. Daha on beşinde Üsküp diyarlarından bir nazende. O da kendi canından ümitsiz. Son bir ümit yine de, ağzından şu lakırdılar boşalıyordu:

Bilmez misiniz, Şücâ Şeyh bir seyyiddir. Onu şer'en öldüremezsiniz.

Adamlar hiç oralı değil. Seyyid mi? İster Hasan ve Hüseyin olsun, diyorlardı. Bunun üzerine Şeyh bir hamle yapıyor, din diyor, iman söylüyordu;

Adamlar, "Biz ânı bilirüz, gerekmez!" diyorlardı.

"Kâfir olursunuz" dediğinde ise: "Biz çoktan kâfir olduk" söylüyorlardı.

Siz de anladınız, *"kader kararlı, kanla gelecekti!"*

En netice Şeyh Şücâ'nın koynunda kefen parası diye sakladığı altınları da alıp boynunu sıkıyorlardı. Bostancılardan iri kıyım olan zebellah: "Dur şimdi bu iblis, üfürüp canlanmasın" deyip yatağandan keskin palasını dayayıveriyordu Şeyh'in ince boynuna. Bir hamlede alıp atıveriyordu kenara. Böylece konu ettiğimiz ve kaçınılmaz olan baş verme olayı vuku buluyordu. Eksik mi kalır, yaverini de Şeyh'in atının arkasına bağlayıp, sonsuz sürgüne gönderiyorlardı. Ve böylece tarihin bir evresindeki karanlık bir sahife kapanmış oluyordu.

Kapanmış oluyor da biz fanilerin bu olaydan bir ders almasını engellemiyor, onu da diyelim! Fuzuli adlı kişi var idi, güzel söz söyleyen, tarih ona tanıklık etmiştir. O şöyle derdi:

"Selam verdim rüşvet değildir deyu almadılar.

Hüküm gösterdim, faidesizdür deyu mültefid olmadılar."

Bu taşlama boşuna değildi. Ne derler bilirsiniz; adalet dediğin gelir kaybına yol açan olmayandır, uyruklara merhamet saydığın şey, dinarların ve dirhemlerin her birinden daha önemlidir. Bir de şunu bilin ki, bu kıssadır bir düşün kenarına kaydolunmuş, biz de gördük söyledik. Sakiye sohbet kalmazmış baki. Her ne kadar sürç-i lisan ettikse affola, inşallah gelecek sefere daha güzel bir hikâye söyleriz.

Amr Bin Azraa-Eel adıyla yazıldı.

Mevzu 18

Maymunkeş Hilmi Efendinin "Maymun Olması"

Hicri 999, Bazen Firdevs-i Âlâ (Yüce Cennet Bahçesi) olan Bazense Hercümerc (Karmakarışık) Olan Eminönü'nün "Çengel" Kulesi

Haberleri duyuranlar, eserleri nakledenler ve zamanın olaylarını anlatanlar bildirirler ki, o gün "İslambol'da dalında maymun sallanmayan tek bir ağaç bile kalmamıştı!"

Zaman akar, zaman geçer diye tarif edilen günlerdi. Kimisi de zaman zindan içinde der, ite kaka yaşamaya çalışırdı. Hani yılan çıyan içinde zamanlar derler ya, öyleydi işte! Ve işte alışkın olduğunuz üzere, raviyân-ı ahbar, muhaddisân-ı ruzigâr öyle rivayet eder, böyle rivayet eder, şöyle tanıklık ederdi!

Böyle zamanlarda yazılan Tanrısal bilgeliğin esinlendiği kitaplardan Hayâtü'l-Hayevan, gözcü maymunlardan söz ediyordu. Buna göre, Akdeniz'i bir iç deniz haline getiren Osmanlının kalyonlarının gözcü direklerinde eğitilmiş âdem akılı maymunlar

vardı. Bunlar, çok uzak mesafelerden kalyonları fark eder, belli ses ve hareketlerle aşağıdakilere haber verirlerdi. Ve bu maymunların cümlesi tek bir günde idama mahkûm oldu. Öyle ki, İslambol'da o gün akan maymun kanı, Tuzluca Gölünü doldururdu!

Tarihi secerelere de geçen olay şöyle olmuştu:

Uzağı görme kabiliyeti son derece gelişmiş olan maymunlar, Osmanlı donanmasında bir nevi dürbün ve teleskop olarak çalıştırılıyordu. Yelken ve kürek devri gemiciliği zamanında direklerin tepesine tırmanarak korsan gözcülüğü yapan talimli maymunlar pek bir meşhurdu. Her biri irice olan maymunlar, kalyonların serenlerinde ve cundalarında bekleyip, ufku gözleyip, gemiye doğru yaklaşan tehlikeleri kendilerine mahsus sesler ve hareketlerle gemi mürettebatına haber veriyorlardı. Bu hayevanlar bir güzel eğitildikten sonra Azapkapı'da çarşı mezat satılıyor, oradan alamayanlar da Şişhanenin Haliç kıyısında Sokullu Mehmet Paşa Camii kenarında bulunan maymun dükkânlarından gidip bunları ediniyorlardı. Mağrib'in (Kuzey Afrika toprakları) fethi sonucu Osmanlı memleketine katılan Yemen diyarında maymunlara bakkallık ve kasaplık yaptırıldığı bile oluyordu.

Gel gör ki, bu zavalların azılı bir düşmanı da vardı. Zamanın sultanlarından birinin Yeniçeri ağası olan denizci eskisi Hilmi Efendi'nin bu hayvanlara karşı vahşi bir gayzı ve kini vardı. Kendisinden daha önce söz ettiğimiz rüşvet eli Şeyh Şucâ'nın da ahbabı olan bu adam, önce Şeyhle karar verip *"maymunlar insanlara benziyor"* diye başlarına bir şey giymelerine irade aldı. Bunun neticesinde şehirde iki yüz maymuna birer kırmızı takke giydirildi. Fakat bu da yetmemişti. Fıtratındandır, fevkalâde asabî, merhâmetsiz ve sert olan Efendi, maymunun bir ifrit eğlencesi olduğunu düşünüyordu. Eski bir vaiz olan bu adam, bir gün bir kitapta okumuş, ardından da tutturmuştu: *Kadınlar maymunları fuhuş aleti yaparlar, bunlardan kurtulmak lâzım gelir!*

Lâkin tek hikâye bu da değildi. Sofudan sofu olan Hilmi Efendi, zamanının meşhuru olan Takiyüddin'in rasathânesini "*Melekleri gözetliyorlar*" diye yıktırdı, rasathânenin kubbesinde iki maymunu yan yana göğe bakarken görünce, "*Bu zındıklar da melekleri gözetlemektedir*" deyip hain planını kurdu.

Tevafuk bu ya, Hilmi Efendi bir gün yanına binlerce adam toplayarak Payitahtın köşesinde bucağında maymun avcılığına yeltendi. Adamlar, kara bir günün ağardığı sırada Sokullu Mehmet Paşa Camii yakınındaki bütün dükkânları harap ettiler ve yakaladıkları bütün maymunları Eminönü'nde bulunan "çengel" denilen kalın kalaslardan imal edilmiş kuleye getirdiler. Maymunlar, üzerinde bir sıra değişik uzunlukta ve uçları yukarı doğru kıvrık çengeller bulunan kuleye elleri ve ayakları sımsıkı bağlandı. Cellat adamlar maymunların tekmilini birden makaralara takılı iplerle çatıya kadar çektiler ve bir anda çengellerin üzerine bıraktılar. Maymunlar, düşme şekillerine göre bacağından, boynundan, başından, çengellerin biri ya da hepsinin üzerine saplandı. Biçare hayvanlardan bazıları derhal öldü, bazıları ise günlerce feryat ettikten sonra can verdi.

Hilmi Efendi ise sadece izlemekle yetinmedi, zevk ve sefa duyarak, idam edilecek maymunların bazılarının iplerini kendi eliyle çekti. Bilen bilmiş, nakleden nakletmiş, Hicri 999 yılında İslambol meydanlarındaki büyük ağaçlar, dallarında salkım saçak asılı maymunlara bakarak meyvesini maymun olarak vermiş ağaçlara benzemişti! Bu olay sonrasında pek de efendi olmayan bu Hilmi Efendinin lâkabı, "maymunkeş" olarak kaldı.

Lâkin diyelim de bilin... Kısasa kısas bu ya, adalet hep yerini bulur, bu kara zatın da ölümü yine bir maymunun elinden oldu!

Dediğimiz zamanlarda İslambol sokaklarında daimi ışık bulunmadığından geceleri sokağa çıkan şehir halkı fener kullanırdı. Bu fenerler, camlı veya muşambalı olurdu. İçindeki mumların adedi de sahibinin mertebesine göre değişirdi. Namlı kişi Maymunkeş Hilmi Efendi'nin de 12 mumlu bir muşambası vardı. Adam, sözde ahalinin ıslahı için "Ya Settar" çekerek yıkıntı haline getirdiği eski rasathânenin önünden geçerken, aniden ortaya çıkan irice bir maymun, sanki bir Ceneviz korsanı görmüşçesine "Veisle, böggh, mahile, viikile" diye sesler çıkarıp, böğürtü benzeri şeyler etmeye başladı. Efendi ve yanındaki yardakçıları ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı ki, maymun bir çırpıda Efendinin üzerine atlayıp belinde asılı bulunan çorba kâsesini çevik bir hareketle kapıverdi. Bilen bilir, Yeniçeri kısmının en değer verdiği eşya, yaşamlarının sembolü olan çorba kazanıydı. Çorba kazanını düşmana kaptıran rezil olurdu. Savaşta ölümcül durumda olsalar bile kâselerini namusları gibi korurlardı. İşbu ya, biçare bir maymun koca Yeniçeri Ağasını "maymun etmişti!" Hatta halk arasında sonraları pek rağbet gören "bir şeyi maymun etmek" lafı buradan türedi derler. Derken dedikodu alıp başını gitmiş, koca şehirde herkes maymun olan Yeniçeri ağasını söylemeye başlamıştı.

Bu aşağılanmalara çok uzun süre dayanamayan Maymunkeş Hilmi Efendi yemeden içmeden kesildi. Çok geçmedi, 12 Allah

günü sonra zor da olsa canını verdi. Can verdiği odasından dışarı çıkan hekimbaşı Vilyam nam gâvuruna sorduklarında, verdiği cevap zulm yapanların amansız sonuna ilişkin çağları aydınlatacak cinstendi:

"Ne diyelim ki, ayı kazana, maymun kâseye sıçdı!"

Tevatür bu ya, demelere göre, Hilmi Efendinin odasına bakan çınarın üzerinde bir maymun, Efendi ölene kadar elinde kâseyle beklemişti!

Halk tarafından hiç sevilmeyen bu adamın ölümü, İslambol'da şenliklere vesile oldu.

Biz de Vilyem küffarının söylediği üzerinden son bir söz diyelim ki, kıssadan hisse anlaşılsın:

"Ne olursa olsun, Allah'ın dediği olur. Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla... Evren'in sahibi Allah'a şükürler olsun. Dualar ve barış, en yüce Efendimiz, Nebiler Sultanı Muhammed'in (sas) üzerine olsun. Ve dahi kıyamet gününe değin her zaman dua ve barış onun ümmeti üzerine olsun. Ve sonra, eskilerin yaşamöyküleri, zamanımızda yaşayanlara örnek olsun. Böylece bir kimse kendinden başkasının başına gelenleri öğrenerek geçmişteki insanların serüvenlerini ve söylediklerini dikkatle göz önünde tutup onurlandırarak, kendini ıslah etsin. Ve dahi geçmiş öykülerini, sonrakilere ders oluştursun diye saklayanlara da şükranlar olsun. Allah da kimseyi maymun etmesin!

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 19

Tarihin En Büyük Casusu ve Gerillası Kuşçubaşı Eşref'e Zâhir Olan Melek

Kanunisâni 1917, Hayber'de İbnü'r-Reşid'in Arazisi, Kasru'n-Nil Kışlası, Trablusgarp ve Balkanlar

1323 Rabiulahir'inin beşinci günü idi. Ortaköy'deki sahilhânelerinin üstündeki tepede bulunan Erkan-ı Harbiye Dairesindeki makamında, Şehid-i Ala derler, Harbiye Nazırı Enver Paşa, eski bir abanoz kayığından yapılmış varaklı masasında oturup nakışlı divitiyle bir hain madrabazın infaz kararını imza ederken eli bile titrememişti. Başını kaldırdı, yaverine seslendi:

— *Uçan Şeyh geldi mi?*

Yaveri: "Geldiler efendim" diye cevap verdi.
Paşa Hazretleri: "O zaman içeri buyur edin" dedi.

Paşa, Kuşçubaşızâde Eşref'ten söz ediyordu. Her an her yerde ortaya çıkabildiği için kendisine şeyhi't-tuyur -yani uçan şeyh- denilen bu istihbaratçı ve eşsiz gerilla savaşçısı, çoğu zaman görünmez bir huydaydı!

Eşref Bey, "Hayırlar olsun" paşam deyip Enver Bey'in göz ucuyla otur talimatını ikiletmedi. Millî Müdafa Vekili Enver Paşa, sözü uzatmadı, beynimizde şu surette muhavere vaki olacak şekilde hadiseye girdi:

— *Hainlik budur ya, Hicaz Şerifi isyan etmiştir. Koskoca imparatorluk ordusu, her taraftan mahsurdur. Yemen'deki ordumuzun ihtiyaç içinde bulunduğu aşikârdır ve oraya fedakârane bir yardımın elzemliği ise muhakkaktır. Oradaki ordumuza para ve emir yetiştirmek üzere senin gitmekliğini münasip görüyorum, ne dersin Hazreti Bek?*

Hazreti Bek (Bey) de derler, Eşref Sencer, nâm-ı diğer Kuşçubaşı Eşref: "Başımla beraber, Paşam!" diyerek bila tereddüt ve fahr ile teklifi kabul etmişti.

I

Ubıhlar boyundan bir Çerkez olan Sencer Eşref, evvel emirde Yemen'de konuşlanmış birlikler için resmi emirleri almak üzere ertesi gün Harbiye Nezareti'ne gitmiş, oradan Maliye Nezareti'ne geçerek Yemen'e gönderilecek 30 bin Osmanlı altını olan hazineyi almıştı. Ardından harekât için gerekli silah ve diğer ihtiyaçlar için Levazımât-ı Umumiye Reisi İsmail Hakkı Paşa'nın yanına ulaşmış ve işini görmüştü. Kuşçubaşı, Yemen hazinesini de bomba sandıklarına yerleştirdikten sonra aralarına talaş doldurmuş ve bu beka sandıklarının üzerlerine 'Mevadd-ı müşteila' yazdırtmış-

tı. Esasen bu şekilde paralara bomba süsü vermeyi istemiş, son kertede de Sevkiyat Dairesinde hazır bulunan makinalı tüfeklere muallimlik yapacak beş nefer ile kiralanan bir motorbotun yalnız makine kısmıyla, Bahr-i Ahmer'e, namı diğer Kızıl Deniz'e hareketlenip bir nevi kader yolculuğuna başlangıç yapmıştı.

Artık kadere teslim olan bu sekiz adam, yanlarına içi de dışı da, ruhu da bu kızıl olan denizi iyi tanıyan bir kaptan, bir çarkçı ve hükümetin vereceği emanetlerle maa'l-efrad bir makinalı tüfengi ve on kişiden mürekkep müsellah arkadaşını da almışlardı. İlk önce doğruca Şam'a, oradan Medine'ye ve Medine'den de henüz asilerin eline geçmeyen Yanbu'ya gitmişti. Devamında tedarik edeceği zambug denilen bir yelkenli kayığına bu motorun makinesini yerleştirip işbu ameliyatın hitamında bütün arkadaşlarıyla maan bu kayığa binerek açılmış ve şaplarıyla meşhur Bahr-i Ahmer'in vapurlarının geçemeyeceği kısımlarını takip etmişlerdi. Kadere yolculuk ya hiç durmamışlardı. Gündüzleri sahile yanaşıp hali olan arazide ahz-ı mevki eyleyip geceleri ise kat-ı mesafe etmek suretiyle yola devam eyleyip kendilerini Hayber Cenginin ortasında bulmuşlardı.

Bundan sonra yer, Hayber'de İbnü'r-Reşid'in arazisi; hava, cehennemden bir sıcak, ruhlar ise satılmışlıktan berbat, hainceydi.

Bir an için Teşkilatın can karındaşlarından Arnavut Celal'in sesi kulaklarında çınlıyordu:

Ey Şeyhi't-Tuyur! Ey Uçan Şeyh'im! Ey Hazret-i Bek'im!

Durmaksızın geliyorlar!

Zeyl el cerat... Zeyl el cerat... İnsan seli midir bu? Gökler boşalmış gibi... Denizlerdeki kumlar mı üstümüze salınmış?

Bunların içinde az sonra şehadet şerbeti içecek bir Azap Mustafa vardı, aslen deve bakıcısı idi. Ama artık bir kahramandı. Mustafa; "Ya vedüt... ya vedüt..." diyerek kendinden geçmiş bir

halde hain ölülerini bir sola bir sağa yığarak etlerden siper yapıyordu. Azap Mustafa'nın gözü bir an için yerde hareketsiz yatan Eşref Bey'ine takıldı ve feryadı yapıştırdı:

— *Ey Hazret-i Bek'im! Düşme sen öyle, beyaz kefen sana ömür mü biçebilirmiş?*

Azap'ın sızlanışla karışık feryadını duyan Eşref Bey, ayağa kalkmayı denedi. İlkinde başaramadı. 600 yılın ağırlığı vardı sanki üstünde! İmparatorluk gibiydi işte. Düşmüştü ve kalkmak hiçbir an kolay olmuyordu. Üstünde beyaz ketenden biçilmiş bir şal vardı. Yenleri ve yakaları da ketendi. Başında bir tuğ vardı, o bile ketendi. Eşref, tümüyle ketendi işte. Lâkin artık hepsi az biraz kırmızıydı. Alacalı olmuştu. Kalkabildi. Kalkabildiğine pişman oldu. Gözünün ilk seçtiği, kanlar içinde sağa sola savrulan insanlardı. Yakınlaşan gölgelerdi. Her yerde hainlerden gelen kancık bir ölüm vardı. Konu ölmek isteyip istememesi değildi. Sadece bu kancıklar elinde ölmek istemiyordu. Öyle kızgındı ki, İngiliz makineli silah tertibinden saçılan mermilere dikkat etmedi bile. Kalktı ve yaklaşan gölgelere o da yaklaştı. Ruhu toz toprak olmuştu. Başına bir mitralyöz dipçiği darbesi yedi. Bu sefer çok ağır düştü.

Münafık Şerif Hüseyin'in küffar gazetesi El-Kıble, ertesi gün bu kara haberi "Uçan Şeyh'in Kanadı Kırıldı" lafzasıyla sunuyordu.

Bundan iki gün sonrasıydı.

Eşref Bey, elleri kelepçeli, ama zihni hâlâ çılgın bir halde, yine de yorgun, ağır yaralı ve yarasından çok düşünceli olarak üç ay kadar ibretlik bir tutsaklık yaşayacağı hastaneye doğru ilerliyordu. Ağzında sadece iki kere dolandırdığı amberli Bahreyn tütününü yere tükürüp, çok sevdiği bir vatan şairinin "Felek her türlü esbab-ı cefasın toplasın gelsin; dönersem kahpeyim millet yolunda bir azimetten!" lakırdısını mırıldadı.

II

1. Cihan Harbi sırasıydı. İngilizlere karşı girişilen Süveyş Kanal Harekâtı'nda öncü birliklere başlık etmiş; Hayber'de daha sonradan Irak Kralı olacak Faysal'ın 20 bin kişilik uğursuzlar ordusuna karşı teşkilattan, Teşkilât-ı Mahsusa'dan 40 yiğit cengâverle cephaneleri bitene dek, sabah kuşluk vaktinden geceye kadar on sekiz saat kadar vuruşmuşlardı. Tarihler, 12 Kanunisâni 1917'yi gösteriyordu. Cephaneleri bitmese ölene kadar da devam edeceklerdi ama, en azından bu kez perde kapanmıştı ve yaralı olarak hain ellere düşmüşlerdi. Ortada dram, acı, kahramanlık ve gurur var idi. Bir de 38 şehit... 20 binin hain kumandanı, Kuşçubaşı ve arkadaşlarının sadece 40 kişi olduklarını öğrendiğinde mucizeden ürkmüş, göğe ellerini kaldırmış, "Hay Allah'ım, acaba ne biçim bir küfür içinde bulunduk ki, bunu şimdi anladım demiş" ama hıyanetinden dönememişti.

Kara peçeli bir izbandut yarma, sert yapıp Eşref'i iterek beş onluk kalasların urganla tutulmasından teşkil tahta sedire oturttu.

Bugünkü Suudi Arabistan sınırları içinde başlayan Şerif Hüseyin İsyanı'nı hazırlayan, İngiliz casusu şeytan Edward Thomas Lawrens idi. Kurnaz riyakâr, aşağılık bir adam olan Lawrens, yapacağı hainlikleri ataklığı ve utanmazlığı sayesinde yapabiliyordu. İki büklüm sinsi bir piç ve cinsi bir sapık olan bu insan müsveddesi, Butros El-Bustani, Faris Şadyak, Nakkaş, Corci Zeydan gibi soysuz Hıristiyan Araplarla halkı kışkırtma yoluna girmiş ve yüzyıllardır İslâm bayrağını taşıyan velinimetleri Osmanlı'yı sırtından hançerlemişlerdi. Aslında yılanın başı Lawrens ya da bu yukarıda saydığımız muhterisler değil, Lawrens'in İngiliz altınları ile kandırdığı Mekke şerifi Şerif Hüseyin haini ve onun etrafındaki birkaç bin baldırı çıplak bahtsız bedevi idi. Ölümün

döşeğindeki ihtiyar emir, çöllerde köpek gibi dolaşan Lawrens'ın elinde bir oyuncak gibiydi. Onu oyuncak kılan, kum çöllerinin kızgın güneşi altında parlayan çil çil İngiliz altınları mıydı, İngiltere hükümeti namına bu kurnaz, riyakâr ajanın ağzından bal akarak vaat ettiği Büyük Arabistan Krallığı mıydı bilinmez, ama ihtiyar şerifin aklının feri bir kere kaçmıştı. Halifenin ilan ettiği cihadı duymak bir yana, onu yanlış anlamış ve halifeye karşı cihada girişmişti.

Eşref, izansız bir ses tonuyla şöyle söylendi:

— *Deyyus münafıklar, zürriyetiniz kurusun inşallah. Gerçi size beddua ederken Allah'ın adını da anmak olmaz ama!*

Başını kaldırdığında Mekke Şeref(siz)i Şerif Hüseyin'in oğlu gözüne takıldı. 20 peçeli korumanın eşliğinde kendisine yaklaşıyordu. Şerif Hüseyin, bir türlü anlamamış, Kuşçubaşı'nın gerçekten yakalanıp yakalanmadığını anlamak için oğlu Emir Abdullah'ı hastaneye yollamıştı. Öyle ya, daha önce hiç görülmemiş, efsanelerde yaşayan bir adamı nasıl yakalamışlardı ki? Hain Şerif'in küffar oğlu Emir, kara peçelilerin arkasına saklanmış gibi uzaktan Eşref Bey'e bakıyordu. Eşref Bey ise Emir'i görünce tabandan kubbeye nefretle onu süzdü ve ruhu titrek bu adamı dipten tepeye aşağılayarak çemkirdi:

— *Bre gafil! Bilmez misin, Hayber'de Peygamberimiz Efendimiz İslâmiyet için düşmanlarla savaşmıştı. Kansızlar, ruhsuzlar; Efendimizden bin iki yüz seksen beş yıl sonra, İslâmiyetin onur ve haysiyetini arkadan vuran kefere İngiliz'in maşası mı oldunuz? Hainsiniz hepiniz. Devletin bekası için Hicaz'da 28 farklı kılığa girmiştim, bir tek hain kılığını kabul etmemiştim! Haram olsun size yedirdiğimiz ekmeklere. Sizler Şerif değil senig (alçak) adamlarsınız! Tuh yüzünüze!"*

Eşref'in başında duran izbandut gardiyan, onu susturmak için eliyle iter gibi yaptı. Lakin Eşref Bey ateş gözleriyle izbanduta öyle bir baktı ki, adam sanırsın beş arşın geri çekildi! Kaldırdığı elini indirdi, ittiği kolunu çekti ve gözlerini Eşrefinkilerden kaçırdı. Eşref Bey de, Şerif'in oğlu orada değilmişçesine başını hafifçe kaldırarak sola döndü, camdan dışarı baktı ve düşünmeye başladı.

Başarısız olmuşlardı. Osmanlı'nın en sancılı yılları idi. Bir tarih ve bir dev gözlerinin önünde çöküyordu. Devlet-i Aliyye'nin her köşesi, her bucağı yanıyordu. İsyanlar, ayaklanmalar, savaşlar, ardı ardına kaybedilen topraklar, 31 Mart Olayı, Trablusgarp Savaşı, Bâbıâli Baskını, Balkanlar'da kaybedilen topraklar ve Garbî Trakya Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşu derken, tüm felaketler ardı ardına geliyordu. "Devlet-i ebed müddet" için kurulan Teşkilât-ı Mahsusa'nın Arabistan çöllerindeki ölümcül mücadeleleri de hiçbir şeye çare olmamıştı. Eşref Bey, Şam yolu üzerindeki Hayber'de kaldığı Kasru'n-Nil kışlasındaki sahra hastanesinin buğulu çadır gözünden dışarı baktı. Hayber de sanki Devlet-i Aliyye gibi kurumuştu! Yanmış bir dağ üzerine kurulu şehir, yağmurdan mahrum, rüzgârdan ırak, renkten gayrı idi. Hayber, Yahudi dilinde zaten "kale" demekti. Şehrin kendisi de zaten sonsuz bir boşluğun ortasındaki yalnız bir kale gibi duruyordu. Eşref Bey kendi kendine mırıldandı:

— *Nâim, Kamûs, Sik, Netah, Sülâfim, Vatih ve Ketibe... Bu şehir-kalenin yedi burcunda da, Resûl-i Ekrem Efendimiz'in anıları var.*

Derken bir şimşek çarptı ve aklına kadim dostu, emir eri Arap Musa geldi. Çatışmada ayrı düşmüşlerdi, bir kurt içini kemirmeye başlamıştı. Eşref'in Arabına ne olmuştu acaba?

Onu da biz anlatalım da dinleyiverin. Ya, öyle derlerdi işte Eşref Beyin emir eri Zenci Musa'ya... İki metreyi aşan dev cüssesiyle bu Sudanlı Arap Müslüman, sonsuzluğa intikal edene kadar hep Osmanlı idealleri için savaştı. Bu vefakâr kahraman, hayatı boyunca Osmanlı'nın bekası için cephelerde savaşmış, ilk önce İngilizlere esir düşmüş, daha sonra kim olduğu anlaşılamadığı için salıverilmiş, kendisine bağlanmak istenen emekli maaşını "bu fakir devlet, parayı ihtiyacı olanlara versin deyip reddetmiş, hayatının geri kalanında gündüz Galata Gümrüğünde hamallık yapıp, gece de Milli Mücadele için Anadolu'ya silah kaçırmıştı. Vefat ettiğinde bavulundan bir Beşir ve Nezil, bir tozlu Osmanlı Haritası ve bir de Eşref Bey'in soluk bir resmi çıkmıştı. Dahası bembeyaz, akların da akı bir kefeni var idi. Derler ki, beyaz belki de hiç bu kadar beyaz olmamıştı. Eşref Bey ile birlikte Nasihat Heyeti'nin Arabistan yolculuğunda tanıdığı cinnet derecesinde vatanperver bu adam için bir başka vatan aşığı Mehmet Akif şu sözleri demişti:

— *"Eşref Bey'in emir eri Zenci Musa, Omuzundan arşa yükseldi nebi İsa..."*

Hayber'deki ayrılışlarının ardından onu bir daha hiç göremeyen ve ancak kendisi Malta esaretinden kurtulduktan sonra bu kadim dostunun vefatını öğrenen Eşref Bey, bu sarsıcı ölüm karşısında şu kelâmı edecekti:

— *"Ben Malta'dan kurtulup Milli Mücadele'nin bayrağını açanlardan biri olmak şerefine mazhar olduğum günlerde, Musa, o benim Kahraman Arabım veremden ölmüş."*

III

Kuşçubaşı Eşref'e ve Hayber'deki hastane odasına dönelim. İntisap içinde oluşu, kavrayışın vücut bulmuş hali olan kahraman Eşref Bey, zihnindeki Arap Musa merakını bir kenara bırakarak söylendi:

— *Osmanlı askerleri olarak şerefimizi, yenebileceğimiz bir düşmana rehin verircesine teslim etmenin ayıbını taşıyamayız.*

Aklına getirdi. Sudan asıllı Zenci Musa, Çerkez asıllı Kuşcubaşı Eşref, Türk asıllı Süleyman Askerî ya da Kürt asıllı Hilmi Musallimî... Fark etmez, ölmeliler yaşamalılardı!

O bunları düşünedursun, kısa bir tedavinin hemen ardından Hayber'den alınıp İngilizler tarafından İsmailiye vapuruyla, hem de bir denizaltı eşliğinde Vardale Barklas kışlasına götürülüp bir mahzene konmuştu. Kışla dediğimize bakmayın, 15. yüzyıl mimarisi, iki katlı, iki blok hâlinde uzanan, 60 metreye yirmi beş metre ölçülerinde bir hapishaneydi burası. İkinci Meşrutiyetin ilânına sebep olanlardan Niyazi Bey, Ohrili Eyüb Sabri Bey, meşhur Rauf Bey (Orbay), sonranın başvekili Ali Fuad Bey, Kara Vasıf Bey, Eczacı Kâzım Bey, tüccardan Hacı Tevfik Bey de buradaydı. Lakin Eşref Bey'in mahzene ilk konukluğunda karşılaştığı adam, yan komşusu, Birinci Cihan Harbinin meşhur ve ürkünç Alman denizaltısı olan Emden'in süvarisi Von Müller olmuştu. Uçan Şeyh, bir nevi Yüzen Şeyh'le buluşmuştu!

Cesaret, cüret ve isyanın birleşimi bu Alman süvarisi, aşılamaz ablukaları yarmış, Pasifik ve Hint Okyanusunda akın harekâtlarında düşmana ait tam 57 gemiyi batırmış veyahut ele geçirmiş, düşman kıyılarını tümden harabeye çevirmişti. Hatta o nedenle gemiyi İngilizler "Cenaze" diye çağırıyorlardı. Eski devir korsan-

larını andıran bu romantik savaşçı, gerek Almanya'da gerek İngiltere'de bir efsane olmuştu. Cocos Adalarındaki telsiz istasyonuna saldırdığı o me'lun gün, Avustralya donanması kruvazörü Sydney tarafından pusuya düşürülmüş ve bu esrarengiz süvari esir düşüp, Malta'ya sürgün edilmişti. Eşref Bey ve Von Müller daha sonra candan birer dost olacaklar ve tarihe altın harflerle yazılacak bir husus daha sonra vuku bulacaktı. Süvari Von Müller de dâhil olmak üzere Emden Mürettebatı, 1921 yılında serbest kalıp Almanya'ya döndüklerinde, aralarında yaklaşık 2000 Osmanlı altını tutarında yardım toplayıp Kurtuluşun Savaşını vermekte olan Ankara hükümetine yollamışlardı. Yollarken de şunu söyleyivermişlerdi:

— *Malta'daki dostlarımızdan 3 yıl dinlemişliğimiz var ki, koca imparatorluğun bir zamanlar Dersaâdet'i, şimdi olmuş Dergurur! Emden'imiz elimizde olsa, durup dinlenmeden on bir bin mil yol alır, semaforımızla bağımsızlık isyanına destek olsun diye ateş emri veririz. Lakin şimdilik yapacağımız bu kadardır.*

Eşref Sencer Kuşçubaşı, bir an önce bu sürgünden kurtulma ve teşkilâtına ulaşma planları yapıyordu. Resmi yazışmalarda "Hafi Teşkilât" denilen, resmi adı ise Umur-ı Şarkiye Dairesi olan Teşkilât-ı Mahsusa'da, yani Gizli Teşkilat'ta, hepsinin ortak gayesi, imparatorluğu ayakta tutabilmek olan kahramanlar mücadele ediyordu. Teşkilât'ın Hilal olarak çağrılan İslam âleminin her yerinde faaliyet gösteren 30 bini aşan mensubu vardı. Merkezi, Nur-u Osmaniye Caddesi, Şeref Sokak'ta, Tasvir-i Efkâr gazetesinin karşısındaki bir binada olan teşkilâtın giderleri, Harbiye Nezareti'nden ve örtülü ödenekten karşılanıyordu.

Diyenler, tam elli devletin temelinde teşkilât'ın harcı var derlerdi. Bu gerçek idi. Sayısı elliyi geçen müstakil devlet kurdurmuş

olan milli uyanışın fikri oluşumunda, bu Teşkilat-ı Mahsusa'nın büyük himmeti vardı. Bedi-üzzaman Said Nursi'den Mehmet Akif'e, Dürzi prens Emir Şekip Arslan'dan Mısırlı Şeyh Abdulaziz Çaviş'e, Tunuslu Şeyh Salih Şerif et-Tunusi'den Libyalı Şeyh Ahmet es-Sunusi'ye, Hintli Muhammed Bereketullah Efendi'den Ebu'l-Kelam Azad'a, Pakistan'ın ilk devlet başkanı Muhammed Ali'den kardeşi Şevket Ali'ye, İbnürreşid'den Şeyh Mehdi'ye kadar, Hilafete bağlı zevattan tanınmış ulema, tanınmış siyasi, milliyetçi ve memleketin kurtulması uğrunda çalışan kimselerle memleketleri içinde hidematiyle kendini göstermiş, teferrüt etmiş olan adamlar, Teşkilât'la bir şekilde ilişkiliydi. Nitekim örgüt daha sonra adını da öyle değiştirecekti, bu bir "Ulumu Âlem İslam İhtilal Teşkilatı" idi. Kara Kemal'den Yenibahçeli Nail'e, Kuşçubaşı Eşref'ten Süleyman Askerî'ye, Yakup Cemil'den Ömer Naci'ye kadar İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin pek çok ünlü fedaisi de daha sonra Teşkilât-ı Mahsusa'da yer aldı.

Teşkilât-ı Mahsusa'nın efsanevi şefi olmak, vakur ve kahraman yürekli olmayı gerektirirdi. Eşref Bey, yanındaki Kara Vasıf Bey'e hiç duraksamadan durumun ne olduğunu deyiverdi:

— *Teşkilât-ı Mahsusa'daki adamlar, birer eski tüfektir. Kendilerini vazifeye, vatan hizmetine adamış, ucuz kahramanlıklara, süslü lakırdılara ve sahte tavırlara yüz vermeyen samimi, gerçek vatanseverlerdir. Onların vatanseverliği derin ve içten yaşanan bir duygudur. Kaybedecek hiçbir şeyimiz yoktur. Davamızın haklı bir dava olduğuna inanmış haldeyiz. Sonunda kazanamayacak oluşumuzu göz ardı etmek gayreti içindeyiz, bunu biliyorum. Bir Turan İmparatorluğu daha isterdik, ama bu imkânsızdı. Biz de etrafımızdaki dünya yıkılıp gitmeden hiç olmazsa birkaç tane daha küçük zafer elde edebiliriz diye düşünüyoruz, sanırım. İşte bu nedenle mücadeleye devam edeceğiz.*

Her şeyi toz eden, tozu yok eden zaman, Malta kaçış planının uygulanmasına hiç izin vermedi. Zaten olan da oldu ve Eşref Sencer ile arkadaşları, İngilizler tarafından bir esir değişimi anlaşması kapsamında salıverildi. Eşref Bey, içinde hürriyet ateşi yanan, cıva gibi bir adamdı. Hiç durmadı, bu mukaddes işe buradan besmele ile başladı. Ankara yolunu vatan evlatlarına açmak ve teşkilatlandırmak üzere yine Rauf Beyin inhası ve Mustafa Kemal'in arzusuyla İzmit, Bolu ve havalisi Kumandanlığı namıyla ikna ettiği gençlerden Kuvâ-yı Mübareke adlı bir birlik oluşturdu. Hemen sonrasında kendi yetiştirmesi olan Çerkez Ethem'le beraber Kuvâ-yı Seyyare'de işgallere karşı savaştı. Çerkez Ethem'i de kendisi yetiştirmişti. Bizzat kendi kurduğu Garbi Trakya Türk Cumhuriyeti adındaki özerk bir devletin elinde bırakılmış bazı paraları bir gün ihtiyaç olur diye çiftliğine gömmüştü. Bulgaristan'dan ganimet olarak ele geçirilmiş sürüleri satıp, elde edilen para da altına çevrilerek Kuşçubaşı Eşref'e teslim edilmişti. Paraların tümü Eşref Bey'in çiftliğindeydi. Aynı Enver Paşa'nın ülkenin çeşitli köşelerine gömdürdüğü silahlar gibi. Osmanlı'nın redif fırkalarından ya da karaman taburlarından sınırlı yardım alabilen Anadolu, mukavemet kararı alınınca, Sencer Eşref de bu altınları ve silahları, Mustafa Kemal Paşa'nın emrine vermişti. Bu manada, Türklerin İstiklal Mücadelesi için gereken paranın çok önemli bir kısmı başlangıçta Hazine-i Eşref'ten gelmiştir!

IV

Bir milletin evlatlarının bu mücadelelerinin ve meselelerinin kalbinde yatan, Eşref Kuşçubaşı'nın bizzat kişiliğinde uyanan bazı hadiselerdir onu söylemek lâzım gelir. Buradaki esrarı da bi-

raz Kuşçubaşı'nın lakabında aramak gerekir. Eşref Kuşçubaşı, her an her yerde, çoğu zaman da ansızın ortaya çıktığı için kendisine "Şeyhi't-Tuyur", yani "Uçan Şeyh" adı takılmıştır, demiştik. Sarayın Kuşcu Ocağı'nın Kuşcubaşısı Mustafa Nuri Efendi'nin oğlu Uçan Şeyh, bilinmeyen bir hayatın öznesiydi. Hatta faili çok olan bir yaşamın içinden sıyrılarak kendine her zemin ve her şartta bir yeni nefes şansı yaratmıştı. Taif'te hapse atıldı. Hapiste olduğu dönemde bile Mekke'deki Cihat Kalesi ile Taif Zindanı arasında defalarca görüldü. Kardeşi Selim Sami, Çerkez Tahir, Farac İbnü'l-Mısri ve ismi bilinmeyen bir Arap ile Arap İhtilal Cemiyeti'ni kurmuştu. Saray'ın hafiyelerinden kaçmak için bütün Arap topraklarını gezip Maskat, Hindistan, Bahreyn'de sürekli kılık değiştirip durmuştu. Öyle ki, onu sayısız kılıkta görenler, Eşref Bey'i Trablusgarp'ta bisikletli bir gezgin Hintli, Necid Çöllerinde bir şair, Uhud Dağı'nda bir derviş, Lavrens'ın karşısında bir bedevi, Orta Doğu'da bir şeyh veya bir Paris beyefendisi olarak gördüklerini rivayet etmişlerdi.

Sürgüne gittiği Arabistan çöllerinde Abdülhamit'e olan isyanı dolayısıyla Yıldız Sarayı'na mesaj vermek için Kâbe'nin örtüsünü (Kisve) çalacak kadar ileri gittiğinde, kendisini Surre Alayı'nı soyarken görenler, ne gördüğünü bile tarif edememişti. İran ihtilalcilerine destek vermek amacıyla İran yollarına düştüğünde, en yakın arkadaşı, yoldaşı Süleyman Askerî ile Tepeköy'deki çiftliğinde at ticareti yapıyordu.

Bununla da bitmez, Trablusgarp'ın işgalinde Sunusi Şeyhi Ahmet Şerif ile birlikte İslâm dünyasının ayağa kalkışı, Sudan, Cezayir, Mısır ve Tunus gibi yakın bölgelerden gelen gönüllülerin örgütlenmesi, Hıristiyan dünyasına karşı Hindistan Müslüman Cemiyeti'nin harekete geçirilmesi, Kalküta, Delhi, Keşmir ve Karaçi'deki direnişlerin oluşması, hep Uçan Şeyh'in faaliyetleriydi. O

ve arkadaşlarının kalbi tutkularıydı ki sebep, Trablusgarp'ta Mısır, Osmanlı mücadelesine en cömert şekilde el uzatmış, Sunusiler davaya inanarak kanlarını dökmüşlerdi. Yetmemiş, Yemenliler ikram diye canlarını vermişler, bu Osmanlı çocuklarını, gadre uğramış büyük bir milletin çocukları olarak, kara günlerinde kendi topraklarının şerefli müdafileri saymışlardı.

Birinci Cihan Harbi'nden sonra Trablusgarp'ta direnişin simgesi olan Kasur Zaviyesi imamı Şeyh Ömer Muhtar bile Frenk İtalyanlarına tutsak olup, idamına kadar Uçan Şeyh önderliğindeki Teşkilât-ı Mahsusa'nın komutasında savaşmıştı. Mustafa Kemal adlı daha sonra büyük bir bağımsızlık önderi olacak kahramanın uzun mavi elbise, başında beyaz başörtüsü, beyaz maslak, altın işlemeli kordonuyla halı tüccarı kılığında önce İskenderiye, sonra da Trablusgarb'a geçişi Eşref Bey tarafından ifa edilmişti.

Medine çevresindeki Bedevi aşiretlerinden Benî Harb kabilesinden Mehmed Emin Müşeylih'in dediği gibi, Teşkilât-ı Mahsusa'nın feleğin çemberinden geçmiş bu şefi, bölgedeki Müslümanlar için bir iftihar kaynağı olmuş, anısı hep devam edegelmişti:

"Hazreti Bek, Allah adına derim ki, aksini demek bir iftiradır. Bu çöllerde hiçbir Bedevi, Şeyhi't-Tuyur'dan şikayetçi değildir. Bilakis onun mevcudiyetiyle iftihar eder ve ona ikramla mesut ve müftehir olur."

Sonrasında tam bir kardeşlik ve uhuvvet havası içinden, Balkan Harbi sırasında Umum Çeteler Kumandanı olarak gönüllülerden kurduğu çetelerle Bulgarların Batı Trakya'dan tümüyle süpürülüp atılmasında da vazifeleri olmuştu. Hele bunların içinde bir tanesi var ki, tarih bu hadiseden bir asır sonra bile bu olanı her Allah'ın günü yazmaya devam etti. Bu hadisenin kalbinde ise, hikâyenin başında anlattığımız Hayber'deki Kasru'n-Nil kışlasındaki sahra hastanesinin odasındaki görüşme yatar. Oğul Emir Abdullah'ın

Uçan Şeyh'i ziyaretinden hemen önce, koğuş odasında bir istenmeyen konuk daha vardır: Düzenbaz Sakson Lawrens!

Lawrens, Arap çöllerinin gördüğü en büyük haydut olarak adlandırdığı Kuşçubaşı'nın ne menem bir şey olduğunu görmeye gelmişti. Kuşçubaşını gördüğünde istemsiz irkildi. Çünkü yıllar önce Lübnan'ın Bekaa'sında bulunan Balebek şehrinde sohbet ettiği adam karşısındaydı. Yukarı Hicazlı bedevilerinkine benzeyen kıyafetiyle saatlerce birlikte olduğu Bedevi Şeyh, meğerse Kuşçubaşı Eşref'in ta kendisiymiş. Bunu anlamıştı. Arapları Osmanlı'ya karşı ayaklandıran, askerimizi arkadan vurmalarını sağlayan Lawrens'ı görünce, Eşref yatağının içinde doğrulmuş ve sakin bir sesle şöyle demişti:

— *Ciğeri beş akçe etmez adam! Kazandığını sanıyorsun değil mi? Ama henüz her şey bitmedi. Hükümetinin başına öyle bir çorap öreceğim ki, yüzyıl uğraşsanız, bitiremeyeceksiniz!*

Bu sözünün altında Teşkilât-ı Mahsusa'nın İrlanda Cumhuriyet Ordusu (İRA) yapılanmasını örgütlemesi, kırsalda savaş konusunda eğitmesi, para ve silah yardımı yapması yatıyordu. Fransız gizli raporuna göre ilk yardım tutarı 50 bin liraydı. Türklerin İrlandalılarla olan ilişkisi Sultan Abdülmecid zamanına kadar gidiyordu. Daha sonra Osmanlının son hükümdarı, son evrensel imparator Abdülhamit Han ise, yaşadığı zaman boyunca İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nu finanse etmişti. Abdülhamit Han, bizzat kendisinin önerdiği adamları İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nun önemli yerlerine getirmişti. Teşkilatçılık ve istihbarat hakkında yardım etmişti. İkinci Cihan Harbine gelindiğinde İngiltere, İRA yüzünden hareket edemez hale gelmiş ve onun Dünya hâkimiyetinin sebebi olan Büyük ve Hint okyanuslarındaki sömürgeleri bir bir Japonların eline geçmişti. Bilinmez ama, anlaşıldığı kadarıyla Şeyh, İrlanda'ya kadar uçmuştu!

V

Şeyhi't-Tuyur, her an her yerdeydi, bunu nasıl yaptığı ise hep bir sır olarak kaldı. Ama biz bir söyleyelim de, bu sır biraz ifşa olsun. Kalbî Müslümanlar bilir ki, Allah'ın (celle celâluhu) yeryüzünde ve gökyüzünde sayısız mahlûkatı ve orduları vardır. Melekler savaşlarda ehl-i imana sebat kazandırmakta, ehl-i küfre ise korku vermekte birer vasıtaydılar. Rivayet edilmiştir ki, Bedir'de, Uhud'da, Hendek'te, Huneyn'de aşikâr ve aleni olarak melekler, bizzat Müslümanlara yardım etmişlerdir. İstanbul'un fethinde, Çanakkale'de, Türklerin Kurtuluş Savaşı'nda Afganistan'da ve İslâm'ın bekası için kavga verilen daha nice yerlerde, meleklerin yardımı müşahede edilmiştir. Melâikeye ait sayılamayacak kadar çok yardımlar, Büyük Cihan İmparatorluğunun çöküşü sonrasındaki İstiklal Mücadelesinde kendini göstermiştir. Ve bunlar mucizeye yorulmuştur. Kalpleri, samimiyetleri ve hayatlarıyla meleklerin bulunabilecekleri zemini hazır hale getiren Eşref Sencer Bey gibi kahramanlar için melekler gelmiş, bu kahramanların içinde arz-ı endam etmiştir. Şeyhi't-Tuyur'un her yerde görünmesinin esrarı, açık seçik budur; Allah'ın yüce inayetiyle olmuştur.

Bir itikat savaşçısı olan Kuşçubaşı Eşref'in yanında her daim bu söz ettiğimiz Allah inayeti olmuştur. Hayber'de 40 kişiyle 20 bin kişiye karşı cenk ederken, Şeyh Sunusi ile kendilerinden sayı ve silah olarak kat kat fazla olan İtalyanlarla Trablusgarp'ta mücadele ederken, Mustafa Kemal'in yine aynı yerde gözünü kurtarmasına vesile olurken, Berberi Kıyısı Derne'de Mustafa Kemal Bey'in birliklerinin sağ yanını Kuvâ-yı Mübareke'nin Avakır taburuyla, İkinci Balkan Harbi esnasında Muratlı'ya

kadar gelen Bulgar ordularını fedaileri ile durdururken, Kuvâ-yı Seyyâre'de Yunan işgaline karşı savaşırken, İran'ın güneyinde İngiliz bölgesinde ve Efgan sefer heyetinde İngilizlere karşı, Geyve cephesinde Adapazarı ve yöresi Kuvâ-yı Milliye komutanı olarak Yunanlılara karşı harp ederken, ilâhi kuvvetlerin yardımı hep Eşref Bey'in yanında olmuştur. Sonuçta hep dedikleri gibi:

"İşte size Allah'ın azabı, tadınız onu. Ayrıca kâfirler için cehennem azabı da vardır. Bunu da alabilirsiniz. Ya da Allah'a iman edin, o güvenenlerin yanındadır!"

Bir İngiliz Subayı vardı, adı Ford. Ondan bir söz dinleyelim de konuları bağlayalım. Ford, "Müslüman Türklerle savaşmak Tanrıyla savaşmaktır" dermiş. Her şey aynen dediği gibi olmuştu. Hiç bir mazi hadisesi yoktur ki, aradan asırlar ve asırlar geçtikten sonra, sıradan ve olağan zannedilen sebeplerin üzerindeki esrar kalmamış olsun! Söylüyoruz, Kuşçubaşı Eşref gibi kahraman ruhlar ayazdan, borandan, rüzgârdan, kandan korkmaz; onlar bizi biz yapan o ateş-i suzan içinde sönmemiş bir volkan gibiydiler. Osmanlının şanı bundandı. 600 yılın hukuku bu korkusuzluk ve mertlikten sebep geliyordu. Gönüllerde adap, sofralarında helal rızık, kalplerinde Allah korkusu vardı. Kuşçubaşı gibi kahramanlar, haysiyeti ölüme katık yapar, gururu bedenlerine siper ederdi. O sebepledir ki, yoksullukları bile mahzun, yenilgileri bile mağrur, kahramanlıkları dahi mahcup olmuş idi. Hatalarıyla, eksikliklerivle, yenilgileriyle bile Allah kulu gibilerdi. İşte o mef tun ve rindane ruhlarımızı kolladığımız sürece, daüssılamız yanımızda olur, sadece melekler değil, cümle iyi mahlûkatlar bizimle olur. İnsana her daim o ateşten lâzım gelir, ruhunu ısıtsın diye...

VI

Oldu olacak, son olarak da Kuşçubaşı'ya zâhir olan bu meleğin kendisine nasıl göründüğünü de anlatalım da bilin.

Kuşçubaşı Eşref, Balkan Harbi için Edirne'den geçerken Karaağaç civarındaki bir tarlada toprağı süren yaşlı bir adamla karşılaşır. Eşref'in yanında üç bin dört yüz kadar neferi vardır ve bu adamlar aç sefil altı gündür yol almaktadırlar. Eşref, yaklaşıp ona selam verir. Köylü gelenin kim olduğunu bilmez bir tavırla selâmını alır. Lakin işine devam eder. Eşref, adama yaklaşarak şöyle der:

— *"Baba duydun mu? Kuvâ-yı Seyyare mücadeleye durmuş, Rumeli'ne gidiyormuş."*

Yaşlı adam, "Mevlâ yollarını açsın. İnşallah hayırlı olur. Zafere nâil olarak dönerler" duasından sonra tarla sürmeye döner. Eşref ilk önce kızar gibi olurken, bir an bu zatın dünyaya gönül bağlamayan, tevekkül sahibi bir kişi olduğunu düşünür. Eşref, "Baba, günlerdir aç be aç at biniyoruz. Açız, neferlerime bir lokma yiyecek kuru ekmeğin var mıdır?" diye sorar.

Adam, istifini hiç bozmaz ve az ilerde mangal fırınının üzerindeki aşı işaret ederek mırıldanır:

— *"Sizi beklerdim, aşınızı hazırladım. Bulgurunuz, yarmanız pişmek üzere, işte orada, karnınız doyuncaya kadar yiyin!"*

Eşref; "Baba, biz üç bin kişi kadarız. Bu nasıl yeter?" deyince, adam sakin sakin cevap verir:

— *"Kumandan! Dedim ya, tencere orada. Yanındaki bakraçta buz ayran da var. Sen de ye, askerler de yesin. Askerler de içsin. Bir başlayın cümlenize yeter inşallah."*

Moladaki askerler ellişerli gruplar şeklinde odunla rüştüne oturup tencereden yer, bakraçtan içerler. Bakarlar ki, bulgur hiç eksilmez. Ayran hiç bitmez. Bu ihtiyar zâtın erenlerden olduğunu anlayan Kuşçubaşı, bir kerametle aşın bitmediğini görerek, hürmetle adamın önünde eğilir. Dualı ağzından hayırlık alır. Saatlerce feri gözlerinin önüne kadar ağlar ve yoluna erleriyle cenge devam ederler. Balkan Harbinde Bulgar keferelerine karşı zaferle dönen Kuşçubaşı, dönüşte Karaağaç'ta bu zâtı bulur.

Elini öper ve zaferi müjdeler. Bir isteği olup olmadığını sorar. O, "Mendilimi almak isterim" der. Kuşçubaşı Eşref önce anlamaz. Sonra işin hatırası aklına gelir ve cengin ortasında vurulduğunda kendisini yerden kaldırıp şakaklarındaki kanı silen nur yüzlü asker aklına gelir. İşte bu asker, tarlasını süren yaşlı adamdır! Adam, Eşref'in yüzündeki şaşkınlığı siler ve şöyle der:

Kuşçubaşı Eşref'im! Bana Semazen Hazım derler de, veli diye çağırırlar. Er kişi derler. Elimden geleni yapar, tarla sürer, aç doyururum. Asker karşılar, dua eylerim. Daha ne yapayım Eşref*'im? Kanatlarım yok ki, uçup arşa gideyim!*

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Hayberde Ebnü'r Regıb'ün Arazisinde, Kaz-ıun Yıl
Kışlasına, Trablusgarp ve Balkanlarda görülen Ulaan
Seyh Kuzuıbaşına zahir olan meleğin temsili resmidir!

Mevzu 20

Yelbegen İfriti ve Kayıp Mesih

Osmanlı Vilayât-ı Şarkiyyesi Olan Vilayet-i Mamûret-ül-Aziz (Elazığ) Kefere Takvimine Göre 1871

Mesih Cemiyetinden bir haham olan Nusaybinli Izak Naum, kadim bir Çerkez şamanı olarak çağırdığı Hatukay'da karşılaştığı Kanbolat adlı adamdan dinlediği bir meseli anlatmaya başladı:

"İsrail derler, bu kırmızı ülkede İsa adlı ulu kişi doğduğunda Kral Hirodes'in iktidar günleri hüküm sürüyordu. Onun doğduğu yıl, Yahudiye Beytlehem'iydi. İşte bugündü Şark'tan Yeruşalim'e bir dolu müneccim gelip şöyle dediler:

"Yahudilerin kralı doğan zat nerededir? Çünkü onun yıldızını Şark'ta gördük ve ona secde kılmaya geldik."

Ve işte o gün Şark'ta gördükleri yıldız, önlerince gidiyordu. Ta çocuğun bulunduğu yere kadar gelerek üzerinde durdu. Onlar da yıldızı gördükleri zaman taşkın sevinçle sevindiler.

Dindar Yahudilerin uzun saçlı yıldız diye çağırdığı Beytlehem için "Doğu'daki bir yıldızın müneccimlere, Yahudiye'deki Mesih'i bulmaları için yol gösterdiği" söyleniyordu.

Lâkin Mesih'i hiç bulamamışlardı. Hem de bu tarihten 1000 küsur yıl geçmesine rağmen bulamamışlardı. Bir Osmanlı vilayeti olan Mâmuretü'l-Aziz'deki (Elazığ diye de söylenir) Dâhiliye Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesi'ndeki sicil kaydına göre bunun asli nedeni ise, bölge insanının Yelbegen diye çağırdığı bir ifritti.

Eyyam-ı bahurun en şiddetli olduğu bu zamanlarda Yahudiler hâlâ Mesih ararken, Mâmuretü'l-Aziz'deki bir mağarada 455 kadar havari, vücutları tamamen yenmiş, sadece kafaları kusulmuş şekilde bulunmuştu!

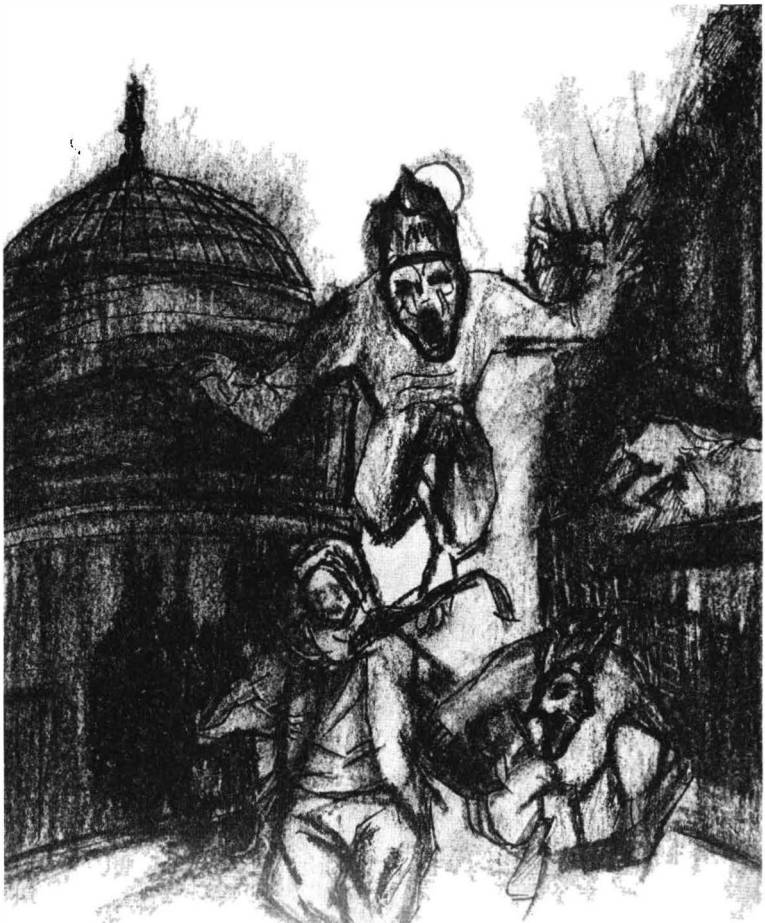
Söz konusu Sicill-i Ahval Dairesindeki notta ise şöyle deniyordu:

Yedi başlı Yelbegen'dir yeni ifritin adı
Öç alır ay güneşten, güneşi yer yutar.
Geçit vermez Beytlehem'e ki yol göstersin inananlara.
Büyük Tanrı Bay-Ülgen, aya bakar sararır onu görünce,
Ayı bitirip yiyen, bu deve ok atar.
Dev bazen yıldızları kovalar götürür,
Sonra da parçalar, ağzından tükürür.
Yıldızlar bu azgından kaçar hep göklere,
Dev onları ağzından, saçar hep yerlere
Yelbegen Kabil'in üçüncü soyunun habisidir!
Şayet oradaysa ne Mesih görülür, ne Ulu!

Bu nedenledir ki, Mesih ırkının mitolojisinde Ay'ı yiyerek onun küçülmesine (Ay tutulması) yol açan bu göksel canavarın neden olduğu ay tutulmasından sonra, "Yine Yelbegen ayı yedi" derlermiş.

Bu hikâye de Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye Mahzeninde ilginç bir gizem olarak tarihe geçivermiştir.

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Osmanlı Mahşerinin bazı çağlarda nasıl göründüğünün temsili resmidir!

Mevzu 21

Zındık Kuyruklu Yıldız Halley ve Osmanlı'nın Delileri: Kaderde Ne Varsa O Gelir Başa!

8 Ramazan 982'de (13 Haziran 1456) Hunyadi Yanoş'un kenti Nándorfehérvár, Osmanlıca adıyla Darü'l-Cihad, aslında şimdiki Belgrad

Safer ayının beşinci günüydü. Sultan Murad'ı Sânî'nin cennet bahçelerine uçtuğunu bildiren haberi alan Tatar ulak, şimşekten az biraz daha hızlı olmak suretiyle at sürmekteydi. Kanatlı kartal kuşu ulak, eğer ona yağmur denirse, delinmiş gökten üzerine boca olan suya da aldıracak değildi. Manisa yolundaki Sabuncubeli'nin sık ormanlarını da geçtiğinde saraya artık varmıştı. Ömrü boyunca iki imparatorluk, dört krallık ve onbir prenslik yıkacak olan Fatih Sultan adıyla bilinir, II. Mehemmed'e zamkla fena bir şekilde mühürlenmiş bir mektup uzattı. Şehzade Mehemmed mektubu açıp okuyunca, cennetmekân babasının vefat ettiğini öğrendi ve mitolojide kanatlı atları öyle çağırırlar, Pigasos cinsinden uçar

bir ata binip, padişahın vefatı civar milletlerce duyulmadan evvel 2'nci defa cülus edeceği Osmanlı tahtının bulunduğu, taht şehri Edirne'ye hareketlendi. Hareketlenirken de pek tez canlıydı, sarayı erkânına seslendi:

— *Beni seven arkama düşsün!*

Önünde sarayındaki kullarından okçular ve çabuk yürüyenler, yanında atabeği Sehabeddin Paşa, civarlarında kahraman dilâverler, yaya olarak ve kılıç takınanlar ile mızraklı süvariler vardı. Gelenler arasında daha sonra bu hikâyeye temel oluşturacak olan iki Osmanlı Delisi de dikkat çekmekteydi. Eli ayağı çarpık, yüzleri çiçek bozuğu, en nihayetinde de gulyabani tipli bu iki adam, bilfiil cihan padişahı olacak şehzadenin Manisa'daki sancakta korumalığını yapıyorlardı.

Tarihler 16 Muharrem 855'i, keferelerinki ise 18 Şubat 1451'i gösteriyordu ki, uzun boylu, dolgun yanaklı, kırmızı-beyaz tenli, kırık burunlu, kolları adaleli ve kuvvetli bir adam olan Sultan Mehemmed Han, tarihin kayd ettiği büyük şahsiyetlerden biri olarak pâyitahta girerek tahta oturdu ve Yeniçerilerden sadakat yemini aldı. Vaki olan cülusa şehrin dışında onu beklemekte olan vezirler, beylerbeyiler, sancakbeyleri, ulema ve ordu da katılmış idi.

Tahtının ilk gecesiydi. Âdil, âkil, heybetli, cesaretli, idrak sahibi, kadirşinas, âlimlerin dostu, şairlerin hâmisi, hakka kâil ve maarif erbabına meyilli olan pâdişah Sultan Mehemmed Han, gece yarısı kapı eşiğinde sessiz sedasız göğü izliyordu. Yanında kendi veziri Hadim Şahin (Şehabeddin) ile Sultan'ın herkesten imtiyazlı ve hepsinden cesaretli, tek başına ruhunu hükümdarına teslim etmiş olan, meydan eri Ak Şemseddin var idi. Derken ince bir ayak sesi duyuldu. Mehemmed Han'ın bu ayak sesleri karşısında kalbine bir huzur indi. İnceden gelene baktı. Gelen büyük

din âlimi, müderris, şehzadeyken kendisinin hocalığını da yapmış olan Molla Gürânî idi. Tam ismi Şemsuddin Ahmed bin İsmâil bin Osman Gürânî olan bu büyük zat, uzun boylu, gür sakallı, vakur ve heybetliydi. Oradakilere gölgesinden bile büyük geldi. Harekete geçtiler, ayağa kalktılar ve onu buyur ettiler. Gürânî hazretleri, Sultan'a baktı ve şu sözleri dedi:

— *Oğul Sultanım! Bugün üstünüzde olan hakkımı ödeme gününüzdür.*

Padişah, anlamamıştı. "Bir kusurumuz mu oldu hocam" diye soruverdi.

Molla cevap verdi:

— *Kusur olur mu? Kusur, üzerine düşen vazifenizi yapmamaktır!*

Padişah iyice işkillenecekti ki, Gürânî hazretleri devam etti.

— *Sana bir hikâye diyeceğim. Senin ve İslam âleminin kaderi hakkında olacak bu hikâye!*

Sultan Mehemmed de hayli meraklanarak: "De de ilminden feyz alalım Hocazâde Efendim" dedi.

— *Bilirsiniz, doğum ismi Numan bin Ahmed, lâkâbı Hacı Bayram Veli hazretleri olan ulema büyüğü vardır. Toprağı bol olsun inşallah. Kendileri, babanız Cenab-ı Hakk'ın sevgili kulu Murad-ı Sâni hazretleri ile sohbet ederken, babanız bu mübarek zat'tan Kostantaniyye için sual etti ve dedi ki: "Sultanım; acaba bu fetih bize nasib olmaz mı?"*

Gelen cevaba bakınız da feyz alınız:

— *"Bu beldenin fethini ne siz ne de ben vücudu fani'mizle göremeyiz. Bize denir ki; şu oynayan çocuk ile kapuda dikili bizim köse'ye nasibtir."*

Orada bulunanlar gözlerini ve kulaklarını dikmiş, pür dikkat Molla Gürani'yi dinliyorlardı ki, Gürani hazretleri hikâyenin son cümlesini deyiverdi:

— *Sevketmeâb! Orada oynayan çocuk, bizzat sizdiniz. Kapıda dikilen ise Ak Şemseddin'den başkası değildi!*

Tarihe geçecek, tüyleri diken diken, kalbleri paramparça eden, çağı kapatacak, sonrasını açacak olaylara neden olacak bir an yaşanıyordu ki, zifiri karanlık gecede birden daha önce hiç belli olmayan parlak bir yıldız, etrafında da birçok ülker belirmişti.

Olan şuydu: Daha çağlar öncesinde İmam Rabbani'nin Mehdi'nin alametlerinden dediği bir kuyruklu yıldız, hareket yönü doğudan batıya doğru ilerliyordu. İmam'ın Mektubat-ı Rabbani'de işaret ettiği, şark tarafından bir kuyruklu yıldız doğup tüm İslam Âlemine aydınlık veriyordu ve bu kuyruklu yıldız ne zaman görünse, Müslümanlar açısından çok önemli, hatta dönüm noktası sayılabilecek olaylar meydana geliyordu. Öyle ki bu yıldız kümesi ilk göründüğünde Hz. Nuh kavmi helâk olmuş, sonra Hz. İbrahim ateşe atılmış, Hz. Musa ile uğraşan Firavun ve kavmi yok edilmiş, Hz. İsa doğmuş, Peygamber Efendimiz (sav)'e ilk vahiy gelmiş, Osmanlı Devleti tarih sahnesinde yer almaya başlamıştı. Ve şimdi Konstantinopolis'i düşürecek, İstanboli'yi fethedecek Fatih Sultan Mehemmed tahta çıkmıştı.

Kefereler, sonraki yıllarda bu yıldız kümesine kendi dillerinden bir laf olan Halley adını verdiler ve bu yıldız Hristiyanlar tarafından uğursuz, Müslümanlar tarafından uğurlu sayıldı. Öyle ki, Papa tarafından zındık ilân edilmiş tek gök cismi oldu. Papa bununla da yetinmedi, Türk ve Müslüman dostu zındık yıldız olarak dediği yıldızı bir de afaroz etti. Kendileri açısından da haklı çıktılar.

Sultan Mehemmed, 20 Cemâziyelevvel 857'de (29 Mayıs 1453) Hz. Peygamber'in müjdelerine mazhar olarak feth-i mübini gerçekleştiriyordu. Sabah ezan ve namazdan sonra Türk ordusunun büyük ve tarihî hareketi başlıyor, ordu hem kara, hem de denizden bütün cephelerden harekete geçiyordu. Toplar, hep birden şehir üzerine çevrilerek ateşleniyor, etrafı kesif bir duman ve barut kokusu kaplıyordu. İlk hücumla birlikte iki bin merdivenle 50 bin yiğit ileri atılıyor; kan, acı ve gururun ortasına Akşemseddin ile Molla Güranî gibi ulema bile atılmaktan geri durmuyordu. Bizzat genç Sultan, gazâ yolunda şehidlik mertebesine ulaşmayı taleb ile elinde kılıç Topkapı gediğine saldırıyordu. Bu esnadadır ki, Ulubatlı Hasan adındaki şanslı nefer, yanındaki delilerden oluşan korkusuz karındaşlarıyla, tekbirler eşliğinde Topkapı suruna sancakları dikiyor. Ulubatlı gibi 30 kadar kahraman, Hz. Peygamberin müjdesine mazhar olarak şehadet şerbetinden içiyordu. Cümle İslâm dilâverlerinin ve Oğuz kavminin çağlardır hayal eylediği muazzez fetih gerçek oluyordu.

O gün güneş her zamankinde parlak doğuyordu. Güneşin göz kamaştırıcı altın sarısı ışıkları, âdeta İslâm'in zaferini kutluyordu. Cihanın incisi Kostantiniyye'ye sel gibi akan şanlı Türk ordusunu geceleyin ise bu kuyruklu yıldızın silüeti karşılıyor ve bu nurlu orduyu sıcak bir içtenlikle kucaklar gibi üzerine mukaddes aydınlıklar saçıyordu. 20 Cemâziyelevvel Salı sabahı, başka bir sabah, gecesi muhakkak ki başka bir geceydi. Bu mukaddes Salı gününün sabahı ve gecesi ile bir çağ kapanıyor, yeni bir çağ açılıyordu. Avrupa barbarlarını da sayalım, bütün cihan şaşkınlıktan küçük dilini tutarken, Fatih; Sultan Mehemmed'e lâkap, İslâmbol; Kostantaniyye'ye isim oluyor.

Ne de olsa, Hazreti Peygamber (S.A.V.) Hendek Savaşında sahabinin kıramadığı bir taşı parçalarken çıkan kıvılcımda gördüğü Sultan, bu Sultandı. Ve asker bu askerdi. Hz. Peygamberimizin

kendi sözleriyle, "O ne güzel bir emir, o ne güzel bir askerdi" ve bu müjde, olması gerektiği gibi gerçek oluyordu!

Tüm Kabil ifriti soylarına, "siz o yıldızı gördüğünüzde fitnenin şerrinden vazgeçin ve Allah'a sığının" deyip, hikâyeye konu olan Hunyadi Yanoş'un kenti Nándorfehérvár'ın yani Belgrad'ın fethi esnasında geçen olaylara bakalım.

I

Yıl 1456 idi. "Eyvah, yine o uğursuz yıldız gökte görüldü!" diye Papa II. Pi yine dualar etti. Bazı kilise adamları Orta Avrupa'nın kapısı Belgrad da düşecek diye şeytan çıkarttı. Bilmezler ki, şeytan onların içindedir! Ne umduysa kendi malumlarıdır, olan oldu ve Türkler bu sefer Belgrad ovasına destursuz daldılar! Üstelik ne dalış? Delilerle, ucûbelerle, daltaraklarla bir dalış yaptılar ki, muhaberede en öndeki deliler, düşmanın ön savunmasını yerle bir, tarumar etmişti. Söz konusu olan deliler olduğunda tarumar olmak da çok garip değildi doğrusu. Korkusuz, gözüpek, atılganlıkta delilik mertebesine ulaşmış bu adamlar, kendilerini ve ocaklarını Hz. Ömer'e nisbet ederlerdi. Delibaşlardan Cinas Nedim vardır, buna ilişkin "Kalpaklarımız Emîrü'l-mü'minîn Hz. Ömer'in çizmesinin koncuğudur, ocağımız müşarünileyh efendimize mensuptur" derdi. Belirtmek gerekir ki, kadere iman ve tevekkülün verdiğini yaşayacağız elbet prensibi ile hareket eden bu güruh, korku belasına insan ödü koparırlardı! Öyle ki, düşmanları ile birlikte dostları da, onların gölgelerinin bile öldürücü olduğuna inanıyorlardı.

Nándorfehérvár'a yapılan akında Semendire Sancak Beyi Mahmut Paşazâde Ercüment Bey ile Bosna Sancak Beyi Gazi Peşrev Bey'in delileri en öndeydi. Öyle az buz da değil, 20.000

kişilik bir deli ordusu gönüllü ve beşlüler gibi serhad kulu süvarileri arasında Azrail'e meydan okuyorlardı. Laf aramızda kendisini severlerdi de! Aralarında Türkler, Slavlar, Boşnaklar, Arnavutlar, Hırvatlar ve Sırplar da bulunuyordu. Belki din kardeşliği değil, ama ölesiye bir kan kardeşliği vardı. Bunların bazılarına ise taburdelenler derlerdi. Yalnız bildiğin delerlerdi. Taburları ve taburların içinde ne varsa!

Deri takkeleri vardı. Artık takkenin derisi ceylan mıydı, ayı mıydı, insan mıydı bilinmez ama boyunlarında öten zil sesleri, öldürdükleri düşmanın iniltilerine ve feryadü figanlarına karışırdı. Onlar için, bekçisiz koyun sürüsüne girer gibi düşman arasına giren korkusuz kâfirler derlerdi. Delilerin cesareti, cidden deliye yakışır cinstendi. Alevlere bürünmüş bir fıçı içinde düşmana atak ederler, düz duvarı tırmanırlar, iğne deliğinden cirit geçirirlerdi. Deliler, delirdikleri zaman ise Kaf Dağı yerinden oynar, meydan zelzeleye tutulur, gökler yerle yeksan olur, kâfirler kırılır, herkes ölürdü!

Ordu-yı Hümâyun'un efsanevi bir parçası olan deli süvarileri, salt Osmanlı'nın değil, dünya askeri tarihinin de efsanevi askeri birliklerindendi. Kalkanları insan derisindendi. Canavarlaşan insanların derilerini soyup, kalkana kaplarlardı. Derisi soyulan adamın canlı olmasına dikkat ederlerdi ki, deri canlıyken kalkana ölesiye yapışsın. Hayatın geçiciğini vurgulasın diye de üzerini kuş tüyleriyle süslerlerdi. Düşmanlarına dehşet salmak için olsa gerek, kurt ve ayı derisinden şalvar giyip benekli sırtlan derisinden başlık takıp, giysilerinin kalanlarını da kar leoparı, aslan, kaplan ve tilki postundan yaparlardı. Ayaklarındaki serhatlık denen, burunları sivri, sarı renkte, arkasında uzun mahmuz olan bir çizmeyle dolaşırlardı.

Bayraklarında "Kaderde ne varsa o gelir başa" yazardı. Bir arşın uzunluğunda siyah kuzu derisinden üstü sarıklı bir kalpak giydikleri de görülürdü. Eğri pala, kalkan, mızrak ve bozdoğan taşıyıp, başlarına pars ya da benekli sırtlan derisinden yapılmış tüylü bir miğfer giyseler de aslında ellerini kullanırlardı. Osmanlı tokadı, delilerden gelme bir tabirdi. Bu tokada "beyindelen" de derlerdi. Deliler, ıslatılmış mermer üzerine çıplak elle tokat atarak talim ederlerdi ki, bu iri yarı korkunç adamların ellerinde kalan kâfire attıkları tokatla beyinleri patlayan pek çok olmuştu. Mermere

meydan okuyan meşhur Osmanlı tokadıyla karşı karşıya gelen küffarın artık savaşamayacak denli sakat bir asker olduğu pek çok durum da vakiydi.

Bu delilerin her asırda görünen efsaneleri vardı. Bunlara deli efendileri denirdi. Bu adamlar, her biri deli bayrak diye çağırılan elli altmış kişilik ocaklarda aynı zamanda delibaş olmuş kişilerdi. Deli askeri olmak isteyen gençler, zobu adıyla ocak ağalarının yanında yetiştirilirdi. Bunlara usül ve kaideler öğretilirdi, lakin asıl kural koyucular cenklerde efsaneleşmiş bu delibaşlarıydı. Daha sonrasındadır, namlı tarihçi Peçevî'nin kaydettiği başını vermeyen şehidlerin kıssasına sebep olan *Nándorfehérvár*'a sekiz menzil yakında Şebel palangasına yapılan saldırıda var olan da bu anlatacağımız delilerdir. Anlatalım da dinleyin bari!

II

Delibaş Yusuf ve Delibaş Horoz kumandasındaki yüz on iki deli neferi, kurban arefesi ve cuma gününden itibaren on üç gün boyunca Otomanların *Dârü'l-Cihad* dedikleri *Nándorfehérvár* yolundaki Ovča üzerinden kente sayısız şahadet akını düzenlemişlerdi. Lakin ne gariptir ki bir türlü ölmek nasip olmuyordu. Burada demek lazım gelir, Ovča, Krnjača ile Zemun arasında yer alan Torlak tepesinin aşağısında Ada Huja üzerindeki küçük bir kasabaydı. Aslında o lânetli yolun orta yerinde dağların ininde adı unutulmuş, terk edilmiş bir yerdi. Ona Belgrad'ın kara böğrü anlamına gelen yakıştırmalar yapılırdı. Namı da pek iyi değildi doğrusu!

İnsanların sözsüz, ruhlarının cansız, gözlerinin görmez olduğu dönemlerde, kentin bulunduğu alanda bir cadı kabilesi olduğu bildirilen Trak-Dak kolonu üyelerinden Singiler burada

yaşamaktaydı. Miladın öncesi derler, sene 279'dan sonra bölgeye gelen Keltler, bu cadı kabilesini en son nüvesine kadar kesip biçip, en nihayetinde de cümlesini yakmışlardı. Buranın adına bundan sonra önce Singidun sonra Ovča denmiş, menzile tez varmayı isteyenlerin bile sapmaya cesaret edemediği unutulmuş lânetli bir güzergâh olmuştu. Bu sebeple olsa gerek Sırp Despotluğu kontrolünde olan bu kasabaya, civar ahali tarafından tekinsiz yer denirdi. Bırakın kalıcıyı, izciyi, yolcuyu; buraya zabıt bile uğramaz, bölgeyi unutulmuş sayardı. Cadıların musallat oldukları kişinin kanını içip hasta ettiği söylenir, pek çok mezardan geceleri hortlayan pörtlek gözlü mahlûklar göründüğü rivayet edilirdi.

Nándorfehérvár baskınından daha birkaç yıl önce, Yanoş'un kentinde veba zannettikleri bir bulaşıcı hastalık zuhur etmiş, daha sonradan bunun yüz yıldır görünmeyen cadı humması olduğu anlaşılmıştı! Bunun üzerine bölgeye gitmeye gönüllü olan beş yüz kadar Sırp askeri, Ovča dışındaki mezarlarda hortlamış kırk üç kadar Singi cadısını intizamla mezarlarından çıkararak göbeklerine uzunca böğürtlen kazığı çakıp yok etmişlerdi. Hayattaki başka bir cadının ruhu, diğer bedenlere hulul etmesin diye bir de ateşte yakılmıştı.

Diyelim, Allah'ın emriyle cadının sihri bâtıl olup, kanı emilen adam tez vakitte şifa bulur diye beklenirdi. Hatta Yanoş'un askerlerinden bazıları bir cadıyı tutsak edip kente getirmişti. Yanoş'un karşısına çıkarılan cadı, 3 gün 3 gece zincire vurulmuş, yaptığını ve cadılığını itiraf ettiğinde hemen yatırılmış, göbeğine böğürtlen kazığı çakılmadan ise şöyle demişti:

— *Biz Singiler dünyaya iyi bakardık. İnsanlara, doğaya, ağaçlara, sulara iyi bakardık. Siz insan müsveddeleri bizi katlettiniz. Veyahut öyle sandınız. Biz buradan hiç gitmedik ki! Kaç yüzyıldır bilmem, buraya kendimizden başka uğrayan herkese de hak*

ettiklerini bildirdik! Haa, bir de ölmeden bir başka şey diyeyim de siz bilin. Şimdi sizin başınıza öyle bir dert gelecek, öyle bir çorap örülecek ki, buraya gelmekte olan sizin ırkınızdan bazı deli adamlar, sizin kökünüzü bizden daha hakkıyla kazıyacaklar!

Tutsak cadıdan çıkan kan, kanı emilmiş adamların yüzüne gözüne sürülmüş, hasta adamlar derhal şifa bulmuştu. Cadının leşi de ateşe atılıp yakılmıştı. Hadi diyelim bari, bu cadılık derdi taun denilen vebadan fenaydı. Moskof, Bulgar, Sırp, Erdel, Budin, Temeşvar, Leh taraflarında hayli yaygındı vesselam.

Yanoş ve zındıkları, bir yandan cadılarla uğraşa dursunlar, aslında delilerin ataklarını da bekliyor değillerdi. En keskin gözlü gözcülerini Ovča dışındaki güzergâhlara yerleştirmiş, buralardan akın gelmediğini görünce de bayağı bir şaşırmışlardı. Ne de olsa, aklı başında herhangi bir âdemoğlu o bölgeye girecek değildi ya! Bilmezlerdi ki bu adamların adı zati deliydi ve kendileri gibi düşünmüyorlardı! Bilin de düşünün, bu akıncıların delibaşlarından Delibaş Horoz, tam yetmiş beş yaşındaydı ve hâlâ ölümüne cenk ederdi. Hatta tam bu sefere çıkmadan önce aynı zamanda namlı bir ok atıcı olan Deli Horoz, okçular başına gidip ok atmayı arzu etmişti. Orada bulunan eşraftan bir loncacı saygısızlık ettiğini fark etmeyerek: "Delibaşım! Ne edersin, yaşın geçmedi mi artık?" demişti. Bunun üzerine Delibaş, kendi gibi deli atı Tasmalı'yı han kapısının eşiğine sürmüş. Ardından kapıdaki kol kadar asma kilitlere kollarıyla asılmış ve bacaklarını atının karnına bağlamıştı. Hemen ardından kollarını büzünce kendisiyle beraber koca atı da yerden havaya uçuşmuş ve Horoz, kendini bilmeze bakarak: "Bre cühela, pazularımda azıcık bir şey kalmış gibi, ne dersin?" demişti.

Delibaş Yusuf ondan farklı mıydı sanki? Yusuf'la karşılaşan düşman, daha baştan kimle değil, neyle karşı karşıya olduğunu bilmezdi ki? Nasıl bir var oluşla harp ettiğini, karşısındakinin insan

mı, insan dışı bir varlık mı olduğunu anlamaya çalıştığı için şaşkınlık içinde ölen nice askerden söz edilirdi. Öyle ki, Kelefçe meydan muharebesinde Delibaş Yusuf, maiyetindeki 10 kadar adamla (adam dedik, öyle diyelim öyle olsunlar) 'Allah Allah' naraları altında atlarını Rusçuklar üzerine sürdüklerinde, kale düzeni halini almış Rus birlikleri, bu taarruza tahammül edemeyip pür-i perişan olmuştu. Rivayet edilir ki, bin kadar Rusçuk askeri kılıç, balta ve zincir darbeleriyle ölmüş, iki bin kadarının ise ödü kopmuştu! İki saat bile sürmeyen akında gerideki Türk piyadeleri harbe hiç bulaşmadan, boşalmış kaleye merasime girer gibi girmişti.

İşte böylesi sert adamlar, on üç günlük seferin ardından Ovča kasabasının derinliklerindeki bir ormana çekildi. Bunların arasındaki bir deli gözcü, ormanda bir garip muhit gördüğünü, bu muhitte bir deliyi ürkütecek yapıda bir ev olduğunu delibaşlara iletti. Azık ihtiyaçları olan delilerin başları, yanlarına gözcüyle birlikte 20 kadar deliyi alıp eve doğru yola koyuldular. Evin önünde at in yaptılar ve eve baktılar, eğer ona ev denirse!

Ruhu insanlardan nefret eder gibi duran binanın bahçesinde her şey hareket ediyordu. Daha önce görmedikleri cinsten bodur ağaçlar ise bildiğin konuşuyordu. Delibaş Horoz, bırakın onun adını fısıldadıklarını duyduğuna, horoz gibi öttüklerine bile yemin edebilirdi! Bahçede çocuk gibi bir şeyler oynuyordu. Muhitte, deruni bir çürüme ve sülfür denildiğini bildikleri bir kimya kokusu vardı. Evin içine bahçeden girilen patikada ancak ölümün gölgeleri diye adlandırabilecekleri acaip şeyler vardı. Böyle bir şeyi daha önce hiç görmemişlerdi. Ruhlarının karanlığın diplerine kadar ilerlediğini hissetmişlerdi. Lakin onlar delilerdi ve bir tanesi bile "Durun geri duralım, girmeyelim bu mendebur yere" demedi, diyemedi. Sonunda nasılsa olacakların en kötüsü ölümdü! Daha onlar kapıya yüklenmemişlerdi ki, insanın içini delen bir gıcırtıyla kapı açıldı.

Kapının önünde ne göreceklerini bilmeden silahlarına davrandılar. Ancak bir şey görmediler, ama gerisinde gördüklerine pek şaşırdılar. Bu kefere hanesinin içinde gördükleri şey, orada ateş başında istirahat eden, saçı başı dağınık, çirkin yüzlü, yaşlı yedi tane acûze kadındı. Arslan postlu, tilki derisi taçlı, üçer karış mahmuzlu, tekne kalkanlı, kolları kostaniçeli, gömgök demire müstağrak, kızıl boyalı bayraklı bu adamlara kadınlar dikkat dahi etmemiş, başlarını bile çevirmemişlerdi. Sadece hep bir ağızdan rahatsız edici bir gürültüyle kendi lisanında bazı laflar savurmaya başlamışlardı. Ardından bir tanesi, "Haşa her şeyden haberimiz vardır. Gelin ateşin başına oturun, buyrun erler" dedi. Tam bu esnada bu acûzelerin etrafına bir kapıdan kızlı erkekli yedi çocuğa benzer şey gelip onlar dahi ateşin etrafını sardılar ve hep birlikte "çağıl" "çağıl" konuşmaya başladılar. Sanki garip olmayan ne vardı da bu olmasın. Çocuk gibi şeylerin girdiği kapının arkasında bir oda yoktu ki! Allahülazim bu adamlar deli değil de normal insan olsalar çoktan öd patlamasından öte âlemi boylamışlardı! Deliler ise "ne garip temaşadır" diyerek bunları seyre koyuldular. Yalnız delibaşlar ateşin başına oturdular ve alışa geldikleri üzere, "Allah'ın selamı üzerinize olsun. Destursuz geldik ama neylersiniz, harp hali" dediler. Diğer deliler ise tedbiri elden bırakmayıp mahlûkatlardan en az beş arşın uzak duruyorlardı.

Duymuşlardı, ululaların acâibü'l-mahlûkat ve garâibü'l-mevcûdat dedikleri cinsten şeylerdi bunlar. Belli ki başka bir soydu. Kadınlar hep bir halde ocaktan aldıkları bir avuç külü ferclerine sürdüler. Ardından küle bir efsun okuyarak ocak başında oynayan bu yedi çocuk şeyin üzerine saçtılar. Çocukların yedisi birden Haçova köpeği gibi bir şey olan iri gölgelere dönüştüler. Bir de "kart", "kart", "kart" gibi lakırdılar demeye başladılar. Hemen elinde kalan külleri kendi başına serpince o an büyük bir düş tavana, bildiğin kukla tiyatrosu gibi yansıdı. Bu hayalde orada

bulunan delibaşlar da dâhil yüz deli, Hunyadi Yanoş'un ordusuna kafadan saldırıyor, binlercesini tarumar ettikten sonra baş veriyorlardı!

O an orada bulunan herkes, delibaşlar da dâhil "Bre iblisler" diye feryat ettiğinde, hepsinin burnundan kan boşaldığı görüldü. Saldıralım diye silahlarına davrandılar, ama elleri kolları taş tuttu. Cadılardan bir tanesi ateşten ayağa kalkıp kendisi de yanan bir ateş oldu. Ardından haşmetli ve ürkünç sesiyle delilerin lisanından konuşmaya başladı:

— *Bu ne haldir bre, anladınız mı? Bu tahayyül değil, sizin geleceğinizdir. Yarın hilal vaktiyle Hunyadi ordusuna saldırdığınızda püskürtülecek, can ve baş vereceksiniz. Lakin bir şansınız vardır. Size vereceğimiz ateşi içinize çektiğinizde başınız dahi olmasa her biriniz en az altmış beş yıl daha yaşayacaksınız ve tarihin gördüğü en büyük kumandan, Muhteşem derler Süleyman önderliğinde, takvimini de verelim bilin, 29 Ağustos 1521'de zulümkâr diyar Nándorfehérvár'i feth edeceksiniz. Danişmend Reis, Mihaloğlu Mehmed Bey, Turahanlı ve Yahya Paşazâde Bali Bey denen adamlar da sizin harp yoldaşlarınız olacak! Eğer bu dediğimize itiraz ederseniz, deli taşlar olarak bu dünyadan kopup gideceksiniz. Şimdi, dışarı çıkın bakın da nasıl bir kütürtüdür kopuyor görün."*

Dışarı çıkan adamlar gördüler ki, bastıkları yer, yerle yeksan; gök, bayrakları gibi kızıl ötesi, ağaçlar zemheri çılgın, gün zifîriden siyah olmuştu. Adamlar kendi aralarında tartıştılar. İlk sözü Delibaş Yusuf dedi:

— *Horozum! İfrittir bunlar. Ruhlarımızı çürütecekler. Kaçmak bize reva değildir, ama girelim içeri tarumar edelim bu kara divanı!*

Delibaş Horoz ise gözleri karanlıkta ışıl ışıl, daha da çok bayrakları gibi kızıl kızıl bakarak duruma şiddetle itiraz ederek kabardı:

— *Niye Yusuf? Derdimiz fethetmek değil midir? Derdimiz şehadet şerbetini içmek değil midir? İfrit olsunlar, iblis olsunlar, varsınlar şeytan olsunlar! Demezler mi Muhteşemi göreceğiz, küffarı bu diyardan def edip, atacağız! Girelim içelim ateşi. Ömrün hep birden böyle geçmedi mi? Ateş içerek?*

Diğer deliler de kendilerine söz verilmemesine rağmen hep bir ağızdan; "İçelim ateşi, fethe müjde olalım" dediler. Delibaş Horoz bunun üzerine itiraz edemedi. Hep birlikte içeri girdiler. Büyük bir tevekkül içinde boyunlarını eğdiler. Yedi cadı durumu anlamıştı. Ayağa kalktılar. Ateşe kollarını uzattılar. Her biri bir tutam ateş aldı. Ardından bunları delibaşlardan başlayarak heriflere uzattılar. Deliler ateşleri yuttuklarında bir anda suretleri hâlâ insan bile olsa, benî âdem kılığından çıktılar. Diyelim de bilin, deliler insan kılığından afaroz-u mandolos edilmişti. Lakin ne önemi vardı? Fetihle müjdelenmemişler miydi?

Daha önce söz etmiştik, Pigassos denen attan hızlıca ilerleyerek delilerin arasına katıldılar. Diğer deliler doğrusu onlarda bir farklılık sezmemişlerdi. Ne de olsa zaten deliydiler. Olsa olsa biraz daha delirmişlerdir diye düşündüler. Acil toplandılar. Silah kuşanıp toplam yüz deli, büyük Osmanlı ordusuna hazırlanan yetmiş bin kişilik küffar orsusuna, inlerine kadar girerek saldırdılar. Topların, tüfeklerin seslerinden kulaklar sağır oldu. Dünyanın gürültüsünden beyinler dondu. Okların vızıltısından gökyüzünde periler ürktü. Yüz adam binlere karşı cenk ediyordu. Sultan Mehemmed ordusu bile ne olduğunu anlayamamıştı. Kendilerinden önce hangi deliler küffar ordusunu deliyorlardı? Öyle ulu bir cenkti ki, cengin heybetinden Ovca'daki cadılar bile

korktu. Deniz dibindeki balıklar sallana sallana yüzmeye başladı. Orman canavarları vatanlarını terk ettiler. Ağaçlar, kendileri koyup gittiler. Bağırtıdan, böğürtüden, yankıdan, atların kişnemelerinden, neferlerin naralarından, erenlerin dualarından, ötüp çağırmalar nefirinden ödler patladı. Nicelerinin kanı ırmak gibi aktı. Dumandan tozdan havanın yüzü kapkara oldu. Deliler can almaktan, can alıcı bunların seceresini tutmaktan yoruldu. Deri takkeli yüz delinin atlarının boyunlarında öten ziller ile dövüştükleri kâfirlerin iniltileri birbirine karıştı. El netice, Delibaş Yusuf, Delibaş Horoz başta olmak üzere hepsi baş verdiler ve iblis kehanetinin ilk yarısı gerçekleşmiş oldu! Deliler altmış beş yıl sürecek bir ölüm uykusuna yatmıştı.

Devamında yüz bin kişilik bir ordu, 200 gemi ve üç yüz elli topla Belgrad'a dalan Fatih Sultan Mehemmed, ardı ardına siperlerde yenilgiler almaya başladı. Kargaşayı sonlandırmak isteyen Sultan, 5 bin Yeniçerisiyle bizzat savaşa iştirak etti. Macar kuvvetlerinin hücumunu püskürtmek üzere olan Genç Sultanın uyluğuna savaşırken bir ok isabet etti. Sultan'ın bacağı ağaç olup kaldı. Sultanın yaralandığını gören orduda derin bir panik başladı. Elini daha da güçlendiren Jan Hunyad, topyekûn hücuma geçerek Türk kuvvetlerini dağıttı. El netice 15. yüzyıldaki tartışmasız en büyük haçlı zaferini kazandı. Kendisi, Hunların bakiyesi olan Sekellerden geldiği için II. Atilla diye adlandırılırdı. Öyle ki, ondan sonra cümle kefere memleketinde öğlenleri kilise çanının çalma ritüeli bu savaşın hain zaferinden çıkmıştır. Söyleyelim, Osmanlı sultanları düşmanlarına karşı da çok adaletlidir. Bu savaşta aldığı ölümcül yaralar sebebiyle zaferden üç hafta sonra ölmüş olan Hunyadi Yanoş için Fatih Sultan Mehemmed şöyle demiştir:

— *"Düşmanım olmasına rağmen öldüğü için keder içerisindeyim. Âlem, onun gibi bir adam görmedi."*

III

Sonrasında yıllar geçiyor ve kehanetin ikinci yarısının gerçekleşmesine ilişkin sefer-i hümâyun çıkıyordu. 18 Cemaziyelevvel 928'de ismi daha önce rivayet edilen Sultan Muhteşem Süleyman, bizzat kendisinin başında bulunduğu Osmanlı ordusu ile Belgrad üzerine hareket ediyordu. Sultan'ın yanında Macar Kralı Lui'nin marifeti de vardı. Kendisine gönderilen Osmanlı elçisinin kesilen kulakları ile burnu! Yol üstündeki Böğürdelen'i silip geçen Sultan ordusu, bahsini daha önce geçirdiğimiz Pîrî Reis'ten de büyük destek alıyordu. Belgrad'ın savunmasında pek önemli olan Zemun'daki Zemin Kalesi alınmış, Devlet-i Aliyye'nin mâkus Belgrad talihi bu şekilde dönmüştü. Osmanlı ordusunda filler bir yandan yoldakileri ezip geçiyor, cihad yolu öylesine açılıyordu ki, Belgrad bundan sonra asırlar boyunca Dâru'l-cihâd olarak çağrılıyordu. Görmüş geçirmiş tarihçi Peçevî'nin ifadelerine göre, yazın vakitsiz gelip yağmurun yağması, sellerin basması üzerine Pâdişah-ı İslâm emriyle leşkere (askere) zarar ve ziyan müretteb olmasın diye, durup sefer için çareler aranıyordu.

Filhakika biliniyor, Belgrad'ın muhasarası pek de kolay bir vaziyet değildi. Bu beklemeler esnasında Belgrad'ın sekiz menzil yakınında olan Şebeş palangasına girilmişti. Burası artık Osmanlıların elinde idi. Ancak bu yer, o sıralar Belgrad henüz fethedilmemiş olduğundan devamlı düşman tehdidi altında idi. Bir seferinde düşman, yine bu küçük yeri muhâsara altına almıştı. Doğrusu Sultan Mehemmed seferi zamanında da benzer tehlikeler baş göstermiş, Salankamen şehrine giremeyen Ordu-yı Hümâyûn geri çekilmek zorunda kalmıştı. Bu tecrübeden çekinen Gâzîler bu durumu kabûle yanaşmadılar ve bir huruç hare-

ketiyle düşmanla cenge karar verdiler. O gün, kurban arefesi ve cum'a günü idi. Kadı Efendi, Allah yolunda cihâd aşkı ile dolu deli yiğitlere başvuruyordu ve şu buyruğu veriyordu:

— *"Gün sizin gününüzdür yiğitlerim. Hücumu cum'a namazından sonra yapmak Allah katında münasiptir. Hadi durmayın!"*

Saldırı sırasında Delibaş Mehmet ve Delibaş Hüsrev kumandasındaki deliler peşi sıra hücumlar gerçekleştiriyor, lakin Allah'ın muvaffakiyetine bir türlü nail olamıyorlardı. İşte ne oluyorsa bundan sonra oluyor, tam altmış beş yıl önceki gibi gök yine kızıla duruyor, yer yerinden oynuyordu. Zelzele değil, ama deprem oluyor, tozu dumana katan on iki başsız deli düşman mangalarının arasına şimşek gibi giriyordu. «Allah, Allah» nidaları ile kaleden bir ok gibi düşmanın üzerine atılıyorlardı. Kanunî'nin bu ilk seferine katılan Edirne, Filibe ve Sofya medreseleri talebeleri, olanlar karşısında dehşete düşüyor, elleri ayakları bağlanıyordu. Ardı ardına süren akınlarda düşman kanı oluk oluk akıyor, etraf kana, ete ve yanık çelik kokusuna duruyordu. Harbin en sert anında bir cenaha kumada eden Gazi Mehmed Bey ve diğer cenaha kumada eden Gazi Hüsrev Bey'in yanına gelen Delibaş Horoz ve Delibaş Yusuf, birlikte şöyle seslendiler:

— *Ey Gazi kumandanlar, neden korkarsınız? Neden dursunuz? Savaşacaksınız da, bizim gibi başınız mı yok?*

Bu deryada geri dönüş olmadığını anlayan Gazi Mehmed Bey, düşman safına bir ok akını gerçekleştiriyor ve şehid düşüyordu. Başı gövdesinden ayrılmıştı. Tam o esnada Nadajdi Frenç adındaki bir eşkıya düşman neferi de onun kesik başını alıp, doludizgin uzaklaşıyordu. Bunu fark eden Gazi Hüsrev Bey, gözleri dolu dolu bir halde gönül dostuna haykırıyordu:

— *"Bre Mehmeed! Düşmana baş kaptırmak yiğitliğe sığar mı? Revadır canı verdin, bari kıyma başına, verme onu!.."*

Bu içli kelimeler henüz sonlanmıştı ki, Şehid Mehmed'in başsız vücudu birden yerinden doğruldu ve düşmanına yetişip onu bir hamlede yere serdi. Sonra başını ellerine aldı ve oracığa uzanıverdi. Bu muazzam manevî hâdiseyi öylecene izleyen Kadı Efendi hayretler içinde kalmıştı. Başsız süvariler, başları olmasa ne yazar, akın akın düşmanı perişan ettiler. Bu durum Macar savaşçılar arasında hızla yayıldı ve tüm bir ordu ümitsizliğe düştü.

Bu manevi ortamda gözleri dolup, dudaklarını ısırıp kan çanağına döndüren Sultan Süleyman, Ordu-yı Hümâyûn'a şu emri veriyordu:

— *"Düşmandan yüz çevirmek bozgun nişanıdır. Benim elhamdülillah, 'hak üstündür ve ona karşı gelinmez' sözüne inancım tamdır. Kaçmak düşmana nasip olmaktır. Başsız neferlerimiz vücudunun peşinde koşuyor ki, fethi mümkün kılsınlar. Ne durursunuz yiğitlerim? Allah'a gidelim, şahadete gidelim!"*

Sonra olanlar oluyor, Ramazan ayının sonuna doğru Kadir gecesinde fetih gerçekleşiyordu. Böylece İslâmiyye, doğu ve güney canibinden emniyete alınmış oluyordu.

Dedik ya, artık gece olmuştu. Hem de Kadir gecesi. Seferin tamamlanmış olduğunu gören Delibaş Yusuf, Delibaş Horoz ile askerleri başsız, ayakta divanda duruyorlar, yakınında olan diğerleri bu korkutucu ama muazzam görüntü karşısında gururlu ve vakur hep bir ağızdan Allah'a yakarıyorlardı:

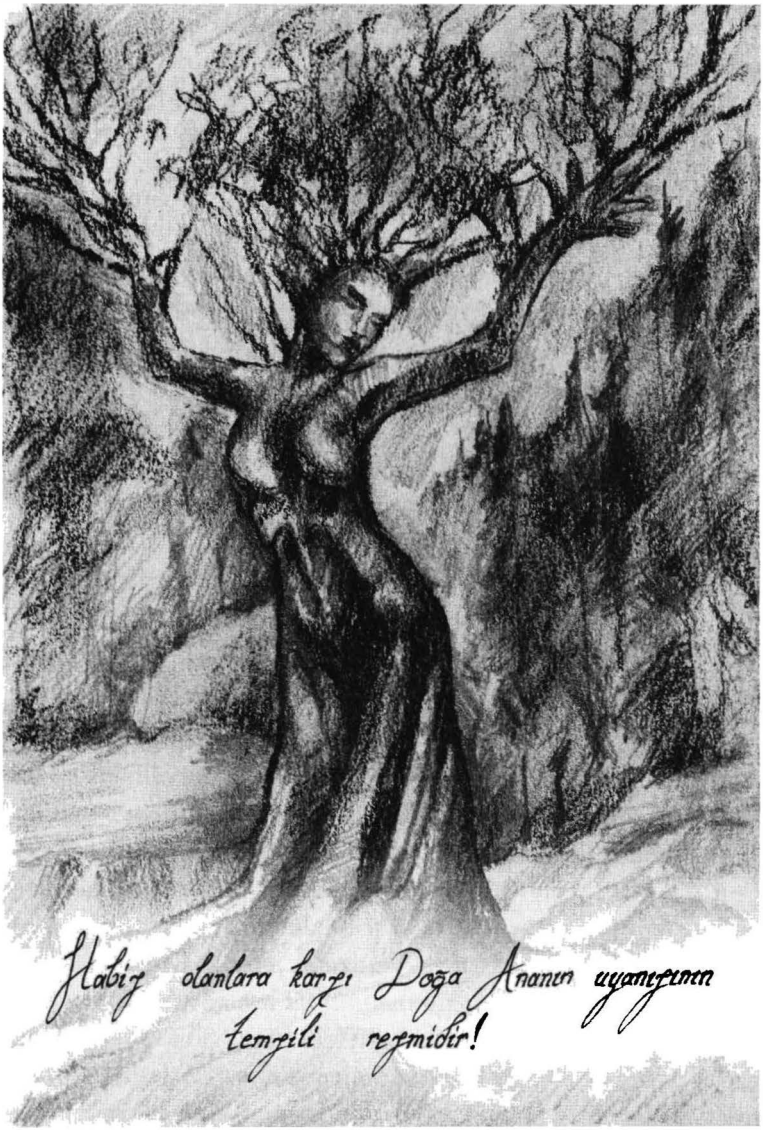
— *Allahım, İslâmı kâfirler üzerine kuvvetli kıl! İslâm'a nusret ihsan eyle!*

Birden cümle âlemin başını tepeye dönmesine sebep olan bir şey oluyor ve ışıklar arasında pare pare bir yıldız kümesi, gökyüzünde sefer eyliyordu. Olan olmuştu ve kefereler için zındık, İslamiyye için halis olan kuyruklu yıldız, şehitlere ve gazilere selam duruyordu! Diğer şehidlerle birlikte tebessüm içindeki başını koltuğunda tutan mübarek şehid Mehmed Bey ve başsız deliler de, oldukları yere kendilerini bırakıp düşüyorlar, bulundukları yere defnediliyorlardı.

İşte bu hakir, mezkûr Darü'l-Cihad'ta böyle bir temaşaya şahadet edip aklım başımdan gideyazdım ve Allah'ın neferlerin hâl ve ahvâl-i pûr-melâli böyledir, Hudâ hıfz ide!

Tarihin ve âlemin gördüğü en muazzam mucizelerden biri şimdilik Darü'l-Cihad'ta sona eriyordu. Kaderde ne varsa o gelmişti işte başa! Bir başka rivayete göre, bu hadiseden sonra da Sinig cadıları bir daha asla Ovca'da, dünyada da görünmüyordu. İntikamları alınmış olacak ki, huzur içinde ruhlar âlemine dönüyorlardı belki de! İşbu yüzden siz de hamd ü senalar edin. Bazen iblis görünen her şey olduğu gibi değildir. Nusret rüzgârının nereden nasıl estiğinden çok, niye estiği daha önemlidir. Görebilene tabi!

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Habiz olanlara karşı Doğa Ananın uyarısının
temsili resmidir!

Mevzu 22

Leilah El-Mualla ve Cehennem Kulesi

Karib-ül Ahd'ta, Kurun-u Âhire'de, Muamma Bir Fersahta... Zamanında Türk Kılıcıyla Şereflenmiş Acem Şehri Isfahan

Gönül gözü açıklar, ulular, manaya delalet ve Allah'a hamd edenler ile kendilerine güvenilen tüm diğer haberliler o güne rivâyet ve bu tarz üzre hikâyet ederler ki, çok çook eski zamanlarda, Leilah El-Mualla adında bir kadın havâss, daha kuvvetle muhtemel, bir ateş cini yeraltında hüküm sürmekteydi...

Bu kıssa da onun hakkında olacaktır...

Hani kıssalar vardır, zamanın ötesinden gelen. Bu kıssa da zamanında bizzat benim tarafımdan bir rakimenin kenarında kaydolunmuş, gördüğümüz, söylediğimiz, güvenilen insanlar tarafından da kabul edilen bir malumatttır. Her ne kadar sürç-i lisân ettikse affola diyelim ama ekleyelim: Sakiye sohbet kalmazmış

bakîyi de unutmayalım! Ne de olsa bu sadece kıssa olup, bundan da buldu pâyân, kıssadan hisse alır arif olan!

Diyeceğimiz malumat, bu menkıbeleri yazana dair hakkında bir rivayet-i sâdıka da bulunduğu denilen Isfahanlı Leilah El-Mualla hakkında olacaktır. Önce diyelim, onun bu hususta aktardığı malumatlar doğru değildir. El-Mualla bu menkıbelerin hiçbirini kendi yazmamıştır. Menkıbeler bizzat benim tarafımdan, yani ben Amr Bin Azraa-Eel eliyle kaleme alınmıştır! Sonrasını da diyelim, Leilah El-Mualla bir havâss değil, bildiğin ateş cinidir.

...

Leilah El-Mualla diye adı geçen yaradılış, kötüye eğilimli bir ruhtur. Nesli gibi ateşten yaratılmıştı. Asırlar boyunca yeraltında yaşamıştır. Tabi tahmin edersiniz bu var oluş dişi olsa da, bir mahbube- lanazir (eşi benzeri olmyana güzel kadın) değildi. Görenler tek ayaklı, ya da ayaksız olduğunu derlerdi. Ben de doğrulayanlardanım, biline! Tek gözlü ve keldi. O tek göz de güveyfeneri kadar kırmızıydı. Yarı saydam bir derisi vardı. Bütün sureti gece gibiydi. Zararlı ve iğrenç görünümü, ruhundaki bazı incelikleri saklardı. Aslında insanları bazen yoldan çıkartmaktan, bazı kimseleri de delirtmekten öteye gittiği pek denilmemişti.

O, insan ruhunu kaçırabilirdi. Görünmezdi. Onları ancak üç harflilerin hamisi havâsslar görebilirdi. Yeryüzünden yeraltına gelenleri de kendisi göremezdi. Leilah'ın yoldaşları ateş cinleri, nesl-i fani dünyadayken, arka arkaya sıra halinde yürürlerdi ve yeryüzüne ziyaretler yapar dönerlerdi. Lâkin Leilah El-Mualla, nesli gibi olmayıp bu yeryüzü ziyaretlerini düzenli yapmazdı.

Bunun yaşadığı yer, bir zamanlar Orta Şarkın en büyük şehri olan, hafif karanlık, şarap ve kadın kokan Isfahan'daki Mahruz Kulesi diye çağrılan bir yerdi. Kule, yerin dibine yedi kat inerdi. Aşağının aşağısı olan bu kuleye Cehennem Köprüsü denilen, artık soyu olmayan hayvan leşlerinin derilerinden inşa edilmiş bir

köprüden ulaşılırdı. O nedenleydi ki, evvel u âhirdeki en badbaht koku için burasıdır derlerdi. Binlerce yıllık pislikti ne de olsa! Dillere pelesenk olan "mahruz gibi kokuyor" lafı da bu nedenleydi! Kulenin dibine ise sarmal merdivenlerden inilirdi. Her bir basamak inildiğinde, daha önce yaşamış olan kadim krallıklardan izler görülürdü. Bunlarda her türlü acı vardı, tiksinme vardı, fenalık vardı. Bilenler ve haberi olanlar, bu kulenin bir zamanlar, bu kadim krallıkların devrik krallarının tutsaklık yeri olduğunu söylerlerdi.

Yer altının en berbat görüntülerini görebileceğiniz bu kulenin altı yüz altmış altıncı katında Leilah El-Mualla'nın üç tane yüz başlı yaratığı bulunuyordu. Kafaları timsah kafası, gövdesi fare, kıçı ise zebraya benzeyen bu yaratıkların üç bin kulağı, gözü ve ağzı vardı. Binlerce yıllık fani zaman menhus hatıralarının tümünü biriktiren bu üç yaratığın, vakti zamanı geldiğinde iki âlemin arası berzahtaki cehennemin kapı bekçiliğini yapacağı da kehanet edilirdi.

Bu habis kulenin yılın belli dönemlerinde, cehennemden çıkma hacıları misafir ettiği rivayet edilirdi. Fitne-i âhirzaman olan bu mekânda ne zaman başka biri nefes alsa, gece gibi olan El-Mualla'nın kalbinde deruni bir ışık yanardı ve gizli bir yaşam canlanıverirdi. Yaratık bunun ardından kulenin üzüm salkımı merdivenlerinden aşağı inen hacıların peşine takılırdı. Yerin dibine indikçe yarı saydam gövdesindeki ışık daha da parlar ve korkunç sureti iyice ortaya çıkardı. Gelen iblis hacılar alt basamaklara inmeyi beceremediğinde, Leilah El-Mualla yaratığının bütünlüğü bozulurdu. Yarı saydam derisi hızla kararmaya başlar, acı çeker ve ondan ateşte yanan odunların çıkardığı sese benzer bir inleme sesi duyulurdu.

Kim ki bu merdivenlerin en alt basamağına inmiştir, o şeytanların şahı, iblislerin hâmisidir demek olurdu. Cehalet ve sapıklıkta Yaradılışın Taşları kadar yukarıdaydı. Öyle ki, menkıbelerde

laflarını geçirdiğimiz Eşrâr, ancak onun öğrencisi olabilirdi. İbn-i Hortlak ise onun yamağı bile değildi. Keferenin Haccacı Drakul ise sanırım onun torunlarından olmak için lânet ağzıyla dua ederdi! Bu yaratılmış, bildiğin Semûm Ateşi'nin de ötesiydi. Şerrin en hafif olanları ise kulenin daha alt basamaklarına inmeden ruhları dayanmaz, yok olur giderlerdi.

Güvenilir insanların düştükleri kayıtlar da doğrulayacaktır ki, evvel zaman içinde bu kulenin dibine kadar sadece bir ziyaretçi inebilmişti... Tahmin edersiniz ki bu adam zamanında ind-i ilâhide en makbul yaratılmış olmayıp, bir kara ibtilâydı. Bir soysuzdu. Taundan beterdi.

.....

Ya da belki de sadece bir musibete düşmüştü! Câzibedarlık ile pervane gibi nefisperestleri etrafına toplayıp, sersem eden bir ceheleye kanmıştı. Sadece cahillikti. Ah bu musibetler... Ah bu musibetler... Vah bu musibetler...

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Neşriyatçının Notu: Dikkatinizi çekmek istiyoruz, Amr Bin Azraa-Eel, muharriri olduğu kıssaya bir nevi gizemli özür bırakıyor: "Belki de sadece bir musibete düşmüştü! Câzibedarlık ile pervane gibi nefisperestleri etrafına toplayıp, sersem eden bir ceheleye kanmıştı. Sadece cahillikti. Ah bu musibetler... Vah bu musibetler..." diyor.

Amr Bin Azraa-Eel, bir başka menkıbesinde şöyle bir cümle kullanır ki, bu bizim dikkatimizi fazlasıyla bu kıssaya celbetmiştir:

"El Ruha, Tebriz, Isfahan, Buhara...
Nefretin körfezine dökülen nehirlerden geçtim,
Babil'in efendisi İbrahim'i gördüm.

Hızır Hazretlerine zaman çukurundan baktım,

Elimi uzattım, yeşile bürünüp geçip gitti,

Meçhul Abdelhazred'in hikmeti aklımda iken,

Dehşet Muttalip'in gafletine mi düştüm?

Esfehan nısf-ı cehan, yani Isfahan dünyanın yarısına bedeldir, derler,

Ben ne ettim?

Beyaz iplik, fecir zamanı, ufukta bir çizgi şeklinde beliren ve giderek artan sabah vaktini geceye çevirdim,

Karibü'l-Ahd'ta, Kurun-u Âhire'de, Muammer bir Fersahta...

Fî sebilillah!

Lânet Şeytan Leilah El-Mualla!

Esfahan Cennetinde iğrenç kokulu Mahruz Kulesi'nin en dibine mi indim?

Ne gafil bir adammışım ben!"

.....

Hepiniz anladınız ki, Cehennem Kulesinin en dibine inen bu bedbaht, bizzat Amr Bin Azraa-Eel idi... Peki o zaman ne olduğunu bilmediğimiz, cin mi, peri mi, insan mı, zaman yolcusu mu olduğunu söyleyemediğimiz Amr Bin Azraa-Eel, Cehennem Kulesinin en dibine inmeyi başaransa bu onu ne yapar?

.....

Ne diyelim, En'am Sûresi 59. ayet ile bitirelim de taş yerine otursun. Bu ayet der ki:

"Gaybın anahtarları Allah'ın katındadır. Onları ancak O bilir. Karada ve denizde ne varsa hepsini bilir. Düşen hiçbir yaprak ve yerin karanlıklarında hiçbir tane yoktur ki, Allah onu bilmesin. Yaş ve kuru ne varsa hepsi Kitab-ı Mübîn'dedir..."

Muharrir: Kitabın Neşriyatçısı

Ezfahan Cennetinde iğrenç kokulu Mahruç Kulesine giden yoldaki Cehenem Köprüsünün temsili resmidir!

Mevzu 23

Osmanlı Hafiyeleri'nden Teşkilât-ı Kıyam'ın Eşrâr Musibetiyle İmtihanı

12 Rebîulevvel 1254, Kefere Takvimine Göre 1838
Yaratıcının Taşları Eteğindeki Kâfiristan Ülkesi

> *Yeryüzünde insanlık mahvolduğu, ölüm ve karanlık hüküm sürdüğü zaman "bu ülkenin insanları, yani Nuristan'ın gül yüzlü insanları" yeryüzüne çıkacak. Ve Nuristanlılar sayesinde insanoğlu yeryüzünde yaşamını devam ettirebilecek.*
>
> *Aydınlık Bir Efsaneden*

Başlangıçta Tanrı yeryüzünde toprakları yarattı, ama tarlalar öyle çok sarsılıyordu ki, onları korusun diye dağları yarattı. Ve ardından bu sarsıntı durdu. Billur Dağları böyle olmuştu. Sarsıntının durması çok sürmedi. Bu kez arş ve gökler zelzeleye durmuş-

tu. Tanrı ise durmadı, bir taş duvar daha ördü. Billur Dağları'nın yakınında Karakurum Dağları yükseldi. Gökler ve yerler durduğunda ise âdemoğlu ile birlikte türlü türlü yaratıklar durmadı. Bunun üzerine Tanrı bir kez daha "ol" dedi ve o ikisinin eteklerinde Hindukuş Dağları boy verdi. Âdemoğlunun ulaşabildiği yamaçlardaki kayalıklar da, bu dağ taşın civarını sardı ve 'Dizila vat', yani Yaratıcının Taşları ufukta göründü.

Bu da olunca yeryüzünde iyimserlik hâkim olmuştu. Zamanın başlangıcı da kusursuz bir iyimserlikle bağrını ruhlara, cümle âdeme, hayvanlara, bitkilere ve bu gruplardan olmayan tüm yaratılmışlara, yani her neviden cümle mahlukâta açmıştı. Tüm bu varoluşlar birbirlerinin dillerini anlıyor ve anlaşılıyorlardı. Hâkim duygu sevgiydi. Bu cennet mekânın adı Nuristan'dı.

Her şey böylesine iyi başlamışken, sonradan kimsenin anlamadığı şeyler olmaya yüz tutmuştu. Bildiğin ayrı düştüler. Âdem ve Bibi Havva'nın cennetten kovulmasına nazire edercesine artık ırkların ayrılık vakti gelmişti! Sonu büyük bir yıkıma doğru giden bir ayrılıktı bu...

Sonrasında dünya değişti, kötülük iyiliği alt eder oldu. Dünya yeni bir düzene doğru yürüyordu. Bu öylesine irin bir zamandı ki, büyük entrikalar yaşanıyor, şeytanlar ve üç harfliler birbirleriyle kıyasıya savaşıyordu. Dünyanın civarında gül-i yabaniler kol geziyor, geceleri vampirlerin fısıltısı zihinlere korku salıyordu. Böyle olunca, bölgenin adı da, şanı da, nâmı da değişti. Cehennemden çıkma bu yerin adı artık Kâfiristan'dı.

Yıllar yüzyılları kovaladı ve aradan asırlar geçti. Devlet-i Aliye-i Osmâniyye çağı başladı. Huzurun ve refahın timsali, bu yüce devletin gücünün uzanmadığı cihanda az yer kalmıştı. Durum böyle olunca Kâfiristan da dikkatlerden kaçmamıştı. Küçüktü ama Tanrı Dağlarındaydı! Sadarete bu küçük ülkede olanlarla ilgili istihbarat yağıyordu. Asırlar öncesinde güneşin yükseldiği yer

olarak çağrılan dünyanın en yüksek dağlarının eteğindeki Kâfiristan denilen bu topraklarda birtakım gizemli olaylar yaşanıyordu.

Bilinen şey, Kâfiristan ülkesinde, çok küçük, malumu az; gözlerinden saçlarına, giysilerinden Tanrılarına herkesten gayrı olan bir topluluğun yaşadığıydı. Lâkin Hunza Nehri'nin daha alçak yamaçlarında, su gibi akan mutlu saatler yaşanabilecek kadar güzel bu topraklarda, Müslümanlar birbirlerini Müslüman olmadıkları için yok etmeye çalışıyorlardı. Ulu Hindukuş Dağları'nın her iki ülkeye uzanan derin vadileri, Afganistan ve Pakistan'a uzanan sarp geçitlerinin adlarının hepsi silinmiş, hepsine birden Ölüm Vadileri denilir olmuştu.

Kâfiristan ahalisi ve civarı, uzun sopalarla aydınlığı döven, güzel olan her şeyi örten, karanlığı yaldızlayan, kötülüğü rengârenk boyayan ifrit klanlarının başı melun bir yaratıktan söz eder olmuşlardı. Bu, zalim bir kefereydi. Doğrusu ona âdemoğlu için yaratılmış en büyük fitnelerden birisi deniyordu! Onu duyanlar kendisini büyük hilekâr, düzenbaz ve fitneci anlamındaki Eşrâr olarak çağırıyorlardı!

Çok yalancı, pek aldatıcı, hain hilekâr bu var oluş, köz tutmuş bir cehennem ateşi gibi görünürdü. Gördüğünü söyleyenler o melun Eşrâr'ın, kocaman ve uzun boylu, kıvırcık saçlı, sağ gözü sanki hiç yaratılmamışçasına kör, öteki gözü kanlanmış bir kişi olduğunu derlerdi. Sağ gözü meshedilmiş (görmez) bu pertlekin görmemesi bir yana, göz hadakası da yoktu. Ya da hadakası çevrim içindeki bir balgam gibiydi. Var olan sol gözü de inciden bir yıldızdı sanki. Muhakkak ki onun iki gözünün arasında kâfir yazılıydı!

Isbiyan tarafından adına 'Yahidiyye' denilen kasabadan merkebe benzeyen bir yaratıkla yolcuğa çıktığı denirdi. İki kulak arası kırk arşın olan bu merkep üstünde çıkıp Kâfiristan'a uğradığı efsanelerde anlatılırdı. Uzunluğu 40 zira olan mendebur eşeğin kulağında

70.000 insanın gölgelenebildiği rivayet edilirdi. Eşrâr denilen bu belâ var oluş, beraberinde cennet ve cehennemi taşıyordu. Lâkin onun cehennemi cennet; cenneti de cehennemdi. Yanındaki iki kişiden söz edilirdi. İki casustan... Bunlar bildiğin it soyuydular! İkisi cümle ahaliyi inzar eder, herkesi fitneye boğarlardı!

Biz de fırkaya katılalım, olanı onaylayalım; Âdem zürriyeti yaratıldığından beri yeryüzünde Eşrâr'ın fitnesinden daha büyük bir fitne olmamıştı! Eşrâr, taraftarlarıyla yeryüzünü karıştırıyor ve küfrünü insanlardan gizli tutuyordu. Haşa Rab olduğunu iddia ederek, bâtılı örtüp onu süslü gösterme derdindeydi. Kâfiristan'da yüzleri deri üzerine deri kaplanmış kalkanlar gibi olan kavim, ona hemen tabi olmuştu. İnsanları, bitkileri, hayvanları ve mahlûkatı fitneleriyle birbirine düşürmüştü ve tüm dünyaya bunu yapmak istiyordu.

Rüzgârın yönlendirdiği yağmur gibi olan bu kötü şey, sağa gidince ifsat ediyor, sola gidince yine ifsat ediyordu. Apaçık bir ahir zaman fitnesiydi.

I

Diğer taraftan, 974 senesinin Rebiülevvel ayının 12'nci gecesiydi. Sadaretteki hararetli bir toplantıda ise, cemiyet-i hafiye ahalisinden olanlar Kâfiristan'daki durumu tartışıyordu. Bilen kişilerce yemyeşil boyalı işlemeli duvarlarına ima yapılarak "Bahar Konağı" olarak isimlendirilmiş konağın selâmlığının üçüncü katındaki muazzam salonda, acâib bir mâşeri kalabalık toplanmıştı. Konağın açık girişinden başlayarak içeri kavun ve üzüm rayihaları eşliğinde nargile dumanı yayılmaktaydı. Kara adamların ülkesindeki hatırlı dostlardan gelen buram buram kokulu kahveler de cabasıydı. Mekân, konuşulan konunun tam aksiydi.

Sertliği dolayısıyla kimilerince Yunus Han-ı bî-aman, kimilerince vezir-i huni (kanlı vezir) olarak anılan Veziriâzam Tabanıyassı Yunus Paşa, sözü dönemin namlı hafiye teşkilâtı Teşkilât-ı Kıyam Başkanı Amansız Hüsrev'e verdi ve "Durumun ne olduğunu" sual etti. Amansız Hüsrev, gerçekten amansız, çok sert, iradeli, idrak sahibi, tabiri caizse dört başı mamur bir adamdı. Daha 19 yaşındayken 22 yıl önce girdiği hafiye teşkilatında basamakları adım adım çıkmış, kelle koltukta gezen adam mevzii mihraklarda defalarca ölümü defetmesine rağmen, her an her yerde bu fani dünyadan terk-i diyar edeceğini de bilmekteydi. Çok değil, 25 yaşında Padişah Mahmud Han Bin Abdülhamid El-Muzaffer Daima'nın tedbil hasekiliğini yapmış ve onu canı pahasına koruma şerefine erişmişti. Her daim de teşkilâtın siper arkasıydı; birçok mühim vaka da ondan hareketlenirdi. Hüsrev kaşlarını çatarak tok sesiyle sinirli bir tonda söylendi:

— *Paşam! Bilirsiniz dünyanın hiçbir yerinde entrikaların bizde olduğu kadar feci olabileceğini zannetmiyorum. Bu âlem, kendilerine ehemmiyet payı çıkarmak isteyen gayretkeşlerin yazdıkları abartılı istihbâratı gördü. Bazı hafiyelerin, jurnalcilerin alçak, namussuz insanlar olduklarını; dinimizin bu münzevirleri men ettiğini siz de bilmektesiniz. Bu örgütün başıyım diye bana gösterilen zelilâne dalkavukluktan iğreniyorum. Lâkin bu durum farklıdır. Pek çok kaynaktan öğrendim. Bilgiler kesindir. Üstelik korkarım eksik olan bir şeyi de buldum. Bahsi geçen mahlûkatın bundan tam 420 yıl önceki hadiselerini de öğrenmiş bulunmaktayım. 420 yıl mı? Bu nasıl bir varoluştur? Nasıl hissettiğimi söyleyeyim: Bir çift ölü göz, gözlerimin içine dikilmiş, öbür dünyadan bana bakıyor sanki!*

Pek az sakin olan, hiddetiyle meşhur Tabanıyassı Paşa da bu sözler üzerine ilginç bir halde, sakin sakin "Hüve'l-bâkîdir, bâkî

kalan Allah'tır. Allah, iki cihanın halkını, ölüleri ve dirileri korusun" diyerek başladı sözlerine. "Çözüm nedir Hüsrev? Kıyamları yönlendirelim mi?" diye devam etti.

Amansız Hüsrev de başını sallayarak, "Evet Paşam, hali yoluna koymalıyız. Anahtar teşkilâtta görünüyor" dedi.

Paşa, nişan-ı şerif-i alişan hükmünü veriyordu. Belli ki belki de son bir macera daha başlamak üzereydi...

Bunun üzerine Serasker, Zaptiye Müşiri, hafiyelerden sorumlu Tomruk ve Hüsrev toplantı sonunda alelacele Tuncana'da Kara Cehennem'in kahvesine koşuşturdular. Bu gibi kahveler, Osmanlı hafiyeleri için kilit önemde olup devrin havadis jurnallerinin döndüğü yerlerdi. Buralarda sohbet ve dedikodulara kulak kabartan tedbil-i kıyafet hafiyelerin onlarcasını aynı anda görmek işten bile değildi. Hatta Sadarette bir espri konusu bile vardı. Bu kahvehânelerin namlılarından Firuzağa'daki Veli'nin gece kahvesinde bir akşam içerideki herkes hafiye olduğu için, dinleyecek ahali kalmamıştı da, hafiyeler mecburiyetten Veli'nin çırağı Dursun ile yaptığı çay telaşını dinlemişlerdi! Çıkardıkları sonuç da, Veli'nin daha fazla akçe alayım diye çaydanlığa daha az çay koyduğu olmuştu! Esnaflıkla uğraşan her iki Yeniçeriden bir tanesi de bu kahvehânelerin sahiplerindendi. Onlar da meslekleri gereğiydi, hafiyelik işlerine bulaşırdı!

Bunlarla da kalmaz, kahvehânelerin yanı sıra sohbetin olduğu her yerde bu hafiye taifesini görmek mümkündü. Sayalım da bilesiniz; berber dükkânları, camiler, sokaklar, hamamlar, kayıklar, mezarlıklar, hatta han odaları ve hatta evler... Her yer hadise jurnalcisi kaynıyordu.

Lâkin söylemek lâzım gerekir, Teşkilât-ı Kıyam tüm bu hafiyeler arasında en farklı teşkilâttı. Normal bir insanın göremediği zahiri bir üç harfliyi, alnının çatından vuran tuhaf cengâverlerdi bunlar. Cümle eşkiyanın en belalılarını, etrafa nam salıp racon ke-

sen kanlı katil kabadayılarını; bunların hepisini kendi kanlarında boğan, kötüye kötü, iyiye iyi, gerektiğinde çok da zalim erlerdi. Lüzum olursa, devletin değirmen çarkı dönsün diye canları uğruna cihan-penahlık taslayan, bu kutsala el sürecek olanı hâk ile yeksan, toprakla bir, yerle bir, yıkık, harap eden korkusuzlar ahalisiydi.

Tüm hafiye teşkilâtı, Zabtiye Nezareti'ne bağlıydı ve zaptiye nazırı tarafından idare edilirdi. Teşkilât-ı Kıyam'ın bağlı olduğu yer ise örtülüydü. Teşkilatın merkezleri; Çırağan, Fer'iye ve Dolmabahçe saraylarından Sarıyer'e kadar bir kısım, Bâbıâli, İstanboli yakası ve Mevlevihâneler bir diğer kısım; Liman dairesi, Tekke ve zaviyeler de bir diğer kısım olarak bölünmüştü. Büyük telaşlarda tüm bu merkezler bir araya gelir, sayısı küçük, hadisesi büyük bir cengâver ordusu oluverirlerdi.

III

Nevi şahsına münhasır 'Osmanlı musibet tipi' Amansız Hüsrev, her an her şeye hazırdı. Kara Cehennem'in kahvesinde, sol üstte bulunan oyuk oyuk olmuş ahşap masada etrafına topladığı Serasker, Zaptiye Müşiri, Tomruk Esved, sağ kolu Müşir ve yamağı Kırılmaz Hasbi'ye dönüp vesveseli bir bakış attı. Daha sonra üst katın trabzanlarından aşağı eğilip kahve ahalisine seslendi:

— *Buradakiler; hafiye olanlar, olmayanlar, münafık olanlar ya da insan olmayanlar! Mülhidler! Dinsizler! İmânsızlar! Kulağı kesikler! Size sesleniyorum. Bize kulak kabartan olursa, o kulaklarını şu elimdeki dehşet kamasıyla yerinden sıyırıp sonra da sahibine yediririm!*

Kahvede çıt çıkmıyordu. Sadece çırak Veysel'in, çay tepsisini taşırken titreyen bakır fincanlarının gürültüsü vardı. Amansız bir

de "Anladınız mı zındıklar" diye son sözünü bağırdığında, Veysel tepsiyi tümden devirince etraftaki son ses de bu olmuştu.

Musibetten musibete uzanacak ibrete şayan bir macera başlamak üzereydi. Hüsrev'in asabiyeti normaldi. Amansız ve arkadaşları, adeta Şeytan taşlamanın planını yapıyorlardı. Kahvedekiler de haklı olarak tırsmıştı. Zira bu efendinin acaib-ül garaib irfanıyla perişan ettiği iblis orduları, havaya uçan tren vagonlarının içindeki ifritleri peklemesi, çöken piramitlerin içinde ayağa kalkan mumyaları hizaya getirmesi, simyacı klanlarının büyü kazanında pişirilmesi, gölgelerinde canlanan canavarların gölgelerini silmesi gibi hadiseleri, cümle âlemce meşhurdu!

Bu beyzade ve yoldaşları bildiğin tahayyülün bâkir mıntıkalarında yaşıyordu.

Amansız Hüsrev, elini göğsünün içine daldırdı ve yumruk büyüklüğünde bir kumaş kese çıkardı. İntizamla kesenin ağzını açtı. Sekize katlanmış bir parşömendi kesenin içindeki. Yanında da bazı duaların yazılı olduğu, uzun rulolar halinde yazılmış Hamayıllar vardı. Parşömeni açarak masanın üzerine boylu boyunca yaydı. Eskilerden kalma bir haritaydı bu. Meraklı bakışlar altında anlatmaya başladı.

— *Bu harita, kâinatı tarumar etme planının nifakıdır. Bu harita elime çok değil, bir ay önce geçmiştir. Tekinsiz bir arkeolog vardı. Nemçe küffarı bir adamdı. Eski Ceneviz kıyılarında kazılar yaparken, suikastçı bir hahamdan ele geçirmiş. Eli palalı Vatikancılardan kaçıracağım diye bana kadar ulaştı. Ben teslim aldım, lâkin adamı birkaç gün sonra Nemçe diyarında lanetli olduğu denen bir malikânede piştovlu zabitler bulmuş. Hem de mumyalanmış halde! Hepiniz ifritin kokusunu alırsınız, malum. Şer bir şeyler var bu haritada. Bizim için davamızda faideli bir gereç olacak. Cenk zaruri ve mağlubiyet kat'i bile olsa elden geleni yapmak için bu haritayı iyi çözmek gerekecek.*

Haritada sadece yerler işaretli değildi. Kerametli olduğu yazılı olan bir asa vardı haritanın tam üstünde. Burruşeski dili derler, unutulmuş bir lisanla yazılmış harflerdi bunlar. Çitralce ve Urduca olduğu anlaşılan taraflar da vardı. Sağ kol Müşir, öyle böyle değil 23 dili okuyup yazan bir âlimdi aynı zamanda. Zati teşkilâttaki görevi de sır çözmekti. Öyle kuvveti, silah kullanma, kavga, dövüş gibi becerileri de çok değildi hani. Yalnız kıyafetleri Ville de Lumière'in ışık şehri beyefendilerini bile sönük bırakırdı. İhtisas sahibi mühüm bir adamdı. Farmasonları (Franka-Mason) andıran bir görünümü vardı. Parşömeni kendine çevirdi, okumaya çalıştı. Başardı da:

— *Hüsrev Beg! Kudretin alâmet-i farikası diye çağırıyor harita, bu asayı. Olanları gölgelerden takip eden Gül ve Haç Şövalyeleri diye bir örgütten söz ediyor. Bu örgütün savaşçı rahipleri bu asanın ucuna istavroz takarak cenk ederlemiş. Bu yolla tarumar ettikleri şeytanlardan dem vuruyor. "Vurduğu yerde gül biter" darb-ı meseli buradan çıkmış diye de eklemişler yazıya. Asaya sahip olanlara Rical-i Gayb'dan yardım geldiği bildiriliyor. Varolduğuna inanılan ancak bilinmeyen, görünmeyen bir başka âlemden kişiler bunlar ve dünyanın sırrına sahipler. Cenk esnasında hazer edilip korunulacak şeyleri de işaretlemişler.*

Kahvesinden bir yudum aldıktan sonra devam etti:

— *Hüsrev Beg'im, tümüyle büyüdür bu harita. Tılsımlardan söz eder. Şaşaalı Hind sarıkları takmış bir müneccimbaşının Eşrâr adlı münafık bir yaratıkla mücadelesini söyler. Bu müneccim, bilirsin üç harflilere, "onlara karışmış". Onun sahip olduğu bir karakılıçtan söz eder. Gayb insanları söylüyor, onlara "üçler, yediler, kırklar" diyor. Cünnetü'l-Esma'nın iyileştiriciliğini kullanan, Allah'ın isimleri ile Zikir ve Mübarek'te yer alan Huruf-u Mukattaa'nın vefkleri var. Onları kullanın diyor.*

Müşir'in dediği Huruf-u Mukattaa, bazı Ahsen-ul Hadis surelerinin başında yer alan, anlamı bilinmeyen harflerden oluşan bir tılsım olarak bilinirdi. Sihir ve büyüyle uğraşan yer altı insanlarının her fırsatta başvurduğu bir kaynaktı. Pek çok dönemde buna başvuranlar küffar olarak kabul edilip yok edilseler de, her daim olan bir şeydi. Müşir, harita okumasının devamında Ha, Mim vefkini de demişti. Bu ismin vefkinin gerekli zaman ve mekânda yazılması durumunda, üzerinde taşıyan kişinin tüm "zor işlerinin" kolaylaşacağına inanılırdı. Yine sözü edilen Emced isminin vefkinin ise her türlü kötü işin iyiye dönmesini sağladığına inanılırdı. Bunun yanında eski karanlıkların Saat-i Kamer diye çağırdıkları, vefkin bir köşesinde Meryem suresinin girişindeki ayetler "Kehf, He, Ye, Ayn, Sad" yazılmış olan başka bir tılsım vardı. Bu vefkin Ahmed er-Rufai adlı şeyh tarafından yazıldığı ve bir ifrite okunmasının ardından kati suretle ifritlerin dağılacağı; bununla Azimet-i Salavat-ı Münciye adlı duanın 19 kere okunmasının ardından iblisten etkilenmiş şahısların özüne döndüğü de not edilmişti. Haritanın yanında çıkan Hamayıllarda iblisle cenk halinde okunacak dualar da vardı.

Demiştik, Amansız Hüsrev bugüne kadar pek çok çetrefilli işe girişmişti de bu kadar kafası karışmamıştı. Kerametli Asa'yı bulacaklar, Hint sarıklı müneccimbaşının sırrını çözecekler ve pek çok farklı tılsımı Eşrâr'a karşı uygulayacaklardı. İş karışıktı. Ancak başa düşmüştü.

Hüsrev, yamağı Kırılmaz Hasbi'ye, "Tüm teşkilâtı toplayın, sabah vakti tan ağırmadan Kâfiristan'a gidiyoruz" dedi. Serasker, Zaptiye Müşiri ve Tomruk Esved'e de hemen gerekli tüm âlet edevat, silah ne varsa toplamalarını, sabah onların da hazır olmasını istedi. Hüsrev, onlardan zağferan, misk, pazubend gibi gerekli tılsımlıkların da ihmal edilmemesini diledi. Hep birlikte hazırlıklara başlamak üzere dağıldılar.

IV

Teşkilât-ı Kıyam üyeleri, yaklaşık 1200 kişi, gün ışığının doğa rengi bahçelerin üzerine yansıdığı, ışığın beyaz güllerin yapraklarında parıldadığı bir cuma sabahı, akrepten daha tehlikeli düşmanlarla savaşmak üzere yola çıkmıştı. Kafile önce Anadolu'nun ortasından Nusaybin'e varacak, Hirmas Nehri'nin kıyısından geçip, 43 gün durmadan at sürerek Hindukuş Dağları'nın eteklerine, son menzil Kafiristan'a varacaklardı. Amansız Hüsrev ve Müşir her durakta ne menem bir düşmanla savaşacaklarını yoldaşlarına ayrıntılarıyla anlattılar. Dikkat diledi, nasıl yapmaları gerektiğini salık verdiler. Ve durmadan ilerledirler.

.....

Yolculuk çok çetin geçmişti, bir ayda üç değişik mevsim görmüşlerdi. Lâkin çetin geçen yolculuk nedeniyle düşmana daha fazla bilenmişlerdi. Amansız, yol boyunca "Evvela gayb perdesini kaldırmamız lâzım" deyip durdu. Bilinmeyen şeylerden korkmazdı da, bilmemekten korkardı.

43'üncü günün gecesi aradıkları dağın eteğine kavuşmuşlardı. Doğası cennetmekândı da insanının nasıl olduğunu görememişlerdi. Abartı olmasın, değil âdem, civarda kurt kuş bile görememişlerdi. Bu onları şaşırttı mı, korkuttu mu desek bilemiyoruz, ama nihayetinde bir orman köyünün girişine ulaştılar. Köy, dağın eteklerine boylamasına uzanmıştı. Uzaktan sezilen parıltıların arasında seçebildikleri, sık ağaçların arasına uzanmış 20-30 kadar evden ibaret bir köydü. Patika boyunca at sürmeye devam ettiler. Yol üzerinde yaşlı bir eşek sırtında kendilerine doğru gelen ihtiyar bir Zerdüşt keşiş gördüler. Hafif uzun boylu, ince, sarımtırak bir cübbe giymiş, Kalaşlar'dan olduğu belli olan keşiş, başını önüne hafif eğip selâm vererek, yüzleri ve ırkları kendine aşina gelme-

yen bu güruha kendi dilinden bir şeyler seslendi. Herkes doğaldır Müşir'e baktı. Müşir, "Dem Saro" (Merhaba) dedi. Yaşlı adam da "Menzir, dem saro" diye karşılık verdi.

Keşiş kafasını sallayarak devam etti: "Nemar, sende, keşfiyat..." (Beklerdim sizi...)

Müşir: "Zemiran, her taik?" (Bilir misin bizi? ırkımızı?)

Keşiş: "Fairo, perok Oguzslerden decin İslambol?" (Oğuzlardansınız. İslambol diyarından.)

Müşir, şaşırarak: "Evelen." (Evet)

Müşir ile Keşiş arasındaki sohbet yarım saat kadar sürdü. Kimi zaman ağır ve iç karartıcı göründüler, kimi zaman toz bulutunun içindeki muammaya daldılar. Müşir, dertlerinin ne olduğunu, en azından çeyreğini Keşiş'e anlatmıştı. İstihbar şu an için en çok ihtiyaçları olan şeydi. Müşir, Keşişten biraz uzaklaşarak Hüsrev'in olduğu bölgeye yürüdü ve şöyle dedi:

— *"Geri dönün", diyor. Daha önce gelenler de olmuş, hiçbirinin döndüğü görülmemiş. Üstelik gitmek istersek Eşrâr'ın saklanmadığını, onun yerini bildiğini söylüyor.*

Amansız, yanına Müşir, Tomruk, Serasker, Zaptiye, teşkilatın ileri gelenlerinden Nişapur'lu Kadri, nefs-i Yunanlı Yorgo Zalim gibi isimleri alarak durumu tartıştı. Yanlarında parşömen harita, Hamayıllar ve bazı edevatlar vardı. Ancak ne asa ortadaydı, ne diğer gereçler. Hint sarıklı müneccimbaşını da henüz bulmamışlardı. Farketmezdi, Eşrâr'ı gidip avlamaya karar verdiler. Sormak lazım gelir; böyle tedbirsiz olunca tuzak kader gibi ağlarını örmez miydi?

V

"Tedbirsizlik malumun ilamıdır" derler ya, 1200 kişiydiler ve bu şekilde Eşrâr'a gitmeye karar verdiler. Ahvâl-i Kıyâmet'e gidiyorlardı. Kerametli Asa ya da müneccimbaşı aramayacaklardı. Yola koyuldular. Onu Kalasiya denilen yerde bulacakları söylenmişti. Kalaş Vadisi boyunca uzanan Bamburet, Bartik, Trokal ve Aniş köylerinden geçerek ilerliyorlardı. Yolda giderken delinmiş dağlardan inşa ettikleri su kanallarıyla taraçalar halindeki sulanmış araziler gördüler. Verimli topraklarda tahıl, çimen ve sebzesi bol olan yerin ateşi de boldu. Dumanın baskıladığı geniş alanlar adeta karadut suretindeydi. Arada sırada ormandan çıkıp askerlere görünüp kaybolan küçük çocuklar görüyorlardı. Görünenler şaşırtıcıydı.

Kıyamcılardan iki tanesi bu konuda kendi aralarında konuşuyorlardı:

— *Paştunlar, Tacikler ya da Afgan insanları... Buralar koyu renk derili insanların toprakları. Bu Kalaşlar denilenlere dikkat ettin mi? Bunların tenleri beyaz, gözleri mavi ve elmacık kemikleri kırmızı. Nereden gelmiş ola ki bu insanlar?*

Diğeri cevabını dedi:

— *Müşir'le Serasker'i bir gece konuşurken duydum. Derin bir hikâye bu. Bilirsin Büyük İskender isimli namlı bir komutan vardır. En büyük hayali doğuyla batıyı birleştirmek, Asya'yı fethetmekmiş. MÖ 2. yüzyılı işaret eder, Persleri devre dışı bırakınca, Anadolu, Ortadoğu ve İran'ı fethetmiş. Büyük İskender, Afganistan'da iki yıl kaldıktan sonra Çin'e geçmeye çalışırken Hindikuş Dağlarında, yani burada ölmüş. Bu Kalaş küffarları da Büyük İskender'in bu son seferinde bölgede kalan ordusunun soyundanmış. Bu nedenledir ki, bunlara İskender'in kayıp kabilesi de derlermiş.*

"Sihir gibi" dedi diğeri. Etkilenmişti. Sonra etrafta dikkat çekici başka bir şey göründü... Anlamadılar da. Kendileriyle birlikte yolda uzayan, dağ gibi yığılmış ekmekler vardı. Aslında köyden aldıkları azıkla karınları pek de doymamıştı. Başlangıçta "kimin malıdır, bilinmez" diye yemeye de cesaret edemediler ve devam ettiler. Yalnız ekmek yığınları bitmek bilmiyordu. Nefislerine kıyamadılar, yüzlerce asker belli etmeden çıkınlarına birer ikişer doldurdular. 10 fersah kadar at sürdüklerinde yol bitmiş, bir uçurumun kenarına gelmişlerdi. Uçurumu boyunduruk gibi saran Şaha kalesinin kalıntıları önünde durdular. Kaleyi kimin inşa ettiği tarihin kayıtlarından silinmişti. Rivayetlere göre kale, Yaratıcının Taşlarının kalıntılarıyla kendiliğinden olmuştu. Burasının sarmal merdivenlerinde eski zamanların korkunç hatırası vardı. Su hacılarının yıllar boyunca aşındırdığı yılankavi basamaklarda dualarını arasında beş bin yüz çocuk hacı, bilinmeyen bir rüzgâr tarafından katledilmişti. Bu olay bin yılın sonunu getirmişti. Ama söylemek gerekir, yeryüzünün en güzel görünümünü seyrediyorlardı. Burada konaklayıp uyumaya karar verdiler. Uyumadan önce de yüzlerce asker, istifledikleri ekmekle açlıklarını bastırdılar ki, buna "vah ki vah" demek gerekir! Ne yaptıklarını bir bilseler, yaparlar mıydı? Ekmek, Eşrâr'ın tuzağıydı. Ve artık onlar bilmeseler de, Teşkilât-ı Kıyam'ın yüzlerce yiğidi zalim Eşrâr'ın kölesiydi. Yiğitler için ne acı son deyip, yolculuğa dönelim.

VI

Uyumalarının üzerinden henüz 4 saat geçmişti. Birden acı acı, kulakları patlatırcasına hüzünlü bir inilti duydular. Bir iki yüz Kıyam, tekmili birden yerinden fırladı. Herkes olacakları biraz anlamıştı. Hüsrev, Kıyam'lara seslendi:

— Kalkın haydi, ebediyen uyuyacağız zaten!

Hüsrev ve Teşkilât-ı Kıyam'ın yüzlerce yiğidi, tepeden aşağı eşek yolu denen yolu indiler. Karşıya geçeceklerdi. Ters esen rüzgâr nedeniyle üç gün sürüklenir gibi oldular, fakat sonunda karaya çıktılar. Kadere gider sakinlikleri doğrusu biraz anlamsızdı. Ada da kendilerini Casuses (Casus) diye tanıtan bütün vücudu kıllı iki canavar karşıladı. Teşkilâttan kimse silahına, ya da herhangi bir sihre davranmadı. Casuslar onları, içinde elleri ayakları zincirle bağlanmış Eşrâr'ın bulunduğu tapınağa götüreceklerini ilettiler. Kimse yine ses etmedi ve bu iki mahlûkatın arkasına takıldı. Karanlık yoldan ilerlerken, dağ yamacında çömmüş dua eder gibi yapan insanlar gördüler. İleride siyahlar içindeki tapınağı seçebiliyorlardı. Ne Amansız, ne Müşir ne de bir başkası tek laf etmiyordu. Tapınağın ahşap kapısına ilerleyip durdular. Sağında ve solunda iki selvi dikili, kubbesinde haç alemi bulunan tek bir yapıydı bu. Kapıdan içeri baktıklarında dolu çuvallar ve kasalar, sağ alt köşede ise alev alev yanan bir bölüm gördüler. Tapınakta cennet ve cehennem aynı andaydı âdeta.

Ve yaratık Eşrâr, cehennem adımlarıyla zincirlerini süre süre tapınağın arka kapısından bunların önüne çıktı...

İki yanında cennet ve cehennem şekli vardı. Tek gözü, yaş üzüm gibi dışarı çıkmıştı. Saçları uzun, kıvırcık ve ateş kırmızısıydı. Boynunda soldan sağa sarılmış gibi duran bir boa yılanı vardı. Turkuaz bir renkteydi. Cüsseli ve heybetli olmasına rağmen, bacakları kısa ve ayrıktı. Kıllı kerîhü-manzar (iğrenç görünümlü) bir şeytan avradıydı bildiğin... Eşrâr'ın elinde haritada tarif edilene benzer bir asa ve yanında şaşalı Hint sarıklı bir adam vardı. Bunları kendileri bulacaktı, ama onlar zaten kendilerini bulmuştu!

Şaşkınlıktan elleri ayakları kımıldamaz haldeydi...

Eşrâr demeden önce, ilk tapınak etrafındaki tüm ağaçlar dile gelerek şöyle dedi:

"Ey insanlar! Çirkin ve yalancı Eşrâr'a karşı gelmekte size engel olan şey nedir? Bu cinlenmiş adam sizi büyülemiştir, fark etmez misiniz?"

Onları tapınak içindeki taşlar takip etti:

"Ey Müslüman! Ey Allah'ın kulu! Şu arkandaki kişi bir iblistir, davran ve onu öldür."

Eşrâr, anlaşılıyordu ki, taş ve ağacı hükmü altına alamamıştı. Lâkin hata yapmaya pek meyilli olan âdemoğlu için aynı şeyler söylenemezdi.

Eşrâr, dünyanın duyabileceği kadar güldü ve tek bir söz söylemeden onlara baktı.

Zayıftılar. Beyinsizdiler. Bildiğin, bilmeden Eşrâr'ın cennetini seçmişlerdi. Geri dönüp düşünün. Amansız Hüsrev'e haritayı veren Nemçe küffarı arkeolog, haritayı ondan aldığını söylediği suikastçı Haham, sağ kol Müşir'in masada dediği her dua, önerdiği her büyü, karşılaştıkları keşişin aldatıcı sözleri, yedikleri ekmek, onları Eşrâr ordusunun nesepleri belli olmayan nesli yapmıştı. Koca bir teşkilat kıyıma uğramıştı. Tehlil, tekbir, tahmid ile yaşayacakken, artık kâfirdiler. Amansız Hüsrev bu andan itibaren Eşrâr'ın casuslarından biriydi. Artık onun nefesinin rüzgârını diri halde bulmak mümkün değildi.

Bir büyülü söz düşünün, büyük bir idrak sanılan, iradenin temeli bilinen... Böylece yıllarca kılıç olup başlarda gezen, yine aynı söz ki tek hamlede savaşlar kesip devleti yücelten... Ne taht bırakan, ne baht, kendinden gayri... Lâkin kader ağlarını o sözün, o iradenin, o idrakin sahibine öyle bir bağlıyordu ki, o meş'um tek bir an, kendisini ifritlerden kılıyordu. Kendi diliyle, yağ ile balını ağulu aş ediyordu efendisine. Yazıktı ki, hem de çok yazık...

VII

Olayın üzerinden 18 ay geçmişti. Veziriâzam Tabanıyassı Yunus Paşa, Teşkilât-ı Kıyam'dan ve Amansız'dan haber alamamanın endişesini taşıyordu ki, el-Kostantiniyyetir-Rûmiyye'deki Hebdemon sarayının kapısında bir suret belirdi. Üzerinde bir Eflak gunyası ve elinde Türk hasırından kaba bir el çantası taşıyordu. Boynundan aşağı ise turkuaz bir boa yılanı sallanıyordu! Elinde de bir kara asa vardı! Gelen, teşkilâtın akıl hocası sağ kol Müşir'di. Yunus Paşa hemen kabul etti. Paşa, devlet eşrafı kuralı tanımadı, ayağa kalkıp Müşir'e sarıldı. Heyecanla hal hatır sordu, Hüsrev'i sordu. Eşrâr'ı sordu. Ahvali sordu. Paşa, Müşir'de bir değişiklik gördü, ama anlayamadı. Tamam, yüzü şişmanlamıştı, ancak başka bir şey de vardı. Konuşmaya başladı:

— *Merhametli ve sabırlı Paşam. Yaralarımızın acısını umursamazsak her şey yolundadır. Teşkilât-ı Kıyamdır, Eşrâr zındığına dünyayı dar etmişsizdir. Kâfiristan yeniden Nuristan'dır.*

Müşir, çantasından bir şey almak istercesine kurcaladı ve bir parşömen harita ile Hamayılları çıkardı. Bir de ekmek parçası. Ve söze koyuldu:

— *Paşam! Dürüst Müslüman! Buradaki duaları okuyun diye getirdik. Kutsaldırlar. Sizi ve Al-i Osman'ı tüm nifaklara karşı koruyacaktır. Bu ekmeği yiyiniz. Hidayet ve rahmettir. Bu asayı da evrenin efendisi Pâdişâh-ı âlem-penâhımız için Amansız göndermiştir. Aynı zamanda bir parça da ekmek padişahımız için getirmişsizdir. Kutsaldan nasiplensin diye. Kendisinin size ve Sadarete selâmı vardır. Orada dönüş hazırlıkları yapmaktadır. Tez vakitte ordusunu toplayıp size gelecektir.!*

Ne derler?

Bazen kıyametin büyüğü sizi bulmuştur da bundan kıyametin de sizin de haberiniz yoktur. Dört kıtaya yayılan zafernamenin muştusu Devlet-i Ali Osmaniyye için böyle bir zaman başlıyordu da, dedik ya kimsenin haberi yoktu. Görüldüğü gibi, kader bir yandan gülsüz, çemensiz, lâlesiz bir baharın hükmünü verirken, çiçeksiz, lâlesiz kalan bu çemenzârın bülbülünü avlamak görevini de malesef nizam-ı âlem uğruna eski kahraman, yeni ifrit Amansız Hüsrev'e vermişti.

İnsanoğlu için büyük, evren için küçük bir an diyelim...

Oysaki insan değerliydi. Kutsal kitap Arabiyyun'da Yüce Yaradan ne diyordu:

"Bu beldeye ki sen bu beldedesin. Babaya ve ondan meydana gelen çocuğa yemin ederim ki biz insanı (yüz yüze gelecek) nice zorluklar içinde yarattık."

Keşke insan da bunun kıymetini bilseydi!

Muharrir: Amr Bin Azraa-Eel

Mevzu 24

Azrail, Hepimizin Göreceği İlk Melektir!

Tanrı, âdemoğlunu yaratmaya karar verdiğinde, dünya üzerinden çamuru almak istedi. Bunu yapması için ilk olarak Cebrail'i görevlendirdi. Cebrail çamuru almaya yeltendiğinde Toprak Ana öylesine haykırdı ki, meleğin yüreği dayanmadı ve geri döndü.

Bunun üzerine görev İsrafil'e verildi. İsrafil ise bu haykırışlara hiç dayanamadı ve görevi başaramadı.

Bu sefer görevi alan Mikail'dir. Mikail de tüm haykırış ve ağlamalara kayıtsız kalamadı ve çabucak geri döndü.

Tanrı bunun üzerine son olarak Azrail'i görevlendirdi.

Azrail bu haykırışlara, ağlamalara hiç aldırmadan görevi yerine getirdi ve dünyayı çamurdan temizledi.

Bu sebepledir ki, bu andan sonra O'nun görevi ruhları almak oldu.

İşte o andan itibaren binlerce yıldır da düzenli olarak dünyadan çamur temizler, durur...

Ahir zamanda inananların fəthiyə dəvam edəcəyi Dəbiq Rumiyyə Yəhnain təmizlik rəsmidir!

Tesadüf müdür bilinmez, lâkin Fizan, Şirvan, Mohaç, Hemedan, Hotin, Ninova ve Suakin gibi Osmanlı eyaletlerinde yağmur, soğuk, ziyfos ve karanlıklar arasında çamur kıraathaneleri vardı. Bunlara aynı zamanda kayıp ruhların evi denirdi ve bu mekânlarda çay, nargile içilmez, ölenlerin ruhları şad edilirdi. Her sözediş de, "Azrail'in nefesi tene vurduğu zaman pişmanlıklar süzülür yüreğinden" nakaratıyla başlar, "Onun çamuru toplayacağı vakit, kayıp ruhun izini bulacaktır" söyleyişi ile biterdi.

Amr Bin Azraa-Eel'den Bir Sonuç Kurmacası...

Mevzu 25

Sona Doğru: Doğudan Gelen Kara Adamlar

22 Rebiülâhir 1436, Kefere Takvimine Göre 22 Nisan 2013 Güneşin Yükseldiği Yer, Horasan Civarları

Hatırlarsınız bundan tam 175 Allah yılı önce sağ kol Müşir, çantasından bir şey almak istercesine kurcalamış ve bir parşömen harita ile hamayılları çıkarmıştı. Veziriâzam Tabanıyassı Yunus Paşa'ya söylediği sözler de şöyleydi:

> — *Paşam! Dürüst Müslüman! Buradaki duaları okuyun diye getirdik. Kutsaldırlar. Sizi ve Al-i Osman'ı tüm nifaklara karşı koruyacaktır. Bu asayı da evrenin efendisi Pâdişâh-ı âlem-penâhımız için Amansız göndermiştir. Kendisinin size ve Sadarete selamı var. Orada dönüş hazırlıkları yapmaktadır. Tez vakitte ordusunu toplayıp size gelecek!*

İşte bu zaman gelmişti!

İfritlerin şahının sözleri de asırları karartıyordu: "Horasan'dan siyah bayraklılar çıkar, onlara itaat edin, sürünerek de olsa onlara katılın!"

İşte iblisler ordusu gelmişti...

Kara bayraklı, kara görünümlü, kara vicdanlı bu adamlar, yok edilmiş acıma duyguları ile insanlığı kasıp kavuruyorlardı. Şam ordusuyla, Bağdat ordusuyla, Ben-i Abbas ordusuyla savaşıyor, ortalıkta kan gövdeyi götürüyordu. Onlar Devle Örgütünün ordusuydu ve kalpleri taş bağlamıştı. Yemen'de ortaya çıktılar. 70 bin Müslümanı öldüren İbn-i Tahir kâfirinin Kâbe'yi yıktığındaki acı neyse, o tipten acılara neden oldular. İbn-i Tahir kâfirinin de vücudunda çıkan kurtlar tarafından kemirilerek acı içinder ölmesi de mi kimseye işaret olmadı?

"Ciğerler yiyenin" oğullarının Osmanlı mahzeninin kalıntıları olan kurak toprakları istilası kıyamet alâmeti midir? Sahte "Ya Allah, Bismillah" lafızlarında duyulan tamahkârlıklar, saray mollalarının, ya da ilim yüklü merkeplerinin yüzlerini maskeler mi sanki?

Bunlar karanlık günlerdir ve artık inkâra gerek yoktur!

Burada denilecek olan "Ecirna", yani bizi koru duasıdır:

"...Allahümme ecirna min fitneti ahiriz-zaman. Allahumme ecirna min fitneti'l-Mesîhi'd-Daccali ve's-Süfyan!" diyelim... "Allahım! Ahir zamanda ortaya çıkacak fitnelerden sana sığınırız, bizi koru!"

Sonuç Tefrikası

Her Şeyin Sonu ya da Yeni Bir Başlangıç: Azrail'in Ölümü ve Amr Bin Azraa-Eel'in Gözünden Tarihin Penceresi

Yüce Tanrı'nın hatt-ı hümayunuydu:

"Külli nefsin zâikatü'l-mevt"... Yani "Her nefis ölümü tadacaktır."

İnsanlar bazen gereğini yapmasalar da, bu vaadi anlamışlardı...

Melekler ise Allah'a: "Bizler basit ruhlar değiliz, doğrusu biz ancak halis ruhlarız" dediler.

Onlara dair Tanrı kelamı da net oldu:

"Sadece insanlar değil, yeryüzünde bulunan her canlı yok olacak..."

Melekler başlangıçta hadsizce anlamazdan geldiler:

"Bizler yeryüzünde bulunmuyoruz, doğrusu biz ancak semada bulunuruz!"

Bu hadsizlik üzerine Yüce Tanrı'nın cevabı net oldu:

"O'nun zâtından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz."

Melekler bunun üzerine gerekeni yapıp secdeye kapandılar ve dediler ki: "Ebedi ve tek olan Allah'ı tesbih ederiz."

* * *

Osmanlı mahzeninde ya da Kâfiristan'da... Memleketeyn'de ya da El-Ruha'da... Yeryüzünde ya da gökyüzünde... Herkes bir gün ölümü tadacaktır, lâkin denir ki, kıyamet sadece şerir insanların üzerine kopacaktır! Farkında olun, Hz. İsrafil, Sur'unu öttürmeye yaklaşırken gelecek olan Yemen ipeğinden yumuşak bir rüzgâr değildir! Tanrı, kıymetlisi İsrafil'e Sur'unu üflemesi için buyruk verdiğinde Allah'ın dilediği kimseler hariç, yer ve gök titreyecektir. Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde kim varsa çarpılıp cansız yere düşecektir.

Denir ki, anneler çocuklarını, çocuklar annelerini unutacaktır. Yaradan, merhametini yüz parçaya ayırıp sadece bir parçasını şu anda yaşadığımız tüm canlılara verecek, doksan dokuzunu ise kıyamet gününe saklamış olsa bile, o merhamet beklenen günün azabını anlatmak için yetersiz kalacaktır! O gün öyle bir yok oluş olacaktır ki, Yaradan'dan başka herkes toprağın altında kalacaktır. Dağlar ufalanıp yok olacaktır. Yeryüzü bomboş bir düzlük haline gelecektir. Sonsuz bir boşluk... Yokluk gibi... Sonra ona bir daha üflenecektir: İşte bu an, bütün insanlar, kabirlerinden ayağa kalkıp etrafa bakınıp duracaktır!

Her şeyin sonu, ya da yeni bir başlangıçta ise şöyle olacağı rivayet edilir: Allah (c.c), Ölüm Meleği'ni yanına çağıracak ve: "Ey Azrail, yaratılanlar arasında kim hayatta kaldı ?" diye soracaktır.

Azrail söz üzerine düşünecek, tüm âdemoğlunun öldüğünü, cinlerin öldüğünü, meleklerin öldüğünü, yaşayan ne varsa öldüğünü söyleyecek ve ekleyecektir:

— *Yüce Rabbim, hem dünyadakiler hem de gökyüzündekilerin hepsi öldü, sadece daha yaşamalarına izin verdiklerin hariç!*

Allah tekrar soracaktır:

— *Ey Azrail! Yarattıklarım arasında kimler hayatta kaldı?*

Ölüm Meleği cevap verecektir:

— *Yüce Rabbim! Cebrail yaşıyor, Mikail yaşıyor, İsrafil yaşıyor ve senin tahtını taşıyan bütün melekler yaşıyor.*

Yüce Allah emredecektir:

— *Cebrail ölsün!*

Söz üzerine Cebrail secdeye kapanacak, kanatlarını çırpacak ve Azrail, Cebrail'in ruhunu kabzedip Allah'ın huzuruna çıkacaktır.

Yüce Tanrı ise O'na şöyle diyecektir:

— *Mikail ölsün, İsrafil ölsün! Ve benim tahtımı taşıyan bütün diğer melekler de ölsün!*

Her ikisi de koca bir dağ gibi ölü olarak yere yıkılacak ve Azrail bu buyruğu da yerine getirdiğinde Allah'ın karşısına çıkacaktır...

* * *

Dile kolay, üç büyük meleğin de canını kabzeden Azrail, Allah'ın huzuruna çıktığında Allah, ona tekrar soracaktır:

— *Kim kaldı hayatta?*
— *Ya Allah, hiç kimse kalmadı hayatta.*

Allah (c.c) Ölüm Meleğine tekrar soracaktır: "Kim kaldı daha?"

Ve Ölüm Meleği tekrarlayacaktır:

— *Ya Allah! Ben varım, sen varsın ve başka kimse yok artık!*

Sonra Yüce Allah diyecektir ki: "Ben seni sadece bir neden yüzünden yarattım, sen amacını yerine getirdin. Şimdi, sen de öl ey Ölüm Meleği!

Azrail ölümü tadarken, Allah'a son sözünü diyecektir:

— *Ey azamet ve izzet sahibi Rabbim. Eğer ölüm sarhoşluğunun bu kadar can yakıcı olduğunu bilseydim, Sen'den kullarının ruhlarını aldığım için af dilerdim."*

Ve sonra Ölüm Meleği de Tanrı Dağları gibi yığılıp ölecektir!

Ardından Yüce Allah, kâinatı bir elinde yuvarlayacak ve bütün diğer gezegenleri öbür elinde yuvarlayacaktır. Yaradan olması gerektiği gibi tek başına kalacaktır. Kâinatta Allah'tan başka hiçbir varlık kalmamış olacaktır. Artık ne bir melek vardır, ne bir canlı! Yaradan, kendi yarattığı dünyaya dönüp baktığında orasının tam bir harabe olduğunu görecektir. Taş üstünde taş kalmamış, ne iniş ne de çıkışlı bir yol kalmıştır.

Ve o an Yüce Allah sesini duyuracak ve diyecektir ki:
Ben Yüce Allah'ım!
Yüce liderlik bugün kimin?
İcraat bugün kim için?
Kraliyet bugün kim için?
Ben en yüce Kral'ım!
Nerede diktatörleriniz?
Nerede kralların ve nerede kralların çocukları?
Nerede sizi ezenler?
Bugün hükümranlık kimindir?
Kimse cevap veremeyecektir!

Lakin şunu biliyoruz: Her şeyin nihai sonu, ya da yeni olan şeylerin başlangıcı, naklettiğimiz bu hadise olacaktır. Tüm olanların ardı arkası, önü sonu önemli değildir. Sadece bir kıssadan hissedir.

İşbu böyle olunca Ben Amr Bin Azraa-Eel tüm olanları hatıratıma getirip derim ki;

Kimler geçmedi ki bu zamanlardan?
Ben de geçtim bu mekânlardan...
Mekân mı dersen, nerelere uğramadım ki derim?
Kolon (Kristof Kolonbo) adlı adamın yırtılmış gemisinde oldum.
Örümcek ağlarının perdelediği kadim bir Beykuşu yuvasını mesken tuttum.
Hz. Süleyman'ın beylik verdiği cinler sultanının kabrinde uçtum.
Yıkılmış bir tekfur otağında bulundum.
Es-salavatü ve's-selam deyip, Devlet-i Âliyye-i Osmâniyye'nin kalbi İslambol'da salavat eyledim.
"Rahmetu'llahi ta'ala aleyhi bi-rahmeten vâsiaten" deyip son nefesinde başını vermeyen Şehid Mehmed'i kendi elindeki alnından öptüm.

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Nebilerin Kenti El-Ruhâ'da oldum,
Pek de nebi olmayan ama cinlerin üstadı olan Amel-i Üstad Mehemmed Siyah Kalem'le saf tuttum.
Ben anlattım, füruzan adam çizdi,
O öldü, bu kez Mehemmed'in Sultan olanıyla müşerref oldum.

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Galata'dan Emin'i dinledim, barut ve kan kokusu arasında Halic-i Konstantiniye'nin donduğuna rivayet ettim.
Bundan tam iki asır sonrasında kuleden uçan Hezarfen Ahmet Çelebi el sallayıp bana seslendi.
Feryadü figanların, ateş yangınları ile birlikte ruh yangınlarının, bedbaht ölümlerin arasında cenk edenleri izledim.
Fî emânillâh, Seyyah-ı Âlem Evliya Çelebi'nin Hatukay Diyarlarında Karakoncolosla karşılaşmasını not ettim.

Bir vardı,
Bir yoktu,
Etmeydanı vardı,
Atmeydanı yoktu,
Vakvak ağacında ecelsiz başlar vardı,
Parça parça edilmiş bedenler,
Gurur, ihtiras ve ihanet vardı.
Daha neler neler vardı?

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Yeniçeriler, Deliler, Celaliler ve isyancılara gark eyledim.
Venediklisi, Engürüsü, Cenevizlisi, Nemçelisi, cümle küffarını gördüm.
Çıbanbaşı iblis Voyvoda'nın nasıl Drakuloğlu'na dönüştüğüne şahit oldum,
Kesikbaş evliyanın habisliğini cümle âleme aydınlattım.
Ulufe isteyenlerin, kelle isteyenlerin, sadece isteyenlerin, lâkin isteyenlerin arasından geçtim.
Surre alayı gördüm, adı kaderdi.
Cadı ifritler gördüm, sandım, ifrit değillerdi.
Eli öpülesi sandığım anneler gördüm, bir oğlunu, iki oğlunu, daha fazla oğlunu ölüme sürükleyen,
Muhabbetten dönüyor başım savruluyorum sandım, kan kokusundanmış anladım.

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Asitane-i âliye şarlatanının şehrinde Şeyh Suca kılığında şeytanlara rastladım.
Bellerindeki kılıçlar kadar uzun, balta kesmez pala bıyıklı Tuna akıncılarının kıymıklarına battım.
Patlayan naraların dalga seslerine karıştığı İstanboli'nin denizinin dibinde yatan 280 cariyenin duasını duydum.

İlk İstanbul kabadayısı denen Kara Davud'un silüetinde korkuyu,
Baykuş Efrasiyâb'ın kalesinin burcunda gururu izledim.

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Çağ değişti, ben gördüm!
İstanboli'nin kubbesi üzerime devrildi,
Memleketeyn'in kırları üzerime örtündü,
Engürülü Abraham'ın sözleri ruhuma kazındı.
Peygamberimize yakın bir yerde, Hayber'de şehadet şerbetini içeyim
diyen kahramanların, Trablusgarp'taki muhasarasına denk geldim,
Şeyhi't-Tuyur'un gölgesi oldum.

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Sayısız idam, sayısız ifrit, sayısız iblis gördüm, sayısız sultan
tacında sürüklendim.
Zaman geldi;
Benim de gözlerim acıdı, Şah Sultan'ın şehri kurarken kovduğu
ejderha gibi ağladım.
Zaman gitti;
Denizkızlarının saçlarına sürtünen rüzgârla dünyanın öbür ucu
nereyse oraya uçtum.
Sekiz deniz, dört kıta, seksen iki buçuk milletten insan zihnimde
dönüp durdu.
Müselmanı, kâfiri, gâvuru gökten yağmur gibi yağdı.
Bana yine iş düştü.

Ben Amr Bin Azraa-Eel;
Siz zaten biliyorsunuz,
Müjdeler olsun ki,
Size henüz gözükmedim!
Lâkin başka bir devirde mutlaka görüşeceğiz!

Bu Cüzün Güzel Sözü Kelâm-ı Ahsar

Kurun-ı sâlifeden beri Ukala-yı Kühen* ve Nukala-yı Suhen** rivayet ederlerdi ki;

Kelâm-ı âlidir, bir tarafı leyl ü nehar gibi olan,

Kelâm-ı metindir, bir tarafı leyl-i serdi ısıtan,

Kelâm-ı makbuldür, bir tarafı leyl-i münevveri aydınlatan,

Kelâm-ı latiftir, bir tarafı leyl-i târıkı çepeçevre saran,

Kelâm-ı ahsardır, bir tarafı şehr-i âyine varan...

Diyebilirsiniz ki eskiler her daim bir şeyler söylerler. Eskiler mesela edeplerinden "kapıyı kapat!" demezlermiş, diyemezlermiş. Allah (cc), "kimsenin kapısını kapatmasın" diye düşünürlermiş. Ya da illa kapatmaları gerekiyorsa, "kapıyı sırla" derlemiş. Yani kapının kapanmadan yavaşça örtülmesini salık verirlermiş. Kapıdan çıkıp giderken, arkasını dönmeyi ayıp telakki ederlermiş. O nedenle geri geri çıkmak edepten imiş. Dervişhânelerde kapı eşiğindeki misafirlere ait ayakkabılar, dışarıya doğru değil, içeriye doğru çevrilirmiş. "Git bir daha gelme!" demek için değil, "gitse de ayağının yönü buraya dönük olsun" demek için yaparlarmış. Yürürken yere yavaşça basılması icap edermiş; öyle ki kişiler yerdeki haşerata basmamaya özen gösterirlermiş. "Karınca Basmaz Efendi", işte

* Eskinin akıllıları

** Eski zamanlarda sözleri nakil edenler

böyle bir Âdemoğuluymuş. Canlı cansız her şeyin nurani bir hatırı varmış. Sanırım, eskiler bizim insan olduğumuzu düşünürlermiş!

Aynı eskiler, "lambayı söndür" de demezlermiş. Allah (cc), "kimsenin ışığını söndürmesin" diye düşünürlermiş. Onun yerine "lambayı dinlerdir" derlermiş. Onlara göre bir nur olan lamba yakılmaz, uyandırılırmış. Uyuyan bir kişiyi de uyandırmazlarmış, sarsmazlarmış, ismiyle bile onu çağırmazlarmış. Onun yerine "Agâh ol, eren ol" derlermiş. Hanımlar beylerine "Efendi" derlermiş, insanlar birbirine "siz" derlermiş. Bakmayın şimdi kulağınızı tırmaladığına; kadınlar, erkeklerine "koca", erkekler kadınlarına "karı" derlemiş. "Koca" bilge demekmiş, yüce demekmiş. Koca demek, dağ demekmiş. Dağların yücesine kar yağar diye kadına da "kocanın karı" derlermiş. Ve ne kadar yüce olursa olsun, üstünde kar olmayan dağ eksik olduğundandır, kadın eskiden "karı"ymış yüce dağların.

Aslında gördüğünüz üzere kelimelerin ruhu varmış.

Oysaki, durun bugün ve etrafınıza bakın;

Evet, durun ve bakın: Bir dünya iniyor çatımıza,

Nurları sönüyor gök kubbemizin,

Fakat biliriz ki, ebedi mükâfat varsa ahirde, dünya işlerine takılmak fani zihnidir,

Eskiden ulema ehli ölürken bile özür dilermiş, verecek daha çok şeyi varken,

Çünkü ruhları bilirmiş ki; darbe-i azâb'ın sonu dâr-i saadet olur, ulaşılacak tek vuslat dâru's-selâm olurmuş.

Şimdi bu kelâm-ı ahsarda dünyagâhımız böyledir deyip geçebiliriz. Neticesinde bugün zalimler zorbaları yüceltiyor; hırsızlar, ayakbazlara özeniyor; riyakârlar, tamahkârları büyütüyor. Maazallah dindarlar, samimileri kirletiyor; pişanîdârlar, payedârları gölgeliyor, mahlûklar, gurabaları iç ediyor. Oysa biliyoruz ki, bun-

ların hiç mi hiç ehemmiyeti yok. Aslolan yârân-ı safâya vuslattır. Varsın ölümlü dünya şen şakrak dönsün, sen mahkeme-i kübra'da mâlikü'l-mülke kavuşmayı hayal eyle. Hem düşünsene, hayat dediğin sadece birkaç hatıra değil mi?

Bu fasılada dünyaya binbir tür kötülük sirayet etse bile, ben ulemâ olup fazl u keremi tercih ediyorum. Şeytan kâlû belâdan beri her daim binbir türlü fenalığını yaysa bile yaratılmış olana fazl u rahmeti yakıştırıyorum. Şeytan olup, fitne fücura meyil etmektense, melek olup fevz-i azîmi çağırıyorum. Kelâm-ı ahsarımda tüm okuyanlarıma Hz. Nuh'un sabrını, Hz Hızır'ın ihsaniyetini, Hz. Muhammed'in aşkını salık veriyorum. Ve asla unutmayalım diyorum; iffet, azmedenlerindir.

Son kertede, Gazali, İbn-i Arabî ve İbn-i Haldun'un yaptığı gibi yapıp, herkesten özür diliyorum. Bu zat-ı muhteremler kitaplarına, onu okuyan herkesten özür dileyerek başlarlarmış. O kitabı yazmaya cüret ettikleri için Yaradan'dan ve onu okuyanlardan özür dilerlermiş. Sanki bir şey biliyormuş gibi yazdıkları için. Yer ve göğün şahitliğinde, gerçeği duyan ve bilenin sadece eşsiz yüce Allah olduğu için bu özrü borç bilirlermiş.

Öyleyse; takdire şayan güzel bir haslettir, i'tizar bizden size gelsin.

Bu Cüzün Son Sözü Kelâm-ı Mahrem: Sakın Ola O Kısmetsizlerden Olmayın!

Neticede ölümün, yaşamın ve her şeyin ölçüsü insanmış. Aynen Hz. Ali kıssasında olduğu gibiymiş:

"Ecelsiz yüzler gördüm, ölümün sırrını söylediler bana... Sensin dediler."

Renkler ile oynayan renkbazlar, sesler ile oynayan sesbazlar, harfler ile oynayan harfbazlar, kelimeler ile oynayan kalembazlar rivayet ederlerdi ki;

Bir nebi, dünyadaki tüm hikâyelerin insanın aslî vatanına dönüşüne dair olduğunu iddia edermiş. Ona göre, her şeyi özünde toplayan bir hikmet varmış ki, o da hak marifetiymiş. Kulun mülk âlemindeki cenneti huzur imiş. Kulun gayb âlemindeki cenneti naim, şahadet âlemindeki cenneti firdevs diye çağrılırmış. Cennete layık olarak gösterilen, yaratılmış olanların en şereflisi olarak "eşref-i-mahlûkat" diye tabir olunan insan aynı zamanda güzel olanmış.

Yücelerin yücesi kitabın Tîn sûresinin 4. âyetinde "Andolsun ki biz insanı en güzel biçimde (ahsen-i takvîm) yarattık" denilmesi bu nedenleymiş. "Ahsen-i takvîm" ifadesi, ruh ve beden birleşimi ile insanın en mükemmel şekilde yaratıldığını; onun endamının eşsizliğini, dileyen, isteyen, düşünen, konuşan, yazan, anlayan, anlatan ve sanat kabiliyeti olan oluşunu anlatırmış. Öyle ki hakkı

bâtıldan, güzeli çirkinden, iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, hayrı şerden, tatlıyı acıdan ayırabilen akıllı bir varlık oluşunu ifade edermiş. Bunu bin yıllar boyunca, geniş ilim sahibi olan âlimler, allâmeler, ârifler urefâlar, şairler ve diğer haberliler de bu tarz üzre hikâyet etmişler.

Yalnız insan denen yaratılmışın bir harfinden bin sahife kadar esrar bulduklarını söyleyenler ve dâvalarını o fennin ehline isbat edenler eklemişler ki; insanın güzel oluşunun, ahsen duruşunun ise bir tek sırrı varmış. Buna da âdetullah ya da *sünnetullah* denirmiş. Bu tabir, tabiatta canlı cansız tüm varlıkların nasıl hareket edeceklerini belirleyen Allah'ın emirleri, O'nun koyduğu değişmez düzeni işaret edermiş. Bu öyle bir düzenmiş ki, oksijenle hidrojenin birleşmesinden su meydana gelirmiş. Işık, geldiği açıya eşit bir açı ile yansırmış ki, bunlar birer âdetullahmış.

"Âdetullah" yalnız salt "*tabiat kanunu*" da değilmiş. Âdetullah, adet olduğu adâlet-i ilâhiyeyi de içerirmiş. Bu öyle bir adaletmiş ki, adaletin tam hakikisi, tam adalet olanıymış. Adâlet-i ilâhiye'de hiç bir mâsumun hakkı, bütün halk için dahi feda edilemezmiş. Bir fert dahi umumun selâmeti için yok sayılamazmış.

Cenab-ı Hakkın nazar-ı merhametinde hak, sadece hakmış. Küçüğüne büyüğüne bakılmazmış. Küçük büyük için terk edilemezmiş. Mesele o kadar katiymiş ki, koca bir cemaatin selâmeti için olsa bile, bir ferdin rızası bulunmadan onun hayatı ve hakkı feda olunamazmış. Adâlet-i İlâhiyenin tam mânâsı ile tecelli etmesi içinse haşre ve Mahkeme-i Kübrâ'ya lüzum olurmuş ki, biri cezasını, diğeri ise mükâfatını görsünmüş. Ve bu ilahiyeden kaçış yokmuş.

Bir de adâlet-i ilâhiyenin bu dünya zatlarında hiç tecelli etmeyecek olanları varmış. Bunlara da "kısmetsizler" denirmiş. Kısmetsizlerin şer ruhlu olanlarının zaten böyle oldukları için kısmetleri yokmuş. İyi olanların ise sadece kısmetleri yokmuş! Nasibleri bağlananların duası da diğerleri gibi adalet olurmuş.

Nefisperest olmamak, meftun olmamak isterlermiş. Allah'ın razı olmadığı lüzumsuz şeylere kıymet vererek ruhlarını siyahlandıra siyahlandıra tâ nur-u imanı çıkarıncaya kadar katılaşmaması için dua ederlermiş. Ama en sonunda yine, "kısmet işte ehl-i dünyada iyilik bizi inşa'allah iyilik bulur" derlermiş.

El netice, biz de her şey kısmet deyip me'seleyi Tıkandı Baba gibi kısmetsizler üzerinden şöyle bağlayalım.

I

Kısmetsizlerden Olmayın!

Haberleri duyuranlar, ilimleri anlayanlar ve idrak sahibi olanlar asırlar boyu şöyle zikreder dururlarmış:

"Vermeyince mabut neylesin Sultan Mahmut!"

Kitabın mahremlerinden biri de bu olsun deyip soralım;

Neden öyle derlermiş bilir misiniz?

Eskinin akıllıları, Sultan Mahmutlardan birine kısmeti bağlı bir adamdan dem vurmuşlar. Mahal diyarındaki kişinin namı Tıkandı Baba'ymış. Bir gün ol kişi sefere gidüp gelürken, nâgâh Ayasofiya'da namaz kılup, badehu münacat idüp, İslambol'dan envai dürlü nimet alup, cümleden mukaddem taşra çıkup kapu önüne getirmek istese de onu bile beceremez, sürekli kaybedermiş. Ne istese olmaz imiş, çünkü kişimiz bahtı fenâ olan bir pestbaht imiş. Bahtı bildiğin karaymış!

Sultan da meraklı imiş ya, adamı bir de kendisi tecrübe etmek istemiş. Kallavi bir tepsiyle baklava hazırlatmış. Tepsideki baklavanın en üst katı hariç bütün alt katlara çil çil altınlar dizdirmiş. Adamını gönderip ona tepsiyi birinin bir adağı diyerek kısmetsiz şahsa vermesini ve şahsı takip etmesini emretmiş. Tıkandı Baba

tepsiyi almış. Temaşagâha gider gibi şen şakrak iken, yolda bir tanıdığına rastlamış. İkisinin de özde olaydan haberi yok tabi. Tanıdık kişi Baba hikâyeyi anlatınca gerçek bir hayırseverlik hissiyle "Baklavadan çok paraya ihtiyacın var. Al şu iki altını, sat tepsiyi bana," demiş. Baba durur mu? Yüzü saadete durmuş, sevinmiş ve tepsiyi iki altına satıvermiş.

Mahmutların Sultanı hikâyeyi duyunca "fesuphanallah" demiş, "sallallâhü teâlâ aleyh" demiş, müstehak versin demiş. Demiş de demiş! Adamına; Tıkandı Baba'nın her Allah'ın günü geçtiği köprünün her daim geçtiği tarafına, bahtsız adam gelmeden hemen önce çilleri dökmesini ve kenara çekilip izlemesini emretmiş. Baba tıkanacak ya, köprüye gelince "Ya, hep aynı taraftan geçiyorum, bu gün de diğer taraftan geçeyim, bir değişiklik olsun," demiş. Sultan hikâyeyi işitince "Ya Hazreti Pir!" demiş. Tıkandı Baba'yı "Alın tutun, beylik mahallerden birine getirin" emretmiş. Kişiler de emre itaat etmişler. Siyahruz adamımız korkudan tir tir titrerken, Sultan ona bir kasnak verilmesini emretmiş ve kendisine söylemiş ki; "Al sana fîruz-baht bir fırsat. Bu kasnağı atabildiğin kadar ırağa fırlatacaksın. Kasnağın en son gittiği noktaya kadar tüm arazi sana tahsis olacak!" Adamımız doğrusu çok cebbâr bir şekilde kasnağı savurmuş. Var gücüyle... Kasnak havada bir yay çizip gelmiş adamın ayaklarının dibinde duruvermiş. Sultan yine dayanamamış; "Ya malik el mülk!" diye mırıldanmış. Bu sefer "getirin onu!" deyip, doğruca hazineye çağırmış. Adama bir kürek verilmesini istemiş ve buyurmuş ki; "Küreği daldır, ne gelirse senindir." Adam korku ve heyecandan küreği ters daldırmış ve gele gele bir denecik metelik gelmiş!

Sultan o an "kısmeti bağlı" olmanın ne demek olduğunu anlamış, adama da niye Tıkandı Baba dendiğini bilmiş!

İşte o sebeplerdir ki, haberli kişiler ve onu takip eden kişiler o güne işaret ederek demişler ki; "Kısmet ise gelir Hint'ten Yemen'den, kısmet değilse ne gelir elden?"

Kısmet bir yana, saç ve sakalı ak olup şayan-ı hürmet ve ulu olanların inayetiyle biz zavallılar için de bir dua söyleyelim: "Allah'ım, tembellikten, zalimlik vâki' olacak derecede hırstan, nefsin çöküntüsünden, ma'sıyet mahallerinde bulunmaktan, borçluluktan, kabir fitnesinden, kabir azâbından, ateş fitnesinden, ateş azâbından ve zenginlik fitnesinden sana sığınırım. Sen bizi kısmetsizlerden eyleme."

Bari bu menkıbedeki tüm kötüler ve gazap sahipleri için de aynısını dileyelim de, iyilik bizde kalsın. Bu da kitabın kelâm-ı mahremi olsun!

Sonun başlangıcı olan tanrınızın tempili reyniidir!

Reklamcılık kitaplarının başarılı yazarı Uğur Batı'dan Batılı fantastik romanları ötesinde çok özgün bir Doğu fantazyası...

Osmanlı memleketinde cinler, vampirler, gulyabaniler, kurtadamlar kol geziyor, lanetli gömülerden hazineler yerine hortlaklar çıkıyor, tılsımlı fermanlar sağda solda cirit atıyor, civar etraf bildiğin şeytana çalıyordu!

Piri Reis'in Deccal'la Randevusu

İki Kere Ölen, İki Kere Dirilen Osmanlı Padişahı

Zındık Kuyruklu Yıldız Halley'in Sultan Mehemmed Han'a Yardımı

Dehşet Muttalip'in İbn-i Hortlak'la Düellosu

Keferenin Haccacı Drakul'a Karşı Osmanlı Ordusuyla Savaşan Kurtadamlar

İsrafil'in Sur'unu Şehr-i İstanbul'da Çalmaya Niyet Eden Gafil İfritler

Trablus-ı Şam'ın Sahte Mehdisi Dede Sultan

Osmanlı Hafiyelerinden Teşkilat-ı Kıyam'ın Kâfiristan'da Helâk Olması

Osmanlı'da Vampir Avı ve Acem Şehri Isfahan'ın Cehennem Kulesi

EVEREST

www.everestyayinlari.com
/everestyayinlari
/everestkitap
/everestyayinlari

9 786051 419824